MAGYAR KÖZLÖNY 124. szám

MAGYARORSZÁG HIVATALOS LAPJA
2013. július 19., péntek

Tartalomjegyzék

53/2013. (VII. 19.) EMMI rendelet	A gyógyászati segédeszközök társadalombiztosítási támogatásba történő befogadásáról, támogatással történő rendeléséről, forgalmazásáról, javításáról és kölcsönzéséről szóló 14/2007. (III. 14.) EüM rendelet, valamint a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékosságokról szóló 5/2003. (II. 19.) ESZCSM rendelet módosításáról	64606
42/2013. (VII. 19.) NFM rendelet	Az egyes víziközlekedési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról	64622
60/2013. (VII. 19.) VM rendelet	A 2013. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról	64630
61/2013. (VII. 19.) VM rendelet	Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból finanszírozott egyes állatlétszám alapú támogatási, és egyéb agrártárgyú rendeletek módosításáról	64701
19/2013. (VII. 19.) AB határozat	Az egyes törvényeknek a nemzetbiztonsági ellenőrzés új szabályainak megállapítása érdekében szükséges módosításáról szóló 2013. évi LXXII. törvény 9. és 13. §-a hatálybalépésének felfüggesztéséről	64706
20/2013. (VII. 19.) AB határozat	A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény egyes rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről	64710
21/2013. (VII. 19.) AB határozat	A Fővárosi Bíróság 8.P.23.480/2011/3. számú, illetve a Fővárosi Ítélőtábla 2.Pf.22.200/2011/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről	64723
22/2013. (VII. 19.) AB határozat	Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 152. § (1) bekezdése „a végrehajtható okirat csatolása nélkül" szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány elutasításáról	64739
339/2013. (VII. 19.) KE határozat	Állampolgárság visszavonással történő megszüntetéséről	64748
340/2013. (VII. 19.) KE határozat	Bírói felmentésről	64748
341/2013. (VII. 19.) KE határozat	Magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövet kinevezéséhez való hozzájárulásról	64749

A DOKUMENTUM ELEKTRONIKUSAN HITELESÍTETT
A HITELESSÉG ELLENŐRZÉSÉHEZ KATTINTSON IDE
hitelesítő rendszer: NETLOCK PDFSIGNO | www.netlock.hu

V. A Kormány tagjainak rendeletei

Az emberi erőforrások minisztere 53/2013. (VII. 19.) EMMI rendelete a gyógyászati segédeszközök társadalombiztosítási támogatásba történő befogadásáról, támogatással történő rendeléséről, forgalmazásáról, javításáról és kölcsönzéséről szóló 14/2007. (III. 14.) EüM rendelet, valamint a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékosságokról szóló 5/2003. (II. 19.) ESZCSM rendelet módosításáról

A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 83. § (3) bekezdés a) és c) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 41. § b) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 73. § b) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró nemzetgazdasági miniszterrel egyetértésben –,
a 6. § tekintetében a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászatisegédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló 2006. évi XCVIII. törvény 77. § (2) bekezdés m) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 41. § d) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva,
a 7. § tekintetében a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászatisegédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló 2006. évi XCVIII. törvény 77. § (2) bekezdés n) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 41. § d) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva,
a 8. § (1) bekezdése tekintetében a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 83. § (4) bekezdés n) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 41. § b) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva,
a 8. § (2) bekezdés és a 10. § (4) bekezdés, valamint a 4. melléklet tekintetében a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 83. § (6) bekezdés h) és j) pontjában kapott felhatalmazás alapján az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 41. § b) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva,
a 12. § tekintetében a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény 51. § b) pont ba) alpontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 41. § a) és d) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva
a következőket rendelem el:

1. § (1) A gyógyászati segédeszközök társadalombiztosítási támogatásba történő befogadásáról, támogatással történő rendeléséről, forgalmazásáról, javításáról és kölcsönzéséről szóló 14/2007. (III. 14.) EüM rendelet (a továbbiakban: R.) 1. § (1) bekezdés 9. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(E rendelet alkalmazásában:)
„9. méretváltoztatás: a közfinanszírozás alapjául elfogadott ár változatlansága mellett funkcionálisan egyenértékű, azonos termékcsaládba tartozó eszközök metrikus paramétereikben kifejezhető változtatása;”

(2) Az R. 1. § (1) bekezdés 10. pont a) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(E rendelet alkalmazásában:
névváltozás: az ár változatlansága mellett)
„a) egy eszköz azonosítási adataiban bekövetkezett változás, illetve”

(3) Az R. 1. § (1) bekezdése a következő 12. ponttal egészül ki:
(E rendelet alkalmazásában:)
„12. méretváltozat: azonos termékcsaládba tartozó, már támogatott, egyszer használatos gyógyászati segédeszköznek a metrikus paraméterekben eltérő változata.”

2. § (1) Az R. 2. § (4) bekezdés m) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Az (1) bekezdés szerinti kérelemhez a (11) bekezdésben foglalt kivétellel csatolni kell]

„m) a (13) bekezdésben meghatározott kivétellel az aláírásra jogosult – közjegyzői aláírás-hitelesítéssel ellátott – címpéldányát;"

(2) Az R. 2. § (9) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(9) E § szerinti kérelem egy gyógyászati segédeszközre vonatkozik, kivéve a méretváltoztatásra vagy új méretváltozatra irányuló kérelmet, valamint a 7. számú mellékletben foglalt eszközöket. A 7. számú mellékletben foglalt 2., 7., 8., 9. és 10. sorszámú csoportba sorolt gyógyászati segédeszközök esetén a kérelem az adott sorszámú csoportba tartozó valamennyi gyógyászati segédeszközre és azok tartozékaira vonatkozik. A 7. számú mellékletben foglalt 1., 3., 4., 5., 6. és 11–20. sorszámú csoportba sorolt gyógyászati segédeszközök esetén egy kérelem egy gyógyászati segédeszközre és annak tartozékára vonatkozik."

(3) Az R. 2. § (13) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(13) Ha az ügyfél nem csatolja a (4) bekezdés i), illetve m) pontja szerinti dokumentumokat, az OEP a kérelem elbírálása érdekében adatszolgáltatás iránti kérelemmel fordul az adatokról nyilvántartást vezető hatósághoz. Ha az ügyfél cégjegyzékben nyilvántartott cég, az OEP a cégkivonatot, valamint – ha az ügyfél a képviselőjének közjegyzői aláírás-hitelesítéssel ellátott címpéldányát vagy ügyvéd által ellenjegyzett aláírás-mintáját a cégbírósághoz benyújtotta és ezt a tényt a cégjegyzék tartalmazza – az iratot a cégnyilvántartásból elektronikus úton, közvetlen lekérdezéssel szerzi meg."

3. § Az R. 5. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az OEP a Gtv. 32. § (4) bekezdése szerinti eljárásokban szakértőként kirendeli a GYEMSZI-t a kérelem költséghatékonysági, egészség-gazdaságtani szempontú kritikai értékelésének elvégzése céljából."

4. § Az R. 8/A. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) Ha az OEP a felülvizsgálat eredményeként az eszköz más funkcionális csoportba történő átsorolásáról dönt, az eszközt – a Gtv. 32/A. § (4a) bekezdése szerinti eset kivételével – a közfinanszírozás alapjául szolgáló árának, közfinanszírozás alapjául szolgáló kölcsönzési napidíjának változatlansága mellett sorolja át."

5. § Az R. 9/B. § (1) bekezdés a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A 9–9/A. § szerinti fixesítési eljárásában az OEP kizárhatja a támogatásból a gyógyászati segédeszközt, ha az eszköz)

„a) támogatási csoporton belüli forgalmi részesedése a fixesítési eljárás naptári féléve második hónapjának kezdőnapját közvetlenül megelőző tizenkét hónapot vizsgálva legalább hét egymást követő hónapban az összes támogatási jogcímet együttesen figyelembe véve az elszámolt mennyiség tekintetében a 0,5%-ot nem érte el, és befogadására az ezt megelőző időszakban került sor, vagy"

6. § Az R. 10/B. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) A szállító-előminősítés során szerzett „Megfelelő" értékelés a forgalomba hozó szállítójegyzékbe való felvételét követő három évig hatályos, amely további hároméves időszakokra meghosszabbítható. A szállító-előminősítés hatályának lejáratát megelőzően legkésőbb 30 nappal az OEP hivatalból indított eljárás során felülvizsgálja a szállító-előminősítést az értékelésnél figyelembe vett szempontok szerint. Ha a forgalomba hozó a felülvizsgálat során „Nem megfelelő" értékelést kap, az OEP a forgalomba hozót törli a szállítójegyzékből."

7. § Az R. 10/F. § (2)–(4) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(2) Az internetes eszközkatalógusba történő felvétel érdekében az OEP által erre a célra létrehozott internetes felületre a gyógyászati segédeszköz forgalomba hozója elektronikus úton feltölti legalább a következőket:

a) az eszköz magyar nyelvű használati útmutatóját letölthető formátumban,

b) az eszköz magyar nyelvű műszaki dokumentációját letölthető formátumban, ennek hiányában az eszköz műszaki leírását, anyagösszetételét és főbb műszaki-technológiai jellemzőit letölthető formátumban,

c) az eszköz azonosítására alkalmas fényképet és

d) az eszköz gyártójára, forgalomba hozójára vonatkozó információkat, így különösen címét, telefonszámát, e-mail címét.

(3) Az internetes eszközkatalógus tartalmazza

a) a (2) bekezdés szerint feltöltött adatokat, amennyiben azokat az OEP jóváhagyja,

b) a Gtv. 32. § (7) bekezdés a)–g) és i)–l) pontja szerinti adatokat,

c) a (2) bekezdés alapján feltöltött adatokon túl a forgalomba hozó által feltöltött további adatokat, amennyiben azokat az OEP közzététel céljára szükségesnek és megfelelőnek minősítette,

d) az eszköz gyártója vagy forgalomba hozója által önként vállalt, az egyes tartós fogyasztási cikkekre vonatkozó kötelező jótállásról szóló rendeletben foglaltaknál kedvezőbb jótállási feltételekre vonatkozó adatokat, amennyiben azokat a 4. § (2) bekezdés g) pontja alapján figyelembe vették.

(4) A (3) bekezdés szerinti adatokat az OEP teszi elérhetővé az internetes eszközkatalógusban."

8. § (1) Az R. 12. § (6b) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6b) A (6) bekezdés a) pontjában foglaltaktól eltérően nem rendelhető a gyógyászati segédeszköz kihordási idejének letelte előtt társadalombiztosítási támogatással ismét az azonos rendeltetésű gyógyászati segédeszköz csoportba tartozó gyógyászati segédeszköz, ha az állapot változásának megfelelően az egyedi méretvétel alapján gyártott eszköz eredeti funkciója alkatrész cserével helyreállítható és ahhoz a biztosított az Ebtv. 26. § (1) bekezdés e) pontja alapján méltányosságból támogatásban részesült vagy méltányossági kérelmet nem nyújtott be."

(2) Az R. 12. § (9) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(9) A társadalombiztosítási támogatással javítható gyógyászati segédeszközök körét, továbbá a társadalombiztosítási támogatás alapját képező javítási díj számításánál figyelembe veendő rezsi óradíj összegét a 22. számú melléklet tartalmazza."

9. § Az R. a következő 18/B. §-sal egészül ki:

„18/B. § (1) A gyógyászati segédeszközök társadalombiztosítási támogatásba történő befogadásáról, támogatással történő rendeléséről, forgalmazásáról, javításáról és kölcsönzéséről szóló 14/2007. (III. 14.) EüM rendelet, valamint a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékosságokról szóló 5/2003. (II. 19.) ESZCSM rendelet módosításáról szóló 53/2013. (VII. 19.) EMMI rendelettel (a továbbiakban: Módr5.) megállapított 10. számú mellékletben foglaltakat – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – 2013. augusztus 1-jétől kell alkalmazni.

(2) A 10. számú mellékletnek a Módr5. által megállapított 416/a. és 417. sorát 2013. október 1-jétől kell alkalmazni."

10. § (1) Az R. 7. számú melléklete helyébe az 1. melléklet lép.

(2) Az R. 10. számú melléklete a 2. melléklet szerint módosul.

(3) Az R. 20. számú melléklete helyébe a 3. melléklet lép.

(4) Az R. 22. számú melléklete helyébe a 4. melléklet lép.

11. § (1) Az R.

a) 2. § (6) bekezdésében az „az Egészségügyi Minőségfejlesztési és Kórháztechnikai Intézet (a továbbiakban: EMKI)" szövegrész helyébe az „a Gyógyszerészeti és Egészségügyi Minőség- és Szervezetfejlesztési Intézet (a továbbiakban: GYEMSZI)" szöveg,

b) 4. § (2) bekezdés a) pontjában az „az EMKI" szövegrész helyébe az „a GYEMSZI" szöveg,

c) 5. § (3) bekezdésében az „Az ESKI" szövegrész helyébe az „A GYEMSZI" szöveg,

d) 5. § (4) bekezdésében az „az ESKI" szövegrész helyébe az „a GYEMSZI" szöveg,

e) 6. § (3) bekezdésében az „ESKI" szövegrész helyébe a „GYEMSZI" szöveg,

f) 8. § (4) bekezdésében az „ESKI" szövegrész helyébe a „GYEMSZI" szöveg,

g) 21. számú mellékletében a „mentes eszközcsoportok köre" szövegrész helyébe a „mentes funkcionális csoportok" szöveg

lép.

(2) Hatályát veszti az R.

a) 2. § (4) bekezdés l) pontja,

b) 5/A. § (3) bekezdésében a „méretváltoztatására vagy" szövegrész.

12. § (1) A magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékosságokról szóló 5/2003. (II. 19.) ESZCSM rendelet (a továbbiakban: Csr.) 1. számú melléklet II. Részében foglalt táblázat 3. sorában az „olyan, az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 188. § d) pontja szerinti súlyos pszichiátriai beteg gyermek, aki közösséget, nevelési és oktatási intézményt önmaga vagy a közösség veszélyeztetése miatt nem látogathat, és az állapot krónikussága miatt rendszeres gyermekpszichiátriai kezelésben részesül" szövegrész helyébe az „olyan, az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 188. § d) pontja szerinti súlyos pszichiátriai beteg gyermek, aki közösséget, nevelési-oktatási intézményt – ide nem értve a speciális közösség, illetve nevelési-oktatási intézmény esetét – önmaga vagy a közösség veszélyeztetése miatt nem látogathat, és az állapot krónikussága miatt rendszeres gyermekpszichiátriai kezelésben részesül" szöveg lép.

(2) A Csr. 2. mellékletében foglalt táblázat 13. sorában a „Különböző szakértői bizottságok gyermek- és ifjúságpszichiáter szakorvosai" szövegrész helyébe a „Különböző szakértői bizottságok szakorvosai" szöveg lép.

13. § Ez a rendelet a kihirdetése napján 17 órakor lép hatályba.

Balog Zoltán s. k.,
emberi erőforrások minisztere

1. melléklet az 53/2013. (VII. 19.) EMMI rendelethez

„7. számú melléklet a 14/2007. (III. 14.) EüM rendelethez

Egy kérelemben beadható eszközök és azok tartozékai

1. sorszámú csoport

	A	B
1.	ISO kód	Osztály/csoport megnevezése
2.	04 03 12 03	Légzést segítő készülékek
3.	04 03 12 06	Légzést segítő készülékek tartozékai

2. sorszámú csoport

	A	B
1.	ISO kód	Osztály/csoport megnevezése
2.	04 12 09 09	Egyedi méretvétel alapján egyedileg készített sérvkötők
3.	04 12 09 15 09	Egyedi méretvétel alapján egyedileg készített lágyéksérvkötők
4.	04 12 09 12	Haskötő-tartozékok

3. sorszámú csoport

	A	B
1.	ISO kód	Osztály/csoport megnevezése
2.	04 19 09 06	Tű nélküli, egyszer használatos fecskendők
3.	04 19 15 03	Egyszer használatos fecskendőtűk

4. sorszámú csoport

	A	B
1.	ISO kód	Osztály/csoport megnevezése
2.	04 19 15 06	Egyszer használatos pen tűk
3.	04 19 21 06	Adagoló penek

5. sorszámú csoport

	A	B
1.	ISO kód	Osztály/csoport megnevezése
2.	04 19 24 03 03	Inzulinpumpák
3.	04 19 24 03 06	Inzulinpumpa tartozékok: infúziós szerelék
4.	04 19 24 03 09	Inzulinpumpa tartozékok: patron, adapter

6. sorszámú csoport

	A	B
1.	ISO kód	Osztály/csoport megnevezése
2.	04 24 12 03	Vércukorszintmérők
3.	04 24 12 06	Tesztcsíkok

7. sorszámú csoport

	A	B
1.	ISO kód	Osztály/csoport megnevezése
2.	06 12 03 03 09	Egyedi méretvétel alapján egyedileg készített lábortézisek dongalábra
3.	06 12 03 06 03	Egyedi méretvétel alapján egyedileg készített lábortézisek diabeteses, neuropathias lábra
4.	06 12 03 09 03	Egyedi méretvétel alapján egyedileg készített lábortézisek erősen deformált lábra
5.	06 12 06 09 03	Egyedi méretvétel alapján egyedileg készített boka-láb ortézisek fixált bokaízülettel
6.	06 12 06 09 06	Egyedi méretvétel alapján egyedileg készített, patellaínra támaszkodó boka-láb ortézisek fixált bokaízülettel
7.	06 12 09 09 03	Egyedi méretvétel alapján egyedileg készített műanyag térdortézisek merev térdízülettel
8.	06 12 09 09 06	Egyedi méretvétel alapján egyedileg készített műanyag térdortézisek változtatható mozgástartománnyal (gyermek)
9.	06 12 09 09 09	Egyedi méretvétel alapján egyedileg készített műanyag térdortézisek változtatható mozgástartománnyal (felnőtt)
10.	06 12 15 09 03	Egyedi méretvétel alapján egyedileg készített csípőortézisek merev ízülettel
11.	06 12 15 09 06	Egyedi méretvétel alapján egyedileg készített csípőortézisek szabad ízülettel
12.	06 12 18	Csípő-térd-boka-láb ortézisek
13.	06 12 30	Tartozékok alsóvégtag-ortézisekhez

8. sorszámú csoport

	A	B
1.	ISO kód	Osztály/csoport megnevezése
2.	06 18	FELSŐ VÉGTAGOK PROTÉZISRENDSZEREI
3.	06 18 24	Kiegészítők felsővégtag-protézisekhez

9. sorszámú csoport

	A	B
1.	ISO kód	Osztály/csoport megnevezése
2.	06 24	ALSÓ VÉGTAGOK PROTÉZISRENDSZEREI
3.	06 24 54	Kiegészítők alsóvégtag-protézisekhez

10. sorszámú csoport

	A	B
1.	ISO kód	Osztály/csoport megnevezése
2.	06 33	ORTOPÉD CIPŐK ÉS TARTOZÉKAIK
3.	06 33 12	Tartozékok ortopéd cipőkhöz

11. sorszámú csoport

	A	B
1.	ISO kód	Osztály/csoport megnevezése
2.	09 15 03	Kanülök
3.	09 15 06	Tracheostoma-védők

12. sorszámú csoport

	A	B
1.	ISO kód	Osztály/csoport megnevezése
2.	09 18 05	Többrészes, zártvégű zsákok
3.	09 18 08	Többrészes, nyíltvégű zsákok, visszajutást gátló szeleppel
4.	09 18 42	Többrészes, nyíltvégű zsákok
5.	09 18 14 03	Alaplapok

13. sorszámú csoport

	A	B
1.	ISO kód	Osztály/csoport megnevezése
2.	09 18 24 03 03	Irrigációs készletek
3.	09 18 24 03 06	Tartozékok irrigációs készletekhez

14. sorszámú csoport

	A	B
1.	ISO kód	Osztály/csoport megnevezése
2.	09 27 05	Testen viselt vizeletgyűjtő zsákok
3.	09 27 13	Függesztő- és rögzítőeszközök vizeletgyűjtőkhöz

15. sorszámú csoport

	A	B
1.	ISO kód	Osztály/csoport megnevezése
2.	09 30 04 03	Egyszer használatos inkontinenciabetétek
3.	09 30 09	Függesztő- és rögzítőeszközök vizelet- és székletfelszívó segédeszközökhöz

16. sorszámú csoport

	A	B
1.	ISO kód	Osztály/csoport megnevezése
2.	12 16	MOPEDEK ÉS MOTORKERÉKPÁROK
3.	12 21 27	Elektromos motorral meghajtott kerekesszékek, rásegített kormányzással
4.	12 24 24	Elemek és akkumulátorok

17. sorszámú csoport

	A	B
1.	ISO kód	Osztály/csoport megnevezése
2.	12 21	KEREKESSZÉKEK
3.	18 09 27 03	Lábtartók kerekesszékekhez
4.	18 09 34 03	Háttámaszok kerekesszékekhez
5.	18 09 36 03	Kartámaszok kerekesszékekhez

18. sorszámú csoport

	A	B
1.	ISO kód	Osztály/csoport megnevezése
2.	21 42 12 03	Hangprotézisek
3.	09 15 03 03 09	Műanyag kanülök hangprotézishez

19. sorszámú csoport

	A	B
1.	ISO kód	Osztály/csoport megnevezése
2.	21 42 12 06 03	Műgége-készülék
3.	21 42 12 06 06	Tartozékok műgége-készülékhez

20. sorszámú csoport

	A	B
1.	ISO kód	Osztály/csoport megnevezése
2.	21 45 03	Hallójárati készülékek
3.	21 45 06	Fül mögötti hallókészülékek
4.	21 45 09	Szemüvegszárba épített hallókészülékek
5.	21 45 12	Testen viselt, dobozos hallókészülékek
6.	21 45 24	Hallásjavító készülékek kiegészítői (egyéni fülillesztékek hallásjavító készülékekhez és a hallójárat védelméhez)
7.	21 45 27	Hallásjavító készülékek energiaforrásai és ezek tartozékai
8.	21 45 30	Hallásjavító készülékek tartozékai és a hallásjavítás egyéb eszközei

”

2. melléklet az 53/2013. (VII. 19.) EMMI rendelethez

1. Az R. *10. számú mellékletében* foglalt táblázat 374. sora helyébe a következő rendelkezés lép:

[1		*ISO-kód*	*Megnevezés*	*Rendelés jogcíme*	*Indikáció*	*Kiegészítő feltételek, megjegyzések az indikációhoz*	*Munkahelyre vonatkozó követelmény (amennyiben munkahelyi követelmény nem kerül meghatározásra, a szakképesítési követelményeknek megfelelő orvos rendelheti az adott eszközt)*	*Szakképesítési követelmény*	*Támogatás mértéke*	*Kihordási idő (hónap)*	*Kihordási időre maximálisan rendelhető mennyiség*	*Mennyiségegység]*
374		04 39 03 03 03	Szemtakarók	normatív					80%	3	90	db

2. Az R. *10. számú mellékletében* foglalt táblázat a következő 416/a. sorral egészül ki:

[1		*ISO-kód*	*Megnevezés*	*Rendelés jogcíme*	*Indikáció*	*Kiegészítő feltételek, megjegyzések az indikációhoz*	*Munkahelyre vonatkozó követelmény (amennyiben munkahelyi követelmény nem kerül meghatározásra, a szakképesítési követelményeknek megfelelő orvos rendelheti az adott eszközt)*	*Szakképesítési követelmény*	*Támogatás mértéke*	*Kihordási idő (hónap)*	*Kihordási időre maximálisan rendelhető mennyiség*	*Mennyiségegység]*
416/a		06 03 09 06	Adaptív mellkas-ágyék-keresztcsont ortézisek									

3. Az R. *10. számú mellékletében* foglalt táblázat 417. sora helyébe a következő rendelkezés lép:

[1		*ISO-kód*	*Megnevezés*	*Rendelés jogcíme*	*Indikáció*	*Kiegészítő feltételek, megjegyzések az indikációhoz*	*Munkahelyre vonatkozó követelmény (amennyiben munkahelyi követelmény nem kerül meghatározásra, a szakképesítési követelményeknek megfelelő orvos rendelheti az adott eszközt)*	*Szakképesítési követelmény*	*Támogatás mértéke*	*Kihordási idő (hónap)*	*Kihordási időre maximálisan rendelhető mennyiség*	*Mennyiségegység]*
417		06 03 09 06 03	Mobilis korrigáló fűzők	normatív	Háti és ágyéki strukturális deformitás, scoliosis				80%	12	1	db

4. Az R. *10. számú mellékletében* foglalt táblázat 685. sora helyébe a következő rendelkezés lép:

[1		*ISO-kód*	*Megnevezés*	*Rendelés jogcíme*	*Indikáció*	*Kiegészítő feltételek, megjegyzések az indikációhoz*	*Munkahelyre vonatkozó követelmény (amennyiben munkahelyi követelmény nem kerül meghatározásra, a szakképesítési követelményeknek megfelelő orvos rendelheti az adott eszközt)*	*Szakképesítési követelmény*	*Támogatás mértéke*	*Kihordási idő (hónap)*	*Kihordási időre maximálisan rendelhető mennyiség*	*Mennyiségegység]*
685		**06 24 48**	**Ideiglenes protézisek a járástanítás korai lehetővé tétele céljából**			1. Szövődménymentes esetben az ideiglenes protézisellátást (méretvételt) az amputációt követően a 10. és			80%	3	90	db

						14. nap között el kell indítani. Később induló protetizálás esetén a késedelem okát a betegdokumentá-cióban fel kell tüntetni. 2. Amennyiben ideiglenes protézis rendelésére kerül sor, a beteg számára végleges protézis legkorábban az ideiglenes protézis rendelését követő 3 hónap elteltével lehetséges. 3. A 2. és 3. aktivitási szintű betegnek rendelt csővázas protézis rendelését megelőzően ideiglenes protézis rendelése és legalább 3 hónapos használata kötelező.						

5. Az R. *10. számú mellékletében* foglalt táblázat 740. sora helyébe a következő rendelkezés lép:

[1		*ISO-kód*	*Megnevezés*	*Rendelés jogcíme*	*Indikáció*	*Kiegészítő feltételek, megjegyzések az indikációhoz*	*Munkahelyre vonatkozó követelmény (amennyiben munkahelyi követelmény nem kerül meghatározásra, a szakképesítési követelményeknek megfelelő orvos rendelheti az adott eszközt)*	*Szakképesítési követelmény*	*Támogatás mértéke*	*Kihordási idő (hónap)*	*Kihordási időre maximálisan rendelhető mennyiség*	*Mennyiségegység]*
740		**06 30 36**	**Műfogsorok**			A támogatási listában csillaggal (*) jelölt eszközök kizárólag allergológiai vizsgálattal igazolt akrilátallergia esetén rendelhetők		arc-állcsont-szájsebészet, konzerváló fogászat és fogpótlástan, parodontológia, fogszabályozás, gyermekfogászat, dentoalveoláris sebészet, fog- és szájbetegségek (fogorvos), fogorvos				

6. Az R. *10. számú mellékletében* foglalt táblázat 780. sora helyébe a következő rendelkezés lép:

[1		*ISO-kód*	*Megnevezés*	*Rendelés jogcíme*	*Indikáció*	*Kiegészítő feltételek, megjegyzések az indikációhoz*	*Munkahelyre vonatkozó követelmény (amennyiben munkahelyi követelmény nem kerül meghatározásra, a szakképesítési követelményeknek megfelelő orvos rendelheti az adott eszközt)*	*Szakképesítési követelmény*	*Támogatás mértéke*	*Kihordási idő (hónap)*	*Kihordási időre maximálisan rendelhető mennyiség*	*Mennyiségegység]*
780		**06 30 37**	**Fogszabályozás segédeszközei**		Arc, állcsont, szájüreg fejlődési rendellenességei, daganatos megbetegedései, maradandó baleseti (traumás) sérülése esetén; a stomatognath rendszer egyéb súlyos megbetegedései esetén; csontvelő-transzplantált beteg góckutatása miatt elvégzett fogextrahálást követően; kizárólag 18 éven aluli betegnek			arc-állcsont-szájsebészet, konzerváló fogászat és fogpótlástan, parodontológia, fogszabályozás, gyermekfogászat, dentoalveoláris sebészet				

					a fogazat fejlődési és alaki rendellenessé-gei esetén							

7. Az R. *10. számú mellékletében* foglalt táblázat 1252. sora helyébe a következő rendelkezés lép:

[1		*ISO-kód*	*Megnevezés*	*Rendelés jogcíme*	*Indikáció*	*Kiegészítő feltételek, megjegyzések az indikációhoz*	*Munkahelyre vonatkozó követelmény (amennyiben munkahelyi követelmény nem kerül meghatározásra, a szakképesítési követelményeknek megfelelő orvos rendelheti az adott eszközt)*	*Szakképesítési követelmény*	*Támogatás mértéke*	*Kihor-dási idő (hónap)*	*Kihor-dási időre maxi-málisan rendel-hető mennyi-ség*	*Meny-nyi-ség-egy-ség]*
1252		21 42 12 06 06	Tartozékok műgége-készülékhez	normatív		Az akkumulátor a kompatibilis készülék rendelését követő 12 hónap után rendelhető			98%	12	1	db

3. melléklet az 53/2013. (VII. 19.) EMMI rendelethez

„20. számú melléklet a 14/2007. (III. 14.) EüM rendelethez

Az egyes funkcionális csoportokban megállapítható támogatási technikák

A) Rendeltetés szerinti fixcsoportok

	A	B	C	D
1.	Rendeltetés szerinti fixesítés alapjául szolgáló funkcionális (al)csoport		Rendeltetés szerinti fixesítés alá vont funkcionális (al)csoport	
2.	ISO kód	Eszköz megnevezése	ISO kód	Eszköz megnevezése
3.	04 24 12 06 03	Tesztcsíkok támogatott vércukorszintmérőkhöz	04 24 12 06 06	Tesztcsíkok nem támogatott vércukorszintmérőkhöz
4.	12 03 03 06 03	Állítható járóbotok funkcionális T-markolattal	12 03 03 06 06	Állítható, anatómiai fogantyús járóbotok
5.	12 06 03 06 03	Állítható, összecsukható járókeretek	12 06 03 06 06	Lépegető járókeretek
6.			12 06 03 06 09	Lépcsőnjáró járókeretek
7.	18 12 18 03 03	Matracok	18 12 18 03 06	Matracok kézipumpával

B) Az *A)* részben megnevezésre nem került funkcionális csoportok, illetve alcsoportok esetében
a) a 21. számú mellékletben meghatározott funkcionális csoportok kivételével funkcionális elv szerinti fixcsoport, vagy
b) százalékos támogatás
állapítható meg.”

4. melléklet az 53/2013. (VII. 19.) EMMI rendelethez

„22. számú melléklet a 14/2007. (III. 14.) EüM rendelethez

	A	B	C
1.	ISO kód	Megnevezés	Rezsióradíjak nettó összege (Ft)
2.	04 03 06	Inhalátorok	3 100
3.	06 03 09 03	Egyedi méretvétel alapján egyedileg készített mellkas-ágyék-keresztcsont ortézisek	5 330
4.	06 12 18	Csípő-térd-boka-láb ortézisek	5 330
5.	06 18	Felső végtagok protézisrendszerei	5 330
6.	06 24	Alsó végtagok protézisrendszerei	5 330
7.	06 30 36	Műfogsorok	3 100
8.	06 30 37	Fogszabályozás segédeszközei	3 100
9.	12 16	Mopedek és motorkerékpárok	4 550
10.	12 21	Kerekesszékek	4 550
11.	21 03 06	Szemüvegkeretek	3 100
12.	21 03 21	Távcsőszemüvegek	3 100
13.	21 42 12 06 03	Műgége-készülék	3 100
14.	21 45 03	Hallójárati készülékek	3 100
15.	21 45 06	Fül mögötti hallókészülékek	3 100
16.	21 45 09	Szemüvegszárba épített hallókészülékek	3 100
17.	21 45 12	Testen viselt, dobozos hallókészülékek	3 100
18.		Hallásjavító implantátumok	3 100

”

A nemzeti fejlesztési miniszter 42/2013. (VII. 19.) NFM rendelete az egyes víziközlekedési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról

Az 1. alcím tekintetében a víziközlekedésről szóló 2000. évi XLII. törvény 88. § (2) bekezdés 19. pontjában kapott felhatalmazás alapján – az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 41. § i) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró emberi erőforrások miniszterével egyetértésben –,
a 2. alcím tekintetében a víziközlekedésről szóló 2000. évi XLII. törvény 88. § (2) bekezdés 16. pontjában kapott felhatalmazás alapján,
a 3. alcím tekintetében a víziközlekedésről szóló 2000. évi XLII. törvény 88. § (2) bekezdés 2. pontjában kapott felhatalmazás alapján,
az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 84. § e) és l) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. A hajózási képesítésekről szóló 15/2001. (IV. 27.) KöViM rendelet módosításáról

1. § (1) A hajózási képesítésekről szóló 15/2001. (IV. 27.) KöViM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) A képesítés megszerzéséhez vizsgát kell tenni. A vizsgák részletes szabályait és feltételeit, valamint a vizsgabizottság működési rendjét a 7. számú mellékletben foglalt vizsgaszabályzat állapítja meg. A hajózási hatóság e rendelet keretein belül meghatározza a vizsgakövetelményekre vagy a képesítés megszerzésére vonatkozó előírások alapján a számonkérhető ismeretanyagot, a vizsgafeladatokat és a vizsgatárgyak számonkérésének módját."

(2) Az R. 5. § (4) és (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) Belvízi hajózási képesítések esetén a vizsgák feltételeként meghatározott gyakorlati időként az indulási és érkezési kikötő között úton lévő hajón szolgálatban töltött – hajós szolgálati könyvben igazolt – időtartamot kell figyelembe venni oly módon, hogy

a) 12 hónap gyakorlat 180 nap gyakorlati idővel teljesíthető,

b) belvízi hajózásban 365 egymást követő napon belül legfeljebb 180 nap gyakorlati idő vehető figyelembe,

c) a tengeri, partmenti vagy halászhajózásban 250 nap gyakorlati idő számítható 12 hónap gyakorlati időnek,

d) a hajó karbantartási, telelési és várakozási ideje 60 nap időtartamig szolgálatban töltött időnek számít,

e) úszómunkagép-vezető vizsgánál a gyakorlati időbe be kell számítani az úszómunkagép munkavégzési és a munkaterületre beállási és kiállási, valamint az úszómunkagép különböző módjai közti átállási és javítási időszakának tartamát.

(5) Az 1994. június 1-jét követően szerzett belvízi vagy tengeri hajózási gyakorlatot a hajós szolgálati könyvvel, tengerész szolgálati könyvvel vagy azok kivonataival kell igazolni. A hajós szolgálati könyvben és a tengerész szolgálati könyvben a hivatásos és a szolgálati célú gyakorlatra vonatkozó bejegyzés akkor tekinthető igazoltnak, ha azt a hajós és tengerész szolgálati könyvről szóló miniszteri rendeletben meghatározott hajózási hatóság hitelesítette."

(3) Az R. 5. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) A belvízi kedvtelési célú kishajó-vezetői elméleti vizsgára bocsátás feltétele a betöltött 17. életév."

(4) Az R. 7. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Az a jelölt, akinek a vizsgáját a vizsgabizottság valamely tantárgyból eredménytelennek minősíti, e tantárgyból javítóvizsgát tehet."

(5) Az R. 8. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az eredményes vizsga alapján a hajózási hatóság képesítő okmányt ad ki. A képesítő okmányok felsorolását az 1. számú melléklet, tartalmi elemeit a 6. számú melléklet határozza meg."

2. § Az R.

a) 1. számú melléklete, 2. számú melléklete, 4. számú melléklete, 7. számú melléklete, valamint

b) 6. számú melléklete

az 1. melléklet szerint módosul.

3. § Az R.

a) 4. § (6) bekezdésében a „Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Hivatalos Értesítőben évente egyszer" szövegrész, a 6. § (4) bekezdésében a „Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Hivatalos Értesítőben évente" szövegrész, az 1. számú melléklet IV. fejezet 6. pontjában a „Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Hivatalos Értesítőben" szövegrész, a 2. számú melléklet IV. fejezet 2. pontjában a „honlapján, valamint a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Hivatalos Értesítőben" szövegrész helyébe a „honlapján",

b) 2. számú melléklet A. Rész IV. fejezet 4. pont a) alpontjában és a 3. számú melléklet II. A. rész IV. fejezet 6. pont a) alpontjában az „elméleti vizsga" szövegrész helyébe az „az elméleti vizsgatárgy témakörei",

c) 3. számú melléklet I. rész 5. pontjában a „36 hónapot" szövegrész helyébe a „12 hónapot",

d) 7. számú melléklet 4.8. pontjában az „ismétlő vizsgára" szövegrész helyébe az „a vizsga megismétlésére"

szöveg lép.

4. § Hatályát veszti az R.

a) 7. § (4) és (6) bekezdése,

b) 2. számú melléklet A. Rész III. Fejezet 16. pontja,

c) 7. számú melléklet 1.2. pontjában az „és ismétlő" szövegrész.

2. A víziközlekedés rendjéről szóló 57/2011. (XI. 22.) NFM rendelet módosítása

5. § A víziközlekedés rendjéről szóló 57/2011. (XI. 22.) NFM rendelet (a továbbiakban: R2.) 1. melléklete (a továbbiakban: Hajózási Szabályzat) a 2. melléklet szerint módosul.

6. § Az R2. Hajózási Szabályzat II. rész

a) 2.01 cikk 1. pontjában a „lakcímét" szövegrész helyébe az „elérhetőségét" szöveg,

b) 2.02 cikk 1. pontjában az „I. rész 3.25 cikkében" szövegrész helyébe az „I. rész 3.28 cikkében" szöveg,

c) 3.03 cikk 10. b) pontjában a „motorcsónakkal, motoros vízi sporteszközzel és kisgéphajóval" szövegrész helyébe a „gépi erővel hajtott kishajóval, csónakkal, vízi sporteszközzel" szöveg,

d) 4.05 cikk 3. pontjában a „csónak" szövegrész helyébe a „csónak és kishajó", a „csónakban" szövegrész helyébe a „csónakban és kishajóban", a 4.05 cikk 4. pontjában a „csónakból" szövegrész helyébe a „csónakból és kishajóból" szöveg,

e) 4.09 cikk 1. pontjában a „Kishajóval, motorcsónakkal, motoros vízi sporteszközzel" szövegrész helyébe a „Gépi erővel hajtott kishajóval, csónakkal és vízi sporteszközzel" szöveg,

f) 4.11 cikk 1. pontjában a „gépi hajtású vízijárműként" szövegrész helyébe a „kisgéphajóként" szöveg,

g) 4.13 cikk 1. pont e) alpontjában a „tó kezelője" szövegrész helyébe a „hajózási hatóság" szöveg,

h) 6.02 cikk 4. pont a) és b) pontjában a „zöld" szövegrész helyébe a „fehér" szöveg,

i) 6.04 cikk 3. pontjában a „kell tartani" szövegrész helyébe a „fel kell tüntetni" szöveg,

j) 8.01 cikk 2. pontjában a „mérete" szövegrész helyébe a „mérete, – a II. rész II-1. melléklet I.6. pontjában foglalt kivételekkel –" szöveg,

k) 8.06 cikk 4. pontjában az „I. rész 3.36 cikkében" szövegrész helyébe az „I. rész 3.35 cikkében" szöveg

lép.

7. § Hatályát veszti az R2. Hajózási Szabályzat II. rész

a) 8.01 cikk 3. pontja,

b) 4.13 cikk 2. b) pontjában az „és zsilipben, továbbá azok bejárata előtti 200 m-es vízterületen" szövegrész.

3. A tengeri hajók felszereléseiről és ezek megfelelőség feltételeiről és tanúsításáról szóló 11/2002. (II. 6.) KöViM rendelet módosításáról szóló 90/2011. (XII. 30.) NFM rendelet módosítása

8. § A tengeri hajók felszereléseiről és ezek megfelelőség feltételeiről és tanúsításáról szóló 11/2002. (II. 6.) KöViM rendelet módosításáról szóló 90/2011. (XII. 30.) NFM rendelet 5. §-a a következő szöveggel lép hatályba:

„5. § Hatályát veszti az R. 4. § (5) bekezdése."

4. Záró rendelkezések

9. § (1) Ez a rendelet – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – a kihirdetését követő harmadik napon lép hatályba.

(2) A 2. § b) pontja 2014. január 1-jén lép hatályba.

Németh Lászlóné s. k.,
nemzeti fejlesztési miniszter

1. melléklet a 42/2013. (VII. 19.) NFM rendelethez

1. Az R. 1. számú melléklet III. Fejezet 1. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
„1. A sikeresen vizsgázók részére a hajózási hatóság
a) a belvízi hivatásos vizsga alapján „Bizonyítvány hajós képesítésről" vagy „Belvízi hajóvezetői bizonyítvány",
b) a belvízi hajózási rádiótelefon kezelő vizsga alapján „Belvízi hajózási rádiótelefon kezelő bizonyítvány",
c) a vonalismereti vizsga alapján „Vonalvizsga bizonyítvány",
d) a veszélyes áru szállítási szakértő vizsga alapján „Bizonyítvány az ADN szerinti különleges ismeretekről",
e) a tengeri hivatásos vizsga alapján „Tengerész képesítő bizonyítvány" vagy „Tengerésztiszti képesítő bizonyítvány",
f) a tengeri rádiókezelői vizsga alapján „Tengeri általános rádiókezelő bizonyítvány" vagy „Tengeri korlátozott rádiókezelő bizonyítvány",
g) a kedvtelési célú kishajó-vezetői vizsga alapján „Nemzetközi kedvtelési célú hajóvezetői bizonyítvány" megnevezésű okmányt állít ki."
2. Az R. 1. számú melléklet IV. Fejezet 3. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
„3. Belvízi kedvtelési célú kisgéphajó- vagy vitorlás kishajó-vezetői képesítéssel már rendelkező jelöltnek a további belvízi kedvtelési célú képesítés megszerzésekor hajózási szabályzat tantárgyból nem kell vizsgáznia."
3. Az R. 2. számú melléklet A. Rész III. Fejezet 4. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
„4. Az úszómunkagép-vezetői vizsga feltételei:
a) hajózási szakképzésben szerzett képesítő bizonyítvány vagy jóváhagyott úszómunkagép-vezetői képzés igazolt elvégzése és fedélzeti szolgálatban eltöltött 9 havi gyakorlat, amelynek legalább a felét úszómunkagépen kell eltölteni, vagy
b) fedélzeti szolgálatban eltöltött 24 havi gyakorlat, amelynek legalább a felét úszómunkagépen kell eltölteni."
4. Az R. 2. számú melléklet B. Rész III. Fejezete helyébe a következő rendelkezés lép:
„III. FEJEZET
A KÉPESÍTÉSEK MEGSZERZÉSÉNEK FELTÉTELEI
1. Géptiszti vizsga:
a) gépkezelői képesítés,
b) legalább egy nagyjavítás irányítása felügyelet mellett, valamint
c) gépkezelői képesítés birtokában géphajón vagy egyéb önálló gépüzemű úszólétesítményen szerzett
ca) 12 havi gépüzemi gyakorlat, vagy
cb) 6 havi gépüzemi gyakorlat és hajózási vagy gépészeti szakképzésben szerzett képesítő bizonyítvány vagy jóváhagyott géptiszti képzés elvégzésének igazolása.
2. Gépkezelői vizsga:
a) hajózási vagy gépészeti szakképzésben szerzett képesítő bizonyítvány, vagy szervezett gépkezelői képzés elvégzésének igazolása és 6 havi géphajón vagy egyéb önálló gépüzemű úszólétesítményen szerzett gépüzemi gyakorlat, vagy
b) géphajón vagy egyéb önálló gépüzemű úszólétesítményen szerzett legalább 12 havi gépüzemi vagy matróz – gépkezelő gyakorlat.
3. A hajózási, gépészeti vagy villamossági szakképzésben, valamint felsőoktatásban szerzett képesítő bizonyítvány vagy oklevél elfogadásához a tanulmányi értesítőt vagy leckekönyvet is be kell mutatni.
4. Ha a jelölt hajózási gépészeti vagy villamossági szakképzésben, valamint felsőoktatásban szerzett képesítő bizonyítvánnyal, oklevéllel rendelkezik, akkor kérelmére a képesítés megszerzésénél a hajózási hatóság az elméleti vizsga letétele alól részben vagy egészben mentesítést adhat.

5. Tengeri hajóra szóló érvényes géptiszti képesítés alapján kérelemre a hatóság különbözeti vizsga és gyakorlat igazolása nélkül belvízi hajóra szóló géptiszti képesítést állít ki."

5. Az R. 4. számú melléklet I. Fejezete a következő 6–8. ponttal egészül ki:

„6. A kedvtelési célú radarkezelői képesítés (Radar Observer for Pleasure Craft), a kedvtelési céllal közlekedő, a képesítésben megjelölt belvízi vagy tengeri hajókra felszerelt radarberendezés kezelésére jogosít.

7. A kedvtelési célú korlátozott GMDSS kezelői képesítés (SRC), a GMDSS-rendszer A1-es – partmenti – körzetében a kedvtelési célú tengeri kishajókon felszerelt GMDSS-rendszer szerinti rádió berendezések kezelésére jogosít.

8. A kedvtelési célú GMDSS kezelői képesítés, (LRC) a GMDSS-rendszer A1–A4 körzetében, a kedvtelési célú tengeri kishajókon felszerelt GMDSS-rendszer szerinti rádió és Inmarsat berendezések kezelésére jogosít."

6. Az R. 4. számú melléklet II. Fejezete a következő 12–14. ponttal egészül ki:

„12. A kedvtelési célú radarkezelői (kiegészítő) képesítés (Radar Observer for Pleasure Craft):

a) jóváhagyott elméleti és gyakorlati képzést is magában foglaló tanfolyam sikeres elvégzése,

b) a III. Fejezet 6. pontja szerinti sikeres elméleti és gyakorlati vizsga, amely gyakorlati vizsga a hajózási hatóság által jóváhagyott szimulátoron is teljesíthető.

13. Kedvtelési célú korlátozott GMDSS kezelői képesítés (SRC):

a) jóváhagyott tanfolyam sikeres elvégzése,

b) a III. fejezet 7. pontja szerinti ismeretekből tett írásbeli és gyakorlati vizsga, amely gyakorlati vizsga a hajózási hatóság által jóváhagyott szimulátoron is teljesíthető.

14. Kedvtelési célú GMDSS kezelői képesítés (LRC):

a) jóváhagyott tanfolyam sikeres elvégzése,

b) a III. fejezet 8. pontja szerinti ismeretekből tett írásbeli és gyakorlati vizsga, amely gyakorlati vizsga a hajózási hatóság által jóváhagyott szimulátoron is teljesíthető."

7. Az R. 4. számú melléklet III. Fejezete helyébe a következő rendelkezés lép:

„III. FEJEZET

A KÉPESÍTŐVIZSGÁK TANTÁRGYAI

1. A belvízi kedvtelési célú kisgéphajó-vezetői vizsga:

a) Hajózási Szabályzat

b) hajózási ismeretek – kisgéphajó,

c) gyakorlati vizsga – kisgéphajó.

2. A belvízi kedvtelési célú vitorlás kishajó-vezetői vizsga:

a) Hajózási Szabályzat,

b) hajózási ismeretek – vitorlás kishajó,

c) gyakorlati vizsga – vitorlás kishajó.

3. A kedvtelési célú IV. osztályú tengeri kishajó-vezetői vizsga:

a) közlekedési ismeretek tengeri kishajóval,

b) tengeri kishajó üzemeltetési ismeretek,

c) navigációs és térképészeti alapismeretek.

4. A kedvtelési célú III. osztályú tengeri kishajó-vezetői vizsga:

a) tengeri navigációs ismeretek,

b) életbiztonság a tengeren,

c) a tengeri környezet ismerete,

d) tengeri jogi ismeretek.

5. A kedvtelési célú II. osztályú tengeri kishajó-vezetői vizsga:

a) csillagászati navigáció,

b) árapály hajózási ismeretek,

c) óceánhajózási navigációs ismeretek.

6. A kedvtelési célú radarhajós (kiegészítő) vizsga

a) radarhajózási ismeretek,

b) gyakorlati vizsga – radarhajózás (a gyakorlati vizsga a hajózási hatóság által jóváhagyott szimulátoron is teljesíthető).

7. A kedvtelési célú korlátozott GMDSS kezelői (SRC) vizsga:

a) a korlátozott GMDSS rendszer alapelvei,

b) VHF rádiótelefon kezelés és gyakorlati kommunikációs ismeretek.

8. A kedvtelési célú GMDSS kezelői (LRC) vizsga:
a) a GMDSS rendszer alapelvei,
b) GMDSS berendezés kezelés és gyakorlati kommunikációs ismeretek."

8. Az R. 6. számú melléklet 3. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
„3. Nemzetközi kedvtelési célú hajóvezetői bizonyítvány (ID-1, kártya)
A bizonyítvány adattartalma a kártya előoldalán:
Az egyes adatokhoz tartozó megjelölések magyar és angol nyelven, a következők:
NEMZETKÖZI KEDVTELÉSI CÉLÚ HAJÓVEZETŐI BIZONYÍTVÁNY
INTERNATIONAL CERTIFICATE FOR OPERATORS OF PLEASURE CRAFT
MAGYARORSZÁG – HU
/ HUNGARY
1. (Családi név helye)
2. (Utónév helye)
3. (Születési idő és hely)
4. (Kiállítás keltezésének helye)
5. (A bizonyítvány számának a helye)
6. (Tulajdonos fényképének helye)
7. (Tulajdonos aláírásának helye)
8. (Tulajdonos állampolgárságának helye)
9. (Érvényességi terület és hajótípus helye)
10. (Hajóra vonatkozó méretkorlátozás helye)
11. (Érvényességi idő helye)
12. (Kiállító hatóság megnevezésének helye)
13. (Felhatalmazás helye)
14. (Feltételek helye)
A bizonyítvány adattartalma a kártya hátoldalán:
NEMZETKÖZI KEDVTELÉSI CÉLÚ HAJÓVEZETŐI BIZONYÍTVÁNY
(Az ENSZ Európai Gazdasági Bizottság Belvízi Közlekedési Munkacsoportjának 40. számú határozata)
INTERNATIONAL CERTIFICATE FOR OPERATORS OF PLEASURE CRAFT
(Resolution No. 40 of the UNECE Working Party on Inland Water Transport)
Az egyes adatokhoz tartozó megjelölések magyar és angol nyelven a következők:
1. A tulajdonos családi neve – Surname of the holder
2. A tulajdonos utóneve(i) – Other name(s) of the holder
3. Születési idő és hely – Date and place of birth
4. Kiállítás kelte – Date of issue
5. A bizonyítvány száma – Number of the certificate
6. A tulajdonos fényképe – Photograph of the holder
7. A tulajdonos aláírása – Signature of the holder
8. A tulajdonos állampolgársága – Nationality of the holder
9. Érvényes: I (belvizekre), C (parti tengerre), M (géphajóra), S (vitorlás hajóra) – Valid for: I (Inland Waterways), C (Coastal Waters), M (Motorized craft), S (Sailing craft)
10. Kedvtelési célú hajóra legfeljebb (hossz, vízkiszorítás, teljesítmény) – Pleasure craft not exceeding (lenght, deadweight, power)
11. Érvényességi idő – Date of Expiry
12. Kiállította – Issued
13. Felhatalmazás – Authorized by
14. Feltételek – Conditions"

9. Az R. 7. számú melléklet 4.7. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
„4.7. A vizsgabiztosok díjazása
A vizsgabiztost díjazás illeti meg. A díjazás magában foglalja a vizsgáztatási díjat és a vizsgáztatók utazási és szállásköltségét is. A vizsgáztatási díjnak a képesítés vizsgakövetelményében meghatározott vizsgatárgyak számától vagy az egy vizsgázó teljes vizsgájának összidejétől függő kategóriába sorolása a következő:

a) I. kategória: 12 vagy több vizsgatárgy vagy több mint 12 óra,
b) II. kategória: 6–11 vizsgatárgy vagy 6–12 óra,
c) III. kategória: legfeljebb 5 vizsgatárgy vagy kevesebb mint 6 óra.

Ha a vizsgatárgyak száma és a vizsgák összideje alapján eltérő kategóriába sorolás lehetséges, úgy mindig a magasabb díjazású kategóriát kell választani.

A vizsgáztatási díj vizsgázónként a vizsga évének első munkanapján érvényes kötelező legkisebb munkabér (a továbbiakban: minimálbér) összegének a kerekítés szabályai szerint százas értékre kerekített:

a) a vizsgabizottság elnöke részére I. kategória esetén 4,5%-a, II. kategória esetén 4%-a, III. kategória esetén 3,5%-a,
b) a vizsgabizottság tagja részére I. kategória esetén 3,5%-a, II. kategória esetén 3,1%-a, III. kategória esetén 2,7%-a.

Amennyiben a vizsgára vagy annak egyes vizsgarészeire a vizsgabiztos állandó lakóhelyétől eltérő helységben kerül sor, úgy a vizsgabiztost a vizsgáztatási díj mellett utazási és szállásköltség illeti meg.

Az utazási költség elszámolása tömegközlekedési eszköz igénybevétele esetén a menetjegy, saját gépjármű használata esetén a személyi jövedelemadóról szóló törvény, valamint a munkába járással kapcsolatos utazási költségtérítésről szóló kormányrendelet előírásai alapján történik. Vasút igénybevétele esetén 2. osztályú menetjegy számolható el.

Az utazási eszközt a vizsgáztató választja meg oly módon, hogy a jelenlétét igénylő vizsganapokon a vizsga megkezdése előtt, a pontos kezdést lehetővé tevő időpontban a helyszínre tudjon érkezni. Amennyiben a rendelkezésre álló közlekedési eszközökkel e feltétel nem biztosítható, a vizsgáztató éjszakánként legfeljebb a minimálbér 15%-ának megfelelő összeghatárig szállást vehet igénybe.

A vizsgaszervező – a vizsgáztatóval egyeztetetten – gondoskodhat az utaztatásról, illetve a szállásról. Ez esetben a vizsgáztatót külön utazási, illetve szállásköltség nem illeti meg.

A vizsgadíj kifizetésére, illetve átutalására vonatkozóan a hajózási hatóság havi, illetve kéthavonta történő (göngyölített) kifizetést köthet ki (ezt a megbízási szerződésben rögzíteni kell). A vizsgabiztos kérelmére a vizsgadíj összevontan is kifizethető. Ha a vizsgabiztos lemond a vizsgadíjról, akkor erről nyilatkoznia kell."

2. melléklet a 42/2013. (VII. 19.) NFM rendelethez

1. Az R2. Hajózási Szabályzat II. Rész 1. Fejezet 1.06 cikk 3. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
„3. Tolt bárka esetében az I. Rész 1.10 cikk 5. pontjában előírt fémtáblán, továbbá adatszolgáltatásnál hivatalos hajóazonosító számként az egységes európai hajóazonosító számot (ENI) kell feltüntetni. A felépítmény és hajtógép nélküli kompok esetében az I. Rész 1.10. cikk 5. pontjában előírt fémtábla helyettesítheti a fedélzeten a kompbizonyítványt, ha azon az egységes európai hajóazonosító számot (ENI) feltüntették."
2. Az R2. Hajózási Szabályzat II. Rész 1. Fejezet 1.06 cikke a következő 4–6. ponttal egészül ki:
„4. Vízi munkák munkaterületén kiszolgáló tevékenységet végző és zárt, meteorológiai hatásoktól védett tároló hellyel nem rendelkező kisgéphajók az I. Rész 1.10 cikk 2. pontjában meghatározott okmányait azon az úszólétesítményen kell elhelyezni, amelyet a munkaterületen a kisgéphajó kiszolgál.
5. Kishajóknál az I. Rész 1.10 cikk 2. pont a) alpontjában megjelölt hajóbizonyítványt a nyilvántartást és az üzemképesség tényét tanúsító okmány helyettesítheti.
6. Az I. Rész 1.10 cikk 1. pont f) és g) alpontjában megjelölt okmány az I. Rész 1.10 cikk 1. pont d) alpontja szerinti okmánnyal helyettesíthető."
3. Az R2. Hajózási Szabályzat II. Rész 1. Fejezet 1.14 cikk 2. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
„2. Az I. Rész 1.11 cikkében foglaltakat belföldön a gép nélküli hajókra és a gépnélküli, nem szabadon közlekedő, valamint a géphajóval vagy gépi erővel hajtott kishajóval továbbított kompokra nem kell alkalmazni."
4. Az R2. Hajózási Szabályzat II. Rész 4. Fejezet 4.06 cikk 3. pontja helyébe a következő rendelkezés lép, valamint a cikk a következő 4. ponttal egészül ki:
„3. Közforgalmú személyszállítást végző vízijárművet – a 4. pontban meghatározott kivétellel – fürdés céljából elhagyni tilos.
4. Közforgalmú személyszállítással egybekötött idegenforgalmi szolgáltatást nyújtó vállalkozás vízijárműveit fürdés céljából elhagyni az 1. és 2. pontban foglaltak mellett akkor lehet, ha
a) a fürdőzők fedélzetre visszajutása megfelelően biztosított,
b) a hajó személyzete – mentésre készenlétben – a fürdőzőket figyelemmel tudja kísérni,

c) a kötelező mentőeszközön kívül egy 25 fm hosszú felúszó kötéllel felszerelt mentőgyűrű és egy 20 fm hosszú, legalább 12 mm átmérőjű felúszó műanyag kötél is rendelkezésre áll."

5. Az R2. Hajózási Szabályzat II. Rész 4. Fejezet 4.13 cikk 1. pont a) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(Az e Szabályzat és más jogszabály rendelkezésein túlmenően tilos a vízi sporteszköz használata)
„a) ott, ahol ezt az I-7. mellékletben meghatározott A.13, A.17 és A.20 jelzés jelzi,"
6. Az R2. Hajózási Szabályzat II. Rész 8. Fejezet 8.05 cikke a következő 12. ponttal egészül ki:
„12. Az 1. és 2. pontban foglalt szabályok nem alkalmazhatók a kishajó, a csónak és a vízi sporteszköz más hajóval történő találkozásakor."
7. Az R2. Hajózási Szabályzat II. Rész 9. Fejezet 9.12 cikk 5. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
„5. A tengeri hajózásra való alkalmasságot tanúsító bizonyítvánnyal rendelkező vízijárművek kivételével, azt a nyilvántartásba vett vagy nyilvántartásba vételre kötelezett vízijárművet, amelynek hajóokmánya nem tartalmazza, hogy milyen zónájú belvizeken közlekedhet, – e cikk alkalmazása szempontjából – úgy kell tekinteni, hogy 2. zónájú belvizeken történő közlekedésre nem alkalmas."
8. Az R2. Hajózási Szabályzat II. Rész 9. Fejezet 9.12 cikk 8. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
„8. Kikötőn kívül vízijármű a nádas állományának károsítása nélkül vesztegelhet. Amennyiben a vízijármű karóhoz kikötve vesztegel, a veszteglő vízijárművön lévő adatokat a karón is – tartósan rögzítve vagy jelölve – fel kell tüntetni. A veszteglést követően a karót a mederből el kell távolítani."
9. Az R2. Hajózási Szabályzat II. Rész 9. Fejezet 9.21 cikke a következő 8. ponttal egészül ki:
„8. A tengeri hajózásra való alkalmasságot tanúsító bizonyítvánnyal rendelkező vízijárművek kivételével, azt a nyilvántartásba vett vagy nyilvántartásba vételre kötelezett vízijárművet, amelynek hajóokmánya nem tartalmazza, hogy milyen zónájú belvizeken közlekedhet, – e cikk alkalmazása szempontjából – úgy kell tekinteni, hogy 3. zónájú belvizeken történő közlekedésre nem alkalmas."
10. Az R2. Hajózási Szabályzat II. Rész 9. Fejezet 9.31 cikke a következő 6. ponttal egészül ki:
„6. A tengeri hajózásra való alkalmasságot tanúsító bizonyítvánnyal rendelkező vízijárművek kivételével, azt a nyilvántartásba vett vagy nyilvántartásba vételre kötelezett vízijárművet, amelynek hajóokmánya nem tartalmazza, hogy milyen zónájú belvizeken közlekedhet, – e cikk alkalmazása szempontjából – úgy kell tekinteni, hogy 3. zónájú belvizeken történő közlekedésre nem alkalmas."
11. Az R2. Hajózási Szabályzat II. Rész II-1. melléklet I. pontja a következő 6. alponttal egészül ki:
„6. Kishajónál – a személyhajók kivételével – a Hajózási Szabályzat II. Rész 8.01 cikk 2. pont a)–c) alpontjában meghatározott jelzőtest méretek 0,4 m-re csökkenthetők."
12. Az R2. Hajózási Szabályzat II. Rész II-2. melléklete helyébe a következő rendelkezés lép:
„II-2. melléklet
KÖTELEZŐ FELSZERELÉSEK
I. Csónak kötelező felszerelése
1. Csónak az alábbi alapfelszereléssel közlekedhet:
a) mentőmellény – a csónakban tartózkodó 16. életévüket be nem töltött személyek és úszni nem tudó felnőttek együttes számának megfelelően, de legalább 1 db,
b) evező – a csónakban tartózkodó személyek számának és a csónak hajtásának megfelelően, de legalább 1 db,
c) horgony – 1 db, a csónak horgony nélküli tömegének legalább 5%-ával egyenlő tömegű horgony (a horgony a mederhez történő ideiglenes rögzítésre alkalmas, más számára veszélytelen kialakítású eszközzel, tárggyal helyettesíthető),
d) kikötésre és horgonyzásra alkalmas és megfelelő állapotú kötél vagy lánc – legalább 10 fm,
e) legalább 1 liter űrméretű vízmerő eszköz – 1 db,
f) egy elektromos üzemű, szokásos erősségű, fehér fényű, szükség szerinti irányba fordítható fényforrás, amivel a csónakos a közeledő vízijárműnek jelezni tud; a biztonságos üzemelés feltétele tartalék izzó megléte vagy olyan fényforrás, amelyben több, egymástól függetlenül működőképes izzó vagy világító dióda (LED) van, továbbá tartalék áramforrás megléte a napnyugtától napkeltéig terjedő időszakban,
g) a csónak üzembentartójának nevét és elérhetőségét tartalmazó – a csónaktesten tartósan rögzített – tábla,
h) ha a csónakban tűz- vagy robbanásveszélyes anyagot szállítanak, akkor megfelelő 8A, illetve 34B oltásteljesítményű tűzoltó készülék – 1 db.

2. Az 1. pontban foglalt rendelkezéseket a kajak, kenu, kilbót, szkiff, dubló, triplett, továbbá a 2,5 m-nél kisebb testhosszúságú csónak esetében az alábbi eltéréssel kell alkalmazni:

a) mentőmellény – a csónakban tartózkodó személyek számának megfelelően,

b) evező – a csónak hajtásának megfelelően, de legalább 1 db,

c) legalább 1 liter űrméretű vízmerő eszköz vagy szivacs – 1 db,

d) kikötésre alkalmas, megfelelő állapotú kötél vagy lánc – 5 fm.

3. A versenycsónak kötelező felszerelését az országos szakági szövetség verseny- és edzésszabályai szerint kell biztosítani. Ezzel a felszereléssel a meghirdetett edzés és a verseny – beleértve versenyre vagy edzésre előírt biztosítással a versenyre, edzésre megtett oda- és visszautat – ideje alatt közlekedhet versenycsónak.

4. Nagyhajó tartozékát képező csónakot az 1. pontban foglaltakon kívül a következőkkel kell felszerelni:

a) mentőmellény – a csónakban tartózkodó személyek számának megfelelően,

b) mentőgyűrű vagy mentőpatkó, legalább 27,5 m hosszú felúszó kötéllel – 1 db,

c) legalább 1,5 m nyélhosszúságú csáklya – 1 db.

II. Kedvtelési célú kishajók felszerelése

A hajótest hossza (m)			0–6	6–12	12–15	15–20
1	Főhorgony	Négykapás horgonyok (kg)	7–10	10–20	20–40	40–50
		Danforth, Bass és egyéb lemezhorgonyok, CQR, Bruce és ekehorgonyok	–10%	–10%	–15%	–20%
2	Tartalék horgony (kg)		A választott főhorgony súlyának minimum 80%-a, de maximum 25 kg tömegű legyen.			
3	Horgonylánc	átmérő (mm)	4	6	8	10
		hossz (m)	13	18	22	25
	Horgonykötél	átmérő (mm)	8–10	10–16	16–20	20–24
		hossz, mint a láncnál, de legalább (m)	5–7	9–11	13–15	17–19
4	Kikötőkötél	átmérője (mm)	10	10–15	15–20	20–24
		hossza (m)	5	9	13	19
		száma (db)	2	2	2	3
5	Csáklya (vízmérőléc)	1m merüléstől a nyelét dm-es beosztással kell ellátni!	1			
	Evező 2 db (1 pár)		1			
6	Mentőeszközök	mentőgyűrű, vagy mentőpatkó 8, vagy 25 m hosszú felúszó kötéllel (db)	1 (8 m kötéllel)		2 (25 m kötéllel)	
		mentőmellény, teljesítmény szint: legalább 100, illetve 150 az EN 395 (ISO 12402-4), illetve EN 396 (ISO 12402-3) szabványoknak megfelelően	a személybefogadó-képességnek megfelelő számú			
7	Tűzoltó készülék	A, B, C osztályba sorolt tüzek oltására alkalmas porral oltó (db/kg)	1/1		2/4	3/6
8	Elsősegély felszerelés	„I" számú egészségügyi mentődoboz /MSZ 13553 szerint (db)	1			
		„II" számú egészségügyi mentődoboz /MSZ 13553 szerint (db)			1	
9	Vízmentes kézi lámpa	tartalék izzóval és tartalék elemmel	Független áramforrásról működő vízmentes kézi lámpa, 1 db, minimum 2,5 W teljesítményű			
10	Hangjelző készülék		Egyszólamú, 350 Hz frekvenciát meghaladó tartományban működő beépített vagy kézi kürt			
11	Fürdőlétra (vagy lépcső, hágcsó)	0,5 m-t meghaladó szabadoldal esetén	A hajón legalább 1 db megfelelő eszközt kell biztosítani!			

Vízbe esés elleni védelem													
Védelem, védőfelszerelés		A kategória*			B kategória*			C kategória*			D kategória*		
		M	V	T	M	V	T	M	V	T	M	V	T
Védőkötél/ korlát a munka-fedélzet felett:	450 mm							>8	>8	>8			>8
	600 mm	X	X	X	X	X	X					>12	>12
Kapaszkodó		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	>8	X
Hablécc, ami megakadályozza a lecsúszást		X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X
Rögzítő pontok biztonsági kötél befűzéséhez			X	X		X	X	X		X			
Csúszásmentes fedélzet		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Védőháló				X			X			X			X

Jelmagyarázat:

M motoros kedvtelési célú vízi jármű;
V vitorlás kedvtelési célú vízi jármű;
MV motoros kedvtelési célú vízi jármű vitorlával;
T többtestű kedvtelési célú vízi jármű (katamarán, trimarán);
>8 a 8 métert meghaladó hajótesten mért hossznál kötelező;
>12 a 12 métert meghaladó hajótesten mért hossznál kötelező;
X kötelező

* A kedvtelési célú vízi járművek tervezéséről, építéséről és megfelelőségének tanúsításáról szóló 2/2000. (VII. 26.) KöViM rendelet szerint"

A vidékfejlesztési miniszter 60/2013. (VII. 19.) VM rendelete a 2013. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 112. § (3) bekezdés 2. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § e) és l) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. § (1) E rendelet hatálya az erdőterv rendelet előkészítésének, és a körzeti erdőterv készítésének szabályairól szóló 11/2010. (II. 4.) FVM rendelet 2. számú mellékletében foglalt ütemezés szerint 2013. évre meghatározott erdőtervezési körzetek körzeti erdőtervezésére, valamint a körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásra terjed ki.

(2) A körzeti erdőtervezésnek az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) 31. § (1) bekezdésében foglaltak szerinti alapelveket, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodás szabályait erdőtervezési körzetenként az 1–14. mellékletekben foglaltak szerint állapítom meg.

1. Az erdőrészletek kialakítására vonatkozó erdőtervezési alapelvek

2. § (1) A körzeti erdőtervezés során az erdő faállomány-, termőhelyi-, tulajdon-, illetve erdőgazdálkodási viszonyok, vagy a rendeltetéseik, illetve közérdekű funkcióik tekintetében jelentősen eltérő részeit lehetőség szerint a természetben jól fellelhető határok mentén önálló erdőrészletként kell elhatárolni.

(2) A körzeti erdőtervezés során az erdészeti hatósági nyilvántartások folytonossága, illetve az erdőgazdálkodási tevékenységek nyomon követhetősége és értékelhetősége érdekében az erdőrészletek határai, illetve az erdőtagok és erdőrészletek erdőgazdasági azonosítói nem módosíthatók, kivéve

a) az erdőrészletek határainak természetbeni változása esetén,

b) az Evt. 16. § (5) és (6) bekezdésében foglalt, az erdőtag és az erdőrészlet kialakítása szempontjainak teljesülése érdekében,

c) az erdőrészletek erdészeti hatósági nyilvántartási adatok vonatkozásában történő egyértelmű besorolhatósága, vagy

d) a szálaló és átalakító üzemmódú erdőtömbök optimális kialakítása érdekében, illetve a faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú állományrészek erdőrészletként való lehatárolása érdekében, az erdőgazdálkodóval történő egyeztetés alapján.

2. Az erdőgazdálkodás üzemmódjának megállapítására, megváltoztatására vonatkozó szabályok

3. § (1) Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód állapítható meg azokra az erdőkre vonatkozóan, ahol, illetve amelyek:

a) a termőhelyi okok miatt gyenge fejlődésűek, de hosszú távon állékonyak és önfelújulásra képesek,

b) a terepviszonyok az erdőgazdálkodást nagymértékben korlátozzák,

c) kiemelt közösségi jelentőségű jelölő faj, továbbá védett illetve fokozottan védett faj jelentős, a 6. § (5) bekezdés alapján meghatározott állományának élőhelyei,

d) a fokozottan védett természeti területen a természetvédelmi cél a bolygatatlanság fenntartása,

e) a környezeti adottságok miatt a vízvédelmi, partvédelmi vagy árvízvédelmi cél más módon nem érhető el, vagy

f) az erdőgazdálkodó azt kéri,

és az erdők védelmét, fennmaradását nem veszélyezteti, valamint az a)–c) pontban foglalt esetekben az erdő rendeltetéséből következő védelmi célok más üzemmód mellett nem biztosíthatóak.

(2) Szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás rendszeres magtermő kort elért, elsősorban természetes, természetszerű és származék erdőkben folytatható.

(3) Átalakító üzemmódot lehet megállapítani, illetve engedélyezni azokban az erdőkben, amelyekben az erdőgazdálkodó szálaló üzemmódban kíván gazdálkodni, de annak alapfeltételei számottevő mértékben nem adottak.

3. A fakitermelésekre vonatkozó erdőtervezési alapelvek

4. § (1) Vágásérettségi kort csak a vágásos és az átalakító üzemmódú erdők faállományára kell meghatározni, az adott erdőre vonatkozóan e rendeletben meghatározott vágásérettségi szakasz határértékei között, az erdő termőhelyi viszonyai, fafajösszetétele, egészségi állapota valamint felújulóképessége figyelembevételével.

(2) A vágásérettségi szakasz felső határértékénél magasabb vágásérettségi kort meghatározni csak az erdőgazdálkodó egyetértésével, vagy az adott határértéknél idősebb erdőben lehet. Az erdőgazdálkodó egyetértése kell az utóbbi esetben akkor is, ha a vágásérettségi kor a körzeti erdőtervezés ciklusán túlmutat.

(3) A vágásérettségi szakasz alsó határértékénél alacsonyabb vágásérettségi kort meghatározni, és ahhoz kapcsolódóan rendkívüli véghasználatot tervezni csak vis maior esetben, az erdő egészségi állapotának jelentős romlása, vagy fafajcserével járó erdőszerkezet-átalakítás tervezése esetén lehet. Ebben az esetben a véghasználat területét az 1–14. mellékletekben rögzített, az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai tekintetében nem kell számításba venni.

(4) Tarvágást – fafajcserével járó erdőszerkezet-átalakítás esetét kivéve – csak az erdő azon fafajára lehet tervezni, amelynek a kora a körzeti erdőterv időbeli hatálya alatt eléri a vágásérettségi kort.

(5) E rendelet alkalmazásában véghasználati időszak a fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás esetén az első és az utolsó véghasználat jellegű fakitermelés között eltelt idő.

(6) Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás esetén a vágásérettségi kort úgy kell megállapítani, hogy az a véghasználati időszak közepére essen.

(7) Természetes, természetszerű és származék erdőben a visszamaradó holt faanyag mennyiségének növelése érdekében egészségügyi termelés csak akkor tervezhető, ha legalább 5 m^3/ha mennyiségű holt faanyag már jelen van az erdőben. Ez alól kivételt képezhetnek az egészséges egyedekre is veszélyt jelentő, fertőző károsítások megelőzőse érdekében szükséges fakitermelések, valamint az árvízi lefolyási sávban lévő erdők, ahol álló és fekvő holtfát visszahagyni csak az árvízvédelmi szempontok figyelembevételével lehet.

(8) A körzeti erdőtervezés során egyéb termelés

a) kiemelt közjóléti, természetvédelmi, örökségvédelmi vagy árvízvédelmi cél (így különösen az intenzíven terjedő fajok visszaszorítása, természetes állományszerkezet kialakítása, a parti sáv és az árvízvédelmi töltések melletti védősáv szabadon tartása) elérése érdekében,

b) faanyagtermelést nem szolgáló erdőkben szükségessé váló fakitermelések esetében,

c) balesetveszély, vagy – elsősorban lakott területek, műtárgyak mellett bekövetkezett – káresetek elhárítása céljából, továbbá

d) az engedélyezett, de végre nem hajtott igénybevételek esetén

tervezhető.

4. A fakitermelésekre vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

5. § (1) A véghasználatok során fakitermelési korlátozás alá eső, vagy kitermelni nem szándékozott faegyedeket – hagyásfákat – 2,0 ha-nál nagyobb végvágott vagy tarvágott területen lehetőség szerint 0,1–0,3 hektár területű hagyásfa csoportokban, egyéb esetekben egyenletes térbeli elhelyezkedés mellett kell visszahagyni. A hagyásfákat, hagyásfa csoportokat – amennyiben található a területen – őshonos fafajokból, idősebb, de még állékony, illetve böhöncös, odvas faegyedekből kell visszahagyni. A hagyásfa csoportokat továbbá lehetőség szerint úgy kell kialakítani, hogy azok a természetvédelmi vagy közjóléti jelentőségű, pontszerű objektumokat (így különösen fokozottan védett madár fészke, forrás, barlang bejárata, erdei emlékmű vagy közjóléti létesítmény, berendezés) is tartalmazzák.

(2) A hagyásfák, hagyásfa csoportok erdészeti tájban honos fafajú egyedei csak különleges esetben, így különösen veszélyelhárítás érdekében termelhetők ki, melytől csak szakmai szempontok alapján, így különösen az erdő védelme és fenntartása érdekében lehet eltérni.

(3) A hagyásfa csoportokban található holtfát, valamint a (2) bekezdés szerint kitermelt faanyagot vissza kell hagyni a területen.

5. Természetvédelmi célú erdőtervezési alapelvek

6. § (1) E rendeletben szereplő előírásokat védett természeti területek esetében az adott területre vonatkozó, külön jogszabályban kihirdetett természetvédelmi kezelési tervben, illetve a vonatkozó természetvédelmi jogszabályokban foglalt sajátos előírásoknak megfelelő eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A körzeti erdőtervben szereplő, az Evt. 33. § (2) bekezdés e), f) és i) pontjában foglaltakat védett természeti területeken álló erdők esetében a természetvédelmi kezelési állásfoglalás, a Natura 2000 hálózat részét képező területen (a továbbiakban: Natura 2000 terület) található erdő esetén a Natura 2000 fenntartási terv, vagy annak hiányában a Natura 2000 javaslat figyelembevételével kell meghatározni.

(3) Védett természeti területen, illetve a Natura 2000 területen található erdő körzeti erdőtervezése során kiemelt figyelemmel kell lenni az alábbi védelmi célok teljesülésére:

a) az erdők – különösen a közösségi jelentőségű vagy kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek – természetességi állapotának, biológiai és genetikai sokféleségének, fajkészletének fenntartása, illetve lehetőség szerinti javítása vagy bővítése,

b) a védett vagy fokozottan védett, illetve a közösségi jelentőségű vagy kiemelt közösségi jelentőségű fajok élőhelyének, és az egyéb természeti értékeknek a védelme, valamint

c) az erdő által meghatározott tájképi értékek megőrzése, táji léptékben az erdőtársulások sokszínűségének fenntartása.

(4) A (3) bekezdésben foglaltak érvényesülése érdekében az érintett erdőkben

a) ahol a természetvédelmi szempontok indokolják – kiemelten a Natura 2000 elsődleges rendeltetésű, illetve a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelynek minősülő erdőkben –, és ahol a természeti

feltételek arra adottak, törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására, amit a védelmi célok, és az erdő természeti állapota függvényében hosszabb véghasználati időszakú, egyenlőtlen bontáson alapuló fokozatos felújítóvágás vagy szálalóvágás alkalmazásával, a tarvágás végrehajtásának térbeli és időbeli tagolásával, illetve a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodással lehet elérni;

b) tarvágás véghasználatként csak akkor tervezhető, ha az erdő felújítása más erdészeti módszerrel nem, vagy – természetvédelmi szempontból is – legcélszerűbben így kivitelezhető, azonban ebben az estben is törekedni kell a tarvágással érintett terület kiterjedésének minimalizálására;

c) az erdőneveléseket úgy kell megtervezni, hogy azok a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfafajok, különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok visszaszorítását, az őshonos fafajok elegyarányának az emelését, valamint az elegyesség fenntartását, növelését szolgálják;

d) a vágásérettségi kort természetes, természetszerű vagy származékerdőben a természetvédelmi célok, a hozamvizsgálat eredményeinek, a természetes felújítás követelményeinek és az erdő egészségi állapotának együttes figyelembevételével, lehetőség szerint a vágásérettségi szakasz felső felében kell meghatározni;

e) a véghasználatok tervezése során arra kell törekedni, hogy a védett természeti területen, illetve Natura 2000 területen az erdészeti tájban honos fafajokkal jellemezhető faállomány típusok, illetve a közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelytípusok esetében a korosztályviszonyok kiegyenlítettek legyenek, mindig legyen idős erdő;

f) a 2,00 hektár vagy annál nagyobb területű, természetes, természetszerű vagy származék erdő véghasználatát az erdészeti tájban honos fafajú hagyásfák, illetve hagyásfa csoportok visszahagyásával kell megtervezni;

g) az erdőfelújítások tervezése során intenzíven terjedő fafaj – az akác főfafajú, vagy legalább 30% elegyarányban akác fafajból álló – különösen a sarjaztatásra tervezett akác elegyes hazai nyaras faállománytípusú – erdő ismételten akácos, elegyes akácos vagy legfeljebb a jelenlegi elegyarány fenntartása mellett akác elegyes célállománnyal történő felújítását kivéve – még elegyfafajként sem alkalmazható;

h) a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen főfafajú erdők véghasználata után a fafajcserével járó erdőszerkezet-átalakítást alternatív lehetőségként minden esetben meg kell tervezni;

i) az erdőszerkezet-átalakítás kizárólagos módon történő tervezése védett természeti területen a természetvédelmi célok és az erdei haszonvételi lehetőségek együttes figyelembe vételével, ütemezetten történhet.

(5) Közösségi jelentőségű vagy kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése érdekében előírt korlátozás csak a faj monitorozott adatok alapján megállapított jelentős állományának erdőtervben rögzített élőhelyeként szolgáló erdőkre vonatkozik.

(6) Védett, fokozottan védett faj megőrzése, védelme érdekében előírt korlátozás csak a faj természeti rendszerben bizonyítottan előforduló és populáció kialakítására képes állománya erdőtervben rögzített élőhelyeként szolgáló erdőre vonatkozik.

(7) A fészekvédelmi korlátozások a védett természeti terület természetvédelmi kezeléséért felelős szerv által az erdőgazdálkodóval, valamint az erdészeti hatósággal ismertetett elhelyezkedésű környezetére vonatkoznak.

6. Természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

7. § (1) Védett természeti területen, illetve a Natura 2000 területen található erdő kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása, és lehetőség szerinti javítása érdekében, a természetvédelmi szempontokkal összhangban

a) az erdőnevelések során

aa) természetes, természetszerű és származék erdőkben a termőhelynek nem megfelelő, vagy az erdészeti tájidegen elegyfafajokat – különös tekintettel az intenzíven terjedő fajokat – lehetőség szerint teljes mértékben vissza kell szorítani;

ab) az átmeneti és kultúrerdőkben, valamint a faültetvényekben – ahol arra lehetőség van, de különösen a fekete- és erdeifenyves főfafajú erdőkben – megfelelő csoportos jellegű gyérítési módszerek alkalmazásával elő kell segíteni az őshonos fafajok előretörését;

ac) a nagy kiterjedésű, egykorú és kevés fafajból álló erdők lombkorona-, cserje-, valamint lágyszárú szintjében elő kell segíteni a faji, életkori, és szerkezeti változatosság növekedését;

b) a fakitermelések során

ba) természetes, természetszerű és származék erdőkben lehetőség szerint egyenletes eloszlásban böhöncös, odvas faegyedeket, valamint álló és fekvő holtfát kell visszahagyni a területen;

bb) az erdőszegélyek kialakulására, valamint a meglévő erdőszegélyek kíméletére különös hangsúlyt kell fektetni;

bc) az erdészeti tájban őshonos fajokból álló cserjeszintet legalább olyan mértékben meg kell hagyni, vagy a cserjeszint szükségessé váló átmeneti eltávolítását olyan módon kell végrehajtani, hogy az adott erdőtársulásra jellemző cserjeszint ismételt kialakulásának feltételei biztosítottak legyenek;

bd) a készletező helyek és a közelítő nyomok kijelölése során a természeti értékek és a természetes újulat lehetséges legkisebb mértékű károsítására kell törekedni;

be) a vágástéri maradék égetéssel történő megsemmisítését – amennyiben egyéb védelmi célokat nem veszélyeztet – kerülni kell;

c) az erdőfelújítás során

ca) erdőszerkezet-átalakítás esetén biztosítani kell az idős faállomány alatt felverődött, a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló természetes újulat megmaradását, kivéve ha az akadályozza az erdőszerkezet-átalakítást, vagy az idegenhonos, illetve intenzíven terjedő fafajok hatékony visszaszorítását;

cb) a természetszerű és származék erdők felújítása során teljes talajelőkészítés csak akkor végezhető, ha az erdőfelújítás sikeressége érdekében az elengedhetetlen;

cc) tuskózás csak az erdőfelújítás – kiemelten az erdőszerkezet-átalakítás – sikerességének biztosítása céljából végezhető;

cd) tuskóprizmák őshonos fafajokból álló erdővel, valamint gyep-, illetve vizes területtel határos elhelyezése csak kivételesen indokolt esetben engedélyezhető;

d) fokozottan védett madár, vagy védett ragadozó madár eredményes szaporodása és utódnevelése érdekében a lakott fészek legalább 100 méteres környezetében az erdőőrzési és az előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenység szaporodási és utódnevelési időszakban csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető, valamint a lakott vagy foglalhatóként nyilvántartott fészek környezetében további korlátozás is elrendelhető.

(2) A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 23. § (2) bekezdése alapján védett – a természetvédelmi hatóság határozatában kijelölt – természeti értékek és területek, továbbá a Tvt. 48. § (2) bekezdésében meghatározott, védetté nyilvánított mesterséges üregek, és a Tvt. 19. § (1) bekezdésében meghatározott, védetté nyilvánított földtani természeti értékek, valamint védett természeti területen az erdei vízfolyások és az erdei tavak védelme érdekében, azok földfelszíni elhelyezkedéséhez 25 méternél közelebb fakitermelés és faanyag készletezés csak a természetvédelmi célokkal összhangban végezhető.

(3) Védett növény élőhelyeként szolgáló tisztáson, különösen védett természeti területen, valamint Natura 2000 területen található, jelölő élőhelytípusba sorolható tisztáson faanyag mozgatás, illetve faanyag készletezés – e rendelet hatálybalépésekor már meglévő, akár csak időszakosan használt erdei farakodó és készletező hely, valamint erdei feltáró hálózat kivételével – csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

7. Közjóléti célú erdőtervezési alapelvek

8. § A közjóléti rendeltetésű erdők közül a parkerdőkben és a gyógyerdőkben a közjóléti funkciók megfelelő érvényesülése érdekében

a) törekedni kell a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodásra való áttérésre;

b) vágásos üzemmód esetén az erdő egészségi állapotának figyelembevételével, illetve ha az újulat megmaradását az nem veszélyezteti, a vágásérettségi kor emelésére kell törekedni, a véghasználatot több ütemben indokolt végrehajtani, valamint fokozatos felújítóvágás esetén hosszabb véghasználati időszakot kell alkalmazni;

c) az erdőfelújítás és az erdőnevelés során változatos korú, fafajösszetételű és szerkezetű, hosszú távon állékony faállományt kell kialakítani, így ennek érdekében többek között – az erdő természetességi állapotának fenntartása mellett – az erdők esztétikai értékét növelő, vagy oktatási célokat szolgáló, idegenhonos, nem intenzíven terjedő fafajú faegyedek szálankénti elegyítése, vagy visszahagyása is megengedett.

8. Vízvédelmi, partvédelmi, és árvízvédelmi célú erdőtervezési alapelvek

9. § (1) A körzeti erdőtervezés során az árvízi lefolyási sávok határvonala a vízügyi igazgatási szervnek az erdészeti hatósággal, valamint természetvédelmi vagy Natura 2000 rendeltetésű erdő esetén a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett szakvéleménye alapján kerül meghatározásra.

(2) A folyók hullámtereinek árvízvédelmi szempontok szerint elkülönített egyes részein található erdők körzeti erdőtervezését az adott területkategóriákra érvényes árvízvédelmi szempontokkal, és a külön jogszabályban meghatározott korlátozásokkal összhangban kell végrehajtani.

9. Vízvédelmi, partvédelmi, és árvízvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

10. § (1) Az árvízi lefolyási sávban a lefolyási viszonyok javítása érdekében

a) az erdőnevelések során törekedni kell

aa) az árvízi folyásiránnyal párhuzamosan futó sorok illetve pászták kialakítására;

ab) a mértékadó árvízszinthez igazodva törzskiválasztó gyérítési kortól a faegyedek legalább 4 méteres törzsmagasságig ágtiszta állapotban tartására;

ac) a fa- és cserjefélék cserjeszintben történő visszaszorítására;

b) a fakitermelések során

ba) a vágástéren maradó, feldolgozatlan faanyagot és ágdarabokat legfeljebb az árvízi folyásiránnyal párhuzamosan kialakított prizmákba rakva szabad deponálni;

bb) hagyásfák, hagyásfa csoportok, valamint holt faanyag visszahagyása során az árvízvédelmi szempontokat is figyelembe kell venni;

c) az erdőfelújítás során

ca) a tuskózást lehetőség szerint tuskófúrással kell kivitelezni, ha ez nem lehetséges, a kiemelt tuskókat a területről el kell szállítani, vagy az árvízi folyásiránnyal párhuzamosan kialakított prizmákba rakva kell deponálni;

cb) mesterséges vagy alátelepítéssel kombinált természetes erdőfelújítás során a sorokat az árvízi folyásiránnyal párhuzamosan kell kialakítani.

(2) Az árvízvédelmi töltések szabadon tartandó védősávjában, illetve a töltéseket keresztező rámpákon a faanyagmozgatás, készletezés során kerülni kell a töltések árvízi biztonság csökkenésével járó mechanikai károsításait.

(3) A vízbázisok védelmét szolgáló erdők esetében törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására, valamint a víztermelő helyek környékén a megfelelő cserjeszint kialakítására és fenntartására. A folyamatos erdőborítás mielőbbi elérése érdekében az erdőfelújításokat – egyéb jogszabályi korlátozások hiányában, és a termőhelyi adottságok figyelembevételével – lehetőség szerint különböző vágásérettségi korú fafajok elegyes erdősítésével kell végrehajtani.

(4) A síkvidéki, mezőgazdasági művelés alatt álló területekkel körülvett ivó-vízbázisokat határoló vízvédelmi erdők véghasználatát csak több ütemben, kis területű tarvágások végrehajtása mellett lehet végrehajtani.

10. Záró rendelkezések

11. § Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

12. § A 2012. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról szóló 85/2012. (VIII. 6.) VM rendelet 9. § (1) bekezdésében a „vízügyi hatóságnak" szövegrész helyébe a „vízügyi igazgatási szervnek" szöveg lép.

Dr. Fazekas Sándor s. k.,

vidékfejlesztési miniszter

1. melléklet a 60/2013. (VII. 19.) VM rendelethez

1. A körzet neve
   Alsó-Tápió-vidéki erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek
   A körzet erdeinek termőhelyi adottságai, fafajösszetétele és rendeltetései összességében a faanyagtermelési célok érvényesülését helyezik előtérbe. Emiatt az erdőtervezés, illetve az erdőgazdálkodás során a tarvágásos véghasználaton, valamint mesterséges erdőfelújításon – akácosok és hazai nyárasok esetében, amennyiben annak feltételei adottak, sarjaztatáson – alapuló vágásos üzemmód más erdőtervezési körzetekhez képest gyakrabban alkalmazható.
   A körzetben található erdők 16%-a (850 ha) védelmi, jellemzően gyenge fatermőképességű, talajvédelmi elsődleges rendeltetésű (700 ha). A körzeti erdőtervezés során a faanyagtermelésre alkalmatlan termőhelyi adottságú erdők esetében a talajvédelmi szempontokat indokolt hangsúlyosabban érvényesíteni.
   Az erdőtervezési körzet erdőterületének 2%-át érinti a Tápió-Hajta Vidéke Tájvédelmi Körzet. A védett természeti területen található természetszerű és származékerdők területe mindössze 7 ha. Ezek teljes egészében fiatal vagy középkorú, mesterségesen telepített vagy felújított erdők.
   Az erdőtervezési körzet erdőterületének 4%-a a Natura 2000 hálózat részét képezi. A jelölő élőhelyek itt jellemzően vizes élőhelyek. A Natura 2000 területen található nem védett, természetszerű és származék erdők területe mindössze 15 ha, amelyek szintén fiatal vagy középkorú, mesterségesen telepített vagy felújított erdők. Az erdei élőhelyekhez kötődő közösségi jelentőségű jelölő fajok az intenzív erdőgazdálkodási tevékenység mellett vannak jelen a területen.
   Az erdőgazdálkodást nehezítő tényezők közül kiemelendő az erdők természetes felújításának lehetőségét erősen akadályozó, intenzíven terjedő fa- és cserjefajok (különösen a zöld juhar, amerikai kőris, gyalogakác, bálványfa, nyugati ostorfa) özönszerű jelenléte, illetve további terjedése.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészletek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai
   3.1. Részletösszevonásra elsősorban a 0,5 ha területet el nem érő erdőrészletek esetében, megosztásra elsősorban az ingatlan-nyilvántartással való megfeleltethetőség érdekében kerülhet sor.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok
   4.1. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkben a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódra való áttérés elsősorban a kiemelt védelmi vagy közjóléti célokat szolgáló erdők esetében javasolt.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai
   5.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők
   5.1.1. A körzeti erdőtervezés során a közjóléti rendeltetés indokoltságát felül kell vizsgálni.
   5.1.2. A közjóléti berendezések és nyomvonalak famagasságnyi környezetében a fahasználatok tervezése során elő kell írni a balesetveszélyt okozó fák kitermelését.
   5.1.3. Erdőfelújítás célállományaként a termőhely függvényében lehetőleg a hosszabb vágásfordulójú, elegyes célállományok tervezésére kell törekedni.
   5.1.4. Az erdőnevelési beavatkozások- és véghasználatok tervezése során törekedni kell a folyamatos erdőkép megőrzésére, valamint az elegyesség megőrzésére és növelésére.
   5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők
   5.2.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú, természetes, természetszerű és származék erdőkben fakitermelésként csak az intenzíven terjedő fafajok kitermelését lehet megtervezni.
   5.2.2. Az erdőszerkezet-átalakításokat az alábbi szempontok figyelembe vételével kell megtervezni:
   a) A fenyveseket, valamint az akácosok kivételével a többségében intenzíven terjedő fafajokból álló erdőket a soron következő erdőfelújítás során át kell alakítani a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló erdőkké.
   b) Az egyéb kultúrerdő és faültetvény természetességű erdők véghasználata után a fafajcserével járó erdőszerkezet-átalakítást alternatív lehetőségként minden esetben meg kell tervezni.

5.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

a) az enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (91E0), és

b) az euro-szibériai erdősztyepptölgyesek tölgyfajokkal (Quercus spp.) (91I0).

5.3.2. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj élőhelyeként szolgál,

b) amelyben kiemelt közösségi vagy közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található.

5.3.3. Az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására különösen a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek esetében kell törekedni.

5.3.4. A kiemelt közösségi jelentőségű enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők jelölő erdei élőhelytípusba tartozó puhafás ligeterdőkben (91E0) véghasználat csak akkor tervezhető, ha az erdő adott erdei élőhelytípusnak megfelelő célállományú természetes felújításának feltételei adottak. Az élőhelyek sérülékenysége miatt egyéb fakitermelés csak az élőhelyek fenntartása vagy helyreállítása érdekében tervezhető.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.1.1. A mesterséges erdősítések végrehajtása során törekedni kell a helyi, vagy az adott származási körzetből származó szaporítóanyag felhasználására.

6.1.2. A mesterséges pótlások végrehajtása során törekedni kell az erdők elegyességének fokozására.

6.1.3. Az erdei tisztásokat természetvédelmi célból indokolt hosszú távon fenntartani.

6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.2.1. A böhöncös, odvas faegyedek, valamint az álló és fekvő holt faanyag visszahagyására különösen az élő, vagy holtfához kötötten fejlődő, védett, illetve jelölő erdei rovarfajok – kiemelten a skarlátbogár (Cucujus cinnaberinus), a szarvasbogár (Lucanus cervus) –, valamint védett madár- és denevérfajok – kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása érdekében kell kiemelt figyelemmel lenni.

6.2.2. A fokozottan védett és kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő növényfaj, a homoki kikerics (Colchicum arenarium) élőhelyein teljes talajelőkészítés nem végezhető.

6.2.3. A kiemelt közösségi jelentőségű euro-szibériai erdőssztyepptölgyesek (91I0) jelölő erdei élőhelytípusba tartozó felnyíló erdők esetében erdőgazdálkodási tevékenységet csak az idegenhonos fajok eltávolítása, valamint erdőfelújítási kötelezettség keletkezése esetén az adott élőhelynek megfelelő fafajokkal történő erdőfelújítás érdekében lehet végezni.

6.3. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.3.1. A fokozottan védett homoki kikerics (Colchicum arenarium) és a nőszőfű fajok (Epipactis sp.) élőhelyéül szolgáló erdőben fakitermelés szeptember 1-től szeptember 30-ig csak a védett természeti terület természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett módon végezhető.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m^3/ha*	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	10	40
3.	Növedékfokozó gyérítés	15	80

* A nem megfelelő egészségi állapotú, vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Faültetvényekben erdőnevelésként csak törzskiválasztó gyérítést lehet tervezni.

7.2.2. Indokolt esetben (például az erdőrészleten belül eltérő záródási viszonyok esetén) a nevelővágások részterületen is előírhatók.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természetvédelmi	Egyéb védelmi
		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Akácosok	25–40	20–65	25–65	20–65
3.	Nemes nyárasok	15–30	20–45	15–45	15–45
4.	Hazai nyárasok	20–50	40–150	40–150	20–100
5.	Fenyvesek	25–65	40–100	40–90	25–100
6.	Kocsányos tölgyesek	80–100	80–150	80–150	80–120
7.	Hazai kőrisesek	50–120	60–150	80–150	50–120
8.	Egyéb kemény lombosok	25–120	60–150	25–130	60–130
9.	Égeresek	40–80	40–110	60–110	40–80
10.	Fűzesek	20–50	30–60	30–60	20–60
11.	Egyéb lágy lombosok	20–80	20–110	25–110	20–110

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	2500
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
4.	Összesen	2500

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. A körzetben ritka előfordulású természetes, természetszerű és származékerdők esetében a véghasználatok és erdőfelújítások tervezése során az alábbi táblázatban foglalt lehetőségeket kell irányadónak tekinteni azzal, hogy tarvágás, illetve mesterséges erdőfelújítás csak az adott termőhelyi viszonyok mellett az elvárt célállománnyal természetes úton igazolhatóan nem felújítható erdők esetében, azok rendeltetéseivel összhangban tervezhető.

	A	B	C
1.	Faállománytípus	Véghasználat	Felújítás (erdősítés) módja
2.	Kocsányos tölgyesek	Szálalóvágás, Felújítóvágás	Természetes felújítás magról
3.		Tarvágás	Mesterséges felújítás
4.	Kőrisesek	Szálalóvágás, Felújítóvágás	Természetes felújítás magról
5.		Tarvágás	Mesterséges felújítás
6.	Egyéb lombosok	Tarvágás	Mesterséges felújítás
7.		Szálalóvágás, Felújítóvágás	Természetes felújítás magról
8.	Égeresek	Szálalóvágás, Felújítóvágás	Természetes felújítás sarjról
9.		Tarvágás	Természetes felújítás sarjról vagy mesterséges felújítás
10.	Hazai nyárasok	Tarvágás	Mesterséges felújítás
11.		Tarvágás	Természetes felújítás sarjról
12.	Fűzesek	Tarvágás	Mesterséges felújítás

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Az erdőnevelési munkák során a természetszerű és származék erdőkben az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen elegyfafajok visszaszorítása mellett elő kell segíteni a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos, értékes elegyfafajok (például vadgyümölcsök) további fejlődését.

8.2. Intenzíven terjedő fafajok visszaszorítása és káresetek elhárítása érdekében tervezett egyéb termelést többszöri visszatéréssel indokolt végrehajtani.

9. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

9.1. A körzetben a vegetációs időszak április 1-től augusztus 31-ig tart.

2. melléklet a 60/2013. (VII. 19.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Észak-Hanság és Szigetközi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

Az országos átlaghoz közeli erdőborítottság a vizek világában kiemelt fontossággal bír. Szerepe a gazdasági értéken messze túlmutat, hiszen az erdők jelenléte szoros összefüggésben van az árvíz elleni védekezéssel, a térség környezeti állapotával, tájképi megjelenésével és turisztikai vonzerejével.

A védett természeti területek, illetve a Natura 2000 területek magas aránya, az árvíz- és talajvédelem nagy jelentősége, valamint a térség idegenforgalmi és turisztikai szerepe miatt – különösen a Szigetközben – az erdők három kiemelt funkcióján (gazdasági, védelmi és közjóléti) belül nagyobb teret kell biztosítani a védelmi és a közjóléti prioritások érvényesülésének. Emellett azonban továbbra is fontos vidékfejlesztési cél az erdők gazdasági potenciáljának lehetséges mértékű kihasználása is.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészletek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. A folyók, holtágak, csatornák (kiemelten a Hansági-főcsatorna) külön jogszabály szerinti parti sávjában, továbbá az árvízvédelmi létesítmények védősávjában új erdőrészlet csak a vízügyi hatóság engedélye alapján alakítható ki.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. Az alább felsorolt esetekben a védelmi és közjóléti funkciók érvényesülését a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodás fokozottabban biztosítja:

a) települések belterületével közvetlenül érintkező természetes és természetszerű erdőkben;

b) erdészeti közjóléti létesítményekben, közjóléti rendeltetésű parkerdőkben és azok fokozottabban látogatott környezetében;

c) az erdőt átszelő vagy határoló közutak melletti, 1-2 famagasságnyi sávban;

d) szigetszerű erdőfoltokban;

e) érzékeny élőhelyek (patak, mocsár, láp, forrás) környezetét alkotó erdőkben;

f) a védelmi célok függvényében a védett, fokozottan védett és közösségi jelentőségű fajok élőhelyéül szolgáló erdőkben, valamint közösségi jelentőségű élőhelyeket tartalmazó erdőkben;

g) a mezőgazdasági területek között elhelyezkedő, a termőhelynek megfelelő, az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló fasorok, facsoportok alkotta ökológiai zöldfolyosókban.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

5.1.1. Az erdőtervezés során figyelemmel kell lenni a 2009-ben elkészült „Szigetköz erdőfejlesztési terv” megállapításaira.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. A tarvágások területi korlátozása az idős, romló egészségi állapotú, illetve a későbbiekben várhatóan ilyenné váló nemes nyárasok esetében nem indokolt. Ezt a tényt az érintett erdőrészlet leíró lapjának szöveges megjegyzésében rögzíteni szükséges.

5.2.2. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembevételével kell elvégezni:

a) Az előzetes hozamvizsgálat alapján a távlati erdőkép kiegyenlített hozamok biztosításával csak úgy érhető el, ha a védett természeti területen (fokozottan védett természeti területek, valamint a vízpart 25 méteres sávja kivételével) található erdők egy részének felújítása első lépésben még nemes nyáras célállománytípussal is végrehajtható. Erre tekintettel a körzeti erdőtervben véghasználatra tervezett nemes nyáras és nemes füzes erdők területének 65%-án nemes nyáras célállománytípusú erdőfelújítás tervezhető, elsősorban az összefüggő, nagy kiterjedésű, nemes nyáras faállománytípusú erdőtömbök nemesnyár számára kedvezőbb termőhelyein.

5.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. A körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a mézgás éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (91E0);

b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a keményfás ligeterdők nagy folyók mentén kocsányos tölgy (Quercus robur), vénic (Ulmus laevis) és mezei szil (Ulmus minor), magas (Fraxinus excelsior) vagy magyar kőris (Fraxinus angustifolia) fafajokkal (Ulmenion minoris) (91F0).

5.3.2 A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj élőhelyeként szolgál;

b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő vagy

c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes vagy természetszerű erdő található.

5.3.3. A keményfás ligeterdőkben (91F0) és az ártereken, illetve az erdei vízfolyások mentén található egyéb jelölő erdei élőhelyek körzeti erdőtervezése során törekedni kell:

a) az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartásának, az élőhelynek megfelelő, természetes erdőkép, azaz őshonos fafajokból álló, elegyes, a termőhelynek megfelelően többszintű és heterogén korosztályviszonyú erdők kialakításának, valamint az erdei tisztások fenntartásának elősegítésére;

b) az erdőnevelések tervezése során a magas kőris és az elegyfajok – kiemelten a gyertyán, a mezei juhar, a hársak, a szilek a madárcseresznye és a vadkörte – egyedeinek kíméletére;

c) a régi holtágak partján álló éger- és kőrisligetek megőrzésére.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

6.1.1. Parkerdőkben a fakitermelést, különösen álló fák döntését március 15. és november 15. között lehetőség szerint kerülni kell.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdő

6.2.1. Az erdőfelújítás sikeressége érdekében elengedhetetlen tuskózás csak tuskófúrással végezhető.

6.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A böhöncös, odvas faegyedek, valamint az álló és fekvő holt faanyag visszahagyására különösen az élő, vagy holtfához kötötten fejlődő, védett, illetve jelölő erdei rovarfajok – kiemelten a remetebogár (Osmodesma eremita) és a szarvasbogár (Lucanus cervus) –, valamint védett madár- és denevérfajok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása érdekében kell kiemelt figyelemmel lenni.

6.3.2. Az erdőfelújítás sikeressége érdekében elengedhetetlen tuskózás csak tuskófúrással végezhető.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.4.1. A településvédelmi rendeltetésű erdőkben törekedni kell az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására.

6.4.2. Kulturális örökségvédelmi területek esetében 30 cm-nél mélyebb földmunkával járó, vagy a terület jellegét befolyásoló tevékenységet (különösen tuskóirtás) nem lehet végezni.

6.5 Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.5.1. A fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyéül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Fekete gólya (Ciconia nigra):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100–400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

b) Réti sas (Haliaeetus albicilla):

Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – július 15.
Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100–400 méteren belül is fenn kell tartani.
A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.
c) Parlagi sas (Aquila heliaca):
Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – augusztus 15.
Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100–300 méteren belül is fenn kell tartani.
A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.
A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.
d) Kerecsensólyom (Falco cherrug):
Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 15.
Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100–400 méteren belül is fenn kell tartani.
A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.
e) Kék vércse (Falco vespertinus):
Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 15.
Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100–200 méteren belül is fenn kell tartani.
A fészek szélétől számított 50 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.
f) Telepesen fészkelő fajok, kiemelten a bakcsó (Nycticorax nycticorax):
Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 15.
Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a teleptől számított 100–200 méteren belül is fenn kell tartani.
A telep szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.
g) Uhu (Bubo bubo):
Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 31.
h) Barna (Milvus migrans) és vörös kánya (Milvus milvus):
Szaporodási és utódnevelési időszak március 1. – július 31.
Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100–300 méteren belül is fenn kell tartani.
A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.
i) Darázsölyv (Pernis apivorus):
Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.
Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából

elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100–200 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

6.5.2. Védett geofiton növények [például a védett és közösségi jelentőségű hóvirág (Galanthus nivalis)] élőhelyéül szolgáló erdőben február 15-től március 31-ig, talajlakó orchideák (például nőszőfű fajok) élőhelyén szeptember 1-től szeptember 30-ig fakitermelés csak a védett természeti terület természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett módon végezhető.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos vagy átalakító üzemmódú erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C	D
1.	Előhasználati mód	Fafajcsoport	m^3/ha*	
			min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	Tölgyek, kőrisek	10	50
3.		Akác	10	40
4.		Nemes nyárak	20	80
5.		Hazai nyárak, égerek	10	50
6.		Fenyők	10	40
7.	Növedékfokozó gyérítés	Tölgyek, kőrisek	15	70
8.		Akác	15	60
9.		Nemes nyárak	30	120
10.		Hazai nyárak, égerek	20	80
11.		Fenyők	15	60

* A nem megfelelő egészségi állapotú vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt esetben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az erdőneveléseket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő és az erdészeti tájban őshonos elegyfafajok (pl. a magyar kőris, magas kőris, hegyi juhar, mezei juhar, vénic szil, mezei szil, fekete nyár, rezgő nyár stb.) megőrzését.

7.3 A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természetvédelmi	Egyéb védelmi
		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Kocsányos tölgyesek	70–100	90–140	90–120	90–120
3.	Cseresek	60–85	70–100	70–100	70–100
4.	Akácosok	20–45	30–55	30–50	30–50
5.	Juharosok	60–80	70–100	60–90	60–90
6.	Kőrisesek	60–80	70–120	70–100	70–100
7.	Nemes nyárasok	20–40	30–40	20–40	20–40
8.	Nemes füzesek	30–45	30–55	30–50	30–55
9.	Hazai nyárasok	35–55	50–70	40–70	40–70
10.	Füzesek	35–50	50–70	40–60	40–70
11.	Mézgás égeresek	50–70	60–90	60–80	60–80
12.	Erdeifenyvesek	50–70	60–80	60–80	60–80
13.	Feketefenyvesek	45–70	50–80	50–80	50–80

7.3.1. Vágásos üzemmódú erdőben a tájléptékű mozaikosság megteremtése érdekében a nagyobb, egykorú erdőtömbökben a vágásérettségi szakasz alsó határértékénél alacsonyabb vágásérettségi kort is meg lehet határozni.

7.3.2. Készletgondozó használatokat követően, vagy azok tervezése esetén a vágásérettségi kor a vágásérettségi szakasz felső határához közelítve is megállapítható.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	4000
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
4.	Összesen	4000

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

a) természetes, természetszerű vagy származékerdő természetességi állapotú erdőben, amennyiben az az idős erdőnek megfelelő főfafajjal, természetes úton, magról igazolhatóan nem újítható fel (pl. egyes kocsányos tölgyes, kőrises, égeres, hazai nyáras, hazai füzes faállománytípusú erdők, az erősen károsodott erdőfoltok, valamint a hullámtéren álló és intenzíven terjedő fa- vagy cserjefajok újulatával erősen fertőzött erdőfoltok);

b) származékerdő természetességi állapotú, a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú erdőben, amennyiben abban a véghasználatot követően fafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (pl. egyes elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises, illetve hársas faállománytípusú erdők);

c) az átmeneti erdő, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

7.5.2. Természetes felújulásra képes kocsányos tölgy vagy magas (magyar) kőris főfafajú erdőkben fokozatos felújítóvágást az erdők fafajösszetétele és termőhelyi viszonyai függvényében vagy egyszeri, 40–50%-os bontással, majd az újulat megjelenését követően, egy menetben történő végvágással, vagy legfeljebb 40 m széles pászták alkalmazásával és 2-3 menetben történő végrehajtás mellett, ugrópásztás módszerrel indokolt tervezni.

7.5.3. A természetes, természetszerű vagy származékerdő természetességű, vizes vagy igen száraz termőhelyeken álló erdők felnyíló erdőként tervezhetők.

7.5.4. Az árvízvédelmi lefolyási sávban található erdők felújítása során a tág hálózatban is fenntartható fafajok alkalmazását kell előtérbe helyezni. Amennyiben a természetvédelmi szempontok őshonos fafajokból álló erdőfelújítás tervezését teszik szükségessé, de a természetes állapottól jelentősen eltérő vízjárási viszonyok miatt ennek jelentős kockázatával kell számolni, akkor az erdőfelújítás tervezése során második lehetőségként intenzíven nem terjedő, idegenhonos főfafajú célállománytípust is lehet tervezni. Ennek végrehajtására azonban csak az őshonos fafajokkal végrehajtott erdőfelújítás vízborítás miatt történő kipusztulása után indokolt lehetőséget biztosítani.

8. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

8.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú erdőrészletekben új erdészeti magánút vagy épített közelítőnyom nem létesíthető.

9. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

9.1. A fakitermelések során támogatni kell a kevesebb talajsérülést eredményező technológiák, berendezések használatát, arányának növelését.

10. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

10.1. A vegetációs időszak április 1-től augusztus 31-ig tart.

10.2. Az alábbi fakitermelési tevékenységek vegetációs időszakban való korlátozása nem indokolt:

a) az intenzíven terjedő (különösen akác, bálványfa) főfafajú erdőkben, a téli sarjelfagyás elősegítése, illetve az akác visszaszorítását célzó vegyszeres tuskókezelés hatékonyságának biztosítása érdekében augusztus 1-től végzett fakitermelések, valamint

b) árvíz, viharkár, tűzkár esetén a további károsítások elkerülése érdekében a károsítással érintett faanyag feldolgozása.

11. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok
11.1. Védelmi vagy közjóléti elsődleges rendeltetésű, természetszerű vagy származék erdőben tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:
a) kocsányos tölgyes, magas (magyar) kőrises, hazai nyáras, mézgás égeres, illetve hazai füzes faállománytípusú erdőben, ha az az idős erdőnek megfelelő főfafajjal természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel,
b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú erdőben, ha abban a véghasználatot követően fafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor,
c) az erősen károsodott erdőben, valamint
d) az intenzíven terjedő fa- vagy cserjefajok újulatával erősen fertőzött erdőben.

3. melléklet a 60/2013. (VII. 19.) VM rendelethez

1. A körzet neve
Gerecse-Vértesi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek
A körzet a Vértes-hegység északnyugati ill. a Gerecse délnyugati részén található, jellemzően természetes úton kialakult erdőterületeket foglal magába. Az erdők több mint 80%-a természetszerű és származékerdő. A természeti értékek megőrzése érdekében a védett természeti és a Natura 2000 területek aránya jelentős. A táj, az erdők, a kultúrtörténeti emlékek sokakat vonzanak a térségbe, így az erdők jelentős közjóléti szerepet is betöltenek.
Az előbbiknek megfelelően a körzeti erdőtervezés elsődleges célja azon erdőgazdálkodási tevékenységek meghatározása, amelyek a faanyagtermelési célkitűzéseket a környezet- és természetvédelmi, valamint a közjóléti szempontok érvényre juttatásával összhangban szolgálják. Így az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során fokozottan kell törekedni az őshonos fafajokból álló, és a természeteshez közelálló szerkezetű erdők megőrzésére, az erdők természetes úton való felújítására, valamint az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására. A védelmi és a közjóléti szempontokat rendszerint együttesen kell érvényesíteni.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészletek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai
3.1. Részletösszevonásra elsősorban a 0,5 ha területet el nem érő erdőrészletek esetében kerülhet sor.
3.2. Szálaló vagy átalakító üzemmódú erdőben nagyobb területű erdőrészletek, erdőtömbök kialakítására kell törekedni.
3.3. Védett természeti területen található vágásos üzemmódú erdők esetében az erdőrészlet határok módosítása során hozzávetőlegesen 5 hektár területű erdőrészletek kialakítása a cél.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok
4.1. A folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódra való áttérés elsősorban a kiemelt védelmi vagy közjóléti célokat szolgáló erdők esetében javasolt.
4.2. Az erdei fafajok számára határ termőhelyen álló, magas természetvédelmi értékű felnyíló erdőben az élőhely folyamatos fennmaradását faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód megállapításával kell biztosítani.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai
5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők
5.1.1. A körzeti erdőtervezés során a változatos felszíni formák, a sziklaalakzatok, a sziklafalak, a sziklagyepek, a szurdokvölgyek, a források, a természetes vízfolyások, valamint a hegyi rétek megőrzésére különös figyelmet kell fordítani.
5.1.2. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembe vételével kell elvégezni:
a) Az akácosok kivételével az intenzíven terjedő fafajokból álló erdőket a soron következő erdőfelújítás során át kell alakítani a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló erdőkké.

b) A körzeti erdőterv időbeli hatálya alatt véghasználatra kerülő akác főfafajú, 100%-os állami tulajdonban lévő erdők területének 15%-án – elsősorban az őshonos fafajú erdőtömbökben található, illetve a magas természeti értékű, erdő- és gyepterületeket veszélyeztető akácosokban – az erdőfelújítást kizárólagosan erdőszerkezet-átalakítással kell tervezni.

c) A fenyvesek erdőszerkezet-átalakítását, amennyiben egészségi állapotuk lehetővé teszi, elsősorban a természetes folyamatokra alapozva, több tervezési ciklus alatt kell végrehajtani.

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása illetve javítása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdői (9180), a pannon gyertyános tölgyesek Quercus petraeával és Carpinus betulusszal (91G0), a pannon molyhos tölgyesek Quercus pubescensszel (91H0), az enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) (91E0),

b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek közül a szubmontán- és montán bükkösök (Luzulo-fagetum) (9130), valamint a pannon cseres-tölgyesek (91M0).

5.2.2. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj élőhelyeként szolgál,

b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, valamint

c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetszerű erdő vagy származék erdő természetességi állapotú erdő található.

5.2.3. Az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására különösen a kiemelt közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhelytípusokba tartozó erdőkben kell törekedni.

5.2.4. A kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő élőhellyel határos erdő intenzíven terjedő fő vagy elegyfafajjal történő felújítását lehetőség szerint az erdészeti tájban őshonos fa- illetve cserjefajokból álló, legalább 20 méter széles védőzóna létesítésével kell megtervezni.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

6.1.1. A turisták által gyakran látogatott erdőben arra kell törekedni, hogy az erdőgazdálkodási tevékenység minél kevésbé zavarja az erdő látogatóit (látogatási csúcsidőszakokon kívüli munkavégzés, rövid idejű korlátozás, keletkező károk gyors felszámolása).

6.1.2. A fakitermelések során a kijelölt közjóléti nyomvonalak jelzéseit hordozó fákat kímélni kell.

6.1.3. A közjóléti nyomvonalak közelítésre, készletezésre történő használatát lehetőség szerint kerülni kell.

6.1.4. Közjóléti nyomvonalakon történő közlekedés akadályoztatása esetén (kerítés, fakitermelés stb.) gondoskodni kell figyelmeztető táblák kihelyezéséről, a megfelelő tájékoztatásról, és ideiglenes elkerülő nyomvonal kijelöléséről.

6.1.5. A közjóléti berendezések és kijelölt turistautak egy famagasságnyi környezetében a tervezett fahasználatok során vagy külön egyéb termelés tervezésével el kell végezni a balesetveszélyt okozó fák vagy koronarészek kitermelését.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. A kék pattanóbogár (Limoniscus violaceus) védelme érdekében tölgyes és cseres faállománytípusú erdőkben idősebb sarj eredetű tölgy csoportok fenntartásával, illetve a véghasználatot követően a tölgy és cser tuskók egy részén – 1–5% elegyarányban – a felverődött sarjak visszahagyásával és megőrzésével kell elősegíteni a talajszinti faodúk fennmaradását és kialakulását.

6.2.2. A sárga gyapjasszövő (Eriogaster catax) élőhelyein az erdőszegélyek galagonyás cserjéseit eltávolítani csak szakaszosan lehet úgy, hogy megfelelő arányban biztosítani kell 0,5–1,5 méter magasságú bokorcsoportok fennmaradását.

6.2.3. A mesterséges erdősítések végrehajtása során törekedni kell a helyi, vagy az adott származási körzetből származó szaporítóanyag felhasználására.

6.2.4. A mesterséges pótlások végrehajtása során törekedni kell az erdők elegyességének fokozására.

6.2.5. Az erdei tisztásokat és hegyi kaszálókat természetvédelmi célból indokolt hosszú távon fenntartani.

6.2.6. Teljes talajelőkészítés csak a kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdő felújítása során végezhető.

6.2.7. Fokozottan védett, növedékfokozó gyérítési korú vagy annál idősebb erdőben végzett fakitermelés során – amennyiben a faállományviszonyok lehetővé teszik – a keletkező és elbomló holtfaanyag egyensúlya mellett hektáronként legalább 20 m^3 mennyiségű álló vagy fekvő holtfát kell visszahagyni a területen.

6.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A cserjeszint védelmére különösen a Pannon molyhos tölgyes Quercus pubescensszel (91H0) élőhelytípusba tartozó területeken kell kiemelt figyelmet fordítani.

6.3.2. A böhöncös, odvas fák, valamint az álló és fekvő holt faanyag visszahagyására különösen az élő, vagy holtfához kötötten fejlődő, közösségi jelentőségű jelölő erdei rovarfajok – kiemelten a skarlátbogár (Cucujus cinnaberinus), a szarvasbogár (Lucanus cervus), a nagy hőscincér (Cerambyx cerdo) és a havasi cincér (Rosalia alpina) –, valamint erdei madár- és denevérfajok – fekete harkály (Dryocopus martius), közép tarkaharkály (Dendrocopos medius), piszedenevér (Barbastella barbastellus), nagyfülű denevér (Myotis bechsteini) – kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása érdekében kell kiemelt figyelemmel lenni.

6.3.3. A kék pattanóbogár (Limoniscus violaceus) védelme érdekében tölgyes és cseres faállománytípusú erdőkben idősebb sarj eredetű tölgy csoportok fenntartásával, illetve a véghasználatot követően a tölgy és cser tuskók egy részén – 1-5% elegyarányban – a felverődött sarjak visszahagyásával és megőrzésével kell elősegíteni a talajszinti faodúk fennmaradását és kialakulását.

6.3.4. Az erdőszegélyek cserjéseinek megőrzésére különösen a csíkos medvelepke (Callimorpha quadripunctaria) életfeltételeinek biztosítása céljából kell törekedni.

6.3.5. A sárga gyapjasszövő (Eriogaster catax) élőhelyein az erdőszegélyek galagonyás cserjéseit eltávolítani csak szakaszosan lehet, megfelelő arányban biztosítani kell 0,5–1,5 méter magasságú bokorcsoportok fennmaradását.

6.3.6. Az erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületen előforduló, közösségi jelentőségű jelölő élőhelytípusok – Pannon sziklagyepek (Stipo-Festucetalia pallentis) (6190), Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (Festuco-Brometalia) (6210), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis) (6510), Hegyi kaszálórétek (6520), Mészkősziklás lejtők sziklanövényzettel (8210), Szubkontinentális peripannon cserjések (40A0), Szubpannon sztyeppék (6240), Síksági pannon löszgyepek (6250) – területének, illetve a közönséges ürge (Spermophilus citellus) állományok előfordulási helyének erdősítése tilos. A szubkontinentális peripannon cserjések (40A0) területén cserjeritkítást nem szabad végezni.

6.3.7. Talajhoz kötődő közösségi jelentőségű jelölő fajok élőhelyéül szolgáló erdők felújítása során teljes talajelőkészítés nem végezhető.

6.3.8. Különleges madárvédelmi területeken előforduló, és a 6.5.1. pont szerint az erdőtervezési körzet teljes területére kiterjedő korlátozás alá nem eső Natura 2000 jelölő madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyéül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

Erdei pacsirta (Lullulaarborea), bajszos sármány (Emberizacia), lappantyú (Caprimulguseuropaeus):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 15.

A bokorerdő-jellegű, karsztbokorerdőkben, sziklakibúvásos részeken, sziklagyepeken és melegkedvelő tölgyes erdőkben erdőgazdálkodási tevékenységre lehetőség szerint ne kerüljön sor. Fent kell tartani az idős állományrészeket, karsztbokorerdőket. Kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.

6.3.9. Natura 2000 elsődleges rendeltetésű erdőben lévő, egy évnél régebben elhalt faanyagot – a nagy területű biotikus és abiotikus károsítások felszámolása kivételével – vissza kell hagyni a területen.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.4.1. Honvédelmi rendeltetésű erdőkben erdőgazdálkodás csak a honvédelmi érdekekkel összhangban folytatható.

6.5. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.5.1. Talajhoz kötődő védett fajok élőhelyéül szolgáló erdőkben teljes talajelőkészítés nem végezhető.

6.5.2. A fokozottan védett és a közösségi jelentőségű, jelölő bíboros sallangvirág (Himantoglossum caprinum) és a fénylő zsoltina (Serratula lycopifolia) erdőtervben rögzített élőhelyén és 20 méteres környezetében erdőgazdálkodási tevékenység csak a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett módon és csak akkor folytatható, ha az a fajok megőrzése érdekében szükséges.

6.5.3. A fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyéül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Vándorsólyom (Falco peregrinus),:

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából

elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100–300 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

b) Kerecsensólyom (Falco cherrug):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100–400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

c) Parlagi sas (Aquila heliaca):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100–300 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

d) Rétisas (Haliaeetus albicilla):

Szaporodási és utódnevelési időszak:január 1. – július 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100–400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

e) Fehérhátú fakopáncs (Dendrocopos leucotos), közép fakopáncs (Dendrocopus medius), fekete harkály (Dryocopus martius), hamvas küllő (Picus canus):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 31.

A felsorolt fajok élőhelyein a fakitermelési munkák során lehetőség szerint idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.

A fehérhátú fakopáncs (Dendrocopos leucotos) élőhelyein – amennyiben a faállományviszonyok lehetővé teszik – a keletkező és elbomló holtfaanyag egyensúlya mellett hektáronként legalább 15 m^3 mennyiségű fekvő holtfaanyagot kell visszahagyni.

A fehérhátú fakopáncs fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

f) Fekete gólya (Ciconia nigra):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100–400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

g) Kígyászölyv (Circaëtus gallicus):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100–400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés nem végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, fagyönggyel fertőzött fákat kell visszahagyni.

h) Uhu (Bubo bubo):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 31.

i) Darázsölyv (Pernisapivorus):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100–200 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

6.5.4. Védett geofiton növények [például a védett és közösségi jelentőségű hóvirág (Galanthus nivalis)] élőhelyéül szolgáló erdőben február 15-től március 31-ig, talajlakó orchideák (például nőszőfű fajok) élőhelyén szeptember 1-től szeptember 30-ig fakitermelés csak a védett természeti terület természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett módon végezhető.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos és átalakító üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m^3/ha	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	10	40
3.	Növedékfokozó gyérítés	15	90

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az erdőnevelési tevékenységeket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfafajok (például házi, madár-, barkóca berkenye, madárcseresznye, tatárjuhar, rezgőnyár, kecskefűz, kis- és nagylevelű hárs, vadkörte, vadalma, mézgás éger, mezei szil, hegyi szil), valamint cserje fajok (például húsos som, mogyorós hólyagfa) megfelelő arányú megőrzését.

7.2.2. Az erdőnevelési munkák során a második lombkoronaszintet és a cserjeszintet kímélni kell.

7.2.3. Indokolt esetben (például az erdőrészleten belül eltérő záródási viszonyok esetén) a nevelővágások részterületen is előírhatók.

7.2.4. Faültetvények természetességű erőkben erdőnevelésként csak törzskiválasztó gyérítést lehet tervezni.

7.2.5. Kiemelt közjóléti, vagy természetvédelmi cél (például az intenzíven terjedő fajok visszaszorítása, természetes állományszerkezet kialakítása) elérése érdekében, továbbá balesetveszély, illetve főleg lakott területek, műtárgyak mellett egyéb káresetek elhárítása érdekében – a tervidőszak alatt esetleg többszöri visszatéréssel – egyéb termelés is tervezhető.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természetvédelmi	Egyéb védelmi
		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	90–110	100–150	100–150	85–130
3.	Mageredetű kocsánytalan tölgyesek	85–110	100–140	100–140	80–130
4.	Sarj eredetű kocsánytalan tölgyesek	80–110	90–130	90–130	80–130

5.	Cseresek	70–90	80–130	85–130	70–110
6.	Bükkösök	90–120	90–140	100–140	90–130
7.	Kőrisesek	70–120	80–140	90–140	70–120
8.	Gyertyánosok; hársasok	70–100	90–160	80–110	70–110
9.	Nemes nyárasok	15–30	20–50	25–40	15–30
10.	Egyéb lombosok	20–100	20–100	20–120	20–100
11.	Akácosok	20–50	20–65	30–65	20–65
12.	Erdei- és feketefenyvesek	40–80	40–120	40–120	40–120
13.	Egyéb fenyvesek	50–120	60–120	50–120	50–120

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	4700
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
4.	Összesen	4700

7.4.1. A nagy területen érintett állami erdőgazdálkodók (Tatabányai és Oroszlányi erdészet) a természetes felújítások támogatása és a tartamosság követelményeinek megfelelően a területükre vonatkozóan a bővebb véghasználati előírásból évente maximálisan csak a 30 éves vágásérettség átlagának megfelelő arányos részt hajthatják végre.

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. A körzetben előforduló természetes, természetszerű vagy származék erdők esetében a véghasználatok és erdőfelújítások tervezése során az alábbi táblázatban foglalt lehetőségeket kell irányadónak tekinteni azzal, hogy tarvágás, illetve mesterséges erdőfelújítás csak az adott termőhelyi viszonyok mellett az elvárt célállománnyal természetes úton igazolhatóan nem felújítható erdőben, valamint az őshonos, de az adott termőhelynek nem megfelelő fafajokból álló erdő (konszociációk) erdőszerkezet-átalakítása esetében, azok rendeltetéseivel összhangban tervezhető.

	A	B	C
1.	Faállománytípus	Véghasználat	Felújítás (erdősítés) módja
2.	Kocsányos tölgyesek	Szálalóvágás, Felújítóvágás	Természetes felújítás magról
3.		Tarvágás	Mesterséges felújítás
4.	Kőrisesek	Szálalóvágás, Felújítóvágás	Természetes felújítás magról
5.		Tarvágás	Mesterséges felújítás (szerkezetátalakítás)
6.	Gyertyánosok, Juharosok, Hársasok	Tarvágás	Mesterséges felújítás (szerkezetátalakítás)
7.		Szálalóvágás, Felújítóvágás	Természetes felújítás magról
8.	Égeresek	Szálalóvágás, Felújítóvágás	Természetes felújítás sarjról
9.		Tarvágás	Természetes felújítás sarjról vagy mesterséges felújítás
10.	Hazai nyárasok	Tarvágás	Mesterséges felújítás
11.		Tarvágás	Természetes felújítás sarjról
12.	Fűzesek	Tarvágás	Mesterséges felújítás

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Az erdőnevelési munkák során az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen elegyfafajok visszaszorítása mellett elő kell segíteni a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos, értékes elegyfafajok (például vadgyümölcsök) további fejlődését.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek
9.1. A feltáró hálózat bővítése elsősorban a szálaló üzemmódra történő átállás érdekében javasolt.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok
10.1. A faanyagmozgatás során a közelítő nyomokból kiinduló eróziót meg kell akadályozni.
10.2. Az állandó vagy időszakos vízfolyásokon keresztül történő anyagmozgatást lehetőség szerint kerülni kell, illetve arra csak olyan módszerrel vagy időszakban kerülhet sor, ami a lehető legkisebb mértékben eredményezi a meder erodálódását, és a vízfolyások élővilágának károsodását.
10.3. A vízfolyásokban történő hosszirányú faanyagmozgatás, valamint közlekedés tilos.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen
11.1. A vegetációs időszak a körzetben április 1-től augusztus 31-ig tart.

4. melléklet a 60/2013. (VII. 19.) VM rendelethez

1. A körzet neve
Guthi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek
A körzet erdeinek meghatározó hányada faanyagtermelést szolgáló, telepített erdő, amelyek esetében az erdőtervezés, illetve az erdőgazdálkodás során az Alföldön jellemzően alkalmazott tarvágásos véghasználaton, valamint mesterséges erdőfelújításon alapuló módszereket, akácosok, hazai nyarasok, égeresek esetében pedig – amennyiben annak feltételei adottak – a sarjaztatást lehet és célszerű alkalmazni.
A körzet erdeinek 5,9%-át teszik ki a védelmi rendeltetésű erdők. Ennek közel kétharmada a védett természetvédelmi területen lévő erdő. Az erdők közel 25%-a kijelölésre került a Natura 2000 hálózat részeként.
A körzetben található továbbá 110 hektárnyi közjóléti elsődleges rendeltetésű erdő is.
Az ismertetett adottságoknak megfelelően a körzeti erdőtervezés során a fenntartható erdőgazdálkodás lehetőségét és feltételeit a környezet-, természet- és egyéb védelmi, illetve a közjóléti szempontokkal összhangban is vizsgálni szükséges. A védelmi és közjóléti rendeltetésű erdőkben – különösen a 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkben – az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során fokozottabban kell törekedni a védett természeti területek, Natura 2000 területek esetében a közösségi jelentőségű jelölő élőhelyek illetve fajok hosszú távú fennmaradásához szükséges feltételek megőrzésére, így többek között az őshonos fafajokból álló és a természeteshez közelítő szerkezetű erdők kialakítására, az erdők természetes úton történő felújítására, valamint az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészletek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai
3.1. Amennyiben az erdőrészlet területének 30 százalékánál nagyobb, de legalább 1,0 hektárt elérő részterületén eltérő erdőfelújítási célállománytípus előírása indokolt, azon külön erdőrészletet kell kialakítani.
3.2. Az új erdőrészletek kialakításakor – amennyiben az várhatóan mesterséges úton kerül erdőfelújításra – a terület gépi művelhetősége érdekében 2,0–3,0 hektárnál kisebb erdőrészletek lehetőség szerint ne kerüljenek kialakításra.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok
4.1. Folyamatos erdőborítást, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódú erdőgazdálkodásra való áttérés elsősorban a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság és a NYÍRERDŐ Zrt. vagyonkezelésében álló védett, vagy fokozottan védett természeti területen lévő, illetve a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdők esetében javasolt, ha a termőhelyi és faállományviszonyok – átalakító és szálaló üzemmód esetén a gazdálkodási viszonyok – ezt lehetővé teszik.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai
5.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

5.1.1. Erdőfelújítás célállományaként a termőhely függvényében elsősorban a hosszú vágásfordulójú, elegyes célállományok tervezésére kell törekedni, az erdők eszmei és esztétikai értékét növelő, nem intenzíven terjedő fajok elegyítésével.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. A hozamvizsgálat és a véghasználatok tervezése során törekedni kell arra, hogy a védett természeti területeken elhelyezkedő nagyobb erdőtömbökben mindig legyen zárt, idős erdő.

5.2.2. Fokozottan védett természeti területen található erdőben erdőgazdálkodási tevékenységet csak az erdő természetességi állapotának fenntartása, illetve javítása valamint a változatos kor- és térszerkezet kialakítása érdekében lehet tervezni.

5.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, kiemelt közösségi jelentőségű vagy közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok:

a) keményfás ligeterdő nagy folyók mentén kocsányos tölgy (Quercus robur), vénic szil (Ulmus laevis) és mezei szil (Ulmus minor), magas kőris (Fraxinus excelsior) vagy magyar kőris (Fraxinus angustifolia) fajokkal (Ulmenion minoris) (91F0);

b) euroszibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (Quercus spp.) (91I0).

5.3.2. Az euroszibériai erdőssztyepp-tölgyes kiemelt közösségi jelentőségű jelölő erdei élőhely állományaiban (91I0) csak a természetvédelmi kezelést, fenntartást szolgáló beavatkozás tervezése javasolt. Véghasználat alapvetően nem, vagy csak ennek megfelelően tervezhető.

5.3.3. A nem védett természeti területen található Natura 2000 területeken elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani, és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan,

a) amely közösségi jelentőségű, jelölő faj élőhelyeként szolgál,

b) amelyen kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy

c) amelyen közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes, vagy természetszerű erdő – kivételesen indokolt esetben származék erdő – található.

5.3.4. Az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására különösen a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdőkben kell törekedni.

5.3.5. A körzeti erdőtervezés során figyelemmel kell lenni a közösségi jelentőségű, fához kötötten fejlődő, jelölő bogárfajok (például a szarvasbogár (Lucanus cervus) és a nagy hőscincér (Cerambyx cerdo) életfeltételeinek megőrzésére. Ennek érdekében az erdőkben a fahasználatokat úgy kell tervezni, hogy az biztosítsa az idős, nagyméretű fák és álló holt faanyag folyamatos jelenlétét.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.4.1. A talajvédelmi, mezővédő, településvédelmi, tájképvédelmi és műtárgyvédelmi rendeltetésű erdőkben elsődleges cél a minél folyamatosabb erdőborítás megvalósítása, kíméletes erdőgazdálkodási módszerek alkalmazása, valamint lehetőség szerint magasabb vágásérettségi korok meghatározása.

5.4.2. Több védelmi rendeltetés fennállása esetén arra kell törekedni, hogy a megfelelő prioritások szem előtt tartásával minden védelmi szempont érvényesüljön.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

6.1.1. Az erdőgazdálkodási tevékenység végrehajtása során törekedni kell a látogatók minél kisebb mértékű zavarására. Ez többek között a látogatási csúcsidőszakokon kívüli – elsősorban téli – munkavégzéssel, a munkálatok mielőbbi és a keletkező károk gyors felszámolásával érhető el.

6.1.2. A közjóléti berendezések és kijelölt turistautak egy famagasságnyi környezetében a tervezett fahasználatok során vagy külön egyéb termelés tervezésével elő kell írni a balesetveszélyt okozó fák vagy koronarészek kitermelését.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. Az erdőnevelések során a termőhelynek nem megfelelő, vagy idegenhonos elegyfafajok közül különös tekintettel a nemes nyár fajták, a fekete dió, a vöröstölgy, valamint az intenzíven terjedő akác, amerikai kőris, zöld juhar, bálványfa és kései meggy fafajok lehetséges mértékű visszaszorítására, illetve az őshonos, lombos elegyfafajok közül különös tekintettel a kocsányos tölgy, magyar kőris, mezei és feketegyűrű juhar, vénic, hegyi és mezei szil, madárcseresznye, zselnicemeggy, kislevelű, nagylevelű és ezüst hárs, mézgás éger, szőrös és közönséges

nyír, fehér, fekete és rezgő nyár, fehér és törékeny fűz, vadkörte és vadalma kíméletére kell kiemelt figyelmet fordítani.

6.2.2. Intenzíven terjedő fafajok visszaszorítása érdekében szükség esetén vegyszeres ápolás is végezhető.

6.2.3. Indokolt esetben a tuskózás tervezhető és engedélyezhető erdőszerkezet-átalakítással nem járó erdőfelújítások esetén is, amennyiben az a természetvédelmi célokat nem veszélyezteti.

6.2.4. A mesterséges erdősítések végrehajtása során törekedni kell a helyi, vagy az adott származási körzetből származó szaporító anyag felhasználására.

6.2.5. A mesterséges pótlások végrehajtása során törekedni kell az erdők elegyességének fokozására. Az elegyítés lehetőség szerint csoportosan történjen.

6.2.6. Az őshonos fajok uralta hagyásfa csoportban az elegyedő akác és egyéb, erősen sarjadó, intenzíven terjedő fafaj egyedeinek kitermelése esetén a természetes sarj eredetű újulat későbbi folyamatos visszaszorítását is el kell végezni.

6.3.Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. Az intenzíven terjedő fa- és cserjefajok visszaszorítása érdekében a természetvédelmi szempontokkal összhangban szükség esetén vegyszeres ápolás is végezhető.

6.3.2. Jelölő erdei élőhely véghasználata során – különösen nem őshonos fafajú erdőterületbe zárt kis kiterjedésű erdőrészlet esetén –, indokolt hagyásfa csoport kijelölése, melynek szerepe nem kizárólag a faállomány egy kis részének fenntartása, hanem az élőhely egyéb elemeinek átmentése is a véghasználat utáni időszakra.

6.3.3. A fakitermelések során böhöncös, odvas faegyedek, valamint álló és fekvő holt faanyag visszahagyása különösen a közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok, kiemelten a szarvasbogár (Lucanus cervus) és a nagy hőscincér (Cerambyx cerdo) kedvező természetvédelmi helyzetének a fenntartása érdekében szükséges.

6.3.4. A díszes tarkalepke (Euphydryas maturna) előfordulási helyén különös hangsúlyt kell fektetni az elegyben előforduló, őshonos kőris faegyedek megőrzésére, valamint a cserjeszint, az aljnövényzet és az erdőszegély fenntartására, háborítatlanságának biztosítására.

6.3.5. A magyar nőszirom (Iris aphylla subsp. hungarica) élőhelyein különösen nagy figyelmet kell fordítani az intenzíven terjedő fás szárú fajok visszaszorítására. Akácosban külön figyelmet kell fordítani arra a fahasználatok és az erdőművelési tevékenység során, hogy a növények felett a lombkorona felnyílt legyen.

6.3.6. Az euroszibériai erdőssztyepp-tölgyes erdőkben (91I0) kiemelt szempont az erdei tisztások, erdőszegélyek, érintkező gyepek védelme, bolygatatlanságának biztosítása, illetve szükség esetén az intenzíven terjedő fajok visszaszorítása.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.4.1. A közutak menti műtárgyvédelmi rendeltetésű erdők véghasználatát – amennyiben az elengedhetetlen – csak a hóvédművek előzetes kihelyezése után lehet elvégezni.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos és átalakító üzemmódú erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C	D
1.	Előhasználati mód	Faállománytípusok	m^3/ha	
			min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	Kocsányos tölgyes	10	35
3.		Akácos	10	35
4.		Kőrises	10	30
5.		Egyéb kemény lombos	10	45
6.		Nemes nyár és nemes fűz	15	100
7.		Hazai nyaras	10	35
8.		Fenyves	20	55

9.	Növedékfokozó gyérítés	Kocsányos tölgyes	20	60
10.		Akácos	20	40
11.		Kőrises	20	50
12.		Egyéb kemény lombos	20	50
13.		Hazai nyaras	20	50
14.		Fenyves	20	50

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Azokban az erdőrészletekben ahol az adott erdőnevelési tevékenység tervezését a faállomány kora lehetővé teszi, de annak erélye nem érné el a 7.1. táblázatban foglalt alsó határértéket, erdőnevelési tevékenység nem tervezhető.

7.2.2. Azokban a tölgyes faállománytípusú erdőkben, ahol az elegyfafajok veszélyeztetik a tölgy megmaradását, a tervidőszakban többszöri előhasználatot is lehet tervezni.

7.2.3. A minőségi fatermelésre kijelölt erdőkben többszöri tisztítás vagy törzskiválasztó gyérítés is tervezhető.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természetvédelmi	Egyéb védelmi
		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Mag eredetű kocsányos tölgyesek	80–110	90–120	100–150	90–120
3.	Sarj eredetű kocsányos tölgyesek	70–100	80–100	90–150	80–100
4.	Akácosok	25–40	30–45	25–40	30–45
5.	Kőrisesek	50–110	50–120	50–120	50–120
6.	Egyéb kemény lombosok	60–80	60–100	60–100	60–100
7.	Nemes nyarasok; nemes füzesek	15–40	20–40	15–40	20–40
8.	Hazai nyarasok	30–45	40–60	40–70	40–70
9.	Fenyvesek	40–60	40–70	40–70	40–70

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

Az egyes véghasználati módok maximális területe a következő 10 évre

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	6500
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
4.	Összesen	6500

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. A véghasználatra kerülő állományokban található, magas ökológiai értékű faegyedek, illetve facsoportok visszahagyására irányuló korlátozást az érintett erdőrészlet leíró lapjának szöveges megjegyzései között is szerepeltetni kell.

7.5.2. Az átalakító üzemmódú erdőkben, amennyiben annak lehetősége adott, időben elnyújtott, egyenletes vagy csoportos bontáson alapuló fokozatos felújítóvágást, illetve szálalóvágást kell tervezni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Több, szomszédosan elhelyezkedő, véghasználatra tervezett erdőrészlet esetén a hagyásfa csoportokat nem erdőrészletenként, hanem a véghasználattal érintett teljes erdőtömb figyelembe vételével kell kijelölni.

8.2. Fokozatos felújítóvágásoknál a hagyásfa csoportokat még a bontás megkezdése előtt ki kell jelölni.

8.3. Az erdőnevelési munkák során az erdészeti tájban őshonos elegyfafajokat lehetőség szerint kímélni kell.

8.4. Az erdőtervezési körzet területén található nyilvántartott régészeti lelőhelyeken az erdőfelújítások során a tuskózás nélküli, és 30 cm-nél sekélyebb talajelőkészítést kell előnyben részesíteni. Az erdősítések során a kialakult terepi formákat, morfológiai alakzatokat meg kell őrizni.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek
9.1. Az átalakító üzemmódú vagy felújító- és szálalóvágással érintett, vágásos üzemmódú erdőknél az erdőtalaj és a természetes újulat kímélete érdekében megfelelő sűrűségű közelítőnyom-hálózat kialakítása szükséges.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok
10.1. Terepi anyagmozgatást és faanyag készletezését védett és közösségi jelentőségű jelölő növényfajok élőhelyéül szolgáló tisztásokon, gyepeken nem, vagy legfeljebb fagyott talajviszonyok mellett, időszakosan szabad végezni.
10.2. Az átalakító üzemmódú erdőben végrehajtott fokozatos felújítóvágások és szálalóvágások során kitermelt faanyagot a visszamaradó erdő védelme érdekében – amennyiben arra mód van – kíméletes közelítésre alkalmas technológia, illetve berendezés alkalmazása esetén legalább elődarabolva, egyébként darabolva kell kiközelíteni.
10.3. Faanyagmozgatás során törekedni kell a gyepek, az erdei vízfolyások, vízbázisok és vizes élőhelyek védelmére.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen
11.1. A vegetációs időszak a körzetben március 15-től augusztus 31-ig tart.
11.2. A fakitermelés vegetációs időszakban való végrehajtása védett természeti területen az alábbi esetekben lehet indokolt:
a) tisztítások,
b) továbbá az erdészeti tájidegen főfafajú erdő szerkezetátalakítását megelőző véghasználat, a kímélendő költőfauna figyelembevételével augusztus 1-től,
c) a téli sarjelfagyás elősegítése, illetve az akác visszaszorítását célzó vegyszeres tuskókezelés hatékonyságának biztosítása érdekében az intenzíven terjedő (különösen akác) főfafajú erdők véghasználata augusztus 1-től,
d) viharkár, tűzkár esetében a károsítással érintett területen a további károsítások elkerülése érdekében a faanyag feldolgozása.

12. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok
12.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:
a) természetes, természetszerű vagy származék erdőben, amennyiben az az idős állománynak megfelelő főfafajjal természetes úton, magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes elegyes vagy elegyetlen égeres, hazai nyáras, illetve hazai fűzes faállománytípusú erdők),
b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatot követően erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például egyes elakácosodott erdőssztyepp tölgyes, juharos, kőrises, illetve hársas faállománytípusú erdők), valamint
c) az átmeneti erdő, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

5. melléklet a 60/2013. (VII. 19.) VM rendelethez

1. A körzet neve
Hernádvölgyi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek
Az erdők gazdasági funkciói a körzet erdeiben döntően érvényesíthetők, azzal a kitétellel, hogy azok a megalapozott védelmi, valamint az esetleges közjóléti szempontok egyidejű érvényesülését nem akadályozhatják.
A közösségi és kiemelt közösségi jelentőségű erdei élőhelytípusok és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése céljából a körzet erdeinek közel 10,5%-a a Natura 2000 hálózat részeként kijelölésre került.

Az erdőtervezési körzet erdeinek egy része a Hernád folyó hullámterében található. Itt az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során tekintettel kell lenni a hullámtéri elhelyezkedéséből fakadó gazdálkodási nehézségekre, illetőleg az árvizek biztonságos levezetésének vízgazdálkodási szempontjaira is.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészletek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. A védett természeti területen lévő erdők esetében kiemelt szempont, hogy az erdőrészletek határai a természetes erdőállomány-típusok határait is kövessék.

3.2. A Hernád folyó külön jogszabály szerinti parti sávjában, továbbá az árvízvédelmi létesítmények védősávjában új erdőrészlet csak a vízügyi hatóság engedélye alapján alakítható ki.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. A szálaló és átalakító üzemmódú erdőgazdálkodás alapvető feltétele az erdő természetes felújulását nem akadályozó vadlétszám biztosítása és az erdők megfelelő feltártsága.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. Az Ex lege védett lápok (Csenyéte: Kellői-völgy, Kány: Kányi-patak völgye, Szemere: Rakaca forrásvidék) területén található láposodó égerligetek (Angelico sylvestris-Alnetum glutinosae) szalagszerű, patakokat kísérő sávjaiban, illetve foltjaiban – tisztítás kivételével – fakitermelés nem tervezhető, a spontán felverődő ilyen állományok felvétele esetén javasolt faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot megállapítani.

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok:

a) enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (91E0),

b) keményfás ligeterdők nagy folyók mentén Quercus robur, Ulmus laevis, Fraxinus excelsior vagy Fraxinus angustifolia fajokkal (91F0),

c) Pannon cseres-tölgyes (91M0).

5.2.2. A kiemelt közösségi jelentőségű enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (91E0) jelölő erdei élőhelytípusba, valamint a közösségi jelentőségű keményfás ligeterdők nagy folyók mentén Quercus robur, Ulmus laevis, Fraxinus excelsior vagy Fraxinus angustifolia fajokkal (91F0) jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdőkben

a) az ültetvényszerűen telepített fehér fűz klón állományok kivételével tarvágás nem tervezhető;

b) az idegenhonos fafajok elterjedését az erdőgazdálkodás során meg kell akadályozni;

c) a nevelővágások tervezése során tekintettel kell lenni az őshonos elegyfafajok – kiemelten a magas kőris, mezei szil, fehér fűz, törékeny fűz fafajok és az idősebb faegyedek – kíméletére.

5.2.3. Az odvas fatörzsekhez, illetve lábon álló holtfához kötődő, közösségi jelentőségű, jelölő fekete harkály (Dryocopus martius) fészkelő helyén a záródásbontás jellegű fakitermeléseket a gyérítési kortól kezdődően 5 m^3/ha mennyiségű, 15 cm-nél nagyobb mellmagassági átmérőjű, őshonos lombos fafajú, álló faegyedekből álló holt-, illetve odvas faanyag visszahagyásával kell tervezni.

5.2.4. Az őshonos fafajú, elegyes faállományokban a nevelővágások tervezése során különösen a magas kőris, mezei szil, fehér fűz, törékenyfűz, mezei juhar, barkócaberkenye, vadkörte fafajok elegyarányának növelésére kell törekedni.

5.2.5. Törekedni kell a puhafás ligeterdők területarányának a nemesnyaras állományok rovására történő növelésére, valamint a meglévő puhafás ligeterdők természetességi állapotának javítására.

5.2.6. A közösségi jelentőségű és kiemelt közösségi jelentőségű jelölő élőhelyek állományaiban szálalóvágás maximum 25% eréllyel tervezhető.

5.2.7. Természetes, természetszerű vagy származékerdő véghasználatának tervezése során az élőfakészlet 5%-át kitevő mennyiségű facsoport visszahagyását kell megtervezni.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.1.1. Az ex lege védett láperdőkben (Csenyéte: Kellői-völgy, Kány: Kányi-patak völgye, Szemere: Rakaca-forrásvidék)

a) az erdőgazdálkodási tevékenységek alkalmával a lápterületeken munkagépekkel átjárni tilos;

b) fakitermelésre, faanyagmozgatásra illetve készletezésre csak száraz vagy fagyott talajon kerülhet sor.

6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.2.1. A Zempléni-hegység a Szerencsi-dombsággal és a Hernád-völggyel különleges madárvédelmi területen (HUBN10007) előforduló közösségi jelentőségű, jelölő madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyéül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Békászó sas (Aquila pomarina):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását a lakott fészektől számított 100–300 méteren belül, továbbá a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével a lakott fészektől számított 300–400 méteren belül is fenn kell tartani.

Biztosítani kell a hegységperemi és ártéri idős erdők jelenlétét. A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

b) Darázsölyv (Pernis apivorus):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100–200 méteren belül is fenn kell tartani.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni. Biztosítani kell a középkorú-idős tölgyes erdőfoltok folyamatos jelenlétét a körzet nem ártéri területein.

c) Fekete harkály (Dryocopus martius):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 15.

A fakitermelési munkák során idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.

d) Parlagi sas (Aquila heliaca):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – augusztus 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100–300 méteren belül is fenn kell tartani.

Biztosítani kell az idős erdők és erdősávok-fasorok jelenlétét. A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

e) Uráli bagoly (Strix uralensis):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 15.

A fakitermelési munkák során idős állományrészeket, facsoportokat, valamint odvas, vagy széthasadt fatörzseket kell visszahagyni.

f) Uhu (Bubo bubo):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 31.

g) Kerecsensólyom (Falco cherrug):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100–400 méteren belül is fenn kell tartani.

h) Fekete gólya (Ciconia nigra):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100–400 méteren belül is fenn kell tartani.

Biztosítani kell a hegységperemi és ártéri idős erdők jelenlétét. A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

6.2.2. A Hernád-völgy és Sajóládi-erdő (HUAN 20004), valamint a Rakaca-völgy és oldalvölgyei (HUAN20002) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területeken található erdőkben

a) a természetes, természetszerű és származék erdőkben már a növedékfokozó gyérítési kortól hektáronként 5 m^3 mértékig álló holtfa folyamatos jelenlétét kell biztosítani különösen a közösségi jelentőségű, jelölő nagy hőscincér (Cerambyx cerdo), szarvasbogár (Lucanus cervus) előfordulási helyein;

b) a közösségi jelentőségű Zempléni futrinka (Carabus zawadszkii) előfordulási helyeit jelentő patakkísérő füzes-égeres állományok cserjés szegélyeit fenn kell tartani;

c) a mesterséges erdőfelújítások során – az akácos szerkezetátalakítását és visszaszorításának esetének kivételével – a vegyszeres beavatkozásokat kerülni kell.

6.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

A hullámtér árvízi levezető sávjában található erdőkben a nagyterületű végvágások részterületeinek kijelölése alkalmával figyelembe kell venni, hogy a felújítás során a sorokat a nagyvízi folyásiránnyal párhuzamosan célszerű kialakítani.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos üzemmódú, erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

7.1.1.1. Gyorsan növő lágy lombos faállománytípusok esetében:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m^3/ha	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	10	50
3.	Növedékfokozó gyérítés	30	80

7.1.1.2. Egyéb faállománytípusok esetében:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m^3/ha	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	20	35
3.	Növedékfokozó gyérítés	35	60

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Azokban az erdőrészletekben ahol az adott erdőnevelési tevékenység tervezését a faállomány kora lehetővé teszi, de annak erélye nem érné el a 7.1. táblázatban foglalt alsó határértéket, erdőnevelési tevékenység nem vagy csak részterülettel tervezhető.

7.2.2. Az erdőnevelési tevékenységeket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfafajok (például gyertyán, hegyi juhar, mezei juhar, korai juhar, hegyi szil, mezei szil, madárcseresznye, kislevelű hárs, mézgás éger, házi berkenye, barkócaberkenye, rezgő nyár és fehér fűz stb.) megőrzését.

7.2.3. Vegyes záródású, vagy heterogén szerkezetű erdőben indokolt lehet az erdőnevelési tevékenység részterületenként eltérő eréllyel való tervezése.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
		Gazdasági	Védelmi		
			Természetvédelmi	Natura 2000	Egyéb védelmi
		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Gyertyános-tölgyes	90–120	90–130	90–140	100–150
3.	Kocsánytalan-tölgyes mag	90–120	100–120	100–120	100–140
4.	Kocsánytalan–tölgyes sarj	80–110	80–120	80–120	80–140
5.	Cser	80–90	80–90	80–100	100–120
6.	Gyertyános	70–90	80–100	80–110	80–120

7.	Akácos	30–60	30–60	30–60	30–60
8.	Fenyves	50–80	50–100	50–80	50–100
9.	Hazai füzes	30–40	30–40	30–40	30–40
10.	Hazai nyáras	50–70	50–70	50–70	50–70
11.	Nemes nyáras, nemes füzes	20–40	20–40	20–40	20–40

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	1500
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
4.	Összesen	1500

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

a) természetszerű vagy származék erdőben, amennyiben az termőhelyi okok miatt az idős erdőnek megfelelő főfafajjal, természetes úton, magról igazolhatóan nem újítható fel,

b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatot követően fafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például egyes elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises illetve hársas faállománytípusú erdők),

c) átmeneti erdő, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

7.5.2. Az átalakító üzemmódú erdőkben, amennyiben annak lehetősége adott, időben elnyújtott, csoportos bontáson alapuló fokozatos felújítóvágást, illetve szálalóvágást indokolt tervezni.

7.5.3. A termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen főfafajú erdők felújításának tervezése során az erdőszerkezet-átalakítást alternatív lehetőségként a nem védett természeti területen található erdőkben is meg kell tervezni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Átalakító üzemmódú erdőben az erdőnevelési tevékenységeket – különösen a növedékfokozó gyérítéseket – a szálaló erdőszerkezet tervezett térbeli rendjéhez igazodva, váltakozó erélyekkel kell végrehajtani.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A szálaló és átalakító üzemmódú erdők feltártságát elsősorban sűrűbb közelítőnyom-hálózat kialakításával javasolt növelni.

9.2. A láposodó égeresekben és égeres láperdőkben új feltáróút, közelítőnyom és épített közelítőnyom nem létesíthető.

10. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

10.1. A körzetben a vegetációs időszak március 15-től augusztus 15-ig tart.

6. melléklet a 60/2013. (VII. 19.) VM rendelethez

1. A körzet neve

Jósvafői erdőtervezési körzet.

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek

A körzet erdősültsége az országos átlaghoz képest magas. Az itt található erdők jelentős hányada őshonos fafajokból álló, természetszerű vagy származék erdő. A körzetben a védelmi rendeltetésű erdők aránya magas

(66,5%), ezek zöme természetvédelmi és kisebb hányadban talajvédelmi elsődleges rendeltetésű. A körzetben két erdőrezervátum, és az Aggteleki Bioszféra Rezervátum került kijelölésre. A körzet területe átfedésben van az Aggteleki Nemzeti Park területével.

A közösségi és kiemelt közösségi jelentőségű erdei élőhelytípusok és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése céljából az erdőterület 90,3%-a a Natura 2000 hálózat részeként is kijelölésre került.

A jelentősebb települések környékén található erdőkben továbbá a közjóléti funkció erősítése szükséges.

A gazdasági rendeltetésűerdőkön belül magas a túltartott erdők aránya, illetve nagy a sarjeredetű erdők területe. Emiatt már a tervezés során körültekintően kell vizsgálni ezen erdők véghasználatra történő tervezésének vagy esetenként a vágásérettségi kor emelésének lehetőségét.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészletek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. A védett természeti területen lévő erdőkben kiemelt szempont, hogy az erdőrészletek határai a természetes erdőtípusok (különösen a véderdő jellegű karsztbokorerdő, melegkedvelő tölgyes, sziklaerdő, szurdokerdő és törmeléklejtő-erdő állományok) határait is kövessék.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. A szálaló és átalakító üzemmódú erdőgazdálkodás alapvető feltétele az erdő természetes felújulását nem akadályozó vadlétszám biztosítása, és az erdők megfelelő feltártsága.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. Vágásos üzemmódú, természetes vagy természetszerű erdőkben, illetve a jellemzően őshonos fafajokból álló, de idegenhonos fafajokkal szórt elegyes erdőkben, amennyiben az idegenhonos fafaj aránya nem éri el a 40%-ot, véghasználatként elsősorban szálalóvágás tervezhető. Amennyiben a szálalóvágás sikeres alkalmazása a faállomány záródása, kora vagy egészségi állapota miatt kétséges, a lehetőségekhez mérten hosszú felújítási időszakkal fokozatos felújítóvágás is tervezhető.

5.1.2. Mesterséges erdőfelújítások tervezésekor fő- és elegyfafajként kizárólag az erdészeti tájban őshonos fafajok tervezhetők.

5.1.3. Fakitermelés nem tervezhető az alábbi erdőrészletekben:

a) az Aggtelek 39-41, 43-48 erdőtagok és a Jósvafő 24 erdőtag erdőrészleteiben, 25/A-B erdőrészletekben a közút-menti és épületekkel szomszédos 30-50 m széles erdősáv, illetve az idegenhonos fafajú állományok kivételével,

b) a Béke-barlang víznyelőinek közvetlen környezetében található Aggtelek 52/A, B, C, D, E erdőrészletekben,

c) a Haragistya-Lófej és a Nagy-oldal Erdőrezervátumok 1/2000. (III. 24.) KöM rendeletben kihirdetett magterületén, és az Aggteleki Bioszféra Rezervátum 7/2007. (III. 22.) KvVM rendelet 6. sz. mellékletével kihirdetett magterületén található erdőrészletekben, valamint

d) a császármadár élőhelyének megőrzése érdekében a fedett karszt területén – Aggtelek 52-55, 57-61, 65-66, 74 erdőtagokban valamint Imola és Trizs községek erdeiben – a völgyalji árkok mentén húzódó mogyoró-cserjeszintes tölgyesek 30-50 m széles sávjában.

5.1.4. A véderdő jellegű állományokban (karsztbokorerdők, melegkedvelő tölgyesek, szikla-, szurdok- és törmeléklejtő-erdők, továbbá az egyéb erdőtípusokba tartozó meredek, sekély, kőkibúvásos talajú területek erdei) csak az idegenhonos fafajok visszaszorítását célzó fakitermelés tervezhető.

5.1.5. Patak menti égerligetek (Aegopodio-Alnetum glutinosae) sávjaiban, a fiatal, sűrű állományrészekben az esedékes, őshonos lombos elegyfafajok kímélete mellett elvégzett tisztítás munkák kivételével fakitermelés nem tervezhető.

5.1.6. A nemzeti park területén az akác lehetséges mértékű visszaszorítására kiemelt figyelmet kell fordítani.

5.1.7. Az ex lege védett lápokon (pl. Kánó: Kalla-rét) található égeresekben a fiatal, sűrű állományrészeket érintő, az őshonos lombos elegyfafajok kíméletével elvégzett tisztítás kivételével fakitermelés nem tervezhető.

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. A meglévő és a spontán erdősült lápterületek égeres foltjainak erdőtervezésekor a fiatal, sűrű állományrészeket érintő, őshonos lombos elegyfafajok kíméletével elvégzett tisztítás kivételével fakitermelés nem tervezhető.

5.2.2. A természetes, természetszerű és származék erdőkben a véghasználatok tervezése során lehetőség szerint csoportos-lékes felújítóvágásokat vagy szálalóvágásokat kell előírni.

5.2.3. A véderdő jellegű karsztbokorerdő, melegkedvelő tölgyes, sziklaerdő, szurdokerdő és törmeléklejtő-erdő erdőtársulásokban fakitermelés csak a közút-menti és épületekkel szomszédos 10-30 méter széles erdősávokban vagy az idegenhonos fafajok eltávolítása céljából tervezhető.

5.2.4. Az őshonos fafajokból álló, elegyes erdőkben tervezett nevelővágások (tisztítások, gyérítések) esetében a fafajonkénti beavatkozási erély mértékét úgy kell megállapítani, hogy az egyes élőhelyekre jellemző elegyfafajok (különösen a magas kőris, kislevelű hárs, mezei és hegyi juhar, madárcseresznye, barkócaberkenye, törökenyfűz) legalább 15-20%-os elegyarányú jelenléte biztosítható legyen.

5.2.5. „Aggteleki-karszt" különleges madárvédelmi területen (HUAN10001) az odvas fatörzsekhez, illetve lábon álló holtfához kötődő, közösségi jelentőségű, jelölő fehérhátú fakopáncs (Dendrocopos leucotos), közép fakopáncs (Dendrocopos medius), fekete harkály (Dryocopus martius), hamvas küllő (Picus canus) és örvös légykapó (Ficedula albicollis) fészkelő helyén a záródásbontás jellegű fakitermeléseket a gyérítési kortól kezdődően 5 m^3/ha mennyiségű, 15 cm-nél nagyobb mellmagassági átmérőjű, őshonos lombos fafajú, álló faegyedekből álló holt-, illetve odvas faanyag visszahagyásával kell tervezni.

5.2.6. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

a) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy

b) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes, vagy természetszerű erdő található.

5.2.7. A közösségi jelentőségű, jelölő Cephalanthero-Fagion közép-európai sziklai bükkösei mészkövön–Tilio-Fraxinetum excelsioris (9150), a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő Pannon molyhos tölgyesek Quercus pubescensszel–Ceraso mahaleb-Quercetum pubescentis és Corno-Quercetum pubescentis (91H0), valamint a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdői Scolopendrio-Fraxinetum és Mercuriali-Tilietum erdőtársulásokban fakitermelés a veszélyes fák eltávolítását és az idegenhonos fafajok visszaszorítását célzó esetek kivételével nem tervezhető.

5.2.8. A közösségi jelentőségű, Pannon cseres-tölgyes (91M0) jelölő erdei élőhelytípusba tartozó Quercetum petraeae-cerris, a Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraeával és Carpinus betulusszal (91G0) jelölő erdei élőhelytípusba tartozó Carici pilosae-Carpinetum, valamint a Szubmontán és montán bükkösök (Asperulo-Fagetum) (9130) jelölő erdei élőhelytípusba tartozó Melittio-Fagetum erdőtársulásokban az erdőnevelések során az őshonos, lombos elegyfafajok – különös tekintettel a mezei juhar, kislevelű hárs, madárcseresznye, barkóca berkenye, magas kőris, hegyi juhar – és az idős faegyedek kíméletére kiemelt figyelmet kell fordítani.

5.2.9. A közösségi jelentőségű, jelölő díszes tarkalepke (Euphydrias maturna) előfordulási helyein különös hangsúlyt kell fektetni az elegyben előforduló, őshonos kőris faegyedek megőrzésére, valamint a cserjeszint, az aljnövényzet és a fagyalos erdőszegély fenntartására.

5.2.10. Kiemelt figyelmet kell fordítani a közösségi jelentőségű, jelölő keleti mustárlepke (Leptidea morsei), magyar tavaszi fésűsbagoly (Dioszeghyana schmidtii) előfordulási helyeit jelentő száraz gyepek és száraz tölgyesek mozaikjainak fenntartására, az élőhelyek részét képező erdőszegélyek megőrzésére.

5.2.11. A farkas (Canis lupus) és a hiúz (Lynx lynx) védelme érdekében az erdőgazdálkodási tevékenységek lehetséges koncentrálásával törekedni kell arra, hogy mindig legyenek összefüggő, viszonylag háborítatlan erdőtömbök az elterjedési területen.

5.2.12. A közösségi jelentőségű, jelölő csengettyűvirág (Adenophora lilifolia), boldogasszony papucsa (Cypripedium calceolus), osztrák sárkányfű (Dracocephalum austriacum) és a leánykökörcsin (Pulsatilla grandis) élőhelyein erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető. A leánykökörcsin élőhelyén faanyag készletezése és rakodása tilos.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.1.1. A fakitermelésre, faanyagmozgatásra és készletezésre lehetőség szerint csak száraz vagy fagyott talajon kerüljön sor.

6.1.2. A mesterséges erdőfelújítások során – az akácos szerkezetátalakítását és az akác visszaszorításának esetét kivéve – a vegyszeres beavatkozásokat kerülni kell.

6.1.3. A mesterséges erdősítések végrehajtása során törekedni kell a helyi vagy legfeljebb északi-középhegységi származási körzetből származó szaporító anyag felhasználására.

6.1.4. A fakitermelések végrehajtása során az odúlakó madarak és emlősök fészkelő- és élőhelyének megóvása érdekében a termőhelynek megfelelő, az erdészeti tájban honos fafajú

a) idős, böhöncös faegyedek (a korábbi véghasználat során visszahagyott hagyásfák, famatuzsálemek),
b) a 15 cm-nél vastagabb álló holtfák és odvas fák nem termelhetők ki.
6.1.5. Különösen a fokozatos felújítóvágással véghasznált erdőkben mikroélőhelyek kialakítása céljából idős, őshonos hagyásfákat vagy facsoportokat kell visszahagyni.
6.1.6. Az erdőnevelések során törekedni kell az elegyfafajok–kiemelten a hársak, juharok, szilek, magas kőris, vadgyümölcsök–egyedei, valamint a cserjeszint kíméletére. Kerülni kell az egyenletes hálózatot kialakító, homogenizáló jellegű beavatkozásokat, törekedni kell az állományszerkezeti változatosság megtartására, illetve fokozására.
6.1.7. Az ex lege védett lápokon (pl. Kánó: Kalla-rét) található erdőkben a nevelővágások végrehajtása során az elegyfafajok (például hársak, juharok, füzek, magas kőris, vadgyümölcsök) egyedei, valamint a cserjeszint cserjéi kímélendők, visszahagyandók. A lápterületeken munkagépekkel átjárni tilos.
6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők
6.2.1. A fakitermelésre, faanyagmozgatásra és készletezésre lehetőség szerint száraz vagy fagyott talajon kerülhet sor.
6.2.2. A mesterséges erdőfelújítások során – az akácos szerkezetátalakítását és az akác visszaszorításának esetét kivéve – a vegyszeres beavatkozásokat kerülni kell.
6.2.3. Különleges madárvédelmi területen előforduló közösségi jelentőségű, jelölő madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyéül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:
a) Császármadár (Tetrastes bonasia):
Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – augusztus 31.
Az erdőgazdálkodás során biztosítani kell a mozaikos erdőszerkezet fennmaradását vagy kialakítását.
b) Lappantyú (Caprimulgus europaeus):
Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 15.
A bokorerdő-jellegű és melegkedvelő tölgyes erdőkben erdőgazdálkodási tevékenységre lehetőség szerint ne kerüljön sor.
c) Közép fakopáncs (Dendrocopos medius), fehérhátú fakopáncs (Dendrocopos leucotos), fekete harkály (Dryocopus martius), hamvas küllő (Picus canus):
Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 15.
A fehérhátú fakopáncs fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.
A fakitermelési munkák során lehetőség szerint idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.
d) Kígyászölyv (Circaëtus gallicus)
Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 31.
Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-300 méteren belül is fenn kell tartani.
A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, fagyönggyel fertőzött fákat kell visszahagyni.
e) Darázsölyv (Pernis apivorus)
Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.
Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-200 méteren belül is fenn kell tartani.
A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.
f) Uráli bagoly (Strix uralensis):
Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 15.
A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.
A fakitermelési munkák során idős állományrészeket, facsoportokat, valamint odvas, vagy széthasadt fatörzseket kell visszahagyni.

g) Örvös légykapó (Ficedula albicollis):
Szaporodási és utódnevelési időszak: április 1. – július 15.
A fakitermelési munkák során idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.
6.2.4. A patakmenti égeresekben-füzesekben a fakitermelések során munkagépekkel átjárni nem szabad, a fakitermelési és faanyag közelítési munkákat kíméletes módon kell végrehajtani.
6.2.5. Az őshonos, lombos elegyfafajok – különös tekintettel magas kőris, hegyi juhar, mezei juhar, törékeny fűz – és az idős faegyedek kíméletére, az idegenhonos fafajok visszaszorítására a kiemelt közösségi jelentőségű jelölő enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (91E0) jelölő erdei élőhelytípusba tartozó Aegopodio-Alnetum glutinosae, Angelico sylvestris-Alnetum glutinosae erdőtársulások erdőnevelése során kiemelt figyelmet kell fordítani.
6.2.6. A Csepleszmeggy-cserjésekkel (40A0, Prunetum fruticosae) közösségi jelentőségű élőhelytípussal határos erdőkben végzett fakitermelések során az erdőszegélyeket kímélni szükséges.
6.2.7. A természetes, természetszerű és származék erdőkben a növedékfokozó gyérítési kortól a fakitermelések során böhöncös, odvas faegyedek, valamint legalább 5 m^3 álló és fekvő holt faanyag visszahagyása különösen a közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – kiemelten közösségi jelentőségű, jelölő szarvasbogár (Lucanus cervus) és a nagy hőscincér (Cerambyix cerdo), valamint a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő havasi cincér (Rosalia alpina) – kedvező természetvédelmi helyzetének a fenntartása érdekében szükséges.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai
7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek
7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos és átalakító üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m^3/ha	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	20	35
3.	Növedékfokozó gyérítés	35	60

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai
7.2.1. Azokban az erdőrészletekben ahol az adott erdőnevelési tevékenység tervezését a faállomány kora lehetővé teszi, de annak erélye nem érné el a 7.1. táblázatban foglalt alsó határértéket, erdőnevelési tevékenység nem vagy csak részterülettel tervezhető.
7.2.2. Az erdőnevelési tevékenységeket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos elegyfafajok (különösen molyhos tölgy, hegyi juhar, mezei juhar, korai juhar, hegyi szil, mezei szil, magas kőris, madárcseresznye, vadalma, vadkörte, kislevelű hárs, mézgás éger, házi berkenye, barkócaberkenye, rezgő nyár és fehér fűz) megőrzését.
7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természetvédelmi	Egyéb védelmi
		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Bükkösök	90–120	90–130	90–140	100–150
3.	Gyertyános-tölgyesek mag	90–120	90–130	90–130	100–150
4.	Gyertyános-tölgyesek sarj	80–110	80–130	90–130	90–150
5.	Kocsánytalan tölgyesek mag	90–120	90–120	90–130	100–140
6.	Kocsánytalan tölgyesek sarj	80–110	80–120	90–130	80–140
7.	Gyertyánosok	70–100	80–100	80–120	80–120
8.	Cseresek	80–90	80–90	80–100	100–120
9.	Erdei és fekete fenyvesek	60–70	60–70	60–70	60–70
10.	Egyéb fenyvesek	60–80	60–90	60–90	60–90

7.3.1. A kiemelt közösségi jelentőségű, enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (91E0) jelölő erdei élőhelytípusba tartozó éger elegyes füzes állományokat 30-40 éves vágásérettségi szakasszal kell tervezni.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	1200
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
4.	Összesen	1200

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

a) természetes, természetszerű valamint származék erdőben, amennyiben az az idős erdőnek megfelelő főfafajjal, természetes úton, magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes elegyes vagy elegyetlen égeres, kocsányos tölgyes, hazai nyaras illetve hazai fűzes faállománytípusú erdők),

b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatot követően erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például egyes elegyes vagy elegyetlen gyertyános, juharos, kőrises illetve hársas faállománytípusú erdők),

c) az átmeneti erdő, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

7.5.2. A fenyőszáradással érintett lucfenyvesekben előírt egészségügyi termelés mellett az állomány egészségi állapotának függvényében véghasználat is tervezhető.

7.5.3. Az átalakító üzemmódú erdőkben, amennyiben annak lehetősége adott, időben elnyújtott, csoportos bontáson alapuló fokozatos felújítóvágást, illetve szálalóvágást indokolt tervezni.

7.5.4. A termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen főfafajú erdők felújításának tervezése során az erdőszerkezet-átalakítást alternatív lehetőségként a nem védett természeti területen található erdőkben is meg kell tervezni.

7.5.5. A hozamok hosszú távú kiegyenlítése érdekében, elsősorban tölgy főfafajú erdők esetében, egészségi állapottól függően, a vágásérettségi kor emelésére kell törekedni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Átalakító üzemmódú erdőben az erdőnevelési tevékenységeket – különösen a növedékfokozó gyérítéseket – részterületenként eltérő eréllyel javasolt végrehajtani.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A természetszerű erdőgazdálkodás minél kisebb kockázatok mellett történő megvalósíthatósága érdekében indokolt az erdők – különösen a szálaló és átalakító üzemmódú erdők – feltártságának bővítése, valamint a meglévő erdészeti feltáró hálózat javítása.

9.2. A Zabanyik-hegy Természetvédelmi Területen található erdőkben, valamint az ex lege védett lápok területén az erdészeti feltáró hálózat legfeljebb a talajfelszín megbolygatásával és idegen anyag elhelyezésével nem járó közelítőnyomok kialakításával bővíthető.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. Új erdei rakodó és készletező hely nyilvántartására ott kerülhet sor, ahol az előző időszakban is gyakran készleteztek, vagy a fakitermelési lehetőségek szerint a következő években is rendszeres használatra kerül.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a körzetben március 15-től augusztus 15-ig tart.

7. melléklet a 60/2013. (VII. 19.) VM rendelethez

1. A körzet neve
Kecskeméti erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek
A körzet erdeinek meghatározó hányada faanyagtermelést szolgál, így az erdőtervezés, illetve az erdőgazdálkodás során általános esetben az Alföldön már hagyományos és bevált tarvágásos véghasználaton, valamint mesterséges erdőfelújításon alapuló módszereket, akácosok és hazai nyárasok esetében pedig – amennyiben annak feltételei adottak – a sarjaztatást lehet és célszerű alkalmazni.
A körzetben nagy hányadban található határ termőhelyeken az erdő talajvédelmi funkcióit indokolt a jövőben hangsúlyosabban érvényesíteni.
Törekedni kell a védett természeti területek, illetve a Natura 2000 területek esetében a jelölő élőhelyek illetve fajok hosszú távú fennmaradásához szükséges feltételek megőrzésére, így többek között az őshonos fafajokból álló és a természeteshez közelítő szerkezetű erdők kialakítására, az erdők természetes úton történő felújítására, valamint az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészletek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai
3.1. A faanyagtermelő elsődleges rendeltetésű erdőben 2,0 hektárnál kisebb erdőrészlet lehetőség szerint ne kerüljön kialakításra.
3.2. Az erdőtervezés során a 0,5 hektárnál nagyobb, összefüggő területű, kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, illetve az őshonos fafajokból álló erdőfoltokat lehetőség szerint külön erdőrészletbe kell sorolni.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok
4.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód megállapítása különösen az V–VI. fatermési osztályba tartozó, gyenge termőhelyű, nem gazdasági rendeltetésű [ide értve az őshonos fafajú kubikgödrök területén lévő erdőket és a partmenti puhafás (galéria) erdőket is], természetes, természetszerű vagy származék erdők esetében indokolt, amennyiben azok hosszú távon önfenntartásra alkalmasak, jó egészségi állapotúak, és zömében őshonos, természetes úton jól sarjadó fafajokból állnak.

5. A védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai
5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők
5.1.1. Az erdészeti tájidegen főfafajú erdőket a véghasználatukat követően – amennyiben azt a termőhelyi viszonyok is lehetővé teszik – a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokkal kell felújítani. Amennyiben az adott termőhelyen az erdészeti tájban őshonos fafajokból várhatóan csak alacsonyabb záródású, felnyíló erdő létesíthető, az inváziós fajok visszaszorításához szükséges záródás fenntartása érdekében a természetvédelmi kezelésért felelős szervvel egyeztetve egyes területrészeken tájidegen, nem inváziós fafajok alkalmazása is megengedett.
5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők
5.2.1. A körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:
a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) (91E0), az euro-szibériai erdősztyepptölgyesek tölgyfajokkal (Quercus spp.) (91I0),
b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a keményfás ligeterdők nagy folyók mentén kocsányos tölgy (Quercus robur), vénic (Ulmus laevis) és mezei szil (Ulmus minor), magas (Fraxinus excelsior) vagy magyar kőris (Fraxinus angustifolia) fafajokkal (Ulmenion minoris) (91F0).
5.2.2. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:
a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj élőhelyeként szolgál,
b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy

c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes, vagy természetszerű erdő található.

5.2.3. A közösségi jelentőségű, illetve kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdők (kiemelve a puhafa ligeterdőket) előfordulási területe nem csökkenhet.

5.2.4. A közösségi jelentőségű, illetve kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdők esetében – típusonként külön vizsgálva – egyenletes korosztályszerkezet elérésére kell törekedni.

5.2.5. A magas természetvédelmi értékű, az erdő számára határtermőhelyen lévő területeken, a nyáras-borókás (91N0) és erdőssztyepp (91I0) felnyíló erdők esetében biztosítani kell az élőhely folyamatos fennmaradását (pl. faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód megállapításával).

5.2.6. Puhafás ligeterdők (91E0) vagy keményfás ligeterdők (91F0) alkotta élőhelyeken véghasználatot csak akkor szabad tervezni, ha jelölő erdei élőhely megújításának feltételei adottak, valamint azok sérülékenysége miatt fahasználatot csak az élőhelyek fenntartása, helyreállítása érdekében szabad tervezni.

5.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.3.1. A sarjaztatásra már nem alkalmas talajvédelmi rendeltetésű erdő mesterséges erdőfelújítását egyik változatként lehetőség szerint őshonos lombos főfafajú célállománytípussal kell megtervezni.

5.3.2. Az árvízvédelmi töltések menti védő erdősávokat a körzeti erdőtervben külön erdőrészletként kell szerepeltetni, és azokra csak a környező természeti területekre kockázatot jelentő állapot felszámolása érdekében szükséges erdőgazdálkodási tevékenységek tervezhetők.

5.3.3. A hullámtéren elhelyezkedő, kiritkult vagy elöregedett, a védelmi funkcióját már betölteni nem képes partvédelmi erdők – különösen a korábban fejesfa üzemmódban használt füzesek – véghasználatát és erdőfelújítását meg kell tervezni.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

6.1.1. A települések belterületével határos erdőkben folytatható erdőgazdálkodásra indokolt a közjóléti erdőkre meghatározott alapelveket megfelelően alkalmazni.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. Az erdőnevelések során az intenzíven terjedő elegyfa- és cserjefajok (különösen a gyalogakác, az amerikai kőris, a zöld juhar és amerikai vadszőlő) lehetséges legnagyobb mértékű visszaszorítására kiemelt figyelmet kell fordítani. E tevékenységhez hullámtéri viszonyok között nem támogatott a vegyszerek alkalmazása. A tájidegen fajok visszaszorítása érdekében alkalmazott kezelések nem jelenthetik egyidejűleg az állomány jelentős lékesedését és nem nyithatnak teret tájidegen újulat megtelepedésének.

6.2.2. A mesterséges pótlások végrehajtása során törekedni kell az erdők elegyességének fokozására.

6.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. Böhöncös, odvas faegyedek, és változatos méretű álló- és fekvő holtfák visszahagyása különösen a közösségi jelentőségű, vagy kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdőkben, valamint a körzetben előforduló, közösségi jelentőségű, faanyaghoz kötött fejlődésű, jelölő bogárfajok [skarlátbogár (Cucujus cinnaberinus)], valamint a közösségi jelentőségű, jelölő madár- és denevérfajok [például fekete harkály (Dryocopus martius) és a tavi denevér (Myotis dasycneme)] állományainak megőrzése érdekében indokolt.

6.3.2. A hullámtéri magaskórós növénytársulásokkal meghatározott területek kiterjedése az erdőgazdálkodási tevékenység hatására nem csökkenhet, ezek kialakulására és fennmaradására különösen a nagy tűzlepke (Lycaena dispar) valamint egyéb, az ilyen élőhelyekhez kötődő védett fajok fenntartása érdekében kell kiemelt figyelmet fordítani.

6.3.3. A tekert csüdfű (Astragalus contortuplicatus) élőhelyein az erdősítést, közelítést és készletezést megfelelő kímélettel kell végrehajtani.

6.3.4. A közösségi jelentőségű jelölő növényfaj, a homoki kikerics (Colchicum arenarium) és a homoki nőszirom (Iris humilis ssp. arenaria) élőhelyein teljes talajelőkészítés nem végezhető.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.4.1. Az árvízvédelmi töltések menti védősávokban található erdők elsődleges feladata és rendeltetése az árvízvédelmi töltések hullámverés elleni védelme, ezért itt zárt, elegyes és többszintű állományok fenntartása szükséges.

6.4.2. Régészeti lelőhelyet érintő erdő felújítása során tuskózást csak a kulturális örökségvédelmi szempontokkal összhangban lehet végezni.

6.5. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.5.1. Védett és közösségi jelentőségű geofiton növények [pl. hóvirág (Galanthus nivalis)] élőhelyéül szolgáló erdőben fakitermelés február 15-től március 14-ig csak a védett természeti terület természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett módon végezhető.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos és átalakító üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m^3/ha*	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	5	35
3.	Növedékfokozó gyérítés	20	45

* A nem megfelelő egészségi állapotú, vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Folyamatban lévő, jól záródott erdősítések esetén – elsősorban gyorsan növő lombos faállományú erdőkben – tisztítás tervezése javasolt.

7.2.2. Egészséges, fenyves faállomány-típusú erdőben két alkalommal történő kis erélyű tisztítás is tervezhető.

7.2.3. A jó növekedésű, gyorsan növő, lágy lombos faállomány-típusú erdőkben, valamint akácosokban a törzskiválasztó gyérítés csökkentett eréllyel, két alkalommal is tervezhető.

7.2.4. Egészséges, jó növekedésű faállományok esetében növedékfokozó gyérítés a véghasználatot megelőzően nemes nyár esetén 5 éves, akác, hazai nyár, szilek és fenyők esetén 8 éves, tölgyek esetén 15 éves időszakra vonatkozóan már nem tervezhető.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természetvédelmi	Egyéb védelmi
		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Kocsányos tölgyesek	80–100	90–120	100–120	100–120
3.	Cseresek	70-90	70-100	70-100	70-100
4.	Akácosok	30–40	30–45	25–40	30–45
5.	Egyéb kemény lombosok	45–80	45–80	45–80	45–80
6.	Nemes nyárasok	15–25	20–30	20–30	20–30
7.	Hazai nyárasok	30–40	35–60	40–60	35–60
8.	Nemes nyáras – hazai nyárasok	30–35	30–60	30–60	30–60
9.	Fenyő elegyes – hazai nyárasok	35–50	40–70	40–70	40–70
10.	Egyéb lágy lombosok	30–70	30–70	30–70	30–70
11.	Erdeifenyvesek	35–50	40–50	40–50	40–60
12.	Feketefenyvesek	45–60	50–70	50–70	50–70
13.	Fenyő elegyes – feketefenyvesek	40–60	40–70	40–70	40–70

7.3.1. Gazdasági rendeltetésű, 150 m^3-nél nagyobb hektáronkénti fatömegű akácosban, illetve a részletben előforduló hazai nyár faegyedek sarjaztatására alkalmatlan termőhelyen álló és 35%-nál nagyobb nemes nyár elegyarányú nemes nyár elegyes hazai nyarasokban véghasználat már 25 éves kortól tervezhető.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	7350
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe*	
4.	Összesen	7350

* Hiteles, és szakmailag megalapozott gazdálkodói igény esetén kísérleti jelleggel előfordulhat.

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. A nagy, összefüggő, egykorú erdőtömbök újbóli kialakulásának elkerülése érdekében a véghasználatokat megfelelő térbeli és időbeli ütemezéssel kell megtervezni.

7.5.2. Az elmúlt időszakok károsításai folytán túlzottan kiritkult, már helyre nem hozható záródású állományokat a sikeres erdőfelújítás érdekében véghasználatra kell tervezni.

7.5.3. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

a) a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen fafajokból álló, így különösen az akácos, elegyetlen erdei- és feketefenyves, valamint nemes nyaras faállománytípusú erdőben,

b) természetes, természetszerű vagy származékerdőben, amennyiben az termőhelyi okok miatt az idős erdőre jellemző főfafajjal természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes hazai nyáras vagy hazai fűzes faállománytípusú erdők),

c) sarjaztatható állapotú, égeres faállománytípusú erdőben, valamint

d) kis területű erdőfolt, zárvány vagy erdősáv jellegű erdőben.

7.5.4. Megfelelő termőhelyi adottságok esetén az erdőfelújítást alternatív lehetőség biztosításával kell előírni.

7.5.5. A faanyagtermelő rendeltetésű, feketefenyves faállománytípusú erdők felújítását – amennyiben azt a termőhely is lehetővé teszi – elsősorban őshonos fafajokkal, esetleg akácos, vagy egyéb lomb elegyes feketefenyves, vagy erdeifenyves célállománytípussal kell megtervezni.

7.5.6. Az erdőfelújítások tervezése során az akácosok harmadszori sarjaztatását kerülni kell.

7.5.7. A felnyíló erdők esetében fakitermelésként csak egészségügyi termelés, készletgondozó fahasználat, egyéb termelés tervezhető.

7.5.8. Az árvízvédelmi lefolyási sávban található erdők felújítása során tág hálózatban is fenntartható fafajok alkalmazását kell előtérbe helyezni. Amennyiben a természetvédelmi szempontok erdőszerkezet-átalakítás keretében őshonos fafajokból álló erdőfelújítás megtervezését teszik szükségessé, de a természetes állapottól jelentősen eltérő vízjárási viszonyok miatt ennek jelentős kockázatával kell számolni, akkor a kizárólag őshonos fafajokból álló távlati célállománytípus rögzítése mellett a soron következő erdőfelújítást őshonos fafajok legalább 30%-os elegyarányát biztosító, intenzíven nem terjedő, idegenhonos főfafajú célállománytípussal is meg lehet tervezni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Az erdőnevelési beavatkozások során a fenyves faállománytípusú erdőkben található, az erdészeti tájban őshonos fafajok alkotta alsó szint előretörését és fennmaradását elő kell segíteni.

8.2. Az erdőnevelési munkák során a szil, vadgyümölcs és feketegyűrű (tatár) juhar fafajú, továbbá az idegenhonos főfafajú erdőkben minden, az erdészeti tájban őshonos fafajú faegyedet – az erdőnevelési szempontok figyelembe vétele mellett – kímélni kell.

8.3. A Vásárhelyi terv által tervezett nagyvízi levezető sávok területén az erdőfelújítás sarjaztatással csak az árvízi levonulást elősegítő pászták kialakítása mellett lehet végrehajtani. Ennek érdekében az erdősítés első éves korában legalább 20 méterenként 4 m széles párhuzamos nyiladékot kell nyitni, amelyek felületét minden évben visszatérően az erdőállomány aljának feltisztulásáig a fás szárú aljnövényzettől mentesen, tisztán kell tartani. Ezen vízelvezető sávok irányát az erdőrészlet geometriai formájának és a helyi vízrajzi vízáramlásnak megfelelően az árvízi folyásiránnyal párhuzamosan kell kitűzni, hogy a vízelvezetés biztosított legyen.

9. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

9.1. Fakitermelések során a faanyag felkészítése és készletezése lehetőség szerint a fakitermeléssel érintett erdőrészlet területén, az azt határoló úton illetve nyiladékon, a rakodóként nyilvántartott, az erdőgazdálkodás célját közvetlenül szolgáló földterületen, vagy a rendkívüli helyzetek (például árvíz, erdőtűz és egyéb erdőkárok) esetén kialakított ideiglenes rakodókon történjen.

9.2. Fakitermelések során a terepi anyagmozgatást és a készletezést úgy kell végezni, hogy a természeti környezet – különösen a források és közjóléti létesítmények környékén, valamint védett fajok élőhelyein – a lehető legkisebb mértékben sérüljön.

10. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

10.1. A vegetációs időszak a körzetben március 15-től augusztus 31-ig tart.

10.2. A fakitermelés vegetációs időszakban való végrehajtása védett természeti területen az alábbi esetekben különösen indokolt lehet:
a) tisztítások, továbbá nemes nyaras és nemes fűzes faállománytípusú erdőkben a gyérítések,
b) az erdészeti tájidegen főfafajú erdőkben történő szerkezetátalakítások során a kímélendő költőfauna figyelembevételével augusztus 1-től végzett fakitermelés,
c) az intenzíven terjedő (különösen akác, bálványfa) főfafajú erdőkben, a téli sarjelfagyás elősegítése, illetve az akác visszaszorítását célzó vegyszeres tuskókezelés hatékonyságának biztosítása érdekében augusztus 1-től végzett fakitermelés,
d) árvíz, viharkár, tűzkár esetében a károsítással érintett területen a további károsítások elkerülése érdekében a károsodott faanyag feldolgozása.

11. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok
11.1. Védelmi vagy közjóléti elsődleges rendeltetésű, természetes, természetszerű vagy származék erdőben tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetben tervezhető, illetve engedélyezhető:
a) amennyiben az termőhelyi okok miatt az idős erdőre jellemző főfafajjal természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes hazai nyáras, kocsányos tölgyes, vagy magas/magyar kőrises faállománytípusú erdők, az erdősen károsodott erdők, valamint a hullámtéren álló, és intenzíven terjedő fa- vagy cserjefajok újulatával erősen fertőzött erdők), valamint
b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben , ha abban a véghasználatot követően az erdészeti tájban honos és a termőhelynek megfelelő fafajokkal végrehajtott erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például egyes kőrises, cseres, hársas, gyertyános, juharos faállománytípusú erdők).

8. melléklet a 60/2013. (VII. 19.) VM rendelethez

1. A körzet neve
Kisvaszari erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek
A körzet erdősültsége az országos átlagnál magasabb. Az itt található erdők mintegy fele őshonos fafajokból álló, természetszerű vagy származék erdő.
A körzetben védett természeti területen álló erdő nincs, viszont az erdők több mint egyharmada a Natura 2000 hálózat részeként kijelölésre került.
Az erdők gazdasági funkciói a körzet erdeiben döntően érvényesíthetők, azzal a kitétellel, hogy azok a megalapozott védelmi, valamint az esetleges közjóléti szempontok egyidejű érvényesülését nem akadályozhatják.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészletek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai
3.1. Amennyiben az erdőrészlet területének 30 százalékánál, de legalább 1,0 hektárnál nagyobb részterületén eltérő erdőfelújítási előírás megtervezése indokolt, azon külön erdőrészletet kell kialakítani.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok
4.1. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkben a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódra való áttérés elsősorban a fiatal, illetve középkorú, lehetőség szerint vegyes faállományszerkezetű, Natura 2000 területen álló erdők esetében javasolt.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai
5.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők
5.1.1. A közjóléti létesítmények, berendezések és kijelölt turistautak egy famagasságnyi környezetében a tervezett fahasználatok során, vagy külön egyéb termelés tervezésével elő kell írni a balesetveszélyt okozó fák kitermelését.
5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők
5.2.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (91E0), a pannon molyhos tölgyesek Quercus pubescensszel (91H0), valamint a lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdőik (9180);

b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a mészkerülő bükkösök (Luzulo-Fagetum), az illír gyertyános-tölgyesek (91L0), az illír bükkösök (91K0) és a pannon cseres-tölgyesek (91M0).

5.2.2. A nem védett Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként lehetséges megállapítani, és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj élőhelyeként szolgál, vagy

b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található.

5.2.3. Az erdőnevelések tervezése során erdei-, fekete- vagy lucfenyő főfafajú erdők esetében kiemelt figyelmet kell fordítani a termőhelynek megfelelő és az erdészeti tájban őshonos lombos fafajok előretörésének elősegítésére.

5.2.4. Az egészségügyi fakitermelések korlátozására különösen a közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogár (Lucanus cervus), nagy hőscincér (Cerambyx cerdo), havasi cincér (Rosalia alpina) – állományainak megőrzése érdekében kell sort keríteni.

5.3. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.3.1. A talajvédelmi szempontok érvényesítése rendeltetéstől függetlenül indokolt a vízmosásokban, az átlagosan 25 fokos vagy annál nagyobb lejtésű területeken, valamint az igen sekély, sekély termőrétegű gyenge termőhelyeken található erdők esetében.

5.3.2. A talajvédelmi és mezővédő rendeltetésű erdőkben az erdőtervezés során az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására kell törekedni, többek között a vágásterületek térbeli és időbeli tagolásával, valamint az erdő felújulóképességének a fenntartásával.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

6.1.1. A kijelölt, valamint rendszeresen használt turistautak közelítésre, valamint készletezésre történő használatát kerülni kell.

6.1.2. A turistajelzéseket hordozó fákat a fakitermelések során lehetőség szerint vissza kell hagyni a területen.

6.1.3. Az erdőnevelések végrehajtása során a termőhelynek nem megfelelő vagy az erdészeti tájidegen elegyfafajokat – különös tekintettel az intenzíven terjedő fafajokra – vissza kell szorítani.

6.1.4. Az erdei-, fekete- vagy lucfenyő főfafajú erdőkben a megfelelő csoportos jellegű gyérítési módszerek alkalmazásával elő kell segíteni az őshonos lombos fafajok előretörését.

6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.2.1. A cserjeszint védelmére a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyeken, különösen az enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (91E0) esetében kell kiemelt figyelmet fordítani.

6.2.2. A böhöncös faegyedek és a lábon álló és fekvő holt faanyag folyamatos jelenlétének biztosítása különösen a holt faanyaghoz kötődő fajok, így például a közösségi jelentőségű szarvasbogár (Lucanus cervus), nagy hőscincér (Cerambyx cerdo), havasi cincér (Rosalia alpina), remetebogár (Osmodesma eremita), a holt faanyagot költő- és táplálkozóhelyül használó, közösségi jelentőségű madárfajok – örvös légykapó (Ficedula albicollis), közép fakopáncs (Dendrocopos medius), hamvas küllő (Picus canus), fekete harkály (Dryocopus martius) –, valamint a jelölő erdei denevérfajok védelme érdekében fontos.

6.3. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.3.1. A jelentősebb védett illetve fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyéül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Rétisas (Haliaeetus albicilla):

Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – június 30.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

b) Fekete gólya (Ciconia nigra)

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – július 31.
Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.
A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.
c) Holló (Corvus corax):
Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – május 31.
Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-200 méteren belül is fenn kell tartani.
A fészek szélétől számított 30 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos vagy átalakító üzemmódú erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m^3/ha*	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	10	50
3.	Növedékfokozó gyérítés	25	80

* A nem megfelelő egészségi állapotú vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az erdőneveléseket úgy kell tervezni, hogy az erdészeti tájban őshonos vagy értékes elegyfafajok – kiemelten a vadgyümölcsök és a molyhos tölgy – megőrzését szolgálják.

7.2.2. Egyéb termelésként kell megtervezni a közepes vagy hosszú vágásfordulójú faállományokban tömbös vagy mozaikos elegyben megtalálható, alacsonyabb vágásérettségi korú illetve intenzíven terjedő fafajok eltávolítását, valamint a fenyves faállományok alatt található, az erdészeti tájban őshonos lombos újulat megerősödését célzó, gyenge erélyű fahasználatot (ha nevelővágást egyébként nem igényel), amennyiben annak végrehajtása során erdőfelújítási kötelezettséget keletkeztető nagyságú üres vágásterület előre láthatóan nem keletkezik.

7.2.3. Készletgondozó fahasználat – erdőgazdálkodói javaslatra – elsősorban azokon a kis magánbirtokokon tervezhető, ahol hagyományos nevelővágás elvégzése szakmailag nem indokolt.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természetvédelmi	Egyéb védelmi
		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Bükkösök	95–115	105–130		105–130
3.	Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	90–110	100–120		100–120
4.	Gyertyános-kocsányos tölgyesek	90–110	100–120		100–120
5.	Kocsánytalan tölgyesek	85–105	95–115		95–115
6.	Kocsányos tölgyesek	85–105	95–115		95–115
7.	Cseresek	75–95	90–100		90–100
8.	Akácosok	30–45	35–50		30–50

9.	Gyertyánosok	70–90	80–100		80–100
10.	Juharosok	60–80	70–90		70–90
11.	Kőrisesek	70–90	80–100		80–100
12.	Vörös tölgyesek, fekete diósok	60–80	70–90		70–90
13.	Egyéb kemény lombosok	50–80	60–90		50–80
14.	Nemes nyárasok	20–35	30–45		30–45
15.	Nemes füzesek	30–45	35–50		35–50
16.	Hazai nyárasok	35–50	40–60		40–60
17.	Hazai füzesek	35–50	40–55		40–55
18.	Égeresek	50–70	60–80		60–80
19.	Hársasok	60–80	70–100		70–100
20.	Egyéb lágy lombosok	25–60	30–70		30–70
21.	Fenyvesek	50–80	60–90		60–90

7.3.1. A tuskósarj eredetű faállományok vágásérettségi korát a vágásérettségi szakasz alsó határa közelében kell megállapítani.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	1150
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	350
4.	Összesen	1500

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető illetve engedélyezhető:

a) természetes, természetszerű vagy származék erdőben, amennyiben az termőhelyi okok miatt az idős erdőnek megfelelő főfafajjal természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel (pl. egyes kocsányos tölgyes, mézgás égeres, hazai füzes illetve hazai nyáras faállománytípusú erdők),

b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőkben, amennyiben abban a véghasználatot követően erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (különös tekintettel a cseres, gyertyános, hársas, juharos illetve kőrises faállománytípusú erdőkre), valamint

c) az átmeneti erdő, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

7.5.2. Szálalóvágást a nagyobb, többé-kevésbé egykorú erdőtömbökben, elsősorban bükkös, gyertyános-kocsánytalan tölgyes, vagy jelentős bükk illetve kocsánytalan tölgy elegyű gyertyános faállománytípusú erdőkben javasolt tervezni.

7.5.3. Megfelelő termőhelyi adottságok esetén az erdőfelújítást alternatív lehetőség biztosításával kell előírni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Álló holtfát a fakitermelés során visszahagyni a turista útvonalaktól és a közjóléti létesítményektől mért egy fahossznyi távolságon belül tilos.

8.2. Az erdőnevelési munkák során az idegenhonos valamint az erdészeti tájidegen elegyfafajok visszaszorítása mellett elő kell segíteni a termőhelynek megfelelő és az erdészeti tájban őshonos vagy értékes elegyfafajok további fejlődését.

8.3. A beerdősült legelőerdők idős, őshonos hagyásfái a fakitermelések során kímélendők.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A fenntartható erdőgazdálkodás érdekében az erdők feltártságának a növelése és a meglévő feltáró hálózat állapotának javítása a védelmi célok figyelembe vételével indokolt.

10. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen
10.1. A vegetációs időszak az erdőtervezési körzet területén április 1-től augusztus 31-ig tart.

11. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok
11.1. Védelmi vagy közjóléti elsődleges rendeltetésű, természetes, természetszerű vagy származék erdőben tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető illetve engedélyezhető:
a) amennyiben az idős erdőre jellemző főfafajjal az természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes kocsányos tölgyes, mézgás égeres, hazai füzes illetve hazai nyáras faállománytípusú erdők, valamint az erősen károsodott erdők), valamint
b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, ha abban a véghasználatot követően fafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például egyes cseres, gyertyános, hársas, juharos, kőrises faállománytípusú erdők).

9. melléklet a 60/2013. (VII. 19.) VM rendelethez

1. A körzet neve
Letenyei erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek
A körzetben jellemzően a termőhelynek megfelelő, az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló, kedvező természetességi állapotú erdők találhatók. Az erdőtervezés során fokozott figyelmet kell fordítani ennek az állapotnak a fenntartására, illetve további javítására.
A körzet erdei jó lehetőséget biztosítanak a természetkímélő erdőgazdálkodási eljárások szélesebb körű alkalmazására. Ennek megfelelően – rendeltetéstől függetlenül – csökkenteni szükséges a tarvágások és ebből következően a mesterséges erdőfelújítások arányát.
A körzet egyes területein az intenzíven terjedő fafajok – elsősorban az akác – veszélyezteti az őshonos fafajok állományait, ezért kiemelt feladat azok terjedésének megállítása, a folyamat visszafordítása. Az ehhez szükséges nevelővágásokat minden esetben meg kell tervezni. Az erdőfelújítások tervezése során a szerkezetátalakítás előírását a rendeltetés, a természetvédelmi célok és a gazdálkodási viszonyok figyelembe vételével – lehetőség szerint az erdőgazdálkodó egyetértése mellett – egyedileg szükséges mérlegelni.
A határ-termőhelyen álló, labilis egészségi állapotú, extrazonális bükkös állományok tervezésénél a várható változásokra okvetlenül figyelemmel kell lenni. Alapelv, hogy a terv elegyetlen bükkösök helyett elegyben gazdag állományok létrehozását célozza meg, s ha a feltételek ehhez adottak, akkor a főfafaj ne bükk, hanem kocsánytalan tölgy legyen.
Átmeneti erdők, kultúrerdők és faültetvények esetében a gazdálkodókat ösztönözni kell a természetességi állapot javítására.
A klímaváltozás és szúkár következtében pusztuló és tovább nem fenntartható lúcfenyvesek véghasználatát és szerkezetátalakítását minden indokolt esetben meg kell tervezni.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészletek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai
3.1. A szálaló vagy átalakító üzemmódra tervezett területeken lehetőség szerint nagyobb erdőrészletek kialakítására kell törekedni.
3.2. A tervezés során törekedni kell arra, hogy a véghasználatok után mikroélőhelyként visszahagyandó nagyobb hagyásfa csoportok területe külön erdőrészletben legyen leválasztva. A hagyásfacsoportok kialakítása a természetvédelmi szempontok figyelembe vételével történjen.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok
4.1. Átalakító üzemmódmegállapítása elsősorban természetvédelmi, vagy Natura 2000 hálózat részeként kijelölt területen álló erdőkben javasolt.
4.2. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot a források és vízfolyások védőzónájában, a lápokon és azok védőzónájában található, valamint az egyéb védelmi vagy közjóléti rendeltetésű, elegyes, hosszú távon állékony erdők esetében indokolt megállapítani.

4.3. Nem vágásos üzemmód esetén az erdőtervezés kiemelt szempontja a természetességi állapot, a rendeltetés és az üzemmód összhangjának megteremtése.

4.4. A szálaló vagy átalakító üzemmód alkalmazásának alapvető feltétele az erdő természetes felújulását nem akadályozó vadlétszám biztosítása a területen.

5. A védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. A körzeti erdőtervezés során kiemelt figyelmet kell fordítani a vizes élőhelyek védelmére.

5.1.2. A Vétyem erdőrezervátum magterületeként tervezett erdőrészletekben a természetes folyamatok érvényesülésének biztosítása érdekében erdőgazdálkodási tevékenység legfeljebb a természetvédelmi célokkal összhangban, például intenzíven terjedő fa-, illetve cserjefajok visszaszorítása érdekében tervezhető. Az erdőrezervátum védőzónájaként tervezett erdőrészletekben csak a magterület védelmét, és az erdők természetességi állapotának fenntartását, illetve lehetőség szerinti javítását eredményező erdőgazdálkodási tevékenységek tervezhetők.

5.1.3. A körzeti erdőterv érvényességi időszakában véghasználatra kerülő, a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen főfafajú erdők területének legalább 25%-án – elsődlegesen az intenzíven terjedő fafajokból álló erdőkben, illetve a patakvölgyek üde termőhelyeire telepített fenyvesekben – az erdőfelújítást kizárólagosan erdőszerkezet-átalakítással kell tervezni.

5.1.4. Az akác kivételével az intenzíven terjedő fafajokból (különösen zöld juhar, bálványfa) álló erdőket a soron következő erdőfelújítás során át kell alakítani a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló erdőkké.

5.1.5. A körzeti erdőterv érvényességi időszakában véghasználatra kerülő akác főfafajú erdők területének 30%-án – elsősorban az őshonos fafajú erdőtömbökben található akácosokban – az erdőfelújítást kizárólagosan erdőszerkezet-átalakítással kell tervezni.

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (91E0);

b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül a keményfás ligeterdők nagy folyók mentén Quercus robur, Ulmus laevis és Ulmus minor, Fraxinus excelsior vagy Fraxinus angustifolia fajokkal (Ulmenion minoris) (91F0), illír bükkösök (91K0), valamint illír gyertyános tölgyesek (91L0).

5.2.2. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj élőhelyeként szolgál,

b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található, vagy

c) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó, természetes, vagy természetszerű erdő található.

5.2.3. A talaj- és lágyszárú szint elemei, az erdőklíma és a társulások alkotóelemei megőrzése, az élőhely-változás ütemének mérséklése érdekében a véghasználatot és erdőfelújítást lehetőség szerint minél hosszabb átfutási idővel kell megtervezni.

5.2.4. Az erdőfelújítások tervezése során törekedni kell az őshonos fafajokból álló, elegyes erdők létrehozására.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.1.1. A természetes, természetszerű vagy származék erdőből a megjelenő akác faegyedeket mielőbb el kell távolítani.

6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.2.1. Odvas fák, valamint álló és fekvő holt faanyag visszahagyása a területen különösen a közösségi jelentőségű nagyfülű denevér (Myotis bechsteinii), pisze denevér (Barbastella barbastellus), skarlátbogár (Cucujus cinnaberinus) és nagy hőscincér (Cerambyx cerdo) valamint a jelölő madárfajok (például a közép fakopáncs (Dendrocopos medius), a fekete harkály (Dryocopus martius) élőhelyéül szolgáló erdőben indokolt.

6.2.2. Az erdőszegélyek kialakulását és fennmaradását különösen a csíkos medvelepke (Callimorpha quadripunctaria), sárga gyapjasszövő (Eriogaster catax) élőhelyén kell biztosítani. Utóbbi faj élőhelyén a fakitermelések során a 0,5-1,5 méter magasságú cserjéket is vissza kell hagyni a területen.

6.2.3. A díszes tarkalepke (Euphydryas maturna) élőhelyén (91E0) különös hangsúlyt kell fektetni az elegyben előforduló, őshonos kőris faegyedek megőrzésére, valamint a cserjeszint, az aljnövényzet és az erdőszegély fenntartására.

6.2.4. Tölgyes illetve bükkös erdőből a kitermelt faanyagot lehetőség szerint a vegetációs időszak megkezdéséig el kell szállítani a területről, mivel egyes közösségi jelentőségű bogárfajok [például nagy hőscincér (Cerambyx cerdo), gyászcincér (Morimus funereus)] petézéskor előnyben részesítik a területen hagyott farakásokat.

6.2.5. Az akác visszaszorítása, illetve terjedésének megakadályozása céljából a természetvédelmi szempontok függvényében vegyszeres kezelés is végezhető.

6.3. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.3.1. A fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyéül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai.

a) Fekete gólya (Ciconia nigra):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

b) Rétisas (Haliaeetus albicilla):

Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – július 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

c) Holló (Corvus corax):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – május 31.

A fészek szélétől számított 30 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

d) Szürke gém (Ardea cinerea):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-200 méteren belül is fenn kell tartani.

A telep szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

e) Darázsölyv (Pernis apivorus):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-200 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

6.3.2. A fokozottan védett, illetve védett, hagymás, rizómás, gyöktörzses növények élőhelyein erdőgazdálkodási tevékenység csak fagyott, vagy kiszáradt talajviszonyok mellett végezhető.

6.3.3. A felsorolt védett növények élőhelyéül szolgáló erdőben a feltüntetett időszakban fakitermelés csak a védett természeti terület természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett módon végezhető:

Hóvirág (Galanthus nivalis)	február 1-től március 31-ig,
Csillagvirág (Scilla bifolia aggr.)	február 1-től március 31-ig,
Tavaszi tőzike (Leucojum vernum)	február 15-től március 31-ig,
Kisvirágú hunyor (Helleborus dumetorum)	február 15-től március 31-ig,
Tavaszi kankalin (Primula veris)	február 15-től március 31-ig,
Farkasboroszlán (Daphne mezereum)	február 15-től március 31-ig,
Turbánliliom (Lilum martagon)	szeptember 1-től szeptember 30-ig,
Kockásliliom (Fritillaria meleagris)	március 1-től március 31-ig,
Erdei ciklámen (Cyclamen purpurascens)	szeptember 1-től szeptember 30-ig.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágásosok tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos és átalakító üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m^3/ha*	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	30	60
3.	Növedékfokozó gyérítés	40	110

*A nem megfelelő egészségi állapotú, vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Többszintű erdők esetében a felső szintben nagyobb erélyű beavatkozást indokolt tervezni.

7.2.2. A kétszintes állományok gyérítésénél az alsó szintre csak kivételes indokkal tervezhető fakitermelés.

7.2.3. Ha az erdő faállományának tőszáma 20%-nál nagyobb mértékkel meghaladja a véghasználatra elérni kívánt értéket, akkor húsz évnél kisebb vágásérettségi mutató esetén is indokolt a növedékfokozó gyérítés tervezése.

7.2.4. A vágásérettségi kort még nem elérő erdő részterületén előforduló vágásérett akác csoportos kitermelését 0,5 ha-t meghaladó egybefüggő terület esetén véghasználat, egyéb esetben nevelővágás keretében kell megtervezni.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természetvédelmi	Egyéb védelmi
		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Bükkösök	100–120	100–130	100–140	100–140
3.	Kocsánytalan tölgyesek	110–120	110–140	100–150	110–140
4.	Elegyes kocsánytalan tölgyesek	110–130	110–140	110–150	110–150
5.	Kocsányos tölgyesek	100–110	100–120	100–130	100–130
6.	Elegyes kocsányos tölgyesek	100–130	100–140	100–150	100–150
7.	Cseresek	70–100	80–110	90–110	90–110
8.	Akácosok	30–40	30–50	30–50	30–50
9.	Gyertyánosok	70–90	80–100	80–100	70–90
10.	Mézgás égeresek	50–70	60–80	60–80	60–80
11.	Erdeifenyvesek	70–100	80–110	80–110	80–110
12.	Lucfenyvesek	30–50	50–60	40–50	50–60

A vágásérettségi szakaszok alsó határai talajhiba esetére, legyengült, pusztuló faállományú erdőkre, és olyan erdőrészletekre való tekintettel kerültek megállapításra, melyek felújítóvágása már a 2012. december 31-én lejáró

erdőterv hatálya alatt megkezdődött. Egyéb esetben a vágásérettségi szakasz a megadott intervallum közepétől értendő.

7.4. Az egyes véghasználatok 10 évre vonatkozó keretszáma

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	1500
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető:

a) természetszerű vagy származék erdőben, ha az a kedvezőtlen termőhelyi adottságok, vagy az idős faállomány jelentős egészségügyi állapotromlása miatt, vagy egyéb okból kifolyólag az idős erdőnek megfelelő főfafajjal természetes úton, magról igazolhatóan nem újítható fel (pl. egyes elegyes vagy elegyetlen égeres, hazai nyáras, hazai fűzes faállománytípusú erdők),

b) termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználatot követőenfafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például egyes elegyes vagy elegyetlen gyertyános, cseres, juharos, kőrises, hazai nyaras illetve hazai fűzes faállománytípusú erdők), valamint

c) az átmeneti erdő, kultúrerdők vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

7.5.2. Gyenge, erodált termőhelyeken, meredek oldalakban az akác sarjaztatása egyes esetekben indokolt lehet.

7.5.3. Tölgyesek fokozatos felújítóvágásának teljes folyamatát célszerű egy erdőtervi időszakra megtervezni. Ennek érdekében, ha az idős faállomány a tervezési ciklus során nem éri el a vágáérettségi korát, akkor abban fokozatos felújítóvágás bontóvágást sem javasolt tervezni, ellenkező esetben viszont javasolt a fokozatos felújítóvágás végvágására is lehetőséget biztosítani.

7.5.4. A véghasználatok tervezése során legalább 0,5 hektár kiterjedésű hagyásfa csoportok (mikroélőhelyek) visszahagyására kell törekedni. Egymással szomszédos, véghasználatra tervezett erdőrészletek esetében a hagyásfa csoportokat összevontan is ki lehet alakítani.

7.5.5. Folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódot védelmi vagy közjóléti rendeltetésű erdőkben, az üzemmód bevezetésére alkalmas faállományviszonyok esetén javasolt megállapítani.

7.5.6. Mesterséges erdőfelújítások esetében egyik változatként a termőhelynek megfelelő, őshonos fafajokból álló célállománytípust kell megtervezni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A mikroélőhelyként tervezett hagyásfa csoportok kialakítását már a nevelővágások során meg kell kezdeni, és azokban a faegyedek hosszú távú állékonyságát elősegítő erdőnevelési beavatkozásokat kell végezni.

8.2. Kocsányos tölgyesek természetes felújítása során a fényigényes újulat életben tartásához erős bontás szükséges. Az újulat kímélete és a törzsminőség romlása miatt a végvágás egy-két évnél tovább nem késleltethető.

8.3. A nevelővágások végrehajtása során törekedni kell az erdőtársulásokat kísérő, értékes elegyfafajok (például: hársak, kőrisek, szilek, berkenyék, madárcseresznye) megőrzésére.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A szakmai elvárásoknak megfelelő erdőgazdálkodás érdekében a rendeltetéseknek megfelelő szempontok figyelembe vétele mellett az erdészeti feltáróúthálózat fejlesztése illetve korszerűsítése javasolt.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. A terepi anyagmozgatás során törekedni kell a védett természeti értékek megőrzésére, valamint a források, az erdei vízfolyások és a vízbázisok védelmére.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak az erdőtervezési körzet területén április 1-től augusztus 31-ig tart.

10. melléklet a 60/2013. (VII. 19.) VM rendelethez

1. A körzet neve
   Pápai erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek
   A körzetben a védelmi és közjóléti rendeltetésű erdők aránya alacsony. Emiatt a körzeti erdőtervezés során nagyobb hangsúlyt kaphat az erdőgazdálkodás fenntarthatósága, valamint az erdő további funkciói érvényesülése mellett lehetséges haszonvételek biztosítása.
   A körzeti erdőtervben az erdők hozamainak gazdaságos kihasználása mellett lehetővé kell tenni az erdők természetességi állapotának javítását. Ennek érdekében a tervezés kiemelt feladata a távlati célállomány, a természetességi állapot minél pontosabb megállapítása, valamint a gazdálkodó által választott üzemmódon belül a legcélravezetőbb tevékenységek meghatározása.
   A települések közelében lévő erdők esetében a gazdálkodó érdekeivel összhangban a településvédelmi és közjóléti szempontok fokozottabb érvényesítésére kell törekedni.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészletek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai
   3.1. Az egymás mellett elhelyezkedő állami erdőgazdasági társaságok, illetve egyéb erdőgazdálkodók üzemi területeit képező erdőket, valamint a természetben nem összefüggő erdőfoltokat külön erdőtagokba kell sorolni.
   3.2. A Rába folyó külön jogszabály szerinti parti sávjában, továbbá az árvízvédelmi létesítmények védősávjában új erdőrészlet csak a vízügyi hatóság engedélye alapján alakítható ki.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok
   4.1. Fenyves, akácos, illetve nemes nyáras faállománytípusú erdőre vonatkozóan faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód nem állapítható meg. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot emellett az égeresek és a fűzesek esetében is – tekintettel a víz hatásához kötődő termőhelyi viszonyaikra – csak körültekintően javasolt megállapítani, mivel vízhatáshoz kötődő termőhelyeikben rövid idő alatt is jelentős változások következhetnek be, így kezelés nélküli fennmaradásuk bizonytalan lehet.
   4.2. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkben a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódra való áttérés elsősorban a természetvédelmi, tájképvédelmi, talajvédelmi valamin közjóléti rendeltetésű erdők esetében javasolt.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai
   5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők
   5.1.1. Erdőszerkezet átalakítás kizárólagos előírása ebben a tervezési időszakban a rendelkezésre álló adatok alapján nem szükséges.
   5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők
   5.2.1. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:
   a) amely közösségi jelentőségű, jelölő faj élőhelyeként szolgál, vagy
   b) amelyben közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található.
   5.2.2. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:
   a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (91E0) és a pannon gyertyános-tölgyesek (91G0);
   b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok a pannon cseres-tölgyesek (91M0).
   5.2.3. A meglévő közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek kiterjedését és természetességi állapotát fenn kell tartani.
   5.2.4. A körzeti erdőtervezések során arra kell törekedni, hogy a jelölő erdei élőhelytípusokból az egyes átfedő Natura 2000 területeken arányos mértékben és eloszlásban mindig legyen idős erdő. A tölgyes faállománytípusú, 80 évnél idősebb erdők aránya a jelenlegi mértékhez viszonyítva nem csökkenhet.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

6.1.1. A kijelölt turistautak jelzéseit hordozó fákat a fakitermelések során lehetőség szerint kímélni kell.

6.1.2. A kijelölt turista utakon való közlekedés akadályoztatása esetén gondoskodni kell figyelmeztető táblák kihelyezéséről és ideiglenes elkerülő nyomvonal kijelöléséről.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. A hagyásfák helyett a hagyásfa csoportokat, ligeteket kell előtérbe helyezni a nagyobb egybefüggő véghasználati területek létrejöttének megakadályozására. Elhelyezkedésük épüljön a felszíni formák, erdőszegélyek, vízmosások és gerincek takarására, az erózióveszélynek kitett területeken a talaj védelmére és a tájkép megtartására.

6.2.2. Az erdőnevelések végrehajtása során az őshonos, lombos elegyfafajok – különös tekintettel a hársak, kőrisek, szilek, berkenyék és madárcseresznye – és az idős faegyedek kíméletére, az idegenhonos fafajok visszaszorítására kiemelt figyelmet kell fordítani.

6.3. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.3.1. A védett és fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyéül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Fekete gólya (Ciconia nigra):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

b) Réti sas (Haliaeetus albicilla):

Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – július 15.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

c) Darázsölyv (Pernis apivorus):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-200 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.

d) Kígyászölyv (Circaëtus gallicus):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-300 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, fagyönggyel fertőzött fákat kell visszahagyni.

e) Fehérhátú fakopáncs (Dendrocopos leucotos), közép fakopáncs (Dendrocopus medius), fekete harkály (Dryocopus martius), hamvas küllő (Picus canus), kék galamb (Columba oenas) erdei pacsirta (Lullula arborea), bajszos sármány (Emberiza cia):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 31.

A fakitermelési munkák során lehetőség szerint idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.

A fehérhátú fakopáncs fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

6.3.2. A felsorolt védett növények élőhelyéül szolgáló erdőben a feltüntetett időszakban fakitermelés csak a védett természeti terület természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett módon végezhető:

Hóvirág (Galanthus nivalis)	február 1-től március 31-ig,
Csillagvirág (Scilla bifolia aggr.)	február 1-től március 31-ig,
Tavaszi tőzike (Leucojum vernum)	február 15-től március 31-ig,
Májvirág (Anemone hepatica)	február 15-től március 31-ig,
Tavaszi kankalin (Primula veris)	február 15-től március 31-ig,
Farkasboroszlán (Daphne mezereum)	február 15-től március 31-ig,
Halvány sáfrány (Crocus vittatus Schloss. et Vuk.)	február 15-től március 31-ig,
Erdei ciklámen (Cyclamen purpurascens)	szeptember 1-től szeptember 30-ig.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C	D	E
1.	Fafajok	Előhasználati módok			
		Törzskiválasztó gyérítés		Növedékfokozó gyérítés	
		min.	max.	min.	max.
		m^3/ha			
2.	Tölgyek	10	45	30	70
3.	Cser	15	45	35	70
4.	Gyertyán	20	45	40	60
5.	Akác	10	35	30	50
6.	Egyéb keménylomb	20	50	40	70
7.	Nemes nyárak	25	55	45	60
8.	Hazai nyárak	20	45	30	50
9.	Égerek	20	50	35	70
10.	Egyéb lágylomb	15	50	40	60
11.	Erdeifenyő	20	40	40	60
12.	Feketefenyő	20	45	40	65
13.	Egyéb fenyő	20	50	45	75

* A nem megfelelő egészségi állapotú, vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.1.2. Átalakító üzemmódú erdők esetében a 7.1.1. alpontban foglaltak az irányadók, annyi eltéréssel, hogy felső határértékként az ott feltüntetett maximális értékek 150%-át kell tekinteni.

7.1.3. A legyengült egészségi állapotú fenyvesekben, különösen alacsony záródás esetén erélyesebb egészségügyi termelés tervezése indokolt.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. A lomb elegyes fenyvesekben és lomb elegyes akácosokban a nevelővágások során a nem intenzíven terjedő lombos fafajok lehetséges kíméletével azok elegyarányának növelésére kell törekedni.

7.2.2. Az erdőneveléseket az elegyfafajok – különösen a berkenyék, madárcseresznye, vadalma, vadkörte, szilek, fehér és szürke nyár – lehetséges kíméletének elősegítésével kell tervezni.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természetvédelmi	Egyéb védelmi
		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Bükkösök	100–110	100–120	110–130	110–130
3.	Gyertyános-tölgyesek	90–110	90–110	100–120	100–120
4.	Kocsánytalan tölgyesek	90–100	90–110	100–120	100–110
5.	Kocsányos tölgyesek	85–105	90–110	100–120	95–110
6.	Cseresek	80–95	80–100	90–100	90–110
7.	Molyhos tölgyesek	–	90–110	100–120	100–130
8.	Akácosok	25–40	35–40	30–40	25–50
9.	Gyertyánosok	70–80	70–90	80–90	80–100
10.	Juharosok	60–80	70–90	80–100	70–90
11.	Kőrisesek	80–90	80–100	90–110	80–100
12.	Egyéb keménylombosok	70–90	70–90	80–100	80–100
13.	Nemes nyárasok	25–35	–	–	30–45
14.	Hazai nyárasok	40–50	40–60	50–70	50–70
15.	Füzesek	40–50	40–60	50–60	40–60
16.	Égeresek	55–75	60–75	60–80	60–80
17.	Hársasok	70–85	70–90	80–100	80–100
18.	Egyéb lágylombosok	60–80	70–90	70–90	70–90
19.	Erdeifenyvesek	60–80	60–80	70–90	70–90
20.	Feketefenyvesek	60–80	70–90	70–90	70–90
21.	Egyéb fenyvesek	50–70	60–80	60–80	60–80

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	2500
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	900
4.	Összesen	3400

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

a) a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen fafajokból álló, így különösen az akácos, elegyetlen erdei- és feketefenyves, lucfenyves, egyéb fenyves, valamint nemes nyáras faállománytípusú erdőben,

b) természetes, természetszerű vagy származék erdőben, amennyiben az termőhelyi okok miatt az idős erdőnek megfelelő főfafajjal természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes hazai nyáras vagy hazai fűzes faállománytípusú erdők),

c) a sarjaztatható állapotú, égeres faállománytípusú erdőben, valamint

d) a kis területű erdőfolt, zárvány vagy erdősáv jellegű erdőben.

7.5.2. Erdőfelújítások tervezése során lehetőség szerint elegyes célállománytípusokat kell alkalmazni.

7.5.3. Megfelelő termőhelyi adottságok esetén kétféle erdőfelújítási lehetőséget kell tervezni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Több, szomszédosan elhelyezkedő, véghasználatra tervezett erdőrészlet esetén a hagyásfa csoportokat nem erdőrészletenként, hanem a véghasználattal érintett teljes erdőtömb figyelembe vételével javasolt kijelölni.

8.2. A véghasználattal érintett erdőrészletekben egyéb indokoltság hiányában nem kell hagyásfákat vagy hagyásfa csoportokat visszahagyni az alábbi esetekben:
a) a 2,0 hektárnál kisebb területű, zárvány erdők véghasználata esetén,
b) amennyiben a véghasználat során adott fafajú faegyedeket vissza kell hagyni a területen (például akácosok, fenyvesek esetében az egyéb lomb elegyfafajokat),
c) a kultúrerdő és faültetvény természetességi állapotú erdők véghasználata során, valamint
d) ha az erdőrészlet véghasznált részterületeinek az összefüggőségét idős fákból álló sávokkal illetve csoportokkal kell megszakítani.
8.3. Az erdőnevelési munkák során a berkenye, a madárcseresznye, a vadalma, a vadkörte, a szil, a fehér nyár, a szürke nyár faegyedeket az arra alkalmas termőhelyeken lehetőség szerint kímélni kell.

9. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen
9.1. A körzetben a vegetációs időszak április 1-től szeptember 1-ig tart.

11. melléklet a 60/2013. (VII. 19.) VM rendelethez

1. A körzet neve
Somogyvári erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek
A körzetben található erdők 6%-a védelmi (2% természetvédelmi), 3%-a pedig közjóléti, 91%-a pedig gazdasági elsődleges rendeltetésű erdő. A körzet erdeinek hozzávetőlegesen az egynegyede továbbá Natura 2000 területként került kijelölésre, ami a természetvédelmi szempontok jelentőségének növekedésére utal.
A körzetben az erdőtervezés célja az erdők elsődleges és további rendeltetéseiből következő szempontok érvényre juttatása, kiemelt figyelemmel védett természeti területeken a természetvédelmi szempontok érvényre juttatására, illetve Natura 2000 területeken a jelölő fajok és élőhelyek kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartását és megőrzését elősegítő gazdálkodás feltételeinek biztosítására.
A védelmi rendeltetésű erdőkben arra kell törekedni, hogy a védelmi szempontok érvényre juttatása mellett a lehetséges haszonvételek biztosítottak legyenek az erdőgazdálkodók számára.
A körzetben kiemelten kell figyelni a Balaton törvényben megfogalmazottak érvényre jutására is. Tervezés során egyedi, a közjóléti és tájmegőrzési szempontokat is figyelembe vevő eljárásokat kell alkalmazni.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészletek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai
3.1. A véghasználatra tervezhető, gazdasági rendeltetésű erdőben a körzeti erdőtervezés során átlagosan 5 hektár területű erdőrészletek kialakítására kell törekedni. Vágásos üzemmódú, véghasználati korú erdőben az erdőrészletek kialakítása során tekintettel kell lenni a véghasználat területi korlátaira is, így törekedni kell a legfeljebb 3 vagy 5 hektár területű erdőrészletek kialakítására.
3.2. Az átalakító üzemmódú erdőkben lehetőség szerint 5-15 hektár területű erdőrészletek kialakítására kell törekedni.
3.3. A források és a természetes vízfolyások védőzónájaként, egy famagasságnyi szélességben védelmi rendeltetésű erdőrészletek kialakítása célszerű.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok
4.1. Az 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkben a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódra való áttérés elsősorban a fiatal, illetve középkorú, lehetőség szerint vegyes faállomány szerkezetű, védett természeti területen, valamint a Natura 2000 területen álló erdők esetében javasolt.
4.2. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot különösen a források és vízfolyások védőzónáját képező erdők esetében, a lápokon és a lápok védőzónájában található erdők esetében indokolt megállapítani.
4.3. A szálaló vagy átalakító üzemmód alkalmazásának alapvető feltétele az erdő természetes felújulását nem akadályozó vadlétszám biztosítása a területen.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

5.1.1. A körzeti erdőtervezés során a közjóléti rendeltetéseket az érvényes fejlesztési tervek tartalma, illetve a tulajdonos (erdőgazdálkodó) szándékai szerint javasolt felülvizsgálni.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Amennyiben a termőhelyi viszonyok, az idős faállomány egészségügyi állapota, illetve az erdőszerkezet-átalakítás végrehajtása azt indokolja, vagy szükségessé teszi, a lehető legkisebb erdőfelújítási területeket eredményezve tarvágás is tervezhető.

5.2.2. Azokban az átmeneti és kultúrerdőkben, ahol a természetes felújulási folyamatok a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokkal megindultak, az erdőfelújítás tervezése során erdőszerkezet-átalakítás előírása indokolt, lehetőség szerint természetes mag eredetű erdőfelújítással.

5.2.3. A vágásos üzemmódú erdőkben a leendő hagyásfa csoportokat már az utolsó nevelővágások során ki kell alakítani, amelyekben a további erdőnevelési feladat a visszahagyandó fák állékonyságának növelése.

5.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (91E0);

b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az illír gyertyános-tölgyesek és a a pannon cseres-tölgyesek (91M0).

5.3.2. A faanyagtermelő rendeltetésű erdőrészletek esetében a Natura 2000 elsődleges rendeletetés megállapítása azoknál az erdőrészleteknél indokolt, amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhely vagy faj található.

5.3.3. A véghasználatok tervezése során hagyásfa csoportokat, vagy a vágásos üzemmódú erdők közé ékelődően vágásokkal nem érinthető, faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú erdőrészleteket javasolt kialakítani.

5.3.4. A Natura 2000 elsődleges rendeltetésű erdőrészletek véghasználata során a tarvágást lehetőség szerint kerülni kell.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.4.1. A gyenge termőhelyen álló, talajvédelmi rendeltetésű erdőkben

a) az erdőneveléseket mérsékelt eréllyel kell tervezni;

b) a véghasználatok tervezése során a természetes felújításra alkalmas állományokban elsősorban elnyújtott fokozatos felújítóvágást vagy szálalóvágást kell alkalmazni;

c) az akácosok erdőszerkezet-átalakítása során javasolt a teljes átalakítást két felújítási ciklus során előírni. Első alkalommal ennek megfelelően akác elegyes célállománytípusú erdőfelújítást indokolt előírni.

5.4.2. A mezővédő rendeltetésű erdőkben az erdőnevelések tervezésekor az elegyességet, valamint a zárt erdőszerkezet és az erdő állékonyságának megőrzését kell elsődlegesen figyelembe venni.

5.4.3. A településvédelmi rendeltetésű erdőkben a funkcióhoz illő fafajválasztás (esetleg tájidegen, de nem intenzíven terjedő elegyfafajok alkalmazásával), elegyes állományok létrehozása, a véghasználatok térben és időben több ütemben történő végrehajtása, valamint a vágásérettségi szakaszon belüli magasabb vágásérettségi kor meghatározása a fő tervezési szempontok.

5.4.4. Műtárgyvédelmi rendeltetésű erdőkben a faállomány funkcióhoz illeszkedő szerkezetének megőrzése valamint a közlekedés biztonságának a folyamatos fenntartása az elsődleges erdőtervezési szempontok. Ennek érdekében mérsékelt erélyű nevelővágások, részterületes véghasználatok, valamint szükség esetén egészségügyi termelések tervezése indokolt.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű park- és gyógyerdők

6.1.1. Kerülni kell a kijelölt turistautak közelítésre, készletezésre történő használatát.

6.1.2. A fakitermelések során a kijelölt turistaútvonalak jelzéseit hordozó fákat kímélni kell.

6.1.3. A kijelölt vagy rendszeresen használt turistaútvonalakon történő közlekedés akadályoztatása esetén (például kerítés építése, fakitermelés) gondoskodni kell figyelmeztető táblák kihelyezéséről és a megfelelő kerülő útvonalak kijelöléséről.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. Az erdőnevelések során az erdőtársulások kísérő őshonos elegyfafajok közül különösen a hársak, kőrisek, szilek, berkenyék és a madárcseresznye kíméletére kell fokozottan figyelemmel lenni.

6.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. Amennyiben az nem eredményez balesetveszélyt, a döntések során felrepedt fák csonkjait – javasolt holtfaként visszahagyni a területen.

6.3.2. A jelölő erdei élőhelytípusokba sorolható erdőkben a nevelővágásokat javasolt egyenlőtlen erélyekkel végrehajtani.

6.3.3. A közösségi jelentőségű jelölő madárfajok fészkelőhelyének biztosítása érdekében törekedni kell a cserjeszint és az erdőszéli cserjés sávok fenntartására.

6.3.4. A pannon molyhos tölgyes élőhelyek (91M0) fenntartására, azok kiterjedésének lehetőség szerinti növelésére kiemelt figyelmet kell fordítani.

6.3.5. Az illír gyertyános-tölgyesek, és pannon cseres-tölgyesek esetében a jelölő élőhelytípus fenntartása mellett a minél folyamatosabb erdőborítottságra is törekedni kell.

6.3.6. Őshonos fafajokból álló, fekvő holt fa folyamatos jelenlétének biztosítására különösen a szarvasbogár (Lucanus cervus) állományainak megőrzése érdekében kell törekedni.

6.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

6.4.1. Talajvédelmi rendeltetésű erdőben a véghasználatokat az erdőfelújítások sikerességét is figyelembe véve, több ütemben javasolt végrehajtani.

6.5. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.5.1. A fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyéül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Fekete gólya (Ciconia nigra):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

b) Békászó sas (Aquila pomarina):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását a lakott fészektől számított 100-300 méteren belül, továbbá a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével a lakott fészektől számított 300-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

c) Darázsölyv (Pernis apivorus):

Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-200 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

d) Kígyászölyv (Circaëtus gallicus):

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – augusztus 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-200 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

e) Rétisas (Haliaeetus albicilla):
Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – július 15.
Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.
A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.
6.5.2. A felsorolt védett növények élőhelyéül szolgáló erdőben a feltüntetett időszakban fakitermelés csak a védett természeti terület természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett módon végezhető:

Hóvirág (Galanthus nivalis)	január 15-től március 31-ig,
Csillagvirág (Scilla bifolia aggr.)	január 15-től március 31-ig,
Tavaszi tőzike (Leucojum vernum)	február 1-től március 31-ig,
Májvirág (Anemone hepatica)	február 1-től március 31-ig,
Tavaszi kankalin (Primula veris)	február 1-től március 31-ig,
Farkasboroszlán (Daphne mezereum)	február 1-től március 31-ig,
Erdei ciklámen (Cyclamen purpurascens)	szeptember 1-től október 15-ig.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai
7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek
7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos és átalakító üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m^3/ha*	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	15	50
3.	Növedékfokozó gyérítés	25	80

* A nem megfelelő egészségi állapotú, vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai
7.2.1. Növedékfokozó gyérítés – a hosszú vágásfordulójú fafajoknál (tölgy, cser, bükk, gyertyán) a véghasználat előtt 15-20, a rövid vágásfordulójúaknál pedig 10 éven belül nem tervezhető.
7.2.2. Növedékfokozó gyérítési korú állományokban a körzeti erdőterv érvényességi időszakára több gyérítés csak rendkívüli okból, például a megfelelő erdő szerkezet kialakítása érdekében az átalakító üzemmódú erdőrészletek esetében, alkalmanként kisebb eréllyel tervezhető.
7.2.3. Növedékfokozó gyérítés és egészségügyi fakitermelés egy erdőrészletben egy erdőtervezési cikluson belül nem tervezhető.
7.2.4. Lomb elegyes akácosokban és lomb elegyes fenyvesekben a nevelővágásokat a meglévő őshonos lombos elegyfajok kíméletét biztosító erélyekkel kell tervezni.
7.2.5. Az erdőnevelések tervezése során az intenzíven terjedő elegyfafajok (különösen bálványfa) visszaszorítására fokozott figyelemmel kell lenni. A már magtermőre fordult bálványfák és bálványfa foltok visszaszorítását idősebb erdők esetében többszöri visszatérést biztosító egyéb termelésként indokolt megtervezni.
7.2.6. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkben készletgondozó használat nem tervezhető.
7.2.7. Az erdőnevelési munkák során az értékes elegyfafajok, például berkenyék, madárcseresznye, vadalma, vadkörte, szilek, esetenként a hazai nyarak faegyedeit kímélni kell.
7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természetvédelmi	Egyéb védelmi
		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Bükkösök	90–110	100–150	110–150	110–150

3.	Gyertyános-tölgyesek	90–110	100–150	110–150	100–150
4.	Kocsánytalan tölgyesek	85–105	90–150	100–150	90–150
5.	Kocsányos tölgyesek	80–100	90–150	100–150	90–150
6.	Cseresek	70–90	85–130	100–150	85–130
7.	Molyhos tölgyesek	90–110	100–150	100–150	90–140
8.	Akácosok	30–40	40–50	30–40	40–55
9.	Gyertyánosok	70–90	90–150	90–150	90–120
10.	Juharosok	70–95	100–150	100–150	85–130
11.	Kőrisesek	70–95	100–150	100–150	85–130
12.	Egyéb kemény lombosok (nem intenzíven terjedő)	60–80	80–100	70–100	80–100
13.	Egyéb kemény lombosok (intenzíven terjedő)	35–50	40–60	30–40	40–60
14.	Nemes nyárasok–nemes fűzesek	15–40	20–40	15–30	20–40
15.	Hazai nyárasok	40–55	40–65	45–65	40–65
16.	Füzesek	30–45	40–60	40–60	40–60
17.	Égeresek	50–65	60–70	60–80	55–65
18.	Hársasok	60–90	80–120	80–120	70–100
19.	Nyíresek	30–50	40–60	40–60	40–60
20.	Egyéb lágy lombosok (Bálványfa is)	15–40	15–45	15–50	15–50
21.	Erdeifenyvesek	50–80	60–90	50–80	60–90
22.	Feketefenyvesek	50–70	60–90	50–70	60–90
23.	Lucfenyvesek	35–45	40–60	30–40	35–50
24.	Egyéb fenyvesek	50–70	60–90	40–60	50–80

7.3.1. A megállapított vágásérettségi szakaszok a sarj- és a mageredetű állományokra egyaránt vonatkoznak annyi megkötéssel, hogy a vágásérettségi kor sarjeredetű állományokban a szakasz alsó határához, a mageredetű állományokban pedig annak felső határértékéhez közelítsen.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	4000
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
4.	Összesen	4000

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. A Balaton kiemelt üdülőkörzethez tartozó települések közigazgatási területén kijelölt ökológiai magterületre eső, illetve ökológiai folyosóhoz tartozó erdőrészletek erdőfelújítási előírása keretében a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló célállománytípust egyik lehetőségként minden esetben meg kell tervezni.

7.5.2. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

a) természetes, természetszerű vagy származék erdőben, amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfafajjal az természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes hazai nyáras, hazai füzes illetve égeres faállománytípusú erdők, valamint az erősen károsodott erdőfoltok),

b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, ha abban a véghasználatot követően fafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például egyes cseres, hársas vagy kocsányos tölgyes faállományoktípusú erdők), valamint

c) az átmeneti erdő, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

7.5.3. A tölgyes és cseres főfafajú erdőkben fokozatos felújítóvágást az erdők fafajösszetétele és termőhelyi viszonyai függvényében, általában egyszeri, egyenletes, legfeljebb 50%-os bontással, majd az újulat megjelenését követően, egy menetben történő végvágással indokolt tervezni. Ennek megfelelően a tölgyesek és cseresek esetében a fokozatos felújítóvágás teljes folyamatát célszerű egy erdőtervi időszakra megtervezni.

7.5.4. Az erdei- és feketefenyves faállományok erdőszerkezet-átalakítása, ha abban a gyertyán, a cser, a hárs, vagy az erdészeti tájban őshonos egyéb kemény lombos fafaj megjelent, több vágáserettségi ciklusra elnyújtottan is tervezhető.

7.5.5. A körzet Belső-Somogyi részén a lápok és lápok védőzónáját képező erdők, valamint a gyenge homoki területeken álló erdők, a Külső-Somogyi részén pedig a gyenge löszkibúvásos termőhelyen álló erdők felnyíló erdőként tervezhetők.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. A védelmi és közjóléti rendeltetésű, vágásos üzemmódú, nem a termőhelyén álló, elegyetlen, átmeneti erdő, kultúrerdő, vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben, melyben az őshonos fafajok elegyaránya nem éri el az 5%-ot, hagyásfaként az őshonos fafajok minden egyedét – függetlenül azok méretétől és elhelyezkedésétől – meg kell hagyni.

8.2. A hagyásfákat és hagyásfa csoportokat a természetvédelmi szempontokkal összhangban a véghasználatok megkezdése előtt ki kell jelölni.

8.3. A hagyásfa csoportokat – többek között – javasolt úgy kialakítani, hogy azok a felszíni formák, erdőszegélyek, vízmosások és gerincek takarására, az erózióveszélynek kitett területeken a talaj védelmére és a tájkép megtartására szolgáljanak.

8.4. A hagyásfa csoportok térbeli kialakításakor figyelembe kell venni a véghasználattal érintett erdőrészlettel határos, faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú erdőket, amelyek a hagyásfa csoportoktól elvárt funkciókat is szolgálják.

8.5. Több, szomszédosan elhelyezkedő, véghasználatra tervezett erdőrészlet esetén a hagyásfa csoportokat nem erdőrészletenként, hanem a véghasználattal érintett teljes erdőtömb figyelembe vételével kell kijelölni.

8.6. 2,0 hektárnál kisebb véghasználat esetén 4-6 darab hagyásfát javasolt kijelölni hektáronként.

8.7. Álló holtfát a balesetveszély elkerülése érdekében a turisták által látogatottabb területeken nem szabad visszahagyni.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A fenntartható erdőgazdálkodás érdekében indokolt az erdők feltártságának a növelése, és a meglévő feltáró hálózat állapotának javítása.

9.2. Az átalakító üzemmódú vagy felújító- és szálalóvágással érintett vágásos üzemmódú erdőkben az erdőtalaj és a természetes újulat kímélete érdekében megfelelő sűrűségű közelítő nyom hálózat kialakítása szükséges.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. Vizes élőhelyeken keresztül közelítés és szállítás nem végezhető.

10.2. Erdei rakodó az erdőtervben is rögzítetten védett növények élőhelyéül szolgáló tisztásokon, gyepeken, továbbá vizes élőhelyeken és ezek közvetlen környezetében nem létesíthető.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1. A vegetációs időszak a körzetben április 1-től augusztus 31-ig tart.

12. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok

12.1. Védelmi vagy közjóléti elsődleges rendeltetésű, természetes, természetszerű vagy származék erdőben véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

a) amennyiben az idős erdőnek megfelelő főfafajjal természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes hazai nyáras, hazai füzes, égeres faállománytípusú erdők, valamint az erősen károsodott erdőfoltok), valamint

b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, ha abban a véghasználatot követően fafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például egyes cseres, hársas vagy kocsányos tölgyes faállományoktípusú erdők).

12. melléklet a 60/2013. (VII. 19.) VM rendelethez

1. A körzet neve
   Szécsényi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek
   A körzet erdeinek közel háromnegyede gazdasági rendeltetésű, faanyagtermelést szolgáló erdő. A körzeti erdőtervezés kiemelt célja ezekben az erdőkben a fenntartható erdőgazdálkodás keretében lehetséges haszonvételek optimális megtervezése.
   Az erdőtervezés során biztosítani kell a táj jellegzetes arculatának, kedvező természeti tulajdonságainak és természeti értékeinek, valamint kultúrtörténeti értékeinek megőrzését, az erdők természetességi állapotának, sokféleségének, értékes génállományának fenntartását, illetve fokozatos javítását, bővítését, valamint a védett és fokozottan védett növények és állatok élőhelyének védelme érdekében szükséges intézkedéseket.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészletek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai
   3.1. Az erdőrészletek megosztásánál, illetve kialakításnál az új erdőrészlet határait védett természeti területen illetve Natura 2000 területen lehetőség szerint a természetes erdőállomány-típus határok mentén kell kialakítani.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok
   4.1. A védelmi célok függvényében a faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot különösen a melegkedvelő tölgyesek (Corno-Quercetum), a hársas-kőrises sziklaerdők (Tilio-Fraxinetum), molyhos tölgyes bokorerdők (Ceraso-Quercetum) és a podagrafüves égerligetek (Aegopodio-Alnetum) esetében indokolt megállapítani.
   4.2. Szálaló üzemmódra való átállás érdekében átalakító üzemmódot elsősorban védett természeti területen álló bükk, valamint kocsánytalan tölgy főfafajú állományokban javasolt megállapítani. Az erdő faállomány-viszonyai alapján szálaló üzemmód azonnali tervezése a körzetben nem várható.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai
   5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők
   5.1.1. A Kelet-cserháti Tájvédelmi Körzet területén az akác visszaszorítása kiemelt természetvédelmi szempont.
   5.1.2. Nem őshonos főfafajú erdők véghasználatát követően az erdőfelújítást erdőszerkezet-átalakítás kizárólagos előírásával kell tervezni. Az akácosok esetén jól árnyaló fafajokból álló átmeneti célállomány alkalmazására is sor kerülhet. Idegenhonos fafajok tervezését azonban még elegyfafajként is kerülni kell.
   5.1.3. Nem őshonos főfafajú erdők véghasználatakor hagyásfákat, hagyásfa facsoportokat lehetőség szerint az erdőrészletben előforduló őshonos fafajok állékony egyedeiből kell visszahagyni.
   5.1.4. A körzeti erdőterv érvényességi időszakában véghasználatra kerülő, az erdészeti tájban őshonos főfafajú, akácelegyes erdők felújítása során az akác ismételt elegyedését meg kell akadályozni. Ennek érdekében akácelegyes célállomány nem tervezhető, és az akácos foltokat az erdőfelújítás során fel kell számolni.
   5.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők
   5.3.1. A nem védett, Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:
   a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj élőhelyeként szolgál, vagy
   b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba sorolható erdő található.
   5.3.2. A molyhos-tölgyes (91H0), valamint a lejtők és sziklatörmelékek erdői (9180) jelölő erdei élőhelybe tartozó erdőkben a közösségi jelentőségű fajok védelme érdekében fakitermelés nem tervezhető.
   5.3.3. Az égeres és kőrises ligeterdőkben (91E0) az élőhely különleges érzékenysége miatt javasolt a minél folyamatosabb erdőborítás fenntartása.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai
   6.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők
   6.1.1. Az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során őshonos fafajú állományokban az intenzíven terjedő fafajokat mechanikai, szükség esetén kémiai módszerekkel vissza kell szorítani.
   6.1.2. A hagyásfa-csoportok területe a véghasználatot követően fakitermeléssel, közelítéssel, készletezéssel, cserje- és bozótirtással nem érinthető.

6.1.3. A fakitermelések végrehajtása során a védett gerinctelenek, odúlakó madarak és emlősök szaporodó- és élőhelyének megóvása érdekében az erdőben előforduló, a faállománynál egy vágásfordulóval idősebb hagyásfák továbbra is visszahagyandók.

6.1.4. Véghasználatra kerülő erdőrészletekben hagyásfaként lehetőség szerint az erdészeti tájban őshonos, lehetőség szerint kocsánytalan tölgy fafajú faegyedek hagyandók vissza.

6.1.5. Védett természeti területen található erdőtársulások esetén az erdőnevelési tevékenységeket úgy kell végrehajtani, hogy azok elősegítsék az erdészeti tájban őshonos elegyfafajok (például hegyi juhar, korai juhar, tatár juhar, hegyi szil, kislevelű hárs, nagylevelű hárs, magas kőris, virágos kőris, madárcseresznye, házi berkenye, barkóca berkenye, vadkörte, vadalma, kecskefűz és a rezgőnyár) megőrzését.

6.1.6. A Kelet-cserháti TK területén található idős, természetszerű erdők – kiemelten a bükkösök, a gyertyános-tölgyesek, a cseres-tölgyesek, a molyhos tölgyesek, a sziklaerdők és patakmenti ligeterdők – kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása különösen az idős erdőkhöz kötődő fokozottan védett és védett természeti értékek, így például a gérbics (Limodorum abortivum), magyar tavaszi fésűsbagoly (Dioszeghyana schmidtii), fekete gólya (Ciconia nigra), darázsölyv (Pernis apivorus), uráli bagoly (Strix uralensis), közép fakopáncs (Dendrocopos medius), hamvas küllő (Picus canus) populációinak megőrzése érdekében fontos.

6.1.7. A védett xilofág rovarok [például nagy hőscincér (Cerambyx cerdo), nagy szarvasbogár (Lucanus cervus), szilfacincér (Akimerus schaefferi)], valamint a fokozottan védett, vagy védett odúlakó madarak és erdei denevérfajok kedvező természetvédelmi helyzetének biztosítása érdekében Azok élőhelyein növedékfokozó gyérítési kortól a fakitermelések alkalmával az élőfakészlet 10%-os mértékéig böhöncös, odvas faegyedek, illetve az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló, változatos méretű, álló és fekvő holt faanyag visszahagyására kell törekedni.

6.1.8. Az erdőfelújításokban szükséges ápolásokon kívüli cserjeirtás, bozótirtás április 1. és augusztus 1. között nem végezhető.

6.1.9. Élővizekben (beleértve az időszakos és állandó folyó-, illetve állóvizeket) vágástéri hulladék nem hagyható.

6.1.10. Természetes mageredetű erdőfelújítások területén a vágástéri hulladék égetéssel történő megsemmisítése tilos.

6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.2.1. Az erdőn belül található, ill. az azzal érintkező gyepek (különösen a 6190, 6210, 6240, 6440 élőhelyek), valamint a cserjések (különösen a 40A0 élőhely) területén, azok, valamint az ott előforduló közösségi jelentőségű fajok (pl. piros kígyószisz (Echium russicum), boldogasszony papucsa (Cypripedium calceolus), álolaszsáska (Paracaloptenus caloptenoides), sárga gyapjasszövő (Eriogaster catax) védelme érdekében:

a) az erdőszegélyt képező sztyeppcserjéseket az erdőgazdasági munkálatok során teljes mértékben meg kell kímélni;

b) Az erdőfelújításokkal kapcsolatos ápolásokon kívüli cserjeirtást fészkelési, szaporodási időszakban (április 1. – július 31. között) nem lehet végezni.

6.2.2. A közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyek (91E0, 91G0, 91H0, 91 M0, 9130, 9180) védelme érdekében azok területén az erdőfelújítások és az erdőnevelés során elegyes, vegyes korú, heterogén szerkezetű erdő kialakítására kell törekedni, a termőhelynek megfelelő őshonos lombos elegyfafajokat (hársak, juharok, szilek, magas kőris, nyír, rezgő nyár, vadgyümölcsök, stb.) kímélni kell, valamint az előforduló idegenhonos fafajokat (akác, fenyők, stb.) pedig vissza kell szorítani.

6.2.3. A közösségi jelentőségű, jelölő állatfajok élőhelyeinek védelmi szempontjai:

a) Skarlátbogár (Cucujus cinnaberinus):

A ligeterők méretes nyár- és fűzfa egyedeit kímélni szükséges.

b) Dunai tarajosgőte (Triturus dobrogicus) és vöröshasú unka (Bombina bombina):

Törekedni kell a faj ismert szaporodóhelyeihez közeli, szárazföldi telelőhelyet adó erdők kedvező természetességi állapotának fenntartására, valamint megfelelő mennyiségű földön fekvő holt faanyag visszahagyására.

A faj ismert szaporodóhelyeihez közeli erdőkben kerülni kell a teljes talajelőkészítést és tuskózást.

c) Tövisszúró gébics (Lanius collurio) és sárga gyapjasszövő (Eriogaster catax):

Az élőhelyként szolgáló szegélycserjéseket kímélni kell, valamint cserjeirtást végezni költésidőben tilos.

d) Magyar tavaszi fésűsbagoly (Dioszeghyana schmidtii):

A cseres-tölgyesek, melegkedvelő tölgyesek és molyhos tölgyes bokorerdők jó természetességi állapotának fenntartása, ill. kialakítása szükséges.

e) Díszes tarkalepke (Euphydryas maturna):

Kiemelt hangsúlyt kell fektetni az elegyben előforduló, őshonos kőris faegyedek megőrzésére, valamint a cserjeszint, az aljnövényzet és az erdőszegély fenntartására.

f) Szarvasbogár (Lucanus cervus), nagy hőscincér (Cerambyx cerdo):
Az idős, méretes hagyásfák teljes kímélete szükséges.
6.3. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok
6.3.1. Nevelővágások során az odúlakó madarak és emlősök számára kiemelt fontosságú odvas fákat, a lábon álló holtfát, facsonkokat, a terebélyes koronájú böhöncöket, valamint a ragadozómadár-fészket hordozó fákat kímélni kell.
6.3.2. A fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyéül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:
a) Fekete gólya (Ciconia nigra):
Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 31.
Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.
A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.
b) Darázsölyv (Pernis apivorus)
Szaporodási és utódnevelési időszak: április 15. – augusztus 31.
Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-200 méteren belül is fenn kell tartani.
A fakitermelési munkák során fészekrakásra alkalmas, nagy koronájú fákat kell visszahagyni.
A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.
c) Közép fakopáncs (Dendrocopus medius), fekete harkály (Dryocopus martius), hamvas küllő (Picus canus)
Szaporodási és utódnevelési időszak: március 15. – július 31.
A fakitermelési munkák során lehetőség szerint idős állományrészeket és facsoportokat kell visszahagyni, valamint kímélni kell az odvas-korhadó törzseket.
d) Uráli bagoly (Strix uralensis):
Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – július 15.
A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.
A fakitermelési munkák során idős állományrészeket, facsoportokat, valamint odvas, vagy széthasadt fatörzseket kell visszahagyni.
6.3.3 Az erdészeti feltáró hálózat fenntartási munkái során kiemelt figyelmet kell fordítani az útszegélyekben jelen lévő pionír fafajok egyedeinek kíméletére, valamint az intenzíven terjedő illetve invazív fás-, és lágyszárú növényfajok terjedésének megakadályozására.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai
7.1. A nevelővágásosok tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek
7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos és átalakító üzemmódú, valamint természetes, természetszerű, származék vagy átmeneti erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C	D
1.	Előhasználati mód	Fafajcsoport	m^3/ha	
			min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	Tölgyek	10	40
3.		Bükk	10	40
4.		Cser	10	30
5.		Akác	10	30

6.	Növedékfokozó gyérítés	Tölgyek	20	60
7.		Bükk	20	80
8.		Cser	20	60
9.		Akác	15	40

7.1.2. Indokolt esetben (például az erdőrészleten belül eltérő záródási, korosztályviszonyok esetén) a nevelővágások részterületen is előírhatók.

7.1.3. Azokban a tölgyesekben, ahol az elegyfafajok veszélyeztethetik a tölgy megmaradását, kétszeri nevelővágást kell tervezni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Idegenhonos főfafajú erdőrészletekben az őshonos fafajok egyedei kímélendők.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természetvédelmi	Egyéb védelmi
		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Vágásos üzemmód				
3.	Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	90–110	90–150	90–180	90–150
4.	Kocsánytalan tölgyesek	80–110	90–150	90–180	90–150
5.	Cseresek	70–100	80–150	80–110	80–130
6.	Bükkösök	90–130	100–150	100–130	100–150
7.	Akácosok	30–40	30–50	30–50	30–50
8.	Fenyvesek	50–70	60–70	50–80	50–80
9.	Átalakító üzemmód				
10.	Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	100–130	110–150	110–130	110–150
11.	Kocsánytalant tölgyesek	100–130	110–150	110–130	110–150
12.	Cseresek	90–100	90–130	90–120	90–130
13.	Bükkösök	100–130	110–150	110–130	110–150

7.3.1. A vágásérettségi kort úgy kell megállapítani, hogy a fafajok átlagos vágásérettségi kora 5 évnél nagyobb mértékben nem emelkedhet, illetve a vágásérettségi kor emelése miatt az első vágásérettségi csoportba eső terület az első három vágásérettségi csoportba eső összterületek átlagától nem maradhat el jelentősen.

7.3.2. Átalakító üzemmód esetén a véghasználati időszak hosszának, illetve kezdetének és végének a meghatározásakor – amennyiben arra lehetőség van – az alábbi értékek az irányadók. Az alsó határt meghaladó korú állományok üzemmód váltása esetében a véghasználat kezdete és vége az aktuális kor szerint kitolódik.

	A	B	C	D
1.	Átalakító üzemmód	Véghasználati időszak kezdete*	Véghasználati időszak vége*	Véghasználati szakasz javasolt hossza (év)
2.	Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	70–100	130–180	50–80
3.	Kocsánytalant tölgyesek	70–100	130–180	50–80
4.	Cseresek	60–90	100–120	40–50
5.	Bükkösök	70–100	130–160	50–70

* A feltüntetett értékek az idős faállomány korát jelentik.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett terület	3300
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
4.	Összesen	3300

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok
8.1. Az idegenhonos főfafajú erdők nevelővágásainak végrehajtása során az előforduló, az erdészeti tájban őshonos fafajú, állékony faegyedeket kímélni kell.
8.2. A pótlások végrehajtása során törekedni kell az erdők elegyességének fokozására.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek
9.1. Védett természeti területen és Natura 2000 területen az erdészeti feltáró hálózat kialakítása és fenntartása során kohászati/ipari melléktermék, építési törmelék nem használható fel.
9.2. Az erdészeti feltáró hálózat bővítése során az utak és közelítő utak nyomvonalát a vizes valamint időszakosan vizes élőhelyek elkerülésével kell vezetni.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok
10.1. A faanyagmozgatás során a közelítő nyomokból kiinduló eróziót természetes anyagok felhasználásával meg kell akadályozni.
10.2. Állandó és időszakos vízfolyásokon keresztül történő anyagmozgatást kerülni kell, illetve arra csak olyan módszerrel vagy időben kerülhet sor, ami a lehető legkisebb mértékben okozza a meder erodálódását, a vízfolyások életközösségének jelentős sérülését.
10.3. Az időszakos állóvizek (erdei kis tavak) területén történő anyagmozgatást kerülni kell.
10.4. A terepi faanyagmozgatás során a fennmaradó faállományt szükség esetén ideiglenesen visszahagyott védőfákkal kell megvédeni, amelyek a faanyagmozgatás végeztével eltávolíthatóak.
10.5. A rakodókat olyan állapotban kell tartani, hogy az ott megjelenő inváziós fajokból álló gyomnövényzet kezelhető legyen.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen
11.1. A vegetációs időszak a körzetben április 1-től augusztus 31-ig tart.

13. melléklet a 60/2013. (VII. 19.) VM rendelethez

1. A körzet neve
Szigetvári erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek
A körzet erdősültsége az országos átlagnál magasabb. Az itt található erdők jelentős hányada őshonos fafajokból álló, természetszerű vagy származék erdő.
A körzetben a védett természeti területen álló erdők aránya hozzávetőlegesen 15%, a Natura 2000 hálózat részeként kijelölt területen álló erdők aránya pedig 40%.
Az erdők gazdasági funkcióinak érvényesítésére a fentiekre tekintettel csak olyan módon kerülhet sor, ami a védelmi funkciók egyidejű érvényesülését nem akadályozza, és az erdők természetességi állapotának megőrzését, vagy növelését eredményezi.
A körzetben közjóléti rendeltetésű erdő csak szórványosan fordul elő. A jelentősebb települések környékén található erdők azonban jelentős közjóléti funkciót töltenek be, amire az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során ugyancsak figyelemmel kell lenni.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészletek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai

3.1. Amennyiben az erdőrészlet területének 30 százalékánál, de legalább 1,0 hektárnál nagyobb részterületén eltérő erdőfelújítási előírás megtervezése indokolt, azon külön erdőrészletet kell kialakítani.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok

4.1. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkben a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódra való áttérés elsősorban a fiatal, illetve középkorú, lehetőség szerint vegyes faállomány szerkezetű, védett természeti területen, valamint a Natura 2000 területen álló erdők esetében javasolt.

4.2. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot különösen a források és vízfolyások védőzónáját képező erdők esetében, valamint a lápokon és a lápok védőzónájában található, felnyíló erdőként kezelhető erdők esetében indokolt megállapítani.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Közjóléti rendeltetésű park-, gyógy- és tanerdők

5.1.1. A közjóléti berendezések és kijelölt turistautak egy famagasságnyi környezetében a tervezett fahasználatok során vagy külön egyéb termelés tervezésével elő kell írni a balesetveszélyt okozó fák kitermelését.

5.1.2. Fokozatos felújítóvágás fenyvesekben is tervezhető.

5.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.2.1. Azokban az átmeneti és kultúrerdőkben, ahol a természetes felújulási folyamatok a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos fafajokkal megindultak, az erdőfelújítás tervezése során erdőszerkezet-átalakítás előírása indokolt, lehetőség szerint természetes mag eredetű erdőfelújítással.

5.2.2. A vágásos üzemmódú erdőkben a leendő hagyásfa csoportokat már az utolsó nevelővágások során ki kell alakítani, amelyekben a további erdőnevelési feladat a visszahagyandó fák állékonyságának növelése.

5.2.3. Amennyiben a termőhelyi viszonyok, az idős faállomány egészségügyi állapota, illetve az erdőszerkezet-átalakítás végrehajtása véghasználatként tarvágás tervezését indokolja, vagy teszi szükségessé, azt a lehető legkisebb erdőfelújítási területeket eredményezve kell megtervezni.

5.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.3.1. Az erdőtervezési körzet területén található, a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása szempontjából a körzeti erdőtervezés során kiemelten kezelendő, jelölő erdei élőhelytípusok:

a) a kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (91E0);

b) a közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusok közül az illír gyertyános-tölgyesek (91L0), az illír bükkösök (91K0) és a keményfás ligeterdők (91F0).

5.3.2. A nem védett Natura 2000 területen elhelyezkedő erdők esetében a Natura 2000 rendeltetést elsődleges rendeltetésként indokolt megállapítani, és az azt megalapozó körülmény fennállásáig fenntartani minden olyan erdőrészletre vonatkozóan:

a) amely kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő faj élőhelyeként szolgál, vagy

b) amelyben kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelytípusba tartozó erdő található.

5.3.3. Az egészségügyi termelések korlátozása különösen a közösségi jelentőségű, fában fejlődő bogárfajok – például szarvasbogár (Lucanus cervus), nagy hőscincér (Cerambyx cerdo), havasi cincér (Rosalia alpina) – állományainak megőrzése érdekében lehet indokolt.

5.3.4. A véghasználatok tervezése során hagyásfa csoportokat, vagy a vágásos üzemmódú erdők közé ékelődően vágásokkal nem érinthető, faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú erdőrészleteket javasolt kialakítani.

5.4. Egyéb védelmi rendeltetésű erdők

5.4.1. A talajvédelmi szempontok érvényesítése rendeltetéstől függetlenül indokolt a vízmosásokban, az átlagosan 25 fokos vagy annál nagyobb lejtésű területeken, valamint az igen sekély, sekély termőrétegű gyenge termőhelyeken található erdők esetében.

5.4.2. A talajvédelmi és mezővédő rendeltetésű erdőkben az erdőtervezés során az erdőborítás minél folyamatosabb fenntartására kell törekedni, többek között a vágásterületek térbeli és időbeli tagolásával, valamint az erdő felújulóképességének a fenntartásával.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Közjóléti rendeltetésű park-, gyógy- és tanerdők

6.1.1. Kerülni kell a kijelölt illetve rendszeresen használt turistautak közelítésre, valamint készletezésre történő használatát.

6.1.2. Kímélni kell a kijelölt turistautak jelzéseit hordozó fákat.

6.2. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.2.1. A beerdősült legelőerdők idős, őshonos hagyásfáit kidőlésük vagy kiszáradásuk után sem lehet eltávolítani a területről.

6.2.2. A védelmi és közjóléti rendeltetésű, vágásos üzemmódú, átmeneti erdő, kultúrerdő, vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben, melyben az őshonos fafajok elegyaránya nem éri el az 5%-ot, hagyásfaként az őshonos fafajok minden egyedét – függetlenül azok méretétől és elhelyezkedésétől – meg kell hagyni.

6.2.3. Több, szomszédosan elhelyezkedő, véghasználatra tervezett erdőrészlet esetén a hagyásfa csoportokat nem erdőrészletenként, hanem a véghasználattal érintett teljes erdőtömb figyelembe vételével kell kijelölni.

6.2.4. A hagyásfa csoportok térbeli kialakításakor figyelembe kell venni a véghasználattal érintett erdőrészlettel határos, faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú erdőket, amelyek a hagyásfa csoportoktól elvárt funkciókat is szolgálják.

6.2.5. 2,0 hektárnál kisebb véghasználat esetén 4-6 darab hagyásfát javasolt kijelölni hektáronként.

6.2.6. A hagyásfákat és hagyásfa csoportokat a természetvédelmi szempontokkal összhangban a véghasználatok megkezdése előtt ki kell jelölni.

6.3. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.3.1. A cserjeszint védelmére kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyeken, különösen az enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (91E0) élőhelyein kell kiemelt figyelmet fordítani.

6.3.2. A böhöncös faegyedek és a lábon álló és fekvő holt faanyag folyamatos jelenlétének biztosítása különösen a holt faanyaghoz kötődő fajok, így például a közösségi jelentőségű szarvasbogár (Lucanus cervus), nagy hőscincér (Cerambyx cerdo), havasi cincér (Rosalia alpina), továbbá az álló holtfát költő- és táplálkozóhelyül használó, közösségi jelentőségű madárfajok, így például az örvös légykapó (Ficedula albicollis), a hamvas küllő (Picus canus), a közép fakopáncs (Dendrocopos medius) és a fekete harkály (Dryocopus martius), valamint az előforduló denevér fajok [például nyugati piszedenevér (Barbastella barbastellus)] védelme érdekében fontos.

6.4. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.4.1. A jelentősebb védett illetve fokozottan védett madárfajok szaporodási és utódnevelési időszakai, valamint az egyes madárfajok élőhelyéül szolgáló erdőben folytatott erdőgazdálkodás egyedi szempontjai:

a) Rétisas (Haliaeetus albicilla):

Szaporodási és utódnevelési időszak: január 1. – június 30.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

b) Fekete gólya (Ciconia nigra)

Szaporodási és utódnevelési időszak: március 1. – július 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-400 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 100 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

c) Holló (Corvus corax):

Szaporodási és utódnevelési időszak: február 1. – május 31.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek 7. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt, szaporodási és utódnevelési időszakra vonatkozó korlátozását – a más időpontra nem ütemezhető, az erdősítések fennmaradása, fejlődése céljából elengedhetetlen, gépi eszközt nem igénylő erdőművelési munkák kivételével – a lakott fészektől számított 100-200 méteren belül is fenn kell tartani.

A fészek szélétől számított 30 méteren belül fakitermelés csak a természetvédelmi célokkal összhangban, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett helyen és időben végezhető.

6.4.2. A felsorolt védett növények élőhelyéül szolgáló erdőben a feltüntetett időszakban fakitermelés csak a védett természeti terület természetvédelmi kezeléséért felelős szervvel egyeztetett módon végezhető:

Hóvirág (Galanthus nivalis)	január 15-től március 31-ig,
Csillagvirág (Scilla bifolia aggr.)	január 15-től március 31-ig,
Májvirág (Anemone hepatica)	február 1-től március 31-ig,
Tavaszi kankalin (Primula veris)	február 1-től március 31-ig,
Farkasboroszlán (Daphne mezereum)	február 1-től március 31-ig.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos vagy átalakító üzemmódú erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m^3/ha*	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	10	50
3.	Növedékfokozó gyérítés	25	80

* A nem megfelelő egészségi állapotú vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az erdőneveléseket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok – különösen az intenzíven terjedő fafajok – visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő és az erdészeti tájban őshonos vagy értékes elegyfafajok – kiemelten a vadgyümölcsök és a magyar tölgy – megőrzését.

7.2.2. Egyéb termelésként kell megtervezni a közepes vagy hosszú vágásfordulójú faállományokban tömbös vagy mozaikos elegyben megtalálható, alacsonyabb vágásérettségi korú illetve intenzíven terjedő fafajok eltávolítását, valamint a fenyves faállományok alatt található, az erdészeti tájban őshonos lombos újulat megerősödését célzó, gyenge erélyű fahasználatot (ha nevelővágást egyébként nem igényel), amennyiben annak végrehajtása során erdőfelújítási kötelezettséget keletkeztető nagyságú üres vágásterület előre láthatóan nem keletkezik.

7.2.3. Készletgondozó fahasználat – erdőgazdálkodói javaslatra – elsősorban azokon a kis magánbirtokokon tervezhető, ahol hagyományos nevelővágás elvégzése szakmailag nem indokolt.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természetvédelmi	Egyéb védelmi
		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Bükkösök	95–115	105–130	105–130	105–130
3.	Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	90–110	100–120	100–120	100–120
4.	Gyertyános-kocsányos tölgyesek	90–110	100–120	100–120	100–120
5.	Kocsánytalan tölgyesek	85–105	95–115	95–115	95–115
6.	Kocsányos tölgyesek	85–105	95–115	95–115	95–115
7.	Cseresek	80–95	90–100	90–100	90–100
8.	Akácosok	30–45	35–50	30–45	35–50
9.	Gyertyánosok	70–90	80–100	90–110	80–100
10.	Juharosok	60–80	70–90	70–90	70–90
11.	Kőrisesek	70–90	80–100	80–100	80–100
12.	Vörös tölgyesek, fekete diósok	60–80	70–90	70–90	70–90
13.	Egyéb kemény lombosok	50–80	60–90	50–90	50–80

14.	Nemes nyárasok	20–35	30–45	25–40	30–45
15.	Nemes füzesek	30–45	35–50	30–50	35–50
16.	Hazai nyárasok	35–50	40–60	40–60	40–60
17.	Hazai füzesek	35–50	40–55	40–55	40–55
18.	Égeresek	50–70	60–80	60–80	60–80
19.	Hársasok	60–90	70–100	80–110	70–100
20.	Egyéb lágy lombosok	25–60	30–70	25–70	30–70
21.	Fenyvesek	50–80	60–90	50–90	60–90

7.3.1. A tuskósarj eredetű faállományok vágásérettségi korát a vágásérettségi szakasz alsó határa közelében kell megállapítani.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett	1650
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	850
4.	Összesen	2500

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Véghasználatként tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

a) természetes, természetszerű vagy származék erdőben, amennyiben az termőhelyi okokból kifolyólag az idős erdőnek megfelelő főfafajjal természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes kocsányos tölgyes, mézgás égeres, hazai füzes, illetve hazai nyáras faállománytípusú erdők),

b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, amennyiben abban a véghasználathoz kapcsolódóan erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (különös tekintettel a cseres, gyertyános, hársas, kőrises, illetve juharos faállománytípusú erdőkre), valamint

c) az átmeneti erdő, kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdőben.

7.5.2. Kocsányos tölgy főfafajú erdőkben fokozatos felújítóvágást az erdők fafajösszetétele és termőhelyi viszonyai függvényében, egyszeri, egyenletes, 40–50 százalék erélyű bontással, majd az újulat megjelenését vagy alátelepítését követően egy menetben történő végvágással, elegyes kocsányos tölgyes erdősítési célállomány előírásával indokolt tervezni.

7.5.3. Szálalóvágást a nagyobb, többé-kevésbé egykorú erdőtömbökben, elsősorban bükkös, gyertyános-kocsánytalan tölgyes vagy jelentős bükk illetve kocsánytalan tölgy szórt elegyű gyertyános faállománytípusú erdőkben javasolt tervezni.

7.5.4. Megfelelő termőhelyi adottságok esetén az erdőfelújítást alternatív lehetőség biztosításával kell tervezni.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Álló holtfát a fakitermelés során visszahagyni a turista útvonalaktól és a közjóléti létesítményektől mért egy fahossznyi távolságon belül tilos.

8.2. Az erdőnevelési munkák során az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen elegyfafajok visszaszorítása mellett elő kell segíteni a termőhelynek megfelelő, és az erdészeti tájban őshonos vagy értékes elegyfafajok további fejlődését.

8.3. A beerdősült legelőerdők idős, őshonos hagyásfái a fakitermelések során kímélendők.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. A fenntartható erdőgazdálkodás érdekében az erdők feltártságának a növelése, és a meglévő feltáró hálózat állapotának javítása indokolt.

10. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

10.1. A vegetációs időszak a körzetben április1-től augusztus 31-ig tart.

11. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkre vonatkozó erdőtervezési szempontok
11.1. Védelmi vagy közjóléti elsődleges rendeltetésű, természetes, természetszerű vagy származék erdőben tarvágás jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:
a) amennyiben az az idős erdőnek megfelelő főfafajjal természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel (például egyes kocsányos tölgyes, mézgás égeres, hazai füzes, illetve hazai nyáras faállománytípusú erdők, valamint az erősen károsodott erdők), valamint
b) a termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú származék erdőben, ha abban a véghasználatot követően fafajcserés erdőszerkezet-átalakításra kerül sor (például egyes cseres, gyertyános, hársas, kőrises, juharos faállománytípusú erdők).

14. melléklet a 60/2013. (VII. 19.) VM rendelethez

1. A körzet neve
Tarnaleleszi erdőtervezési körzet

2. A körzeti erdőtervezés során érvényesítendő szakmai célok, tervezési alapelvek
A körzet erdeinek hozzávetőlegesen fele védelmi, nagyobb részt természetvédelmi elsődleges rendeltetésű (az erdők több mint egyharmada védett természeti területen helyezkedik el). A védelmi elsődleges rendeltetésű erdőkön belül a másik jelentős rendeltetés a talajvédelem. Emellett a körzet erdeinek egyötöde (nagyobbrészt nem védett természeti területeken álló erdők) a Natura 2000 hálózat részeként lett kijelölve.
Az erdők gazdasági funkcióinak érvényesítésére a fentiekre tekintettel csak olyan módon kerülhet sor, ami a védelmi funkciók egyidejű érvényesülését nem akadályozza, és az erdők természetességi állapotának megőrzését, vagy növelését eredményezi.
A védett természeti területeken álló erdők közül sok a magántulajdonban álló, akácos faállománytípusú erdő. A körzeti erdőtervezés során emiatt az erdőszerkezet-átalakításának ütemezése tekintetében különösen körültekintően kell eljárni.
A körzetben közjóléti rendeltetésű erdő csak szórványosan fordul elő. A jelentősebb települések környékén található erdők azonban jelentős közjóléti funkciót töltenek be, amire az erdőtervezés és az erdőgazdálkodás során ugyancsak figyelemmel kell lenni.

3. Az erdészeti igazgatási egységek (erdőrészletek, erdőtagok) kialakításának erdőtervezési szempontjai
3.1. Vágásos üzemmódú, 10 hektárnál nagyobb erdőrészleteket – lehetőség szerint a terepen könnyen azonosítható természetes határvonalak mentén meg kell osztani.
3.2. Védett természeti területen és Natura 2000 területen lévő erdőkben az erdőrészletek határai lehetőség szerint a természetes erdőállomány-típusok határait kövessék.
3.3. Az 1 hektárt meghaladó visszahagyott hagyásfa csoportokat külön erdőrészletbe kell sorolni.

4. Az üzemmódok megállapítására, megváltoztatására vonatkozó erdőtervezési szempontok
4.1. Faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódot különösen a völgytalpi, extrazonális elhelyezkedésű, védett fajok [például ikrás fogasír (Dentaria glandulosa), fehér acsalapu (Petasites albus), sugárkankalin (Primula elatior), karéjos vesepáfrány (Polystichum aculeatum)] élőhelyéül szolgáló montán bükkösök, a sekély termőrétegű, meredek oldalakban előforduló mészkerülő bükkösök (Deschampsio-Fagetum), mészkerülő tölgyesek (Genisto tinctoriae-Quercetum petraeae), melegkedvelő tölgyesek (Corno-Quercetum), lappangósásos sziklaerdők (Seslerio-Quercetum), a szurdokerdők (Phyllitidi-Aceretum) valamint az égerligetek (Aegopodio-Alnetum, Carici acutiformis-Alnaetum esetében indokolt megállapítani.
4.2. A fokozottan védett természeti területen található erdők és a védett területen található puhafás ligeterdők esetében erdőgazdálkodás csak folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódok keretében folytatható.
4.3. A szálaló vagy átalakító üzemmódú erdőgazdálkodásra való áttérés elsősorban bükkös, elegyes bükkös, kisebb mértékben tölgyes faállománytípusú erdőkben, tömbös jelleggel javasolt.

4.4. A szálaló üzemmódú erdőgazdálkodás elsősorban a kíméletes közelítéshez megfelelő feltártságú erdőkben, vagy az állandó közelítő nyomok kialakítását lehetővé tevő terepviszonyok mellett folytatható.

4.5. Átalakító üzemmód elsősorban azokra az erdőrészletekre vonatkozóan állapítható meg, illetve engedélyezhető, amelyek a szálaló üzemmód esetében meghatározott egyéb kritériumoknak megfelelnek, de 80 évnél idősebbek, így már vágásos módszerekkel szükséges őket felújítani.

4.6. A 3/2000. (III. 24.) KöM rendelettel kihirdetett Pataj erdőrezervátum védőzónájában található erdők esetében erdőgazdálkodás csak folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódok keretében folytatható.

4.7. A 100%-os állami tulajdonban lévő erdőkben a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy az arra való átállást szolgáló üzemmódra való áttérés elsősorban a természetvédelmi, talajvédelmi, vízvédelmi, vagy tájképvédelmi rendeltetésű, és természetes, természetszerű vagy származék erdők esetében javasolt.

5. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdők erdőtervezésének szempontjai

5.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

5.1.1. Az erdőneveléseket a kecskefűz, rezgőnyár és tatárjuhar egyedek lehetséges kíméletére törekedve kell megtervezni.

5.1.2. A meredek, véderdő jellegű erdők véghasználatát lehetőség szerint több ütemre osztva, részterülettel kell tervezni.

5.1.3. Az erdőszerkezet-átalakítások tervezését az alábbi szempontok figyelembe vételével kell elvégezni:

a) A fenyvesek véghasználatát követő erdőfelújítást minden esetben kizárólagosan erdőszerkezet-átalakítással kell tervezni.

b) A véghasználatra tervezett akác főfafajú erdők területének 30%-án – elsősorban az őshonos fafajú erdőtömbökben található akácosokban – az erdőfelújítást kizárólagosan erdőszerkezet-átalakítással kell tervezni.

c) Az akácosok erdőszerkezet-átalakítása őshonos fafajokból álló távlati célállománytípus, valamint szükség esetén a vágásérettségi szakasz alsó határértékénél alacsonyabb vágásérettségi kor rögzítése mellett első menetben gyorsan növő, jól árnyaló fafajokból (például lucfenyő, juharok, hársak, valamint gyertyán) álló átmeneti célállománytípussal is tervezhető.

d) A körzeti erdőterv időbeli hatálya alatt véghasználatra kerülő, őshonos főfafajú, akác elegyes erdők felújítása során az akác ismételt elegyedését meg kell akadályozni.

5.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

5.2.1. A erdőborítás minél folyamatosabb fenntartása különösen az enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdőkben (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) (91E0), azokon belül is a közösségi jelentőségű fajok [például hosszúfogú törpecsiga (Vertigo angustior), hasas törpecsiga (Vertigo moulinsiana)] élőhelyein indokolt.

5.2.2. A gazdálkodás teljes korlátozása javasolt

a) a pannon molyhos-tölgyes Quercus pubescens-szel (91H0) kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyeken, azokon belül is különösen ahol a közösségi jelentőségű magyar tavaszi fésűsbagoly (Dioszeghiana schmidtii), sárga púposszövő (Eriogaster catax), szarvasbogár (Lucanus cervus) vagy nagy hőscincér (Cerambyx cerdo) kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása érdekében az szükséges,

b) az erdős-sztyepp erdő (91I0) kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyeken, azokon belül is különösen ahol a közösségi jelentőségű leánykökörcsin (Pulsatilla grandis), piros kígyószisz (Echium russicum), magyar tavaszi fésűsbagoly (Dioszeghyiana schmidtii)vagy sárga púposszövő (Eriogaster catax) kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása érdekében az szükséges, valamint

c) a lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion erdőiben (9180).

5.2.3. Barlang, sziklakibúvás, forrás, erdei tó körül hagyásfa-csoport kijelölése szükséges.

6. A közjóléti és védelmi rendeltetésű erdőkben folytatható erdőgazdálkodás szabályai

6.1. Természetvédelmi rendeltetésű erdők

6.1.1. Az erdőfelújítás során törekedni kell arra, hogy a Tarnavidéki TK területén a termőhelyi lehetőségekhez képest alacsony arányban előforduló kocsánytalan tölgy fafaj elegyaránya ne csökkenjen.

6.1.2. Akácosok véghasználata során az ott előforduló, az erdészeti tájban őshonos elegyfafajok egyedei hagyásfaként visszahagyandók.

6.1.3. Az erdőgazdálkodási tevékenységek végrehajtása során az intenzíven terjedő fafajokat mechanikai, szükség esetén kémiai módszerekkel vissza kell szorítani.

6.1.4. Az erdőnevelési tevékenységeket úgy kell végrehajtani, hogy azok elősegítsék az erdészeti tájban őshonos elegyfafajok (különösen a hegyi juhar, tatár juhar, hegyi szil, kislevelű hárs, madárcseresznye, berkenyék, vadkörte, vadalma, kecskefűz és a rezgőnyár) megőrzését.

6.1.5. A fakitermelések végrehajtása során a védett gerinctelenek, odúlakó madarak és emlősök szaporodó- és élőhelyének megóvása érdekében az egy vágásfordulóval idősebb famatuzsálemek, hagyásfák visszahagyására különös hangsúlyt kell fektetni.

6.1.6. A véghasználatok során hagyásfákat lehetőség szerint őshonos, azok közül is kiemelten kocsánytalan tölgy fafajú faegyedekből kell visszahagyni. Több, szomszédosan elhelyezkedő, véghasználatra tervezett erdőrészlet esetén a hagyásfa csoportokat az összefüggő területük növelése érdekében a véghasználattal érintett teljes erdőtömb figyelembe vételével javasolt kijelölni.

6.1.7. Az elő- és véghasználatok során keletkező vágástéri hulladékot az élő vízfolyás medréből el kell távolítani.

6.1.8. A védett xilofág rovarok [például nagy hőscincér (Cerambyx cerdo), nagy szarvasbogár (Lucanus cervus), szilfacincér (Akimerus schaefferi)], valamint a fokozottan védett, vagy védett odúlakó madarak és erdei denevérfajok kedvező természetvédelmi helyzetének biztosítása érdekében azok élőhelyein növedékfokozó gyérítési kortól a fakitermelések alkalmával az élőfakészlet legalább 5%-os mértékéig böhöncös, odvas faegyedek, illetve az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló, változatos méretű, álló és fekvő holt faanyag visszahagyására kell törekedni.

6.2. Natura 2000 rendeltetésű erdők

6.2.1. A szubkontinentális peripannon cserjések (40A0) határos erdőben a fakitermelések végrehajtása során kiemelt figyelmet kell fordítani az erdőszegélyek és cserjefoltok védelmére. Cserjeirtást fészkelési, szaporodási időszakban (április 1.–július 31. között) nem lehet végezni.

6.2.2. Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásaiban (6430) készletezés, rakodás, gépekkel való mozgás november 1. és február 28. között, száraz vagy fagyott, illetve havas talajviszonyok esetén is csak indokolt esetben, a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetett területrészeken végezhető.

6.2.3. Az enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdőkben (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) (91E0) az erdőnevelések végrehajtása során az erdészeti tájban őshonos elegyfafajok közül különösen a magas kőris és a fűzek kíméletére kiemelt figyelmet kell fordítani. Készletezés, rakodás, gépekkel való mozgás november 1. és február 28. között, száraz vagy fagyott, illetve havas talajviszonyok esetén is csak indokolt esetben, a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetett területrészeken végezhető.

6.2.4. A Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraeával és Carpinus betulusszal (91G0) közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyeken az erdőnevelések végrehajtása során az erdészeti tájban őshonos elegyfafajok közül különösen a hegyi és korai juhar, kislevelű hárs, berkenyék, nyír, rezgőnyár és madárcseresznye kíméletére kell kiemelt figyelmet fordítani.

6.2.5. A Pannon molyhos-tölgyesek Quercus pubescensszel (91H0) közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelyeken, valamint az erdős-sztyepp erdőkben (91I0) az idegenhonos fa- és cserjefajokat vissza kell szorítani.

6.2.6. A Pannon cseres-tölgyesekben (91M0) az erdőnevelések végrehajtása során az erdészeti tájban őshonos elegyfafajok közül különösen a tatárjuhar, nagylevelű hárs, mezei szil, berkenyék, továbbá a felújítási célállományt nem veszélyeztető korai és mezei juhar, valamint a madárcseresznye egyedeinek kíméletére kell kiemelt figyelmet fordítani.

6.2.7. A szubmontán és montán bükkösökben (Asperulo-Fagetum) (9130) az erdőnevelések végrehajtása során az erdészeti tájban honos elegyfafajok közül különösen a hegyi juhar, kislevelű hárs, hegyi szil, berkenyék, nyír, továbbá a felújítási célállományt nem veszélyeztető korai juhar, rezgőnyár és madárcseresznye egyedeinek kíméletére kell kiemelt figyelmet fordítani.

6.3. Az erdő rendeltetésétől független, természetvédelmi célú erdőgazdálkodási szabályok

6.3.1. A fokozottan védett fehérhátú fakopáncs (Dendrocopos leucotos) élőhelyein – amennyiben a faállományviszonyok lehetővé teszik – a keletkező és elbomló holtfaanyag egyensúlya mellett hektáronként legalább 15 m^3 mennyiségű fekvő holtfaanyagot kell visszahagyni a területen.

6.3.2. A sudár kankalin (Primula elatior), az ikrás fogasír (Dentaria glandulosa) és a fehér acsalapu (Petasites albus) élőhelyéül szolgáló erdőben március 1. és június 30. között az erdőőrzési és az előírt erdővédelmi feladatok végrehajtásán kívül erdőgazdálkodási tevékenységet csak a védett természeti terület természetvédelmi kezelésért felelős szervvel egyeztetett módon lehet végezni.

7. A fakitermelések és erdőfelújítások tervezésének szempontjai

7.1. A nevelővágások tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek

7.1.1. A gazdasági rendeltetésű, vágásos üzemmódú erdők nevelővágásainak tervezése során alkalmazandó előhasználati erélyek:

	A	B	C
1.	Előhasználati mód	m^3/ha*	
		min.	max.
2.	Törzskiválasztó gyérítés	10	40
3.	Növedékfokozó gyérítés	30	80

* A nem megfelelő egészségi állapotú, vagy faállomány-szerkezetű erdők esetében a táblázat értékeitől indokolt mértékben el lehet térni.

7.2. Az erdőnevelések tervezésének szempontjai

7.2.1. Az erdőneveléseket úgy kell tervezni, hogy azok elősegítsék az idegenhonos, valamint az erdészeti tájidegen fafajok – különösen az intenzíven terjedő fafajok – visszaszorítása mellett a termőhelynek megfelelő és az erdészeti tájban őshonos vagy értékes elegyfafajok – kiemelten a madárcseresznye, a berkenyék, a vadkörte, a vadalma és a hegyi szil – megőrzését.

7.2.2. Azokban a tölgyesekben, ahol az elegyfafaj veszélyezteti a tölgy megmaradását, kétszeri tisztítást kell tervezni a tervidőszakra.

7.2.3. Növedékfokozó gyérítés tervezése gyenge minőségű vagy alacsony sűrűségű faállományok esetében indokolatlan.

7.2.4. Bükkös, tölgyes, gyertyános-tölgyes, illetve cseres faállománytípusú, a második vágásérettségi csoportba tartozó erdőknél már nem tervezhető növedékfokozó gyérítés.

7.3. A véghasználatok tervezése során alkalmazandó vágásérettségi szakaszok

	A	B	C	D	E
1.	Faállománytípus neve	Vágásérettségi szakaszok (év)			
		Gazdasági	Közjóléti	Védelmi	
				Természet-védelmi	Egyéb védelmi
		elsődleges rendeltetésű erdőkre vonatkozóan			
2.	Bükkösök	90–120	90–120	100–140	90–120
3.	Gyertyános-tölgyesek	90–130	90–130	100–140	90–130
4.	Mageredetű kocsánytalan tölgyesek	90–130	90–130	100–150	90–130
5.	Sarj eredetű kocsánytalan tölgyesek	90–100	90–100	90–120	90–100
6.	Mag eredetű cseresek	70–80	70–80	70–90	70–80
7.	Sarj eredetű cseresek	65–70	65–70	75–85	65–70
8.	Akácosok	25–35	25–35	25–35	25–35
9.	Gyertyánosok	60–70	60–70	60–80	60–70
10.	Erdeifenyvesek	60–70	60–70	60–70	60–70
11.	Feketefenyvesek	60–80	60–80	60–80	60–80

7.3.1. Az akácosok erdőszerkezet-átalakítása céljából tervezett, gyorsan növő és jól átnyaló fafajokból álló átmeneti erdőtársulás esetében a táblázatban rögzített vágásérettségi szakasz alsó határértékénél alacsonyabb vágásérettségi kor is megállapítható.

7.3.2. A cseres és bükkös faállománytípusú területrészeket is tartalmazó erdőrészlet elnyújtott fokozatos felújítóvágással történő véghasználata esetén az egységes vágásérettségi kort a bükkösökre meghatározott vágásérettségi szakaszon belül az alsó határértékhez közelítve, a cseres területrész jelentős hányada esetén azonban akár 100 évnél kisebb értékben indokolt megállapítani úgy, hogy az egyes területrészek véghasználatára a megfelelő faállománytípusra meghatározott vágásérettségi szakaszon belül kerüljön sor.

7.3.3. Nagyobb, összefüggő területű, egykorú erdőtömbben lévő faállományok vágásérettségi korát a változatosabb korszerkezet elérése érdekében a táblázatban meghatározott vágásérettségi szakaszon belül az alsó határértékhez közelítve, esetleg az alatti értékben szükséges megállapítani, és a véghasználatokat lehetőség szerint elnyújtott fokozatos felújítóvágással vagy szálalóvágással kell megtervezni.

7.4. Az egyes véghasználati módok 10 évre vonatkozó keretszámai

	A	B
1.	Véghasználat módja	hektár
2.	Tarvágással érintett	2200
3.	Fokozatos felújítóvágás és szálalóvágás tervezett redukált területe	
4.	Összesen	2200

7.5. A véghasználatok és erdőfelújítások tervezési szempontjai

7.5.1. Erdőfelújítások tervezése során az őshonos fafajokat kell előtérbe helyezni.

7.5.2. Fenyvesek felújítását csak fafajcserével járó erdőszerkezet-átalakítással lehet megtervezni.

7.5.3. Véghasználatként tarvágás a többségében az erdészeti tájban őshonos fafajokból álló erdőkben jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az alábbi esetekben tervezhető, illetve engedélyezhető:

a) termőhelynek nem megfelelő faállománytípusú erdőben, amennyiben abban a véghasználatot követően fafajcserével járó erdőszerkezet-átalakításra kerül sor, valamint

b) kocsányos tölgyes, gyertyános, mézgás égeres, juharos, kőrises, hazai nyáras vagy hazai fűzes faállománytípusú erdőben, amennyiben az termőhelyi okok miatt az idős erdőnek megfelelő főfafajjal természetes úton magról igazolhatóan nem újítható fel.

8. A fakitermelések és erdőfelújítások végrehajtására vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

8.1. Vágástakarítás május és június hónapokban nem végezhető. Vegetációs időszakban a vágástakarítás során vágáshulladék égetést nem lehet végezni.

9. Az erdészeti feltáró hálózat kialakítására, fenntartására és bővítésére vonatkozó erdőgazdálkodói tervezési irányelvek

9.1. Folyamatos erdőborítást biztosító szálaló vagy átmeneti üzemmódú erdőgazdálkodással érintett erdők feltártságát bővíteni szükséges.

9.2. Az erdei feltáróhálózat részét képező utak, elsősorban az erdészeti magánutak jelentős része javításra szorul.

9.3. Védett természeti területen, valamint Natura 2000 területen az utak kohászati melléktermékkel (pl. salakkal) történő felújítása kerülendő, építési törmelékkel, sittel történő felújítása pedig tilos.

10. A fakitermelések során végzett terepi anyagmozgatásra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok

10.1. Megtelepedett újulatra végzett véghasználat vágásterületén gépi faanyagmozgatás csak április 10-ig végezhető. A sérült csemeték tőrevágását április 30-ig be kell fejezni.

11. A vegetációs időszakra vonatkozó erdőgazdálkodási szabályok védett természeti területen

11.1 Védett természeti területen a vegetációs időszak április 1-től augusztus 31-ig tart.

A vidékfejlesztési miniszter 61/2013. (VII. 19.) VM rendelete az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból finanszírozott egyes állatlétszám alapú támogatási, és egyéb agrártárgyú rendeletek módosításáról

A mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény 81. § (3) bekezdés a) pontjában,
a 4. alcím tekintetében a szőlőtermesztésről és a borgazdálkodásról szóló 2004. évi XVIII. törvény 57. § (1) bekezdés d) pontjában kapott felhatalmazás alapján – az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § a) és b) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – a következőket rendelem el:

1. Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a tejágazat szerkezetátalakítását kísérő állatjóléti támogatás részletes feltételeiről szóló 18/2011. (III. 9.) VM rendelet módosítása

1. § (1) Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a tejágazat szerkezetátalakítását kísérő állatjóléti támogatás részletes feltételeiről szóló 18/2011. (III. 9.) VM rendelet (a továbbiakban: R1.) 13. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) A (3) és (4) bekezdésekben foglaltaktól eltérően, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a mezőgazdasági termelők gazdaságátadásához a 2012. évtől igényelhető támogatási intézkedésben való részvétel esetén (a továbbiakban: gazdaságátadási intézkedés) a kötelezettségátadásra vonatkozó kérelmet az adott gazdálkodási évre, illetve annak hátralévő részére vonatkozóan is be lehet nyújtani, az adott gazdálkodási évben bármikor."

(2) Az R1. 25. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Gazdaságátadási intézkedés esetén az átadó gazdálkodó által teljesített kötelezettségek az átvevő gazdálkodónál kerülnek ellenőrzésre."

(3) Az R1. a következő 32. §-sal egészül ki:

„32. § E rendeletnek az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból finanszírozott egyes állatlétszám alapú támogatási, és egyéb agrártárgyú rendeletek módosításáról szóló 61/2013. (VII. 19.) VM rendelettel [a továbbiakban: 61/2013. (VII. 19.) VM rendelet] megállapított 13. § (5) bekezdését és 25. § (4) bekezdését a 61/2013. (VII. 19.) VM rendelet hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyekben, a 23. § (6) bekezdését a 61/2013. (VII. 19.) VM rendelet hatálybalépésekor folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni kell."

(4) Az R1. 23. § (6) bekezdésében a „benyújtásának évében" szövegrész helyébe a „benyújtásának évét megelőző évben" szöveg lép.

2. Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a genetikai erőforrások megőrzése intézkedés keretében a védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták megőrzéséhez nyújtandó támogatások igénybevételének részletes feltételeiről szóló 17/2012. (II. 29.) VM rendelet módosítása

2. § (1) Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a genetikai erőforrások megőrzése intézkedés keretében a védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták megőrzéséhez nyújtandó támogatások igénybevételének részletes feltételeiről szóló 17/2012. (II. 29.) VM rendelet (a továbbiakban: R2.) 9. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Ha a vállalt feladat teljesítése építéssel járó tevékenységet is magában foglal,

a) akkor építési műszaki ellenőr alkalmazása vagy megbízása, valamint az építési napló vezetése abban az esetben is kötelező, ha a tevékenység nem építési engedély köteles,

b) és annak teljes költsége meghaladja az 50 000 eurót, akkor a Vhr. 25. § (4) bekezdése szerint ki kell helyezni az arculati elemeket."

(2) Az R2. 9. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Amennyiben a 2. melléklet 1. táblázat 2. sora szerinti gép- és eszközbeszerzésre a támogatási határozat kézhezvételét követően kerül sor, akkor ahhoz a kifizetési kérelemhez, amelyben az adott gépet vagy eszközt el kívánják számolni, a beszerzett tárgyra vonatkozóan legalább két részletes árajánlatot kell mellékelni."

3. § Az R2. 10. § (3) bekezdés b) pont bb) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Ex situ megőrzés célprogram esetén a támogatásra jogosultnak a teljes támogatási időszak alatt

b) meg kell felelnie a tartási helyek, a tenyészetek és az ezekkel kapcsolatos egyes adatok országos nyilvántartási rendszeréről szóló FVM rendeletben foglaltaknak és]

„bb) ló és szamár fajok tartása esetén a lófélék egyedeinek azonosításáról szóló kormányrendelet szerinti;"

[jelölési, nyilvántartási és bejelentési előírásoknak.]

4. § Az R2. „5. Kötelezettségek vállalása" alcíme a következő 12/A. §-sal egészül ki:

„12/A. § A támogatásra jogosult valamennyi célprogram esetén köteles rájegyezni a 19. § (2a) bekezdés a), b), c) pont szerinti, és ex situ megőrzés célprogram esetében az f) pont szerinti adatokat azon számla és bizonylat eredeti példányára, amely másolatát a kifizetési kérelemhez csatolta."

5. § (1) Az R2. 19. § (2) bekezdés a) és b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A kifizetési kérelemhez csatolni kell]

„a) a támogatás megítéléséhez szükséges bizonylatok másolatát, a pénzügyi teljesítést igazoló bizonylatok másolatát, a kifizetési jegyzékeket,

b) az MVH által rendszeresített formanyomtatványon számla- és bizonylatösszesítő betétlapot, valamint közbeszerzés esetén a közbeszerzési tevékenység felülvizsgálatához szükséges, az MVH által rendszeresített közbeszerzési nyilatkozaton kért csatolandó dokumentumokat,"

(2) Az R2. 19. § (2) bekezdés e) pont ef) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A kifizetési kérelemhez csatolni kell:

e) in vitro megőrzés célprogram esetén, amennyiben a vállalt feladat teljesítéséhez építéssel járó tevékenység elvégzése szükséges:]

„ef) a (2b) bekezdés szerinti dokumentumokat;"

(3) Az R2. 19. § (2) bekezdés f) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A kifizetési kérelemhez csatolni kell:]

„f) in vitro megőrzés célprogram esetén

fa) valamennyi gép, technológiai elem minőségi tanúsítványának másolatát,

fb) az MVH által rendszeresített formanyomtatványon árajánlatos tétel bejelentő lapot, és

fc) közbeszerzési eljárás lefolytatásának kivételével legalább kettő, a 9. § (4) bekezdésében meghatározott részletes árajánlatot."

(4) Az R2. 19. §-a a következő (2a)–(2b) bekezdéssel egészül ki:

„(2a) A (2) bekezdés a) pontban szereplő bizonylatok másolatán szerepelnie kell:

a) az ügyfél-azonosítónak,

b) az első kifizetési kérelem benyújtási időszak kivételével a támogatási határozat azonosító számának,

c) a „Támogatás elszámolására benyújtásra került" rájegyzésnek,

d) az „Eredetivel egyező másolat" rájegyzésnek, és

e) az ügyfél aláírásának.

(2b) Ha a tétel az építési normagyűjteményben

a) szerepel, akkor az elszámolni kívánt bizonylathoz az építési normagyűjtemény szerinti bontású számlarészletezőt,

b) nem szerepel, akkor az MVH által rendszeresített formanyomtatványon árajánlatos tétel bejelentő lapot, és közbeszerzési eljárás lefolytatásának kivételével legalább kettő részletes árajánlatot

kell a kifizetési kérelemhez mellékelni."

6. § Az R2. 20. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) Amennyiben a támogatásra jogosult az adott gazdálkodási évben nem nyújt be kifizetési kérelmet, úgy arra a gazdálkodási évre vonatkozóan nem részesül kifizetésben, a vállalt kötelezettségei azonban az adott gazdálkodási évben is fennállnak, amelyek betartását az MVH a 21. § (2) bekezdése szerint vizsgálhatja."

7. § (1) Az R2. 22. §-a a következő (3a) bekezdéssel egészül ki:

„(3a) Ha a támogatásra jogosult nem tesz eleget

a) a 9. § (2) bekezdés a) pontjában foglaltaknak, akkor vele szemben a Vhr. 30. § (7) bekezdése szerinti jogkövetkezmények alkalmazandók,

b) a 9. § (2) bekezdés b) pontjában foglaltaknak, akkor vele szemben a második kifizetési kérelem benyújtásától kezdve a Vhr. 25. § (4) bekezdése szerinti jogkövetkezmények alkalmazandók,

c) a 9. § (3) bekezdésben foglaltaknak, akkor az adott tételre támogatás nem fizethető."

(2) Az R2. 22. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) Ha a támogatásra jogosult nem tesz eleget

a) 10. § (3) bekezdés a) pont szerinti előírásnak, akkor vele szemben a kölcsönös megfeleltetés körébe tartozó ellenőrzések lefolytatásával, valamint a jogkövetkezmények alkalmazásával kapcsolatos szabályokról szóló rendelet szerinti jogkövetkezmények alkalmazandók,

b) a 10. § (3) bekezdés b) pontban az adott egyedre, baromfifélék esetén állományra vonatkozóan az egyes fajok ENAR, valamint a Baromfi Információs Rendszer létrehozásáról és működtetésének rendjéről szóló FVM rendeletnek megfelelő jelölési, nyilvántartási és bejelentési kötelezettségének, akkor az adott egyedre, baromfifélék esetén állományra vonatkozóan az adott gazdálkodási évi támogatási összegre nem jogosult."

8. § Az R2. 26. § b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Ez a rendelet]

„b) a vidékfejlesztési támogatási intézkedésekre vonatkozó ellenőrzési eljárások, valamint a kölcsönös megfeleltetés végrehajtása tekintetében az 1698/2005/EK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2011. január 27-i 65/2011/EU bizottsági rendelet"

[végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg.]

9. § Az R2. a következő 32. §-sal egészül ki:

„32. § E rendeletnek az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból finanszírozott egyes állatlétszám alapú támogatási, és egyéb agrártárgyú rendeletek módosításáról szóló 61/2013. (VII. 19.) VM rendelettel [a továbbiakban: 61/2013. (VII. 19.) VM rendelet] megállapított 9. § (2) és (4) bekezdését, a 10. § (3) bekezdés b) pont bb) alpontját, a 12/A. §-át, a 16. § (3) bekezdését, a 19. § (1) bekezdését és a (2) bekezdés a)–b) pontját, e) pont ef) alpontját, és f) pontját, a 19. § (2a)–(2b) bekezdését, a 20. § (2) és (5) bekezdését, a 22. § (3a) és (6) bekezdését, valamint a 2. melléklet 1. In vitro megőrzési célprogram táblázat A:2 mezőjét és a 3. mellékletét a 61/2013. (VII. 19.) VM rendelet hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell."

10. § Az R2.

a) 16. § (3) bekezdésében szereplő „április 30." szövegrészek helyébe a „november 30.",

b) 19. § (1) bekezdésében szereplő „július 15." szövegrész helyébe a „július 31.",

c) 20. § (2) bekezdésében a „Vhr.-ben" szövegrész helyébe a „Vhr. 19. §-ában és 20. § (5) bekezdésében",

d) 2. melléklet 1. In vitro megőrzési célprogram táblázat A:2 mezőjében szereplő „Mélyhűtve megőrzés eszközeinek beszerzése, üzemeltetése" szövegrész helyébe a „Mélyhűtve megőrzés gépeinek és eszközeinek beszerzése, üzemeltetése, építéssel járó tevékenység megvalósítása"

szöveg lép.

11. § Hatályát veszti az R2. 26. § c) pontja.

12. § Az R2. 3. melléklete helyébe az 1. melléklet lép.

3. Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a nem mezőgazdasági tevékenységgé történő diverzifikálásra nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 129/2012. (XII. 17.) VM rendelet módosítása

13. § (1) Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a nem mezőgazdasági tevékenységgé történő diverzifikálásra nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 129/2012. (XII. 17.) VM rendelet (a továbbiakban: R3.) 9. § (2) bekezdés b) pontjában a „maximum pontszám 60%-át" szövegrész helyébe a „maximum pontszám 50%-át" szöveg lép.

(2) Az R3. a következő 14. §-sal egészül ki:
„14. § E rendeletnek az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból finanszírozott egyes állatlétszám alapú támogatási, és egyéb agrártárgyú rendeletek módosításáról szóló 61/2013. (VII. 19.) VM rendelettel [a továbbiakban: 61/2013. (VII. 19.) VM rendelet] megállapított 9. § (2) bekezdés b) pontját a 61/2013. (VII. 19.) VM rendelet hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyekben és eljárásokban is alkalmazni kell."

4. A szőlőtermelési potenciálról szóló 38/2013. (V. 24.) VM rendelet módosítása

14. § (1) A szőlőtermelési potenciálról szóló 38/2013. (V. 24.) VM rendelet (a továbbiakban: R4.) 6. § (5) bekezdése a „hektáronkénti tőszám és a sortávolság kivételével" szövegrész helyett a „hektáronkénti tőszám, a sortávolság, és a művelésmód kivételével" szöveggel lép hatályba.

(2) Az R4. 9. § (4) bekezdése a „2015. december 31-ig" szövegrész helyett a „2018. december 31-ig" szöveggel lép hatályba.

15. § (1) Ez a rendelet – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) A 14. § 2013. augusztus 1-jén lép hatályba.

(3) Ez a rendelet 2013. augusztus 2-án hatályát veszti.

Dr. Fazekas Sándor s. k.,
vidékfejlesztési miniszter

1. melléklet a 61/2013. (VII. 19.) VM rendelethez

„3. melléklet a 17/2012. (II. 29.) VM rendelethez

1. In vitro megőrzés célprogram

	A	B	C	D
1	Értékelési szempont megnevezése		Értékelés/ellenőrzés módja	Pontszám
2	Felsőfokú végzettség	1 fő	Oklevél másolata	10
3		1 fő felett		20
4	Megőrzésbe vont fajták száma	1–5	Támogatási kérelem szerint	10
5		6–10		20
6		11–15		30
7		15 felett		40
8	Sperma megőrzése		Támogatási kérelem szerint	10
9	Embrió megőrzése			10
10	Szaporítóanyag vonalankénti megőrzése			20
11	Mindösszesen			Max. 100 pont

2. Ex situ megőrzés célprogram

	A	B	C	D
1	Értékelési szempont megnevezése		Értékelés/ellenőrzés módja	Pontszám
2	Középfokú végzettség	1 fő	Bizonyítvány másolata	1
3		1 fő felett		5
4	Felsőfokú végzettség	1 fő	Oklevél másolata	10
5		1 fő felett		20
6	Megőrzésbe vont fajta/fajták nőivarú állomány létszáma	200 alatt	Törzskönyvi nyilvántartás 2012. január 1-jei állapota szerint	20
7		200–500		15
8		501–1000		10
9		1000 felett		5
10	Központi apaállat-jelölt nevelése		Támogatási kérelem szerint	15
11	Apaállat mesterséges termékenyítő állomáson való elhelyezése			10
12	Mindösszesen			Max. 65 pont

3. Tenyésztésszervezés célprogram

	A	B	C	D
1	Értékelési szempont megnevezése		Értékelés/ellenőrzés módja	Pontszám
2	Felsőfokú végzettség	1 fő	Oklevél másolata	10
3		1 fő felett		20
4	Megőrzésbe vont fajta/fajták nőivarú állomány létszáma	200 alatt	Törzskönyvi nyilvántartás 2012. január 1-jei állapota szerint	20
5		200–500		15
6		501–1000		10
7		1000 felett		5
8	Vonalfenntartás		Tenyésztési program szerint	10
9	Fajtahasznosítási program fenntartása			10
10	A fajta speciális tulajdonságainak és a fajta jellemző szociális viselkedésformáinak a megőrzése			5
11	Mindösszesen			Max. 65 pont

4. Tájékoztatás és ismeretterjesztés célprogram

	A	B	C	D
1	Értékelési szempont megnevezése		Értékelés/ellenőrzés módja	Pontszám
2	Felsőfokú végzettség	1 fő	Oklevél másolata	10
3		1 fő felett		20
4	Megőrzésbe vont fajta/fajták nőivarú állomány létszáma	200 alatt	Törzskönyvi nyilvántartás 2012. január 1-jei állapota szerint	20
5		200–500		15
6		501–1000		10
7		1000 felett		5
8	Az állatállományok genetikai jellemzőinek vagy a beltenyésztettség mértékének meghatározása		Támogatási kérelem szerint	15
9	Az állatgenetikai erőforrásokkal foglalkozó nemzetközi szervezetben tagdíj fizetése			10
10	Mindösszesen			Max. 65 pont

”

VI. Az Alkotmánybíróság határozatai, teljes ülési állásfoglalásai és végzései

Az Alkotmánybíróság 19/2013. (VII. 19.) AB határozata az egyes törvényeknek a nemzetbiztonsági ellenőrzés új szabályainak megállapítása érdekében szükséges módosításáról szóló 2013. évi LXXII. törvény 9. és 13. §-a hatálybalépésének felfüggesztéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány alapján indult eljárásban, ideiglenes intézkedés tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság az egyes törvényeknek a nemzetbiztonsági ellenőrzés új szabályainak megállapítása érdekében szükséges módosításáról szóló 2013. évi LXXII. törvény 9. és 13. §-ának 2013. augusztus 1-jei hatálybalépését felfüggeszti.
2. Az Alkotmánybíróság megállapítja: ha a felfüggesztő döntés hatályát vesztené, az egyes törvényeknek a nemzetbiztonsági ellenőrzés új szabályainak megállapítása érdekében szükséges módosításáról szóló 2013. évi LXXII. törvény 9. és 13. §-a hatálybalépésének időpontja – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 61. § (4) bekezdése alapján – 2014. március 27.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

I n d o k o l á s

I.

[1] 1. Az alapvető jogok biztosa az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 24. § (2) bekezdése alapján kezdeményezte, hogy az Alkotmánybíróság vizsgálja meg és az Abtv. 41. § (1) bekezdésében biztosított jogkörében semmisítse meg az „egyes törvényeknek a nemzetbiztonsági ellenőrzés új szabályainak megállapítása érdekében szükséges módosításáról" szóló 2013. évi LXXII. törvény (a továbbiakban: Nbtvmód.) 9. §-ának azt a szövegrészét, amely a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Nbtv.) 68. § (4) bekezdését állapítja meg; 10. §-ának azt a szövegrészét, amely az Nbtv. 69. § (4) bekezdés b) pontját állapítja meg; 13. §-ának azt a szövegrészét, amely az Nbtv. 72. § (3) bekezdését állapítja meg, valamint 16. §-ának azt a szövegrészét, amely az Nbtv. 72/C. § (4) bekezdését állapítja meg.

[2] Álláspontja szerint az Nbtvmód. hivatkozott rendelkezései sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését (jogállamiság elve); az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdését (hatalom megosztásának elve); az Alaptörvény VI. cikk (1) és (2) bekezdését (magánszféra és személyes adatok védelme).

[3] 1.1. Az Nbtvmód. egyebek között a nemzetbiztonsági ellenőrzésre vonatkozó szabályokat változtatja meg, módosítja az ellenőrzés módszerét, eszközeinek alkalmazási körét, a jogorvoslatot, az ellenőrzés alá tartozó személyek meghatározására irányadó rendelkezéseket. Az Nbtvmód. módosítja az Nbtv. 68. §-át; a módosított szakasz (4) bekezdése értelmében nem csupán a jogviszony létrejöttét megelőzően, hanem azt követően, folyamatosan is helye van nemzetbiztonsági ellenőrzésnek.

[4] Az Nbtv. új, az Nbtvmód. 13. §-ával megállapított 72. § (3) bekezdéséből az következik, hogy ilyen esetben titkos információgyűjtés is folytatható, évente kétszer 30 napig.

[5] Az indítvány szerint a titkosszolgálati eszközökkel való megfigyelés vagy ellenőrzés az érintett személynek az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében rögzített alapjogát korlátozza, beavatkozást jelent a magánszférába. Bár a nemzetbiztonsági érdek legitim cél a magánszféra korlátozására, az Nbtv. új 68. § (4) bekezdése és 72. § (3) bekezdése nem felel meg az alkotmányossági kritériumoknak. E rendelkezések nem követelik meg, hogy bármilyen ok vagy gyanú felmerülése esetén kerüljön sor az ellenőrzés megismétlésére; a puszta tény, hogy

az érintettel szemben már folyt nemzetbiztonsági ellenőrzés, elegendő a titkosszolgálati eszközök viszonylag hosszú távú alkalmazására. Továbbá, a nemzetbiztonsági ellenőrzés sajátosságai folytán az nem csupán az érintettre, hanem családtagjaira is kihathat.

[6] A hivatkozott rendelkezések lehetővé teszik az ellenőrzést végző számára, hogy olyan adatokat gyűjtsön, amelyek feltárják a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy magánszférájának legbensőbb, leginkább védett területeit, korlátozva a magánlakás és a magántitok sérthetetlenségét is.

[7] A fentiek alapján az indítványozó szerint az Nbtv. 2013. augusztus 1-jén hatályba lépő 68. § (4) bekezdése és 72. § (3) bekezdése sérti az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében rögzített magán- és családi élet tiszteletben tartásához (magánszférához) való jogot, valamint a személyes adatok Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése szerinti védelméhez való jogot.

[8] 1.2. Az Nbtvmód. – 69. § (4) bekezdést b) pontját megállapító – 10. §-a szerint „a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső egyes jogviszonyokat kormányzati irányítás alatt álló foglalkoztató szervezetek vonatkozásában a Kormány rendeletben, kormányzati irányítás alatt nem álló foglalkoztató szervezet esetében a foglalkoztató szervezet vezetője a nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálatokat irányító miniszter egyetértésével kiadott közjogi szervezetszabályozó eszközben, ha ennek kiadására nem jogosult, a nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálatokat irányító miniszter jóváhagyásával munkáltatói intézkedésben, írásban határozza meg" [Nbtv. 69. § (4) bekezdés].

[9] Ezzel szemben az Nbtv. hatályos 69. §-a tételesen felsorol egyes jogviszonyokat (pl. miniszter, államtitkár, minisztériumi főosztályvezető stb.), más esetekben pedig a szerv vezetőjének mérlegelési jogkörére bízza, hogy a folytatott tevékenység, illetve a minősített adatok kezelése indokolja-e a nemzetbiztonsági ellenőrzést. A (részben) egyedi elrendelést tehát a normatív elrendelés váltja fel.

[10] Az Nbtvmód. 10. §-a által bevezetett módosítás folytán az Nbtv. 69. § (4) bekezdés b) pontjának utaló szabályából az következik, hogy csak a hatáskörrel rendelkező miniszter egyetértésével (jóváhagyásával) határozható meg, hogy melyek azok a jogviszonyok, amelyek betöltői fokozottan ki vannak téve jogellenes befolyásolási szándéknak, leplezett támadásnak vagy fenyegetésnek [Nbtv. 74. § in) alpont]. Az itt meghatározott esetkörök objektív módon nem határozhatók meg, sok esetben csak az egyedi esetben dönthető el, hogy az adott státussal kapcsolatban felmerülhet-e nemzetbiztonsági kockázat. A hatalmi ágak elválasztásából, a Kormánytól független szervek autonómiájából közvetlenül következik az az igény, hogy a Kormány tagjának ne legyen „vétójoga" a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső jogviszonyok meghatározásában és ezen keresztül elvi lehetősége se legyen a független intézmények szervezetrendszerének, személyzeti politikájának alakítására, és ezen keresztül ne befolyásolhassa (akadályozhassa) a független szerveket feladataik ellátásában.

[11] A hatalmi ágak elválasztásából származó követelmény az indítványozó szerint, hogy a végrehajtó hatalomnak tiszteletben kell tartania a független intézmények autonómiáját; épp ezért a független intézmények szervezetére vonatkozó szabályokat a Kormány tagja nem állapíthatja meg rendeletben, e kérdéseket törvénynek kell rögzítenie.

[12] E garanciáknak az indítvány szerint az Nbtvmód. Nbtv. 69. § (4) bekezdés b) pontját előíró szövegrész nem felel meg, így az ellentétes az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdéséből levezethető követelményekkel.

[13] 1.3. Az indítvány szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogállamiságból ered az a követelmény, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatok eljárását is a jog alá kell rendelni, a jog uralmának a nemzetbiztonságot érintő kérdésekben is érvényesülnie kell. Ebből következően az Nbtv.-nek garanciákat kell adnia arra, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatok, valamint az azokat felügyelő miniszter döntése nem önkényes.

[14] Az Nbtvmód. az intézményi garancia hiányát kísérli meg azzal orvosolni, hogy az Nbtv. új 72/C. §-a lehetővé teszi, hogy a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy a hozzájárulás megtagadásával vagy visszavonásával szemben panasszal forduljon a miniszterhez. Az Nbtv. 72/C. § (4) bekezdése rögzíti továbbá, hogy a panasszal szemben további jogorvoslatnak (azaz a bírósághoz fordulásnak) nincs helye. Mindebből az következik, hogy panasz esetén a miniszter fogja eldönteni azt, hogy adott személy esetében fennállnak-e a biztonsági feltételek; e döntés önkényességét pedig semmilyen garancia sem zárja ki. Az egyfokú jogorvoslati rend nem teszi lehetővé a nemzetbiztonsági ellenőrzés külső kontrollját. A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá esők között a Kormánytól független állami szervek képviselői is vannak, esetükben a külső jogorvoslat kizárása a hatalommegosztás Alaptörvény C) cikkéből következő elvével is ellentétes és sérti a jogállamiság Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített elvét is, mert nem teszi lehetővé annak bírói ellenőrzését, hogy a nemzetbiztonsági ellenőrzés pártatlanul, tisztességesen történik. A külső kontroll fontosságára hívta fel a figyelmet az Európa Tanács ajánlása [ET tagállamaiban működő belső biztonsági szolgálatok felügyeletére vonatkozó 1402. (1999) sz. ajánlás, melyet 1999. április 26-án (9. ülés) fogadott el a Közgyűlés] is, amely – a szervezetre, valamint az operatív tevékenységre vonatkozó részei mellett – a hatékony demokratikus ellenőrzéssel is foglalkozik. Felhívja a tagállamokat, hogy

a bírói, a priori ellenőrzés mellett, ex post facto ellenőrzést is tegyenek lehetővé, vagyis amennyiben az érintettek úgy érzik, hogy nemzetbiztonsági ellenőrzés vagy operatív tevékenység során jogaikat feleslegesen megsértették vagy figyelmen kívül hagyták, legyen lehetőségük bírósághoz vagy más jogi testülethez fordulni.

[15] Erre tekintettel az indítványozó szerint az Nbtv. új 72/C. § (4) bekezdése – a további jogorvoslat kizárása miatt – sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levonható követelményeket.

[16] 2. Az Abtv. 61. § (2) bekezdésére hivatkozással kérte az Alkotmánybíróságot, hogy az Nbtvmód. 2013. augusztus 1-jén hatályba lépő rendelkezéseinek hatálybalépését az indítvány elbírálásáig függessze fel, mivel az érintett alapjogok védelme és a jogbiztonság követelményének érvényesülése érdekében azonnali intézkedésre van szükség.

II.

[17] 1. Az Alkotmánybíróság egy korábbi döntése szerint „a felfüggesztés számos feltétel egyidejű teljesülése esetén lehetséges. Csak hatályba nem lépett jogszabály hatálybalépését lehet felfüggeszteni. A felfüggesztés kivételes lehet. Feltétel, hogy a felfüggesztésre „súlyos és helyrehozhatatlan" következmény elkerülése érdekében kerülhet sor, ezek együttes feltételek. Ha a hatálybalépésnek nincs közvetlen következménye, vagy az nem súlyos, vagy súlyos, de nem helyrehozhatatlan, vagy helyrehozhatatlan, de nem súlyos – nincs helye felfüggesztésnek. Feltétel, hogy a következmény összességében hátrányos lenne. Feltétel annak valószínűsítése is, hogy ezt a következményt a hatálybalépés önmagában vagy kényszerű jogalkalmazói lépések révén, belátható időn belül okozná. Feltétel, hogy a felfüggesztési intézkedésnek az Alaptörvény védelmét kell szolgálnia, vagy a jogbiztonság védelme érdekében kell történnie; önmagában nemzetközi szerződés feltételezett sérelmére hivatkozva nincs helye felfüggesztésnek." {31/2012. (VI. 29.) AB határozat, Indokolás [17]–[18]}.

[18] 2. Az Alkotmánybíróság külön vizsgálta, hogy az Nbtvmód. 9., 10., 13. és 16. §-a tekintetében a feltételek fennállnak-e.

[19] Arra a következtetésre jutott, hogy a fenti feltételek az Nbtvmód. 9. és 13. §-aival összefüggésben teljesültek.

[20] 2.1. Az Nbtvmód. 9. §-ának az Nbtv. 68. §-a (4) bekezdését módosító egyik rendelkezése kimondja, hogy a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy – az (5) bekezdésben megjelöltek kivételével, amely szerint a miniszter, az államtitkár, a Bizottságba, illetve a Honvédelmi Bizottságba jelölt vagy abba megválasztott országgyűlési képviselő nemzetbiztonsági ellenőrzését a 72. § (1) bekezdésében foglaltak szerint kell elvégezni – a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonya fennállása alatt folyamatosan nemzetbiztonsági ellenőrzés alatt áll, amelynek során a 72. § (3) bekezdése szerint kell eljárni.

[21] A 72. § (3) bekezdését az Nbtvmód. 13. §-a állapítja meg.

[22] Eszerint a 68. § (4) bekezdésben foglaltak szerinti nemzetbiztonsági ellenőrzés során a nemzetbiztonsági ellenőrzést végző nemzetbiztonsági szolgálat elvégezheti az (1) bekezdésben meghatározott ellenőrzést, azzal az eltéréssel, hogy a titkos információgyűjtés külső engedélyhez kötött eszközeit és módszereit ugyanazon nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy vonatkozásában naptári évenként legfeljebb két ízben, alkalmanként legfeljebb 30 napig alkalmazhatja.

[23] 2.2. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. Az Alaptörvény a magánélet sérthetetlenségének jogát jelentősen kibővíti az előző Alkotmány szabályaihoz képest. A magántitok kifejezést az Alaptörvény nem használja, helyette a magán- és családi életet, az otthont és a kapcsolattartást védi.

[24] A jelen határozatban felfüggesztéssel érintett szabályok értelmében a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonya fennállása alatt, vagyis viszonylag hosszú, és határozatlan idejű időtartamon keresztül, folyamatosan nemzetbiztonsági ellenőrzés alatt áll, amelynek során vele szemben alkalmazni lehet a titkos információgyűjtés eszközeit és módszereit, naptári évenként legfeljebb két ízben, alkalmanként legfeljebb 30 napig (a titkos információgyűjtés eszközei közé tartozik a lakás titkos átkutatása, film- és hangfelvétel készítése, postai küldemény felbontása, telefonlehallgatás, e-mail megismerése).

[25] Az Nbtv. vonatkozó rendelkezései alapjogot korlátoznak, az érintett személynek a magánszférája védelméhez való jogát. Ezért meg kell felelniük az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében rögzített szükségesség és arányosság követelményének. Ez a követelmény vonatkozik arra is, hogy az ellenőrzés során milyen súlyú, a magánszféra védelméhez tartozó jogokat korlátozó eszközöket használhatnak a szolgálatok, milyen gyakorisággal és milyen időtartam alatt.

[26] Alkotmányossági szempontból aggályos, hogy a hivatkozott rendelkezések „folyamatosan" lehetővé teszik az ellenőrzést végző számára, hogy olyan adatokat gyűjtsön, amelyek feltárják a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá

eső személy magánszférájának legbensőbb, leginkább védett területeit, korlátozva a magánlakás és a magántitok sérthetetlenségét is. A titkos információgyűjtés rendeltetéséből következően mindez oly módon történik, hogy az érintettnek nincs lehetősége magánszférájának a védelmére, hiszen az információgyűjtés irányairól, mélységéről, konkrét céljáról, részleteiről annak titkos volta miatt még akkor sem szerezhet tudomást, ha egyébként a nemzetbiztonsági ellenőrzés alatt állás tényéről, a jogszabályból eredően, tud. Az Nbtv. jelenleg még hatályos szabályai garanciát nyújtanak arra nézve, hogy a nemzetbiztonsági ellenőrzés, amely a magánszféra jelentős korlátozásnak való kitettségét eredményezheti, csak meghatározott ideig, „C" típusú ellenőrzés esetén 60 napig tarthat [71/A. § (1) bekezdés].

[27] Az Nbtvmód. felfüggesztett szabályainak alkalmazása az érintett személy magánéletébe való beavatkozással súlyos és helyrehozhatatlan, jelentős hátránnyal járó következményt okozhatna, a hatályba lépést követően belátható időn belül. Ez azért van így, mert a hatályba lépést követően az érintett személyek a törvény szóhasználata szerint folyamatos ellenőrzés alatt állnának.

[28] Az Nbtvmód. 9. és 13. §-ai vizsgálata során az alaptörvény-ellenesség fennállása valószínűsíthető az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében rögzített alapvető jog, a magán- és családi élet védelme, az otthon tiszteletben tartása állami kötelezettsége alapján. Az Nbtvmód. e rendelkezései olyan, súlyosan korlátozó rendelkezéseket tartalmaznak, amelyek a magánszférába való beavatkozás módjánál, folyamatosságánál és mértékénél fogva az alaptörvény-ellenességet valószínűsítik. Aránytalanná válik az alapjog korlátozása, ha a mondott nemzetbiztonsági ellenőrzés nem időszakonként ismétlődő, célhoz kötött ellenőrzés, hanem az folyamatosan, viszonylag hosszú ideig, az ellenőrzésre okot adó konkrét körülmény felmerülése és konkrét cél nélkül is végezhető, vagyis általános szűrő-kutató tevékenységet jelent.

[29] Ezért az Alkotmánybíróság az Nbtvmód. 9. és 13. §-a hatálybalépését felfüggesztette.

[30] Az Alkotmánybíróság a jelen esetben nem látott okot az Nbtvmód. 9. és 13. §-a rendelkezéseihez kapcsolódó, ezek végrehajtásával összefüggő szabályok – az Nbtvmód. 10. és 16. §-a – hatálybalépésének a felfüggesztésére.

[31] 3. A felfüggesztésről szóló határozatnak rendelkeznie kell arról is, hogy ha a felfüggesztő döntés hatályát vesztené, akkor az Nbtv. 9. és 13. §-a mikor lép hatályba. Az Alkotmánybíróság erre az esetre – az Abtv. 61. § (4) bekezdése alapján – meghatározta, hogy a hatálybalépés időpontja 2014. március 27.

Budapest, 2013. július 15.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: II/981/2013.

Az Alkotmánybíróság 20/2013. (VII. 19.) AB határozata a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény egyes rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése folyamatban lévő ügyben alkalmazandó jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában – *dr. Juhász Imre* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával és *dr. Pokol Béla* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény 6. § (3) bekezdésének b) pontja, valamint 6. §-ának (4) bekezdése alaptörvény-ellenes, ezért azt 2013. december 31-ével megsemmisíti.
   A megsemmisítésnek megfelelően a 6. § (3) bekezdése a következő szöveggel marad hatályban:
   „(3) Az e törvény hatálya alá tartozó tevékenységet nem végezhet:
   a) aki büntetett előéletű,
   b)
   c) aki ellen kétévi vagy ennél hosszabb tartamú szabadságvesztéssel fenyegetett szándékos bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt büntetőeljárás folyik, a büntetőeljárás jogerős befejezéséig."
2. A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény 6. § (3) bekezdésének b) pontja, valamint 6. §-ának (4) bekezdése a Pécsi Törvényszék előtt 7.K.20.034/2010. szám alatt folyamatban lévő ügyben nem alkalmazható.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

I n d o k o l á s

I.

[1] 1. Az alkotmánybírósági eljárást kezdeményező bíró – az eljárás felfüggesztése mellett – a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény (a továbbiakban: SzVMt.) 6. § (3) bekezdésének b) pontja, valamint 6. § (4) bekezdésének b) pontja alkotmányellenességének (alaptörvény-ellenességének) megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól. Ezzel összefüggésben kezdeményezte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság mondja ki a vitatott jogszabályi rendelkezések alkalmazhatóságának tilalmát a Baranya Megyei Bíróság (Pécsi Törvényszék) előtt 7.K.20.034/2010. szám alatt folyamatban lévő eljárásban.

[2] Az indítvány szerint az alapul szolgáló ügyben a felperes személy- és vagyonőri igazolvány iránti kérelmét az alperes Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság arra hivatkozással utasította el határozatban, hogy az elbíráláskor hatályos SzVMt. 6. § (3) bekezdése alapján nem végezhet személy- és vagyonőri tevékenységet, akit a b) pontban meghatározott bűncselekmény miatt ítéltek el, amennyiben a (4) bekezdés szerinti idő még nem telt el. A felperessel szemben garázdaság elkövetése miatt korábban pénzbüntetést szabtak ki, ezért a mentesítés beálltától számított öt évig – jelen esetben 2011. augusztus 23-ig – nem végezhetett személy-és vagyonőri tevékenységet.

[3] A felperes kereseti kérelmében az alperesi határozat bírósági felülvizsgálatát kérte, egyúttal alkotmánybírósági indítványt terjesztett elő az SzVMt. kapcsolódó rendelkezései alkotmányellenességének megállapítása iránt. Kiemelte, hogy az Alkotmánybíróság 144/2008. (XI. 26.) AB határozatával (a továbbiakban: Abh.) megsemmisítette a 2009. június 30. előtt hatályos SzVMt. 6. §-ának (3) bekezdését arra hivatkozással, hogy a jogszabályhely által alkalmazott megoldás eredményeképpen a szabályozás által érintett foglalkozások gyakorolhatósága a büntetett előélethez fűződő hátrányok alóli mentesítést követően további 3–15 év közötti időtartamra teljes egészében ellehetetlenül. Hivatkozott arra, hogy a foglalkozás gyakorlásához való jog az indokolatlan állami beavatkozásokkal és korlátozásokkal szemben a szabadságjogokhoz hasonló védelemben részesül, ezért a munkaerőpiacra való belépés korlátozása csak szűk teret kaphat. „A védelem és a foglalkozáshoz való jog korlátozása között harmóniát kell teremteni, figyelembe kell venni[:] az alapvető szükségletek kielégítéséhez, a tulajdonhoz elsősorban a munkán keresztül vezet az út, ezen alapszik az elítéltek eredményes reszocializációja is." Utalva rá, hogy „a rendszeres

jövedelmet biztosító foglalkozás gyakorlása alkalmas arra, hogy visszasegítse az egyént az ismételt bűnelkövetéstől mentes szabadság állapotába", a felperes felhívta a figyelmet az alábbiakra is: „Amennyiben a foglalkozás gyakorlásához való jog még a kisebb tárgyi súlyú bűncselekményekhez kapcsolódóan is a mentesülést követően is hosszú időn át, széles körben a jogsértés feltételezett és távoli veszélyére hivatkozással ellehetetlenül, az már nem csupán a rehabilitáció eszméje által támasztotta ésszerű igényekkel áll szemben, hanem aránytalan korlátozást is jelent."

[4] Az Alkotmánybíróság hivatkozott döntése alapján a jogalkotó módosította az SzVMt. 6. § (3) bekezdésének b) pontját, és egy új (4) bekezdésben meghatározta az egyes bűncselekményekhez kapcsolódó mentesítési időt. Ez a megoldás ugyanakkor a felperes megítélése szerint szintén nem felel meg az Alkotmánybíróság által a kérdés vizsgálata során rögzített arányosság követelményének, mivel a foglalkozás gyakorlásához való jog ugyanúgy hosszú időre ellehetetlenül. Erre tekintettel indítványozta a felperes a vitatott rendelkezések alkotmánybírósági felülvizsgálatát.

[5] Az eljáró bíróság osztotta a felperes jogi álláspontját, ezért az alapeljárás felfüggesztése mellett jelen indítvánnyal az Alkotmánybírósághoz fordult.

[6] 2. Az indítványt előterjesztő bíró az Alkotmánybíróság III/1178-1/2012. AB végzésére hivatkozva 2012. március 5-én előterjesztett kérelmét azzal egészítette ki, hogy a támadott rendelkezések álláspontja szerint az „Alaptörvény 15., illetve 12. cikkeit sértik" (A tényleges számozás szerint a XII. és XV. cikket.).

[7] Megítélése szerint a hatályos szabályozás azzal, hogy a büntetett előélethez fűződő hátrányok alóli mentesítést követően is korlátozza a büntetlen előéletű személyek munkavállalását, „az Alaptörvény 15. cikkében rögzített általános diszkrimináció tilalomnak az Alaptörvény 12. cikkében konkretizált foglalkozás szabad megválasztásához való" jog aránytalan korlátozását jelenti, annak ellehetetlenülését eredményezi.

[8] Az indítványozó utal rá, hogy a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 102. § (1) bekezdésének a) pontja értelmében közérdekű munka, pénzbüntetés és főbüntetés helyett alkalmazott mellékbüntetés esetén a törvény erejénél fogva áll be a mentesítés az ítélet jogerőre emelkedésének a napján. A büntető törvény mentesítéssel kapcsolatos szabályai azt a célt szolgálják, hogy az egykori bűnelkövető a büntetett előélethez fűződő hátrányok alóli mentesülést követően ne legyen köteles számot adni korábbi elítéléséről, ismételten gyakorolhassa mindazon jogait, amelyek korábban büntetett előélete miatt nem illették meg. Abban az esetben ugyanakkor, ha a – törvényi, bírói vagy kegyelmi – mentesítést követően az érintettek bizonyos tevékenységek gyakorlásához való jogát külön jogszabály korlátozza, kiüresednek a büntető törvény utalt rendelkezései.

II.

[9] Az Alkotmánybíróság eljárása során a következő jogszabályi rendelkezéseket vette figyelembe:

[10] 1. Az Alaptörvénynek az indítvány elbírálása során figyelembe vett rendelkezései:

„XII. cikk (1) Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.

(2) Magyarország törekszik megteremteni annak feltételeit, hogy minden munkaképes ember, aki dolgozni akar, dolgozhasson."

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékosság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

(3) A nők és a férfiak egyenjogúak.

(4) Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.

(5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket."

[11] 2. A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: új Btk.) indítvánnyal érintett rendelkezései:

„97. § (1) A büntetőjogi felelősség megállapításához, büntetés kiszabásához vagy intézkedés alkalmazásához fűződő hátrányos jogkövetkezményt törvény állapíthat meg.

(2) A büntetőjogi felelősség megállapítására, a kiszabott büntetésre és az alkalmazott intézkedésre vonatkozó adatokat közhiteles hatósági nyilvántartás tartalmazza a törvényben meghatározott időpontig, ezt követően hátrányos jogkövetkezmény az elítélés miatt már nem állapítható meg az elítélttel szemben."

„98. § (1) A mentesítés folytán – törvény eltérő rendelkezése hiányában – az elítélt mentesül a büntetett előélethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól.

(2) A mentesített személy büntetlen előéletűnek tekintendő, és – törvény eltérő rendelkezése hiányában – nem tartozik számot adni olyan elítéltetésről, amelyre nézve mentesítésben részesült.

(3) Újabb bűncselekmény elkövetése esetén a mentesítés nem terjed ki azokra a büntetőjogi jogkövetkezményekre, amelyeket e törvény a korábbi elítéléshez fűz."

„100. § (1) E törvény erejénél fogva áll be a mentesítés

a) elzárás, pénzbüntetés és közérdekű munka esetén az ítélet jogerőre emelkedésének napján,

b) foglalkozástól eltiltás, járművezetéstől eltiltás, kitiltás és sportrendezvények látogatásától való eltiltás esetén az ítélet jogerőre emelkedése napján, […]"

[12] 3. Az SzVMt. indítvánnyal érintett rendelkezései:

„6. § (3) Az e törvény hatálya alá tartozó tevékenységet nem végezhet:

a) aki büntetett előéletű,

b) akit

ba) a 2013. június 30-ig hatályban volt, a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1978. évi IV. törvény) szerinti állam elleni bűncselekmény (1978. évi IV. törvény X. fejezet), emberiség elleni bűncselekmény (1978. évi IV. törvény XI. fejezet), személy elleni bűncselekmény [1978. évi IV. törvény 166–168. §, 170. § (2)–(6) bekezdés, 171. §, 174. §, 174/A. §, 174/B. §, 174/C. §, 175. §, 175/A. §, 175/B. §, 176. § (2) bekezdés b) pont és (3)–(4) bekezdés], nemi erkölcs elleni erőszakos bűncselekmény [1978. évi IV. törvény 197. és 198. §, 207. § (3) bekezdés b) pont], hivatali bűncselekmény (1978. évi IV. törvény XV. fejezet, IV. cím), hivatalos személy elleni bűncselekmények (1978. évi IV. törvény XV. fejezet V. cím), embercsempészés (1978. évi IV. törvény 218. §), közveszélyokozás [1978. évi IV. törvény 259. § (1)–(3) bekezdés], közérdekű üzem működésének megzavarása (1978. évi IV. törvény 260. §), terrorcselekmény (1978. évi IV. törvény 261. §), nemzetközi gazdasági tilalom megszegése (1978. évi IV. törvény 261/A. §), légi jármű, vasúti, vízi, közúti tömegközlekedési vagy tömeges áruszállításra alkalmas jármű hatalomba kerítése (1978. évi IV. törvény 262. §), visszaélés robbanóanyaggal vagy robbantószerrel (1978. évi IV. törvény 263. §), visszaélés lőfegyverrel vagy lőszerrel (1978. évi IV. törvény 263/A. §), visszaélés haditechnikai termékkel és szolgáltatással, illetőleg kettős felhasználású termékkel (1978. évi IV. törvény 263/B. §), bűnszervezetben részvétel (1978. évi IV. törvény 263/C. §), a visszaélés radioaktív anyaggal (1978. évi IV. törvény 264. §), visszaélés nemzetközi szerződés által tiltott fegyverrel (1978. évi IV. törvény 264/C. §), tiltott állatviadal szervezése (1978. évi IV. törvény 266/A. §), állatkínzás (1978. évi IV. törvény 266/B. §), garázdaság (1978. évi IV. törvény 271. §), önbíráskodás (1978. évi IV. törvény 273. §), visszaélés kábítószerrel (1978. évi IV. törvény 282–282/C. §), visszaélés kábítószer-prekurzorral (1978. évi IV. törvény 283/A. §), visszaélés új pszichoaktív anyaggal (1978. évi IV. törvény 283/B. §), vagyon elleni szándékos bűncselekmény (1978. évi IV. törvény 316–324. §, 326. §, 327. §) vagy szökés és elöljáró vagy szolgálati közeg elleni erőszak fegyveresen elkövetett esetei [1978. évi IV. törvény 343. § (2) bekezdés a) pont és (4)–(5) bekezdés, valamint 1978. évi IV. törvény 355. § (2) bekezdés a) pont] alapján,

bb) a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) szerinti emberiesség elleni bűncselekmény (Btk. XIII. Fejezet), háborús bűncselekmény (Btk. XIV. Fejezet), emberölés (Btk. 160. §), erős felindulásban elkövetett emberölés (Btk. 161. §), öngyilkosságban közreműködés (Btk. 162. §), testi sértés [Btk. 164. § (3)–(8) bekezdés], foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés (Btk. 165. §), kábítószer-kereskedelem (Btk. 176–177. §), kábítószer birtoklása (Btk. 178–179. §), kóros szenvedélykeltés (Btk. 181. §), kábítószer készítésének elősegítése (Btk. 182. §), kábítószer-prekurzorral visszaélés (Btk. 183. §), új pszichoaktív anyaggal visszaélés (Btk. 184. §), emberrablás (Btk. 190. §), emberrablás feljelentésének elmulasztása (Btk. 191. §), emberkereskedelem (Btk. 192. §), személyi szabadság megsértése (Btk. 194. §), kényszerítés (Btk. 195. §), szexuális erőszak (Btk. 197. §), kerítés [Btk. 200. § (4) bekezdés c) pont], a lelkiismereti és vallásszabadság megsértése (Btk. 215. §), közösség tagja elleni erőszak (Btk. 216. §), az egyesülési, a gyülekezés szabadság, valamint a választási gyűlésen való részvétel jogának megsértése (Btk. 217. §), magánlaksértés [Btk. 221. § (2) bekezdés b) pont és (3)–(4) bekezdés], állatkínzás (Btk. 244. §), orvvadászat (Btk. 245. §), orvhalászat (Btk. 246. §), tiltott állatviadal szervezése (Btk. 247. §), radioaktív anyaggal visszaélés (Btk. 250. §), nukleáris létesítmény üzemeltetésével visszaélés (Btk. 251. §), atomenergia alkalmazásával visszaélés (Btk. 252. §), állam elleni bűncselekmény (Btk. XXIV. Fejezet), hivatali bűncselekmény (Btk. XXVIII. Fejezet), hivatalos személy elleni bűncselekmény (Btk. XXIX. Fejezet), terrorcselekmény (Btk. 314–316. §), terrorcselekmény feljelentésének elmulasztása (Btk. 317. §), terrorizmus finanszírozása (Btk. 318. §), jármű hatalomba kerítése (Btk. 320. §), bűnszervezetben részvétel (Btk. 321. §), közveszély okozása [Btk. 322. § (1)–(3) bekezdés], közérdekű üzem működésének megzavarása (Btk. 323. §), robbanóanyaggal vagy robbantószerrel

visszaélés (Btk. 324. §), lőfegyverrel vagy lőszerrel visszaélés (Btk. 325. §), nemzetközi szerződés által tiltott fegyverrel visszaélés (Btk. 326. §), nemzetközi gazdasági tilalom megszegése (Btk. 327. §), nemzetközi gazdasági tilalom megszegése feljelentésének elmulasztása (Btk. 328. §), haditechnikai termékkel vagy szolgáltatással visszaélés (Btk. 329. §), kettős felhasználású termékkel visszaélés (Btk. 330. §), garázdaság (Btk. 339. §), embercsempészés (Btk. 353. §), vagyon elleni erőszakos bűncselekmény (Btk. XXXV. Fejezet), lopás (Btk. 370. §), rongálás (Btk. 371. §), sikkasztás (Btk. 372. §), csalás (Btk. 373. §), hűtlen kezelés (Btk. 376. §), orgazdaság (Btk. 379. §), jármű önkényes elvétele (Btk. 380. §), vagy szökés és elöljáró vagy szolgálati közeg elleni erőszak fegyveresen elkövetett esetei [Btk. 434. § (2) bekezdés a) pont és (3)–(4) bekezdés, valamint Btk. 445. § (2) bekezdés a) pont] alapján, vagy

bc) olyan bűntett miatt, amelyet bűnszervezet keretében követett el,

elítéltek, és a (4) bekezdésben meghatározott időtartam még nem telt el;

c) aki ellen kétévi vagy ennél hosszabb tartamú szabadságvesztéssel fenyegetett szándékos bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt büntetőeljárás folyik, a büntetőeljárás jogerős befejezéséig.

(4) Az e törvény hatálya alá tartozó tevékenységet nem végezhet, akivel szemben a (3) bekezdés b) pontjában meghatározott

a) szándékos bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztést szabtak ki,

aa) öt évet el nem érő szabadságvesztés esetén a mentesítés beálltától számított tíz évig,

ab) ötévi vagy azt meghaladó szabadságvesztés esetén a mentesítés beálltától számított tizenkettő évig;

b) szándékos bűncselekmény miatt közérdekű munkát vagy pénzbüntetést szabtak ki, a mentesítés beálltától számított öt évig;

c) szándékos bűncselekmény miatt végrehajtásában felfüggesztett

ca) szabadságvesztést szabtak ki, a mentesítés beálltától számított nyolc évig,

cb)”

III.

[13] Az indítvány megalapozott.

[14] 1. Az SzVMt. 6. § (3) bekezdésének 2009. június 30-át megelőzően hatályos szövege arról rendelkezett, hogy ha a személy- és vagyonvédelmi, valamint magánnyomozói tevékenység (ideértve a magánnyomozói tevékenység szervezését és irányítását is) végzésére feljogosító igazolvány kiadása iránti kérelmet előterjesztő személyt a bűncselekmények meghatározott körébe tartozó valamely cselekmény miatt elítélték vagy vele szemben intézkedést alkalmaztak, a kérelem a büntetés vagy intézkedés külön jogszabályban meghatározott bűnügyi nyilvántartásának időtartamáig, de legalább a jogerős döntés meghozatalát követő három évig nem volt teljesíthető.

[15] A bűnügyi nyilvántartásról és a hatósági erkölcsi bizonyítványról szóló 1999. évi LXXXV. törvény (a továbbiakban: Bnyt.) 2009. június 30-át megelőzően hatályban volt – és az SzVMt. által utalt – rendelkezései szerint a terhelteket a büntetett előélethez fűződő hátrányok alóli mentesülést követően – a bűncselekmény szándékos vagy gondatlan elkövetésétől, az alkalmazott szankciótól és egyéb szempontoktól függően – eltérő ideig, 3-tól 15 évig még nyilván kellett tartani. Ez a kötelezettség kiterjedt a büntetőjogi szankció alkalmazása nélkül lezárt egyes ügyekre, a nem bíróság által alkalmazott szankciókra, esetenként a felmentő ítélettel befejezett esetekre is. A kötelező nyilvántartás időtartama pedig mindig meghaladta a mentesítéshez előírt időt. A Bnyt. azt is kimondta, hogy a nyilvántartási idő semmilyen eljárásban nem kifogásolható, és annak mérlegelés útján való rövidítésére sincs mód.

[16] 2. Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban megvizsgálta és megállapította az SzVMt. 6. § (3) bekezdésének alkotmányellenességét, így az érintett szabályozást 2009. június 30. napjával megsemmisítette.

[17] Az Abh. szerint az „SzVMt. 6. § (3) bekezdésében megjelenő azon kívánalom, amely bizonyos, súlyos bűncselekmények elkövetőit kizárja a vagyonőri vagy magánnyomozói foglalkozást gyakorlók köréből, önmagában nem alkotmányellenes. Ebben csupán az adott foglalkozás gyakorlásával összefüggő életviszonyok védelme jelenik meg, így az alapjog korlátozás általában véve szükségtelennek nem tekinthető. Következetes a jogszabály abban a tekintetben is, hogy a foglalkozás megkezdését, és továbbfolytatását azonos módon kezeli. Alkotmányellenessé a szabályozás módja, a korlátoknak – az önmagában is alkotmányellenes – bűntettesek nyilvántartásához, ezen belül a Bnyt. 16. §-ához kötése teszi az SzVMt. 6. § (3) bekezdését.

[…]

Az SzVMt. 6. § (3) bekezdésében követett megoldás eredményeképpen az e törvény hatálya alá eső foglalkozások gyakorolhatósága a büntetett előélethez fűződő hátrányok alól történő mentesítést követően is további 3–15 év közötti időtartamra teljes egészében ellehetetlenül. Ez még azokra az esetekre is kiterjed, ha a terheltet

a bűncselekmény vádja alól felmentik, ám vele szemben tárgyi okból intézkedést (pl. elkobzás) alkalmaztak, avagy vele szemben rövid tartamú felfüggesztett szabadságvesztést, illetve ennél enyhébb büntetést szabnak ki. Ugyanakkor a foglalkozás gyakorlásának korlátozására vonatkozóan semmiféle differenciálás nem érvényesül. A Bnyt. 16. §-ában megállapított korlát egységes és objektív. Ez azonban azt is jelenti, hogy a jogalkotó a foglalkozás szabad megválasztásához, az adott vállalkozás gyakorlásához való jogot időlegesen – ám döntően hosszú tartamban – teljes egészében elvonta. Ez pedig aránytalan alapjogi korlátozást jelent." [Abh., ABH 2008, 1162, 1163.].

[18] 3. Az SzVMt. 6. § (3) és (4) bekezdésének 2009. június 30-át követően hatályos szabályait a bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Bnytv.) 104. §-ának (2) bekezdésével alakította ki a jogalkotó. A jogszabályhelyhez fűzött általános indokolás szerint az Alkotmánybíróság az Abh.-ban arra a megállapításra jutott, hogy a Bnyt. több rendelkezése alkotmányellenes, erre tekintettel azokat 2009. június 30. napjával megsemmisítette. A Bnytv. új elvi és szakmai alapokra építette fel a bűnügyi személyes adatokat tartalmazó nyilvántartások rendszerét, figyelemmel ezen adatok különleges védelmének indokoltságára.

[19] A Bnytv. 101–104. §-hoz fűzött indokolás értelmében a törvény módosítja – a légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény, az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény, a fegyveres biztonsági őrségről, a természetvédelmi és mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény mellett – az SzVMt. rendelkezéseit „annak érdekében, hogy a bennük meghatározott tevékenységek, foglalkozások vagy magatartások szempontjából úgy állapítson meg az érintett büntetőjogi előéletével kapcsolatos követelményeket, hogy azokhoz differenciált adatvédelmi követelményeket társítson. Ezeknek a foglalkozásoknak, tevékenységeknek vagy magatartásoknak a gyakorlása a törvény szerint korlátozás alá esik, meghatározott időtartamig vagy a később bekövetkező feltétel esetén nem gyakorolható. E tevékenységek gyakorlása egyrészt bizalmi jellegű (magánnyomozó), ami a megbízó és a megbízott közötti jogviszony tartalma alapján szorul kiemelt védelemre, másrészt közvetlen összefüggésben áll az élethez és az emberi méltósághoz való jog védelmével, amelyek érvényesülése szigorú és határozott intézkedéseket is megkövetel, harmadrészt a tevékenység, magatartás olyan területre korlátozódik (fegyveres biztonsági őrséggel védett objektum, repülőtér), amelyeket veszélyeztető magatartások elhárítására csak objektíve korlátozott lehetőségek állnak rendelkezésre." Az indokolás kiemeli, hogy a szigorú anyagi jogi feltételek csak meghatározott bűncselekményekre vonatkoznak, és a bűncselekmény súlyához igazodnak.

[20] Az SzVMt. indítvánnyal támadott 6. § (3) bekezdés b) pontját a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXXIII. törvény 295. §-ában 2013. július 1-jei hatállyal módosította. A jogszabályhoz fűzött általános indokolás rögzíti, hogy az Országgyűlés 2012. június 25-i ülésnapján elfogadta az új Btk.-t, amely 2013. július 1. napján a korábbi, régi Btk. helyébe lép. A 292–309. §§, illetőleg a 262–282. §§ indokolása szerint „[t]öbb mint félszáz olyan törvény található a jogrendszerben, amely egy vagy több büntető anyagi jogi rendelkezésre utal. Ezek nagy része a munkavállaláshoz, illetve valamely tevékenység engedéllyel történő végzéséhez kapcsolódik: több foglalkozás gyakorlásánál és az engedélyezési eljárások során kizáró feltételként szerepel a bűncselekmény elkövetése miatti hátrányos jogkövetkezmények alatt állás, illetve előírás a mentesítést követő két, három stb. év eltelte. Mivel az új Btk.-ban részben eltérő az egyes bűncselekmények megnevezése (pl. egyes tényállások összevonásra, mások szétválasztásra kerültek), illetve más ezek megjelölése (a § száma) is, ezeket a külön törvényekben is javítani kell, emellett azonban a 2013. július 1-jét megelőző időszakra vonatkozó jogszabályi rendelkezések (a korábban elkövetett bűncselekményre figyelemmel a hatályos Btk.-ra való utalás) továbbra is alkalmazandóak."

[21] Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 41. § (3) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság hatályon kívül helyezett jogszabály alaptörvény-ellenességét akkor állapíthatja meg, ha a jogszabályt konkrét esetben még alkalmazni kellene. A jelen ügyben alapul szolgáló eljárás folytatása során, illetőleg egy új eljárásban az SzVMt. fentiek szerint módosított, hatályos – a támadott korábbi 6. § (3) bekezdés b) pontját tartalmilag változatlan formában magába foglaló – szabályai lennének irányadók. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság alkotmányossági vizsgálatát jelen ügyben az SzVMt. hatályos 6. § (3) bekezdés b) pontja tekintetében folytatta le.

[22] 4. Az Alkotmánybíróság az indítványra és az abban hivatkozott Abh.-ra figyelemmel elsődlegesen azt vizsgálta, hogy az SzVMt. támadott rendelkezései az Alaptörvény XII. cikkébe ütköznek-e.

[23] Az indítványban támadott törvényi rendelkezések vizsgálatánál az Alkotmánybíróság az Alaptörvény negyedik módosítására (2013. március 25.), valamint a 13/2013. (VI. 7.) AB határozatában a korábbi alkotmánybírósági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően rögzített szempontok figyelembe vételével járt el.

[24] Ennek megfelelően a konkrét ügy kapcsán összevetette az alapul szolgáló alaptörvényi, illetve alkotmányi rendelkezéseket. Megállapítható, hogy az Alaptörvény (XII. cikk) az Alkotmánnyal (70/B. §) egyező szöveggel rögzíti mindenki jogát a „foglalkozás szabad megválasztásához". Az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a testület úgy ítélte meg, hogy az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban szereplő érvek és megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya.

[25] 4.1. A foglalkozás szabad megválasztásához való jog az egyén autonómiájának kifejezésére, végső soron emberi méltóságának kiteljesítésére szolgáló eszköz, amely ugyanakkor a tulajdonvédelemmel, a piacgazdasággal és a gazdaságpolitikával való összefüggései következtében korlátozható. A korlátozás során meg kell teremteni az összhangot az egyén szabadsága és olyan más alkotmányos és társadalmi érdekek és értékek között, mint a környezet, az egészség, a verseny, a biztonság stb. Figyelemmel kell lenni továbbá arra, hogy az alapjog érvényesülése csak abban az esetben lehet teljes, ha felöleli a foglalkozás gyakorolhatóságát, azaz lehetőséget teremt a választás megvalósulásához. Ellenkező esetben a szabad választás joga kiüresedne.

[26] Ezzel összefüggésben az Abh. megállapította: „[a]z állam – más szabadságjogok, alkotmányos értékek és célok védelme érdekében – az őt terhelő intézményvédelmi kötelezettségre hivatkozással sem alkalmazhat olyan generális megszorításokat, amelyek ezt tartósan és differenciálás nélkül ellehetetlenítik. E védelem és a foglalkozáshoz való jog korlátozása között harmóniát kell teremteni. Figyelembe kell venni, hogy az alapvető szükségletek kielégítéséhez, a tulajdonhoz elsősorban a munkán keresztül vezet az út; ezen alapszik az elítéltek eredményes reszocializációja is. A rendszeres jövedelmet biztosító foglalkozás gyakorlása alkalmas arra, hogy visszasegítse az egyént az ismételt bűnelkövetéstől mentes szabadság állapotába. Amennyiben a foglalkozás gyakorlásához való jog még a kisebb tárgyi súlyú bűncselekményekhez kapcsolódóan is, a mentesülést követően is hosszú időn át, széles körben, a jogsértés feltételezett és távoli veszélyére hivatkozással ellehetetlenül, az már nem csupán a rehabilitáció eszméje által támasztott ésszerű igényekkel áll szemben, hanem aránytalan korlátozást is jelent." [Abh., ABH 2008, 1164.]

[27] Korlátok mindazonáltal számos – fentebb is utalt – jog- és szakterület részletszabályaiban testet öltenek. Mivel jelen vizsgálat is a mentesítést követően fennálló tilalmak alkotmányosságára irányul, az Alkotmánybíróság szükségesnek tartotta áttekinteni azt a jogszabályi környezetet, amely a szabályozási koncepció azonossága miatt az indítvánnyal érintett rendelkezésekkel összefügg.

[28] A jogalkotó számos esetben választotta tevékenység gyakorlásának, hivatás megválasztásának, funkció ellátásának a korlátozásaként azt a megoldást, amelyet az SzVMt. esetében is alkalmaz, nevezetesen, hogy a büntetőjogi felelősség alól való mentesülést követően meghatározott időn – jellemzően több éven keresztül – fennálló törvényi tilalmat deklarál.

[29] Az érintett foglalkozások, tevékenységek között találunk olyanokat, amelyek az igazságszolgáltatás működése, a gazdasági verseny és a gazdasági rend fenntartása, a közlekedés biztonsága, a közbiztonság és a közrend, a szociális rendszer működése vagy az erőszak alkalmazásának jogszerű keretei megteremtésében és fenntartásában jutnak szerephez.

[30] 4.2. Azzal összefüggésben, hogy a foglalkozás szabad megválasztásához való jog védelemben részesül az indokolatlan állami beavatkozásokkal szemben, az Alkotmánybíróság fenntartja a korábbi határozataiban kifejtett álláspontját. Valamely foglalkozás megválasztásának a joga akkor teljes, ha magában foglalja a foglalkozás gyakorlásának lehetőségét is. A foglalkozás szabad gyakorlása – beleértve annak kezdetét és fenntartását egyaránt – a törvényhozás által kijelölt keretek között lehetséges. Kétségtelen ugyanakkor, hogy ez a védelem nem lehet korlátlan, annak mértékét illetően – más alapvető jogokra és értékekre figyelemmel – alkotmányos határokat kell szabni.

[31] A korlátozhatóság vizsgálata során szükséges leszögezni, hogy a foglalkozás szabad megválasztásához fűződő alapjog gyakorolhatósága függővé tehető objektív vagyis tárgyi, illetőleg szubjektív vagyis alanyi szempontoktól. Tárgyi feltételről akkor lehet szó, ha annak teljesíthetősége az egyén személyi tulajdonságaitól és körülményeitől teljesen független. Alanyi jellegűnek minősül a korlátozás akkor, ha a feltételek egyénileg teljesíthetők. Ez utóbbi esetben a lehetőség elvileg mindenki számára egyenlő feltételekkel nyitva áll (például ilyen a vizsgakötelezettség előírása), és a jogalkotó mozgástere is szélesebb, mint az objektív kritériumok meghatározása esetén. A jogalkotó által jelen esetben szabott követelményrendszer kifogásolt eleme, vagyis az a megoldás, hogy az egykori bűnelkövetőt a jogszabály elzárja az érintett tevékenységek gyakorlásától, nyilvánvalóan alanyi feltételként értékelhető, hiszen az egyén előéletéhez, mint szubjektív ismérvhez kapcsolódik. A korlátozás jellegének feltárásán túl vizsgálni kell, hogy a mérték meghatározásához milyen szakmai és célszerűségi szempontok vezettek.

[32] Ezzel összefüggésben a hatályos SzVMt. indokolása kifejti, hogy az érintett foglalkozásoknak, tevékenységeknek vagy magatartásoknak a gyakorlását a jogalkotó több okból vetette alá a szabályozásban megnyilvánuló korlátozásnak. Figyelemmel volt egyrészt a tevékenységek bizalmi jellegére, ami alapján a megbízó és a megbízott közötti jogviszony szorul kiemelt védelemre, másrészt az élethez és az emberi méltósághoz való jog védelmének kiemelt jelentőségére, amely szigorú és határozott intézkedéseket is megkövetel, harmadrészt arra, hogy a tevékenység, magatartás olyan területre korlátozódik (pl. fegyveres biztonsági őrséggel védett objektum), amelyet veszélyeztető magatartások elhárítására csak objektíve korlátozott lehetőségek állnak rendelkezésre. Ezekre a szempontokra figyelemmel került sor azon követelményrendszer kidolgozására, amelynek alapján az egykori bűnelkövető a mentesülést követően is hosszú ideig el van zárva a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység gyakorlásától.

[33] A szabályozás értelmezésekor nem lehet ugyanakkor eltekintetni attól a ténytől, hogy a jogalkotó a tilalom felállításakor tulajdonképpen egyfajta „másodlagos büntetést", az eredeti szankció mellé egy további, büntető jellegű jogkövetkezményt kapcsolt, amely a rehabilitáció fontos intézményét, a munka világába való belépést, az illető szakképzettségének megfelelő foglalkozás gyakorlása megkezdésének idejét jelentősen meghosszabbítja.

[34] 4.3. Az Alkotmánybíróság büntetőjogi tárgyú határozataiban következetesen hangsúlyozza, hogy az állam büntető hatalma korlátozott közhatalmi jogosítvány, a büntetőjog a jogrendszer szankciós zárköve, ultima ratio {lásd pl. 4/2013. (II. 21.) AB határozat, Indokolás [57]}. A 11/1992. (III. 5.) AB határozat rámutatott arra, hogy „[a]z egyén alkotmányos szabadságát, emberi jogait, nem csak a büntetőjog különös részének tényállásai és büntetési tételei érintik, hanem alapvetően a büntetőjogi felelősség, a büntetéskiszabás és a büntethetőség összefüggő zárt szabályrendszere [ABH 1992, 77, 85–86.]." Ezen rendszerben az állami büntető hatalom gyakorlásának léteznek a szűk értelemben vett büntetőjogon, büntető igazságszolgáltatáson kívüli eszközei is, ezek közé sorolhatók az elítéléshez fűződő hátrányos jogkövetkezmények, és az azok alól való mentesítés, azaz a rehabilitáció intézménye is. A büntetett előélethez fűződő hátrányok sokrétűek, az élet majdnem minden területén jelentkeznek. Hatásuk az elítéléstől kezdve a büntetés kitöltése alatt és a büntetés kitöltése után is érvényesül, természetesen a büntetés nemétől és mértékétől függően. A hatályos szabályozás értelmében a mentesítés az elítéléshez fűződő államigazgatási jogi, munkajogi stb. jogkövetkezményekre terjed ki, beálltát követően a rehabilitált személyt ebben a körben büntetlen előéletűnek kell tekinteni, és nem tartozik számot adni olyan elítéléséről, amelyre nézve mentesítésben részesült. A rehabilitáció azonban nem terjed ki azokra a hátrányos jogkövetkezményekre, amelyeket az újabb bűncselekmények miatti felelősségre vonás esetére a büntető törvény fűz az elítéléshez.

[35] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az állami büntetőhatalom büntető igazságszolgáltatáson kívüli eszközeinek alkalmazása esetén is érvényesül az a követelmény, hogy ne lépjenek túl a büntetőjogi intézmények alkotmányos korlátait jelentő határokon. A hátrányos jogkövetkezmények alól való mentesüléssel összefüggésben „az emberi méltóság jogának és a személyi integritásnak az érvényesítéséhez [ezért] hozzátartozik, hogy az állam kijelölje azt a végső pontot, ahol a széles értelemben vett büntetőjog hatóköre véget ér. A rehabilitáció az egyik olyan jogintézmény, amely a büntetőjogi felelősségre vonás rendszerében az egyént az állam túlhatalmával szemben védi. Alkotmányossági szempontból ez azt is jelenti, hogy ennek beállásától fogva a jogrendszeren belül nem vehetők igénybe olyan általános eszközök, amelyek az elkövető tényleges kriminalitására tekintet nélkül – például a büntetőjogi jogkövetkezmények időbeli határainak egyetemes meghosszabbításával – a büntetőjogi felelősségre vonáshoz kapcsolt további, a büntetőjogon kívül is ható alapjogi korlátozást jelentenek." A büntetőjogi felelősségre vonáshoz kapcsolt joghátrányok alkalmazásának végső tartományát jelentő mentesítést érintően az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az új Btk. 98. § (2) bekezdése értelmében a terhelt legkésőbb a mentesítés bekövetkeztével büntetlen előéletűnek tekintendő, és nem tartozik számot adni olyan elítéltetéséről, amelyre nézve mentesült. „A »bűntettes« státus a Btk. rendelkezései folytán a mentesítéssel megszűnik, így ahhoz – általános következményként – a továbbiakban nem kapcsolódhatnak a terhelti állapothoz fűződővel azonos tartalmú alapjogi korlátozások, és különösen nem a mentesítés időtartamát lényegesen meghaladó, esetenként azt megtöbbszöröző időtartamban [Abh., ABH 2008, 1154, 1156–1157.]."

[36] Mind a hatályos szabályozás, mind a hazai jogtörténet ismer és alkalmaz ugyanakkor olyan szabályozási megoldásokat, amelyek fokozatossá teszik az átmenetet a büntetett előélethez fűződő joghátrányok fennállása és az azok alól való teljes mértékű mentesülés között. Főszabály ugyanis az, hogy ha a mentesítés törvényben előírt feltételei bekövetkeznek, a mentesített személy megszerezheti és gyakorolhatja mindazokat a jogosítványokat, viselheti mindazon tisztségeket, amelyeket a jogszabályok a büntetlen előéletű állampolgárok részére biztosítanak. Ezen feltétel bekövetkezésének időpontjától kezdődően nem tartozik számot adni a mentesítés alá esett korábbi elítélés(ek)ről, azok a hatóság által részére kiadott erkölcsi bizonyítványban sem szerepelnek. Ugyanakkor alkotmányossági szempontból szükséges lehet, hogy fontos, bizalmas vagy a közösségre nézve veszélyes

tevékenységeket, tipikusan munkaköröket egykori bűnelkövetők az elítéléshez fűződő joghátrányok alól való mentesülést követő meghatározott időtartamban se tölthessenek be.

[37] Ennek megfelelő a jogalkotó, azt a megoldást követi, hogy a mentesítést követően is fennmaradó joghátrányokat – mint az elítéléshez fűződő kivételes következményeket – egyedi jelleggel, az adott tevékenységet meghatározó szabályozásban deklarálja. A fontos, bizalmas vagy adott esetben veszélyes tevékenységek esetén érvényesülő, indokolt társadalmi óvatosság azonban csak meghatározott körben, az Alaptörvény szabta keretek között, a szükséges esetekben és az arányosság követelményének szem előtt tartásával érvényesülhet.

[38] 4.4. Jelen eljárásban is irányadónak tekinti az Alkotmánybíróság az SzVMt.-ben szabályozott tevékenységi kört érintően a 3/2001. (I. 31.) AB határozatában megfogalmazott iránymutatását arról, hogy az adott foglalkozásra vonatkozó szabályok megalkotásakor tekintettel kell lenni a tevékenység gyakorlásának lehetséges „terepére", azokra az összefüggésekre, amelyek e foglalkozás gyakorlása és más alkotmányos jogok, valamint a foglalkozás gyakorlója és a megbízó között fennállnak. (ABH 2001, 79–82.) Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban azt is kifejtette, hogy „a vagyonőri tevékenység az alkotmányos tulajdonvédelem egyik lehetséges eszköze is. A megbízók érdekeinek és jogainak védelméről pedig a jogalkotó többek között éppen a foglalkozásba »kerülés« feltételeinek megállapításakor gondoskodhat kellő hatékonysággal [Abh., ABH 2008, 1162.]."

[39] 5. Az indítványozó álláspontja szerint az SzVMt. hatályos 6. § (3) bekezdésének b) pontjában és (4) bekezdésének b) pontjában rögzített szabályok a foglalkozás szabad megválasztásához való jog aránytalan korlátozását jelentik, annak ellehetetlenülését eredményezik. Értelmezésében a jogkorlátozás az Alaptörvény XV. cikke szerinti diszkrimináció tilalmába ütközik, a sérelem ugyanakkor az Alaptörvény XII. cikkében deklarált foglalkozás szabad megválasztásához való jog vonatkozásában konkretizálódik.

[40] A 2009. június 30-át megelőző és azt követő jogszabályi hátteret az Abh.-val összevetve megállapítható, hogy a jogalkotó kiküszöbölte a szabályozás alkotmányellenességét azon az alapon, amire figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapíthatónak találta, jelesül a Bnyt. rendelkezéseire való visszautalást, illetőleg az abból fakadó aránytalanságot illetően. A hatályos rendelkezések értelmében továbbra is lehetőség van a foglalkozás gyakorlásához való jog korlátozására azon személyek esetében, akiket – az SzVMt. 6. § (3) bekezdés b) pontjában – meghatározott bűncselekményi körbe tartozó valamely cselekmény miatt felelősségre vontak. A korlátozás időtartamát a vonatkozó – az SzVMt. 6. § (4) bekezdésében rögzített – rendelkezések ugyanakkor nem utaló szabállyal határozzák meg, hanem konkrétan rögzítik. Ez az időtartam 5 és 12 év között változik, és számítása a mentesítés beálltától veszi kezdetét.

[41] A vitatott rendelkezések Alaptörvénybe ütköző jellegét az Alkotmánybíróság az Alaptörvény I. cikkének (3) bekezdésében foglalt követelmény értelmében – miszerint „[a]lapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható" – a szükségesség és arányosság általános tesztjét alkalmazva értékelte.

[42] 5.1. A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység gyakorlása keretében a társadalom más tagjainak alapvető jogai – így például a személyes adatok védelméhez, az emberi méltósághoz, a tulajdonhoz, a véleménynyilvánítás szabadságához vagy akár a szabadsághoz és személyes biztonsághoz való alapjog – széles körben és jelentős mértékben korlátozhatók. A személy- és vagyonőr feladatainak ellátásával összefüggésben jogosult – egyebek mellett – mást igazoltatni, csomagjának vagy járművének bemutatására felhívni, belépését létesítménybe vagy rendezvény területére megtagadni, magatartásának abbahagyására felhívni, bűncselekmény vagy szabálysértés folytatásán tetten ért személyt a cselekmény folytatásában megakadályozni, az elkövető birtokában lévő és a bűncselekmény vagy a szabálysértés elkövetéséből származó vagy annak elkövetéséhez használt dolgot, eszközt elvenni. Ugyancsak jogosult kényszerítő testi erővel támadást elhárítani vagy személyt eltávolítani, valamint vegyi eszközt, gumibotot, őrkutyát és lőfegyvert magánál tartani, és azokat jogos védelmi helyzetben, illetve végszükség esetén alkalmazni. Annak érdekében, hogy az alapvető jogokat érintő beavatkozások, olykor komoly korlátozások a jogszerűség keretein belül maradjanak, és mások jogai, jogos érdekei kellő szintű védelemben részesüljenek, szükséges a foglalkozás alapvető szabályainak állam általi meghatározása.

[43] A tilalmak szükségességének értékelésekor az Alkotmánybíróság jelentőséget tulajdonított a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység jellegéből fakadó további sajátosságnak is. Jelen szakterületet érintően nyilvánvaló cél és különös jelentőséggel bír a törvényes keretek meghatározásában a megbízó, alkalmazó érdekeinek és jogainak a védelme, a jogviszony alanyai között létrejött, sok tekintetben bizalminak mondható viszony sajátosságainak megőrzése, amelyről a jogalkotó a foglalkozás gyakorlásának a megkezdésekor, a „foglalkozásba kerülés" alkalmával gondoskodhat igazán hatékonyan. A tevékenység ezen sajátossága, az alapul szolgáló bizalmi elv érvényre juttatása is megkívánja az állami kontrollt és beavatkozást.

[44] A fentiekre tekintettel – figyelembe véve a személy- és vagyonvédelmi, valamint magánnyomozói tevékenység sajátosan bizalmi jellegét, valamint az alapjogok széles körét érintő, jelentős mértékű alapjog-korlátozás lehetőségét, amelyet magában hordoz – az Alkotmánybíróság megítélése szerint nem minősíthető szükségtelennek az a korlátozás, amely meghatározott bűncselekmények elkövetőit kizárja a személy- és vagyonvédelmi, illetőleg a magánnyomozói tevékenységet gyakorolni jogosultak köréből.

[45] A vitatott rendelkezések ugyanakkor ezen túlmutatnak, mivel a 6. § (3) bekezdés b) pontjának utaló szabálya, illetőleg az utalt (4) bekezdés rendelkezései a korlátozást a szűk értelemben vett büntetőjogi felelősségi rendszeren kívüli, további, a hátrányos jogkövetkezmények alóli mentesülést követő várakozási idővel hosszabbítják meg. A korlátozás alkotmányosságát érintően indokolt vizsgálni tehát azt is, hogy a jogalkotó által választott megoldás valóban a legenyhébb eszköz-e az adott cél elérésére. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság a továbbiakban a szabályozás arányosságának vizsgálatát végezte el.

[46] 5.2. Az Alkotmánybíróság az arányosság szempontjából is összevetette az SzVMt. 2009. június 30-át megelőzően és jelenleg hatályos rendelkezéseit.

[47] Formai különbözőség, hogy a hatályos SzVMt. nem a Bnytv. rendelkezéseire utalással, hanem saját maga határozza meg a korlátozás alapjául szolgáló kritériumokat. Tartalmi megközelítésben lényeges változás, hogy míg az utalt módosítást megelőzően a tilalom szándékos és gondatlan cselekményekre egyaránt vonatkozott, addig a hatályos rendelkezések csak a szándékos cselekmények elkövetőit korlátozzák. Ugyancsak szűkítette az érintettek körét a jogalkotó azáltal, hogy a korlátozó rendelkezést csupán a szankciórendszer csúcsán álló, tehát a legsúlyosabb büntetési nemek – végrehajtandó és a végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés, közérdekű munka és pénzbüntetés – esetén rendeli alkalmazni, míg a korábbi szabályozás valamennyi büntetési nemre és intézkedési formára kiterjedt. Egyéb büntetések és mellékbüntetések kiszabása a hatályos SzVMt. korlátozó rendelkezéseinek alkalmazására nem teremt alapot.

[48] Ugyanakkor a rendelkezés hatálya alá vont cselekmények köre tágult, a korábbiakhoz képest számos új tényállás miatt van helye a foglalkozásból kizáró rendelkezés alkalmazásának. Ez utóbbi megállapítással összefüggésben az Alkotmánybíróság utal rá, hogy a következetes gyakorlatának és az Alaptörvényből fakadó felhatalmazásának megfelelően tiszteletben tartja a jogalkotó azon széles körű mérlegelési jogát, amellyel utóbbi a büntetőpolitika irányvonalának meghatározását érintően rendelkezik (lásd részletesen: 167/B/2000. AB határozat, ABH 2002, 1113, 1121.; 1214/B/1990. AB határozat, ABH 1995, 571, 573, 574.). Az Alkotmánybíróságnak nincs jogosítványa arra, hogy döntést hozzon a büntetőpolitika által megfogalmazott szükségletek, követelmények és célok helyességéről és indokairól, így különösen azok célszerűségéről és hatékonyságáról. Abban foglalhat csupán állást, hogy a normában testet öltött politikai döntés megfelel-e, összhangban áll-e az Alaptörvény rendelkezéseivel. Ennek megfelelően a konkrét ügy kapcsán önmagában nem bírálhatta felül azt a jogalkotói megfontolást, amely a büntetőjogi felelősség és a hátrányos jogkövetkezmények alól való mentesülés differenciálásának alapjául szolgált, és meghatározta a cselekmények, a bűnösség és szankciók azon körét, amelyek esetében a jogkövetkezmények a mentesülést követő időintervallumban is érvényesülhetnek. Döntést hozhatott ugyanakkor a tekintetben, hogy az indítvánnyal támadott megoldás a maga komplexitásában az azzal elérni kívánt célhoz mérten kellően arányos-e.

[49] A korlátozás mentesítést követően fennálló időtartama is módosult, ám nem számottevő módon és mértékben. Míg korábban a tiltás 3 és 15 év közötti volt, addig a jelenlegi alsó határ 5 évre emelkedett, maximális értéke pedig 12 év lett. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az időmúlással összefüggésben az arányosság követelménye akkor érvényesül, ha a jogalkotói cél – ahogyan az az SzVMt. 6–7. §-aihoz fűzött indokolásban is szerepel („A közérdek az ugyanis, hogy a személy- és vagyonőrök, valamint a magánnyomozók tevékenységét, akikre az állampolgárok személyük, testi épségük, vagyonuk, titkaik megőrzését bízzák rá, hogy ezt a tevékenységet csak a jogszabályi előírásoknak megfelelő, megbízható személyek lássák el, illetve e tevékenységek területén ne szerezzenek pozíciókat bűnöző elemek, továbbá ezen szakmákat ne vonja ellenőrzése alá a szervezett bűnözés.") – és az állampolgárok személyi biztonságát és a tulajdon védelmét garantáló Alaptörvényben biztosított alapjogok védelme úgy valósul meg, hogy közben a törvényhozó tiszteletben tartja a foglalkozás szabad megválasztásához való jog lényeges tartalmát és ezáltal nem lehetetleníti el az egykori elítélt rehabilitációját.

[50] Az alábbi táblázat „ÖSSZESEN" sorai azt jelzik, hogy a Btk. és az SzVMt. különböző időállapotaiban az elkövetőnek büntetése jellegétől függően – a büntetés kiszabását, illetőleg kitöltését követően – milyen hosszú időtartamot kellett, illetőleg kell várnia addig, amíg személy- és vagyonvédelmi vagy magánnyomozói tevékenységet folytathat.

[51] Az SzVMt. 6. §-a értelmében vett tevékenység megkezdéséhez szükséges várakozási idő

		2009. jún. 30. előtt			2009. jún. 30. – 2013. jún. 30.		2013. júl. 1. után	
		régi Btk. szerint mentesül	SzVMt. (Bnyt.) szerinti tilalom	ÖSSZESEN	SzVMt. szerinti tilalom	ÖSSZESEN*	új Btk. szerint mentesül	ÖSSZESEN**
Pénzbüntetés		jogerő napja	5 év	5 év	5 év	5 év	jogerő napja	5 év
Közérdekű munka		jogerő napja	5 év	5 év	5 év	5 év	jogerő napja	5 év
Felfüggesztett szabadság-vesztés		próbaidő leteltének napja	15 év	15 év	8 év	8 év	próbaidő leteltének napja	8 év
Végrehajtandó szabadság-vesztés	ha 1 évet nem halad meg	3 év	15 év	18 év	10 év	13 év	3 év	13 év
	ha 1 évet meghalad, de 5 évnél nem hosszabb	5 év	15 év	20 év	10 év	15 év	5 év	15 év
	ha 5 évet meghalad, de 10 évnél nem hosszabb	10 év	15 év	25 év	12 év	22 év	8 év	20 év
	ha 10 évet meghalad	10 év	15 év	25 év	12 év	22 év	10 év	22 év

*Az értékek számításának alapja a régi Btk. és a módosított SzVMt.
**Az értékek számításának alapja az új Btk. és a módosított SzVMt.

[52] A hatályos Btk. és SzVMt. rendelkezéseiből kitűnik, hogy a szabályozás rendkívül hosszú időtartamban – és az utalt jogszabályok korábbi időpontokban hatályos rendelkezéseihez viszonyítva alig eltérő mértékben – korlátozza az egykor elítélt, de a törvény értelmében az elítéléshez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól már mentesült személyek foglalkozás szabad megválasztásához való jogát. Ez a megoldás akadályozza az Alaptörvény XII. cikkében foglalt követelmények érvényesülését. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység gyakorlása elé szabott korlát esetében, az időtartam indokolatlan és súlyosan aránytalan hosszából fakadóan lényegében nem másról van szó, mint hogy a jogalkotó az adott foglalkozást gyakorolni kívánó, és ahhoz megfelelő képesítéssel rendelkező személyi kört érintően – pusztán korábbi elítélésük okán – egyfajta másodlagos szankciót alkalmaz. Tartósan eltiltja az érintetteket adott hivatás gyakorlásától, holott ilyen szankciót a bíróság esetükben nem szabott ki. Az érintett alapjog érvényesülésének ilyen időtartamú korlátozását a személy- és vagyonvédelmi, illetőleg a magánnyomozói tevékenység jellegéből fakadó, a tulajdonvédelemmel, a piacgazdasággal és a gazdaságpolitikával való összefüggései következtében fennálló sajátosságok mindazonáltal nem indokolják.

[53] Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a jogalkotó a foglalkozás gyakorolhatóságának lehetőségét kizáró korábbi elítélések körének meghatározásakor eleget tett az arányosság követelményének azzal, hogy csak meghatározott, szándékosan elkövetett cselekmények esetén kiszabott, a szankciók szűk körébe tartozó büntetések esetében rendeli alkalmazni az indítvánnyal támadott korlátozó rendelkezést. Továbbra sem felel meg ugyanakkor az arányosság követelményének az a jogalkotói megoldás, amely a korlátozás idejét túlzottan hosszú, a foglalkozás szabad megválasztásához való jogot aránytalanul korlátozó, ennek a jognak a sérelmét megvalósító időtartamban határozza meg.

[54] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság szerint a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói területen munkát vállalni kívánó személyekkel szemben az SzVMt. 6. § (3) bekezdés b) pontjában, illetőleg a (4) bekezdésében szereplő korlátozások alaptörvény-ellenesek, azok aránytalansága miatt.

[55] 5.3. Az Alkotmánybíróság az előbbiek alapján megállapította, hogy az SzVMt. 6. § (3) bekezdés b) pontjában, valamint a 6. § (4) bekezdésében rögzített rendelkezések sértik az Alaptörvény XII. cikkében rögzített, a foglalkozás szabad megválasztásához fűződő alapvető jogot, ezért azokat a rendelkező részben foglaltak szerint, az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján megsemmisítette.

[56] Mivel a támadott rendelkezések alaptörvény-ellenessége az Alaptörvény XII. cikke alapján megállapítható volt, azok további vizsgálatát az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XV. cikke vonatkozásában mellőzte.

[57] 6. Az Alkotmánybíróság által megsemmisített jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés főszabály szerint, az Abtv. 45. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság megsemmisítésről szóló határozatának a hivatalos lapban való közzétételét követő napon hatályát veszti, és e naptól nem alkalmazható, a kihirdetett, de hatályba nem lépett jogszabály pedig nem lép hatályba. Az Abtv. 45. § (4) bekezdése értelmében ugyanakkor az Alkotmánybíróság a főszabálytól eltérően is meghatározhatja az Alaptörvénnyel ellentétes jogszabály hatályon kívül helyezését, illetve a megsemmisített jogszabály általános vagy egyedi ügyekben történő alkalmazhatatlanságát, ha ezt az Alaptörvény védelme, a jogbiztonság vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke indokolja.

[58] Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban is hangsúlyozta, hogy a jogbiztonság érdekében adott esetben, adott szabályozási körben egyáltalában nem tűri el a joghézagot, ezért – a joghézag elkerülése céljából – a jövőbeni megsemmisítéssel időt hagy a törvényhozónak az új szabályozás megalkotására. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint – korábbi gyakorlatával összhangban – a pro futuro megsemmisítés a jogbiztonságot szolgálja abban az esetben, ha az alaptörvény-ellenesség kimondására úgy kerül sor, hogy az Alkotmánybíróság indokoltnak tartja az alaptörvény-ellenes jogszabály helyett új szabályozás megalkotását. Ha az alaptörvény-ellenes jogszabály időleges hatályban tartása kevesebb veszélyt jelent a jogrend épsége szempontjából, mint az azonnali megsemmisítés, a jövőbeni hatályú megsemmisítés indokolt {lásd pl.: 4/2013. (II. 21.) AB határozat, Indokolás [75]}.

[59] Az Alkotmánybíróság a megsemmisítés időpontjának meghatározásakor figyelemmel volt arra, hogy a személy- és vagyonvédelmi, valamint magánnyomozói tevékenység gyakorlása elé szabott korlátozást szükségesnek ítélte. Arra a megállapításra jutott, hogy kisebb sérelmét eredményezi a jogbiztonságnak a szükséges, de aránytalan szabályozás időleges fenntartása azzal szemben, mintha a tilalmak helyén átmenetileg joghézag keletkezne. Ezért az Alkotmánybíróság a jövőbeli, 2013. december 31-ével történő megsemmisítésről döntött, időt hagyva a jogalkotónak az Alaptörvénynek megfelelő új szabályozás kidolgozására.

[60] Mindazonáltal az Alkotmánybíróságnak feladata az indítvány alapjául szolgáló, konkrét ügyben keletkezett jogsérelem orvoslása is. Ennek érdekében – az Abtv. 45. § (2) bekezdése alapján – az Alkotmánybíróság úgy döntött, hogy a megsemmisített rendelkezések a Pécsi Törvényszék előtt 7.K.20.034/2010. szám alatt folyamatban lévő ügyben nem alkalmazhatók.

[61] Az Alkotmánybíróság határozatának a Magyar Közlönyben történő közzététele az Abtv. 44. § (1) bekezdésén alapul.

Budapest, 2013. július 16.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1178/2012.

Dr. Juhász Imre alkotmánybíró párhuzamos indokolása

[62] A határozat rendelkező részével egyetértek, ugyanakkor az indokolás egyes hivatkozásait és megállapításait vitatom, az alábbiak szerint:

[63] 1. A határozat indokolásának III. rész 4. pontja az Alaptörvény hatályba lépését megelőzően hozott alkotmánybírósági határozatok hivatkozhatóságát illetően lefolytatott vizsgálata során megállapítja, hogy a konkrét ügyben érintett alkotmányi és alaptörvényi rendelkezés – az Alkotmány 70/B. §-a és az Alaptörvény XII. cikke – egyező szöveggel rögzíti mindenki jogát a „foglalkozás szabad megválasztásához". Ezt követően a határozat erre alapítva kimondja, hogy az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, és az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembe vétele alapján, az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban kidolgozott érvek és megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya.

[64] Álláspontom szerint az Alaptörvény és az Alkotmány felhívott rendelkezései – a határozatban foglaltakkal ellentétben –, az önkényesen kiragadott, a „foglalkozás szabad megválasztásához" szövegrésztől eltekintve – mind szövegszerűen, mind tartalmilag eltérnek egymástól, amelyből nyilvánvalóan következik, hogy az Alaptörvény XII. cikkének konkrét ügyben történő értelmezése nem végezhető el kizárólag a hatályba lépését megelőzően hozott alkotmánybírósági határozatok – mindenek előtt a 144/2008. (XI. 26.) AB határozat megállapításainak – kritika nélküli átvételével.

[65] 2. A határozat indokolása a III. rész 4.1. pontjában hosszan idézi a – fentiekben kifejtett álláspontom szerint az Alaptörvény eltérő szemléletű megközelítése miatt helyes következtetés levonására a konkrét ügyben maradéktalanul nem alkalmas – 144/2008. (XI. 26.) AB határozatot, amely egyebek mellett a következő megállapítást tartalmazza: „A rendszeres jövedelmet biztosító foglalkozás gyakorlása alkalmas arra, hogy visszasegítse az egyént az ismételt bűnelkövetéstől mentes szabadság állapotába. Amennyiben a foglalkozás gyakorlásához való jog még a kisebb tárgyi súlyú bűncselekményekhez kapcsolódóan is, a mentesülést követően is hosszú időn át, széles körben, a jogsértés feltételezett és távoli veszélyére hivatkozással ellehetetlenül, az már nem csupán a rehabilitáció eszméje által támasztott ésszerű igényekkel áll szemben, hanem aránytalan korlátozást is jelent." Az idézett szövegrészlet megfelelhetett az Alkotmány 70/B. §-ában deklarált – a munkához való jogot a foglalkozás szabad megválasztásának jogával egy soron kezelő – felfogásnak, de véleményem szerint nem alkalmas kiindulási pont az Alaptörvény XII. cikkének helyes értelmezéséhez, amely a foglalkozás szabad megválasztásához való jogot szavatolja, de semmiképpen sem valamely foglalkozás gyakorlásának korlátozhatatlanságát részesíti alapjogi védelemben. Az esetleges korlátokra vonatkozó szabályozás legfőbb ismérve nem lehet az arányosság-aránytalanság kérdése, illetve az nem mérlegelést megkövetelő egyedi ismérveken alapul. A (potenciális) bűnelkövetőnek lehetősége van arra, hogy – ismerve az adott foglalkozás gyakorlására vonatkozó, a büntetőjogi felelősségrevonás mellett alkalmazható korlátozásokat – elálljon a bűncselekmény elkövetésére vonatkozó szándékától, más szóval tartózkodjon bűncselekmény(ek) elkövetésétől. Ily módon a választott foglalkozás szabad gyakorlása nem szükségképpeni része a foglalkozás szabad megválasztásának, hanem attól elkülönülő feltételrendszeren alapulhat és a feltételrendszernek való megfelelés az egyén törvénytisztelő életmód folytatására vonatkozó döntésétől is függ.

Budapest, 2013. július 16.

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró különvéleménye

[66] Nem értek egyet a többségi határozat rendelkező részének 1. pontjába foglalt megsemmisítéssel, és különösen nem az indokolás egyes pontjaival.

[67] Az első kifogásom a határozattal szemben az, hogy a régi Alkotmány és a mostani Alaptörvény vonatkozó rendelkezéseinek eltérő szövegét és elérő kontextuális összefüggéseit nem veszi figyelembe. A régi Alkotmányban a 70/B §. (1) bekezdésben a foglalkozás szabad megválasztásához való jog össze volt fogva a munkához való joggal, amely a mai Alaptörvényben már nem létezik, és ez csak mint a munka szabad megválasztásához való jog maradt meg. A régi szabályozás így adott még némi alapot arra, hogy a munkához való jog mellett a „foglalkozáshoz

való jogként" értelmezzék át a foglalkozás szabad megválasztásához való jogot, noha már az is feszegette az Alkotmánybíróság alkotmányszöveghez kötöttségét. Ma azonban már ez egyértelműen a szövegen való túlterjeszkedésként és a törvényhozás e téren meglévő szabadságának korlátozásaként fogható fel. A kiterjesztés esetében ugyanis a teljes foglalkoztatási szabályozás és így a munkajog nagy része is alkotmánybírósági ellenőrzés alá kerül, és ezzel a törvényhozás szabadsága néhány alkotmánybíró álláspontjától válik függővé, ami a rendszer alapját jelentő politikai demokráciát kérdőjelezi meg.

[68] Alapvető gondot jelent továbbá a többségi határozatban, hogy nem is érinti, nem-létezőnek tekinti az Alaptörvény új értelmezési kereteit, és a régi alkotmánybírósági döntések alapján mondja ki az indítvánnyal támadott törvényhely megsemmisítését, illetve alakítja ki ennek indokolását. Az Alaptörvény Záró és vegyes rendelkezéseinek 5. pontja épp ennek elkerülésére mondta ki a régi alkotmánybírósági határozatok hatályvesztését, hisz az új Alaptörvény rendelkezései és értelmezési elvei, illetve deklarációi csak így tudnak érvényesülni jövőbeli alkotmánybírósági döntésekben. Az Alkotmánybíróság úgy értelmezte ezt a hatályvesztést a 13/2013 (VI. 17.) AB határozatban, hogy négy feltétel teljesülése esetén lehet átvenni a hatályvesztett régi alkotmánybírósági határozatokból érveket és egy-egy alapvető jogot értelmező normatív döntési formulákat „ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya" (32. pont). E három feltételhez negyedikként megállapítja ez a határozat, hogy „az Alaptörvény hatálybalépése előtt meghozott határozatokban foglalt érvek felhasználását kellő részletességgel indokolni kell" (31. pont). Bár saját álláspontom szerint hatályvesztett határozatok idézését egyáltalán nem helyes megengedni – még ha mint „szabad gondolati kincsből" át is lehet venni belőlük érveket és helyesnek bizonyult döntési formulákat –, de az alkotmánybírósági többségi döntés előtt meg kell hajolni. Ám a feltételekhez kötött átvétel és ezek normatív rögzítése a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatban az új alkotmánybírósági döntések felé azt jelenti, hogy az e feltételeket nem teljesítő átvétel nem legitim, és ezek az átvett érvek, döntési formulák „közjogi érvénytelenségben" szenvednek. Ezért az ilyen átvételeket a mindenkori későbbi alkotmánybírósági többségeknek gondosan ellenőrizni kell, hisz nincs semmilyen fórum az Alkotmánybíróság felett, amely a formális eljárási sértései esetén megsemmisíthetné a döntéseit, ahogy az Alkotmánybíróság is teszi más állami szervek döntései vonatkozásában. Így csak a mindenkori későbbi alkotmánybírói többségek képesek ezt az ellenőrzést megtenni, és ez kötelességük, ha az átvétel közjogi érvénytelensége felmerül az átvétel feltételeinek megsértése miatt.

[69] A jelen esetben az a probléma, hogy a többségi határozat egyszerűen csak deklarálja a 13/2013. (VI. 17.) AB határozat követelményeit a régi Abh.-kból átvételek előfeltételeként, majd egyetlen feltételt sem leellenőrizve kijelenti, hogy „a konkrét ügy alapján a testület úgy ítélte meg, hogy az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban kidolgozott érvek, jogelvek és alkotmányos összefüggések alkalmazhatóságának nincs akadálya" (az indokolás III. részének 4. pontjában.). Mint látható volt, itt még a legalapvetőbb előfeltétel sem teljesült, hisz az Alaptörvény és az Alkotmány adott szakaszának szövege is lényegesen eltér, amely eleve kizárja az átvételt, de ezen túl az Alaptörvény kötelező értelmezési elvei és szabályaival egyezés vizsgálatára sem került itt sor, nem is beszélve az átvétel kellő részletességgel való indokolásának kötelezettségéről. Meg lehet tehát állapítani, hogy a jelen határozatban a régi érvek és döntési formulák átvétele „közjogi érvénytelenségben" szenved, és megítélésem szerint az így átvett, korábbi Alkotmányon alapuló formulák nem használhatók fel a későbbi alkotmánybírósági határozatokban.

Budapest, 2013. július 16.

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Az Alkotmánybíróság 21/2013. (VII. 19.) AB határozata a Fővárosi Bíróság 8.P.23.480/2011/3. számú, illetve a Fővárosi Ítélőtábla 2.Pf.22.200/2011/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Balsai István, dr. Dienes-Oehm Egon, dr. Juhász Imre, dr. Lenkovics Barnabás, dr. Pokol Béla, dr. Salamon László* és *dr. Szívós Mária* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Fővárosi Bíróság 8.P.23.480/2011/3. számú, illetve a Fővárosi Ítélőtábla 2.Pf.22.200/2011/3. számú ítélete alaptörvény-ellenes, ezért azokat megsemmisíti.
2. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése és I. cikk (3) bekezdése alapján alkotmányos követelményként megállapítja, hogy a közérdekű adat kiadása iránt indított ügyben eljáró bíróságnak az adatszolgáltatás-megtagadás jogcímét és tartalmi indokoltságát egyaránt vizsgálnia kell. A vizsgálatnak ki kell terjednie arra, hogy csak a feltétlenül szükséges mértékben került-e sor a közérdekű adatszolgáltatás megtagadására. E körben az eljáró bíróságnak vizsgálnia kell azt is, hogy az adatkezelő szerv nem korlátozta-e indokolatlanul a közérdekű adatokhoz való hozzáférést arra hivatkozva, hogy az igényelt adatokat az igénylő által meg nem ismerhető adatokkal együtt kezelik, miközben az utóbbiak felismerhetetlenné tételének nem lett volna akadálya.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

I n d o k o l á s

I.

[1] Dr. Bodoky Tamás (a továbbiakban: indítványozó) 2012. április 12-én az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.

[2] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Fővárosi Ítélőtábla 2.Pf.22.200/2011/3. számú ítélete, valamint a Fővárosi Bíróság 8.P.23.480/2011/3. számú, a Fővárosi Ítélőtábla ítéletével hatályában fenntartott ítéletét támadta, s kérte azok megsemmisítését. Álláspontja szerint az ítéletek ellentétesek az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésével, illetve ezzel összefüggésben az I. cikk (1) és (3) bekezdésével.

[3] Az indítványozó előadta, hogy 2011. június 11-én a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 20. §-a alapján elektronikus adatigénylést nyújtott be a Nemzeti Erőforrás Minisztériumhoz (a továbbiakban: NEFMI). Kérte a Magyar Állami Operaház teljes körű gazdasági átvilágításáért felelős miniszteri biztos által az Operaház átvilágításával összefüggő jelentés kiadását. A NEFMI megtagadta a kérelem teljesítését arra hivatkozva, hogy a jelentés döntés-előkészítő irat, és döntés az Operaházzal kapcsolatban még nem született.

[4] Ezt követően az indítványozó keresetet indított közérdekű adatok kiadása iránt. Mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság úgy határozott, hogy a jelentés döntés-előkészítő jellegű, illetve döntés megalapozását szolgáló adat, s erre hivatkozva a NEFMI jogszerűen tagadta meg azok kiadását.

[5] A támadott ítéleteket az indítványozó a közérdekű adatok megismeréséhez való alapjogot sértőnek tartotta.

[6] Az indítványozó kifogásolta, hogy a támadott ítéletek nem jelölik meg pontosan, hogy a jelentés konkrétan milyen döntés megalapozását szolgálja, hanem csak általánosságban hivatkoznak kormányzati döntésekre, s így minősítik a jelentést döntés-előkészítő iratnak. Az indítványozó szerint a vizsgálati jelentés nem egy konkrét döntés megalapozására szolgáló irat, vagyis nem egy „közbülső munkaanyag", s ezért nem nevezhető döntés-előkészítő iratnak, ez már ugyanis maga a végeredmény. A támadott ítéletek tehát indokolatlanul hivatkoznak a döntés-előkészítő irat minőségre, s az ilyen általános jellegű hivatkozás révén megalapozatlanul teszik lehetővé a jelentésben foglalt közérdekű adatok megismerésének korlátozását.

[7] Az indítványozó kifogásolta továbbá, hogy az eljáró bíróságok a jelentés egészét döntés-előkészítő adatnak minősítik, s ezáltal automatikus nyilvánosságkorlátozásnak vetik alá. Konkrétan sérelmezte a jogerős ítéletnek azt a megállapítását, ami szerint: „[h]a a dokumentum egy részének van döntés-előkészítő jellege […], illetőleg az alapvetően erre szolgál, akkor az egész dokumentáció osztja ezt a minősítést." Az indítványozó úgy vélte, hogy

a bíróságnak köteleznie kellett volna a NEFMI-t, hogy a jelentés elemei vonatkozásában bizonyítsa az abban foglaltak döntés-előkészítő adat minőségét. Szerinte a bíróságnak meg kellett volna állapítania, hogy a jelentés mely része minősül döntés megalapozását szolgáló adatnak, s melyek azok az adatok, amelyek vonatkozásában nyilvánosságot korlátozó indok nem áll fenn.

[8] Az indítványozó szerint az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése és I. cikk (1) bekezdése alapján az állami szervek, mint adatkezelők kötelesek arra, hogy a kezelésükben lévő iratokon belül a közérdekű és nem közérdekű adatokat elkülönítsék, hiszen így tudják biztosítani a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülését. Erre figyelemmel kifosgásolta az indítványozó a jogerős ítéletnek azt a megállapítását, ami szerint: „a teljes és terjedelmes jelentés kiadására vonatkozó kérelem esetén nem várható el […] az adatkezelőtől, hogy a teljes dokumentációt átvizsgálja abból a szempontból, hogy pontosan mi minősül személyes adatnak, közérdekű adatnak, esetlegesen szintén a megismerés gátját képező üzleti titoknak."

II.

[9] 1. Az Alaptörvénynek az alkotmányjogi panaszban hivatkozott rendelkezései:

„I. cikk (1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.

[…]

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható."

„VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák.

(2) Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.

(3) A személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülését sarkalatos törvénnyel létrehozott, független hatóság ellenőrzi."

„39. cikk (1) A központi költségvetésből csak olyan szervezet részére nyújtható támogatás, vagy teljesíthető szerződés alapján kifizetés, amelynek tulajdonosi szerkezete, felépítése, valamint a támogatás felhasználására irányuló tevékenysége átlátható.

(2) A közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. A közpénzekre és a nemzeti vagyonra vonatkozó adatok közérdekű adatok."

[10] 2. Az Avtv. vonatkozó, az adatigényléskor hatályos rendelkezései:

„2. § E törvény alkalmazása során:

[…]

4. *közérdekű adat:* az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő, valamint a tevékenységére vonatkozó, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől;

5. *közérdekből nyilvános adat:* a közérdekű adat fogalma alá nem tartozó minden olyan adat, amelynek nyilvánosságra hozatalát vagy hozzáférhetővé tételét törvény közérdekből elrendeli;"

„19. § (1) Az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy (a továbbiakban együtt: szerv) a feladatkörébe tartozó ügyekben – így különösen az állami és önkormányzati költségvetésre és annak végrehajtására, az állami és önkormányzati vagyon kezelésére, a közpénzek felhasználására és az erre kötött szerződésekre, a piaci szereplők, a magánszervezetek és – személyek részére különleges vagy kizárólagos jogok biztosítására vonatkozóan – köteles elősegíteni és biztosítani a közvélemény pontos és gyors tájékoztatását.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szervek rendszeresen elektronikusan vagy más módon közzéteszik, továbbá erre irányuló igény esetén a 20. § rendelkezései szerint hozzáférhetővé teszik a tevékenységükkel kapcsolatos legfontosabb – így különösen a hatáskörükre, illetékességükre, szervezeti felépítésükre, szakmai tevékenységükre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokukban lévő adatfajtákra és a működésükről szóló jogszabályokra, valamint a gazdálkodásukra vonatkozó – adatokat. A tájékoztatás módját, a vonatkozó adatok körét jogszabály is megállapíthatja.

[…]

(4) Ha törvény másként nem rendelkezik, közérdekből nyilvános adat az (1) bekezdésben meghatározott szervek feladat- és hatáskörében eljáró személy feladatkörével összefüggő személyes adata, továbbá egyéb, közfeladatot ellátó személy e feladatkörével összefüggő személyes adata. Ezen adatok megismerésére e törvénynek a közérdekű adatok megismerésére vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

(5) Ha törvény másként nem rendelkezik, közérdekből nyilvános adat a jogszabály vagy állami, illetőleg helyi önkormányzati szervvel kötött szerződés alapján kötelezően igénybe veendő vagy más módon ki nem elégíthető szolgáltatást nyújtó szervek vagy személyek kezelésében levő, e tevékenységükre vonatkozó, személyes adatnak nem minősülő adat."

„19/A. § (1) A 19. § (1) bekezdésében meghatározott szerv feladat- és hatáskörébe tartozó döntés meghozatalára irányuló eljárás során készített vagy rögzített, a döntés megalapozását szolgáló adat a keletkezésétől számított tíz évig nem nyilvános. Ezen adatok megismerését – a 19. § (1) bekezdésében foglaltakat mérlegelve – az azt kezelő szerv vezetője engedélyezheti.

(2) A döntés megalapozását szolgáló adat megismerésére irányuló igény – az (1) bekezdésben meghatározott időtartamon belül – a döntés meghozatalát követően akkor utasítható el, ha az adat megismerése a szerv törvényes működési rendjét vagy feladat- és hatáskörének illetéktelen külső befolyástól mentes ellátását, így különösen az adatot keletkeztető álláspontjának a döntések előkészítése során történő szabad kifejtését veszélyeztetné.

(3) Jogszabály egyes adatok megismerhetőségének korlátozására az (1) bekezdésben meghatározottnál rövidebb időtartamot állapíthat meg."

„20. § (1) A közérdekű adat megismerése iránt bárki – szóban, írásban vagy elektronikus úton – igényt nyújthat be.

(2) A közérdekű adat megismerésére irányuló igénynek az adatot kezelő szerv az igény tudomására jutását követő legrövidebb idő alatt, legfeljebb azonban 15 napon belül tesz eleget.

(3) Az adatokat tartalmazó dokumentumról vagy dokumentumrészről, annak tárolási módjától függetlenül az igénylő másolatot kaphat. Az adatot kezelő szerv kizárólag a másolat készítéséért – legfeljebb az azzal kapcsolatban felmerült költség mértékéig terjedően – állapíthat meg költségtérítést, amelynek összegét az igénylő kérésére előre közölni kell.

(4) Ha a közérdekű adatot tartalmazó dokumentum az igénylő által meg nem ismerhető adatot is tartalmaz, a másolaton a meg nem ismerhető adatot felismerhetetlenné kell tenni.

(5) Az adatigénylésnek közérthető formában és – amennyiben az aránytalan költséggel nem jár – az igénylő által kívánt technikai eszközzel, illetve módon kell eleget tenni. Az adatigénylést nem lehet elutasítani arra való hivatkozással, hogy annak közérthető formában nem lehet eleget tenni.

(6) Az igény teljesítésének megtagadásáról, annak indokaival együtt, 8 napon belül írásban vagy – amennyiben az igényben elektronikus levelezési címét közölte – elektronikus úton értesíteni kell az igénylőt.

(7) A közérdekű adat megismerése iránti igény teljesítése nem tagadható meg azért, mert a nem magyar anyanyelvű igénylő az igényét anyanyelvén vagy az általa értett más nyelven fogalmazza meg.

(8) Az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerveknek a közérdekű adatok megismerésére irányuló igények teljesítésének rendjét rögzítő szabályzatot kell készíteniük.

(9) A 19. § (1) bekezdésében meghatározott szervek évente értesítik az adatvédelmi biztost az elutasított igényekről, valamint az elutasítások indokairól."

III.

[11] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e, vagyis megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.

[12] 1. A befogadhatóság formai feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott:

[13] 1.1. Az indítványozó teljesítette az Abtv. 51. § (2) bekezdésében meghatározott feltételeket, mert képviseletében a Budapesti Ügyvédi Kamara által nyilvántartott ügyvéd nyújtotta be az alkotmányjogi panaszt, és az indítványozó csatolta a szabályos ügyvédi meghatalmazást.

[14] 1.2. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése alapján az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt az ügyben első fokon eljárt bírósághoz címezve kell benyújtani. A Fővárosi Ítélőtábla jogerős ítéletét 2012. február 22-én adták postára a panaszos jogi képviselője számára, a panaszt 2012. április 12-én nyújtották be az elsőfokú bíróságra. Ezért valószínűsíthető, hogy a panaszt a jogerős ítélet

kézbesítésétől számított 60 napon belül terjesztették elő, s így a panasz az Abtv. 30. § (1) bekezdésének megfelelően határidőben beérkezettnek tekinthető.

[15] 1.3. A panasz megfelel továbbá az Abtv. 52. § (1) bekezdésében foglalt, az indítványokkal szemben támasztott formai követelményeknek, mivel

[16] – megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (az Abtv. 27. §-át),

[17] – megjelöli továbbá az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [VI. cikk (2) bekezdését, illetve ezzel összefüggésben az I. cikk (1) és (3) bekezdését],

[18] – megjelöli a támadott bírói döntést (a Fővárosi Ítélőtábla 2.Pf.22.200/2011/3. számú ítéletét, valamint a Fővárosi Bíróság 8.P.23.480/2011/3. számú, a Fővárosi Ítélőtábla ítéletével hatályában fenntartott ítéletét),

[19] – tartalmazza a bírói döntés alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést,

[20] – tartalmazza a kifejezett kérelmet a Fővárosi Ítélőtábla 2.Pf.22.200/2011/3. számú ítélete, valamint a Fővárosi Bíróság 8.P.23.480/2011/3. számú, a Fővárosi Ítélőtábla ítéletével hatályában fenntartott ítélete megsemmisítésére.

[21] 2. A befogadhatóság tartalmi feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg:

[22] Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti tartalmi követelményeket. Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

[23] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a és az 51. § (1) bekezdése szerinti jogosultnak tekinthető, nyilvánvalóan érintett, hiszen a jelen ügyre okot adó jogvitában félként szerepel.

[24] 2.2. Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.

[25] 2.3. Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Bár e két követelmény vagylagos, jelen ügy befogadását mindkét szempont alátámasztja. Az alkotmányjogi panasz ugyanis annak vizsgálatára irányul, hogy az eljáró bíróságok a támadott ítéleteikben olyan jogértelmezést követtek-e, amellyel az indítványozó információszabadsághoz való alapjogát korlátozták. Az indítvány ezáltal alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel, s nyilvánvaló egyúttal, hogy az indítványozó által állított alaptörvény-ellenesség, amennyiben megalapozott, a bírói döntéseket érdemben befolyásolta.

IV.

[26] Az alkotmányjogi panasz megalapozott.

[27] Az Alaptörvény indítvánnyal érintett VI. cikk (2) bekezdése szerint mindenkinek joga van a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.

[28] 1. Az Alkotmánybíróság az alapjog tartalmát mindenekelőtt az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdése alapján, annak céljára, a Nemzeti hitvallásra és a történeti alkotmány vívmányaira tekintettel értelmezte.

[29] 1.1. Az 1949. évi kommunista alkotmány nem ismerte el a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jogot. Az érintett alapjog a jogállami rendszer megalapozásakor, az 1989. évi XXXI. törvény révén vált az Alkotmány részévé. Az Alkotmány 61. § (1) bekezdése rögzítette először alapvető jogként: „a Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás és a szólás szabadságához, továbbá a közérdekű adatok megismeréséhez, valamint terjesztéséhez". Az alapjog értelmezéséhez, miután a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jogot az Alkotmány, illetve az Alaptörvény ismerte el, a hagyományos értelemben vett – 1949 előtti – történeti alkotmány nem szolgáltat érdemi szempontokat.

[30] 1.2. Az Alkotmánybíróság az alapvető jog célját érintően figyelembe vette az Alkotmányban azonos módon biztosított alapjog rendeltetésével kapcsolatban korábban megállapított szempontokat, illetve az Alaptörvénynek a VI. cikk (2) bekezdésével összefüggő 39. cikk (2) bekezdését.

[31] 1.2.1. Lényeges szerepe van az információszabadságnak a véleménynyilvánításhoz való jog biztosítását, valamint azon keresztül az állam demokratikus működésének kialakítását illetően. Ezt ismerte el az Alkotmánybíróság akkor, amikor megállapította, hogy a közérdekű adatok nyilvánossága és megismerhetősége „gyakran előkérdése és feltétele a szabad véleménynyilvánításhoz való jog gyakorolhatóságának" [34/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 177, 185.]. Leszögezte továbbá: „A közérdekű információkhoz való szabad hozzáférés lehetővé teszi a választott népképviseleti testületek, a végrehajtó hatalom, a közigazgatás jogszerűségének és hatékonyságának

ellenőrzését, serkenti azok demokratikus működését. A közügyek bonyolultsága miatt a közhatalmi döntésalkotásra, az ügyek intézésre gyakorolt állampolgári ellenőrzés és befolyás csak akkor lehet hatékony, ha az illetékes szervek felfedik a szükséges információkat" [32/1992. (V. 29.) AB határozat, ABH 1992, 182, 183–184.]. Hangsúlyozta, hogy az alanyi jogon biztosított információszabadság joga azért kiemelkedően jelentős, mert „[a] nyílt, áttetsző és ellenőrizhető közhatalmi tevékenység, általában az állami szervek és a végrehajtó hatalom nyilvánosság előtti működése a demokratizmus egyik alapköve, a jogállami államberendezkedés garanciája. A nyilvánosság próbája nélkül az állam polgáraitól »elidegenedett gépezetté«, működése kiszámíthatatlanná, előreláthatatlanná, kifejezetten veszélyessé válik, mert az állam működésének átláthatatlansága fokozott veszélyt jelent az alkotmányos szabadságjogokra" [34/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 177, 192.].

[32] 1.2.2. Az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése – a közérdekű adatok egyik fajtájával, a közpénzekre és a nemzeti vagyonra vonatkozó adatokkal összefüggésben – a rendelkezés szövegében kifejezetten megjeleníti a közérdekű adatként történő alaptörvényi minősítés célját: az átláthatóság és a közélet tisztasága elvének biztosítása. Ez az elv – a Nemzeti hitvallásban foglaltakat figyelembe véve – nem csak a közpénzek és a nemzeti vagyonra vonatkozó, hanem általában véve a közfeladatok ellátásával összefüggő adatok kezelése szempontjából is irányadó.

[33] A Nemzeti hitvallás értelmében: „[v]alljuk, hogy népuralom csak ott van, ahol az állam szolgálja polgárait, ügyeiket méltányosan, visszaélés és részrehajlás nélkül intézi". Ennél fogva a polgárait szolgáló demokratikus állam működésének egészével, általánosságban a közfeladatok ellátásával kapcsolatos alaptörvényi követelmény tehát az átláthatóság és a közélet tisztasága, valamint a közügyek méltányos, visszaélés és részrehajlás nélküli intézése. A véleménynyilvánításhoz való jog biztosítása mellett, illetve azon keresztül a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való alapvető jog végeredményben e fenti követelmény érvényre juttatására hivatott.

[34] 1.3. A mindenki számára alanyi jogon biztosított alapjog tárgyát a közérdekű adatok képezik. A fogalmat az Alaptörvény nem határozza meg teljes körűen. Az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése a közpénzekre és a nemzeti vagyonra vonatkozó adatok vonatkozásában rögzíti egyedül kifejezetten, hogy azok közérdekű adatok. Az alapjog fentiekben kifejtett céljára figyelemmel nyilvánvaló ugyanakkor, hogy a közérdekű adatok köre nem korlátozódik az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése szerinti adatokra. Közérdekű adatnak minősül alapvetően az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint egyéb közfeladatot ellátó szervek és személyek kezelésében lévő, tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett információ és ismeret.

[35] A közérdekű adatokra főszabályként a nyilvánosság-elv vonatkozik. Ennek érvényesüléséhez szükséges, hogy az arra köteles adatkezelő a közérdekű adatok megismerését – proaktív módon, illetve adatigénylés alapján – biztosítsa. Kötelezettek az alapjog céljára figyelemmel általában az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint egyéb közfeladatot ellátó szervek és személyek. Figyelembe véve azonban azt, hogy az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése szerint a nyilvánosság előtti elszámolásra a „közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet" köteles, az általuk kezelt közérdekű adatokhoz való hozzáférést – különösen erre irányuló igény esetén – a közfeladatot ellátó szerveken kívüli szervezetnek is biztosítania kell.

[36] 2.1. A fentieket követően az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy milyen alkotmányos követelményeknek kell érvényesülniük az alapjog korlátozásakor.

[37] A közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog nem abszolút jog: más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával törvényben korlátozható [I. cikk (3) bekezdés]. Az alapjog-korlátozást érintően az Alkotmánybíróság figyelembe vette az alábbiakat:

„Az Alkotmánybíróság az újabb ügyekben vizsgálandó alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indokolásába történő beillesztése" {13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [32]}.

[38] A jelen esetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog vonatkozásában a korábbi Alkotmány 61. § (1) bekezdése és az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése között szövegszerű egyezés mutatható ki. Az Alaptörvény az alapjog szinte változtatás nélküli átvételével a korábbi alkotmánybírósági gyakorlat által kimunkált elvi tételek fenntartása mellett döntött. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja, illetve idézheti a korábbi határozataiban, kiváltképpen a 32/1992. (V. 29.) AB határozatban, a 34/1994. (VI. 24.) AB határozatban és a 12/2004. (IV. 7.) AB határozatban kidolgozott érveket, jogelveket.

[39] A közérdekű adatok nyilvánossága korlátozásának körében alapvető elvként határozta meg az Alkotmánybíróság, hogy az információszabadságot korlátozó törvényeket megszorítóan kell értelmezni. „Egy demokratikus társadalomban tehát a közérdekű adatok nyilvánossága a főszabály; ehhez képest a közérdekű adatok nyilvánosságának korlátozását kivételnek kell tekinteni." [12/2004. (IV. 7.) AB határozat, ABH 2004, 217, 221.] Ebből következik az is, hogy a közérdekű adatok vonatkozásában a nyilvánosság korlátozása csak akkor fogadható el alkotmányosan indokoltnak, ha azt más alapjog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme kényszerítően indokolja, illetve elkerülhetetlenül szükségessé teszi. A korlátozást érintő ezen tartalmi követelmény egyik indoka az is, hogy ennek révén lehetővé váljon a nyilvánosságkorlátozás feletti érdemi és hatékony bírói jogorvoslat lehetősége, amelynek ki kell terjednie a nyilvánosságkorlátozás indokoltságának tartalmi vizsgálatára is.

[40] Az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése szerint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog alanya bárki lehet. Az Alaptörvény értelmében tehát az információszerzéshez kötődő érdekeltség igazolása nem szükséges. Ennél fogva éppen a közérdekű adat kiadására kötelezett szervnek vagy személynek kell indokolnia az igényelt információ esetleges megtagadását.

[41] A közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog korlátozását érintően a korábbi gyakorlat alapján levezethető, hogy az olyan szabályok, amelyek diszkrecionális jogkört adnak az adatkezelő szervnek a közérdekű adatokhoz való hozzáférés megtagadására, önmagukban alapjog-sértők [vö. 32/1992. (V. 29.) AB határozat, ABH 1992, 182, 184.; 34/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994,177, 192.]. A törvényhozó köteles megfelelő garanciákat kiépíteni a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog gyakorlásának elősegítése, az adatigénylés rendje, az adatok kiadásának megtagadása és az az ellen igénybe vehető jogorvoslat vonatkozásában. Az ilyen garanciális jellegű szabályokat nem lehet fogalmilag tisztázatlan, bizonytalan jogi kategóriák használata révén relativizálni, mert az ezekre való hivatkozással a közérdekű adatokat kezelő szerv végső soron megkerülhetné a közérdekű adatok kiadását. Éppen ezért az információszabadság érvényesülése érdekében a törvényhozó olyan szabályok megalkotására köteles, amelyek a lehető legnagyobb mértékben biztosítják ezen alapjog érvényesülését.

[42] 2.2. Az Alkotmánybíróság az információszabadság korlátozásakor irányadó alkotmányossági követelmények számbavételét követően kifejezetten a döntés megalapozását szolgáló adatokkal kapcsolatos nyilvánosság-korlátozásra irányadó, Alaptörvényből levezethető kritériumokkal foglalkozott.

[43] Az Alkotmánybíróság a döntés megalapozását szolgáló (korábban: döntés-előkészítő) adatok körében már kimondta, hogy „garanciális intézménye a köztisztviselői munka színvonalának és hatékonyságának, hogy a köztisztviselők döntés-előkészítése szabadon, informálisan és a nyilvánosság nyomásától mentesen folyik. Ezért az aktanyilvánosság a közbülső munkaanyagokra nem, hanem csak a végeredményre vonatkozik" [34/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 177, 190–191.]. Az Alkotmánybíróság a kormányülések jegyzőkönyveinek nyilvánosságát vizsgáló határozatában kimondta, hogy a nyilvánosság korlátozásának célja, hogy „a kormány tagjai szabadon és részletekbe menően vitázhassanak az egyes előterjesztésekről és az ülésen felmerülő politikai, gazdasági, társadalmi kérdésekről." Emellett, a fontos politikai és gazdasági döntések későbbi végrehajtását „gyakran lehetetlenné tenné, ha a kormányülésen megtárgyalandó tervezett lépések a döntéshozatal előtt nyilvánosságot kapnának. Annak is lehet méltányolható indoka, ha a kormány egy korábbi ülésén elfogadott döntés nyilvánosságra hozatalát későbbi időpontra halasztja, elkerülendő, hogy a tervezett intézkedések bevezetése előtt meghiúsuljon a kormányzati politika végrehajtása" [32/2006. (VII. 13.) AB határozat, ABH 2006, 430, 441–442.].

[44] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglaltak szerint a döntést megalapozó adatokra tekintettel történő nyilvánosságkorlátozás kizárólag más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében történhet. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint minél kevésbé kapcsolódik egy konkrét alapjog védelméhez a korlátozás által megvalósítandó cél, a korlátozás alkotmányos indoka annál szigorúbb igazolást követel. A véleménynyilvánítás szabadságával összefüggésben az Alkotmánybíróság ezt úgy fogalmazta meg, hogy a „mérlegelendő korlátozó törvénynek nagyobb a súlya, ha közvetlenül másik alanyi alapjog érvényesítésére és védelmére szolgál, kisebb, ha ilyen jogokat csakis mögöttesen, valamely »intézmény« közvetítésével véd, s legkisebb, ha csupán valamely elvont érték önmagában a tárgya (pl. köznyugalom)". [30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 178.]. A közigazgatás hatékonyságának, mint az információszabadság korlátozási alapjának konkrét esetben történő megítélésénél az alapjog korlátozásával érvényesítendő alapjog vagy védeni kívánt érték ilyen jellegét is vizsgálni kell. Ezzel összhangban az Alkotmánybíróság eddig sem tekintette a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog korlátozása alkotmányos indokának a pusztán adminisztratív jellegű megfontolásokat, és kimondta, hogy „[a] közfeladatot ellátó szervek és személyek kényelmi szempontjai nem élvezhetnek elsőbbséget egy alapvető joggal szemben" [12/2004. (IV. 7.) AB határozat, ABH 2004, 217, 228.].

[45] A döntés megalapozását szolgáló adat nyilvánossága a fentiekből is következő szigorú követelmények fényében korlátozható. Abból, hogy az igényelt adat döntés megalapozását szolgálja, önmagában még nem következik kényszerítően a közérdekű adat nyilvánosságtól történő elzárás. A jelen esetben nem vizsgált szabályozás alapján az adatkezelő szerv vezetőjének döntésétől függ, hogy az ilyen adat kiadását megtagadja-e vagy sem. Amennyiben az adatkezelő szerv a közérdekű adat kiadásának megtagadása mellett dönt, ezt a korábban tárgyalt, továbbá a jelen határozat rendelkező részének 2. pontjába foglalt alkotmányos követelmények érvényesülése érdekében megfelelően indokolni köteles. Ennek az indokolásnak egyrészt ki kell terjednie arra, hogy pontosan milyen folyamatban lévő eljárásban meghozandó döntés megalapozását szolgálja a kiadni kívánt közérdekű adat, másrészt arra is, hogy a közérdekű adat kiadása mennyiben befolyásolja a szóban forgó döntés meghozatalát, vagyis, hogy az meghiúsítaná-e a döntés hatékony végrehajtását vagy ellehetetlenítené-e az illetéktelen befolyástól mentes, független, hatékony köztisztviselői munkát [vö. 12/2004. (IV. 7.) AB határozat, ABH 2004, 217, 226–227.].

[46] A korábban tárgyalt elv, amely szerint a főszabály a közérdekű adatok nyilvánossága különösen is hangsúlyosan jelenik meg a nyilvánosságkorlátozásnak abban az esetében, amikor az az adatkezelő szerv mérlegelésének függvénye. E mérlegelésnek figyelembe kell vennie a fenti követelmények érvényesülését, s azt is, hogy e szempontokat adott esetben a bírósági eljárás során a bíróság felülvizsgálhatja. A közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog érvényesülése érdekében nem tekinthető az Alaptörvénnyel összhangban állónak az olyan korlátozás, amely egy adatot vagy egy egész dokumentumot végérvényesen elvon a nyilvánosság elől, illetve amely egy dokumentumot annak tartalmától függetlenül, teljes egészében nyilvánosságkorlátozás alá helyez. A fentiek alapján tehát a dokumentum egésze – a tartalmától függetlenül – nem minősíthető döntést megalapozó adatnak.

[47] 3. Az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése alapján az információszabadság érvényesülését sarkalatos törvény, jelenleg az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény biztosítja, illetve az alkotmányjogi panasz tárgyát képező eljárás adatigénylés útján történő megindításakor az alapjog érvényesüléséhez szükséges alapvető törvényi szabályokat az Avtv. tartalmazta.

[48] Az Avtv.-nek az alapügyben alkalmazott rendelkezései – az alapjogként biztosított információszabadság érvényesülése érdekében – kötelezték a közfeladatot ellátó adatkezelő szervet, hogy biztosítsa a közérdekű adatok megismerését, szükség szerint a nem megismerhető adatok anonimizálásával. Az Avtv. 2. § 4. pontja szerint közérdekű adatnak minősült a közfeladatot ellátó szerv kezelésében lévő, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől. Az alapügyben minisztérium (NEFMI) által kezelt, közfeladat ellátásával összefüggésben keletkezett irat megismeréséről volt szó, amely a másodfokú ítélet által megállapítottan az adatigényléskor az alperes adatkezelő rendelkezésére állt. („Egyértelmű volt, hogy a felperes pontosan mely adat, illetőleg adatösszesség kiadását kérte, hiszen az alperes is a kérelemhez igazodó választ adott. A kérelem teljesítésének elutasításakor nem hivatkozott arra, hogy a felperes által kért jelentést, illetőleg adatokat ne tudná azonosítani. Arra nézve nem állt rendelkezésre kétséget kizáró bizonyíték, hogy a felperes kérelmének előterjesztésekor a miniszteri biztosi jelentés még nem készült el. Megjegyzendő, hogy erre a felperesi kérelem elutasításakor az alperes maga sem hivatkozott.") Így annak tartalma az Avtv. előbbi rendelkezése értelmében – az igénylő által meg nem ismerhető személyes adatok kivételével – közérdekű adatnak minősült. Ennek megfelelően az adatigénylés tárgyát képező jelentés tartalmát az eljáró bíróságok is alapvetően közérdekű adatnak tekintették.

[49] Az Avtv. 19. § (1) és (3) bekezdése alapján a közfeladatot ellátó szerv köteles volt biztosítani azt, hogy a kezelésében lévő közérdekű adatot bárki megismerje. Az Avtv. 20. § (4) bekezdése továbbá előírta, hogy amennyiben „a közérdekű adatot tartalmazó dokumentum az igénylő által meg nem ismerhető adatot is tartalmaz, a másolaton a meg nem ismerhető adatot felismerhetetlenné kell tenni."

[50] Az alapügyben az eljáró bíróságok alkalmazták az Avtv.-nek a döntés megalapozását szolgáló adatokról szóló 19/A. §-át is. Eszerint a keletkezésétől számított tíz évig nem volt nyilvános a közfeladatot ellátó szerv „feladat- és hatáskörébe tartozó döntés meghozatalára irányuló eljárás során készített vagy rögzített, a döntés megalapozását szolgáló adat". Az Avtv. irányadó rendelkezése értelmében tehát döntés megalapozását szolgáló adat csak az adott szerv (feladat- és hatáskörébe tartozó) döntése meghozatalára irányuló eljárás során készített vagy rögzített adat lehetett. A döntés megalapozását szolgáló adat e minősége továbbá kizárólag a konkrét döntéshozatali eljáráshoz való kapcsolata révén állhatott fenn.

[51] Az Alkotmánybíróság az e törvényi rendelkezéseken nyugvó bírói döntések felülvizsgálata során figyelemmel volt az Alaptörvény 28. cikkére, amely szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Ezért az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti

jelen eljárásban a bírói döntéseknek, s az abban foglalt bírói jogértelmezésnek az Alaptörvénnyel való összhangját – az előzőekben kifejtett alaptörvény-értelmezést alapul véve – vizsgálta.

[52] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben – és általában a közérdekű adatok megismeréséhez való jog korlátozását érintő ügyekben – a támadott bírói döntést kizárólag alkotmányossági szempontból vizsgálja felül. Ennek megfelelően a jelen alkotmányossági vizsgálat során az Alkotmánybíróság nem arról dönt, hogy az alapul fekvő ügyben kiadni kért jelentés mely része minősül nem nyilvános, konkrétan döntés megalapozását szolgáló adatnak és miért; még csak nem is arról, hogy az eljáró bíróság az adott dokumentum mely részét minősítse döntés megalapozását szolgáló adatnak és melyiket ne. Ezt már csak azért sem tehetné, mert a kiadni kért jelentést az Alkotmánybíróság az ügy lényegéből fakadóan nem ismerheti meg. A jelen alkotmányossági felülvizsgálatban tehát az Alkotmánybíróság nem konkrét iratok, adatok döntés-előkészítő jellegéről dönt.

[53] A támadott ítéletek felülvizsgálatakor az Alkotmánybíróság a nyilvánosság-korlátozással szemben fennálló alkotmányossági szempontok érvényesítését követeli meg az Alaptörvény által megállapított mérce alapján. Az Abtv. 27. §-ában foglalt panaszok természetéhez igazodva a konkrét ügy érdemét érintő alkotmányossági vetületű kérdésekről az Alkotmánybíróság dönt, de ennek a konkrét ügyre vonatkozó konzekvenciáit már az eljáró bíróságnak kell levonnia. A panaszos számára ilyenformán biztosítható hatékony jogorvoslat a bírósági döntésekben megjelenő jogsérelmekkel szemben.

[54] 4. Az indítványozó alapvetően azt állította, hogy a támadott ítéletek indokolatlanul teszik lehetővé a közérdekű adatok megismeréséhez való jog korlátozását, s ezért kérte az érintett ítéletek alaptörvény-ellenességének megállapítását.

[55] Eljárása során az Alkotmánybíróság figyelemmel volt az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésére, amelynek értelmében az alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Az alapjog-korlátozás e szabályát az Alkotmánybíróság az előbbiekben már idézett 12/2004. (IV. 7.) AB határozatában a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog kapcsán a következőképpen fogalmazta meg: „a közérdekű adatok nyilvánosságát érintő korlátozásnak csak olyan mértéke tekinthető alkotmányosnak, ami egy demokratikus társadalomban kétséget kizáróan szükséges, »kényszerítően« indokolt, ugyanakkor a korlátozással elérni kívánt célhoz képest arányos. A közérdekű adatok nyilvánosságának korlátozását pedig azonnal meg kell szüntetni, ha a korlátozást ezek a tartalmi követelmények már nem indokolják" (ABH 2004, 217, 226.).

[56] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése és VI. cikk (2) bekezdése alapján – az Alkotmánybíróság hivatkozott gyakorlatát is figyelembe véve – levonható tehát az a következtetés, hogy amennyiben a közérdekű adat megismerése megakadályozható egy nyilvánosság-korlátozási okra való formális hivatkozással úgy, hogy a korlátozás tartalmi indokoltságának tényleges fennállása kétségtelen módon nem bizonyított, akkor ez a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog alaptalan, s így szükségtelen korlátozásának minősül.

[57] Az Alkotmánybíróság a támadott ítéletek alapján megállapította, hogy az alapügyben eljáró bíróságok az indítványozó által megismerni kívánt egész jelentést döntés megalapozását szolgáló adatnak minősítették („A másodfokú bíróság megítélése szerint a miniszteri biztosi kinevezésből és a megoldandó feladatának jellegéből adódóan a felperes által előterjesztett megismerés iránti kérelem olyan döntés megalapozását szolgáló adat, amely miatt az alperes indokoltan utasította el a felperes kérelmét."). Megállapítható továbbá, hogy az eljáró bíróságok ennek kapcsán kifejezetten nem jelölték meg az ítéleteikben azt, hogy a jelentés konkrétan milyen döntés megalapozására szolgált, nem utaltak tehát az adatkezelő minisztérium konkrét eljárására sem. Nem is kötelezték az adatigénylést elutasító alperest arra, hogy az adatigényléskor folyamatban lévő eljárás pontos megjelölésével igazolja, hogy a jelentés valóban tartalmaz-e olyan adatot, amely konkrét döntés megalapozását szolgálja.

[58] Az Alkotmánybíróság a fentieket figyelembe véve megállapította: a közérdekű adatokhoz való hozzáférés megtagadása az arra való formális hivatkozással, hogy az igényelt közérdekű adatok döntés megalapozását szolgáló adatok, mellőzve azonban a tényleges tartalmi vizsgálatát (az eljárási szabályok keretei között), hogy azok milyen döntés meghozatalát, milyen eljárás lefolytatását szolgálják, s valójában érdemi kapcsolatban állnak-e a közérdekű adatot kezelő szerv feladat- és hatáskörébe tartozó döntéssel, az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében foglalt alapjog I. cikk (3) bekezdésébe ütköző indokolatlan korlátozásának minősül. Az eljáró bíróságok ítéleteikben így tehát az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében foglalt alapjog érvényesülését az I. cikk (3) bekezdésébe ütköző módon korlátozták akkor, amikor nem vizsgálták, hogy az adatigénylő által kért jelentés (vagy annak egy része) konkrétan milyen döntés megalapozására szolgált, hanem e nélkül a jelentés egészét érintően elfogadták, hogy döntés megalapozását szolgáló adatnak minősült. Így tartalmilag sem vizsgálták, hogy az igényelt közérdekű adatok kiadása valóban befolyásolná-e az adatkezelő döntésének meghozatalát, meghiúsítaná-e a döntés hatékony

végrehajtását vagy ellehetetlenítené-e az illetéktelen befolyástól mentes, független, hatékony köztisztviselői munkát. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Fővárosi Bíróság 8.P.23.480/2011/3. számú, illetve a Fővárosi Ítélőtábla 2.Pf.22.200/2011/3. számú ítélete e vonatkozásban alaptörvény-ellenes.

[59] 5. Az indítványozó sérelmezte a fentieken túlmenően azt is, hogy az eljáró bíróságok a jelentés egész tartalmát döntés megalapozását szolgáló adatnak minősítették, s ennek révén teljes egészében nyilvánosság-korlátozásnak vetették alá. Konkrétan sérelmezte a jogerős ítéletnek azt a részét, amely szerint: „[h]a a dokumentum egy részének van döntés-előkészítő jellege […], illetőleg az alapvetően erre szolgál, akkor az egész dokumentáció osztja ezt a minősítést." Az indítványozó ennek kapcsán azt állította, hogy ezáltal a támadott ítéletek alaptörvény-ellenesen, indokolatlanul tág körben teszik lehetővé a közérdekű adatok megismeréséhez való jog korlátozását.

[60] A fentiekben az Alkotmánybíróság rámutatott arra, hogy az alapjog-korlátozáshoz a korlátozás indokának tényleges fennállását kétségtelen módon bizonyítani kell; máskülönben a korlátozás nem felel meg az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében a korlátozással szemben támasztott „feltétlenül szükséges" követelménynek. Nem egyeztethető össze az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével továbbá akkor sem, nem tekinthető ugyanis feltétlenül szükségesnek a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog korlátozása, ha adott esetben a nyilvánosság-korlátozás okára hivatkozva a közérdekű adatok tágabb körének a megismerését tiltják meg, mint amit az adott korlátozási indok szükségessé tenne. Ez állapítható meg különösen akkor, ha egy adott dokumentumban szereplő összes közérdekű adat megismerését pusztán arra hivatkozással tagadják meg, hogy a dokumentum egy része nyilvánosság-korlátozás alá esik („a dokumentum egy részének van döntés-előkészítő jellege").

[61] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az eljáró bíróságok az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében foglalt alapjogot az I. cikk (3) bekezdésével ellentétesen engedték korlátozni akkor, amikor a jelentés egy részét érintő nyilvánosság-korlátozás okára hivatkozva egy ennél tágabb adatkör, a jelentésben foglalt összes közérdekű adat megismerésének korlátozását tették lehetővé.

[62] 6. Az indítványozó végül támadta a jogerős ítéletnek azt a megállapítását, amely szerint: „a teljes és terjedelmes jelentés kiadására vonatkozó kérelem esetén nem várható el […] az adatkezelőtől, hogy a teljes dokumentációt átvizsgálja abból a szempontból, hogy pontosan mi minősül személyes adatnak, közérdekű adatnak, esetlegesen szintén a megismerés gátját képező üzleti titoknak." Ezt az indítványozó az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésére és I. cikkére hivatkozva kifogásolta. Szerinte a közérdekű adatok megismeréséhez való jog indokolatlan korlátozását jelenti, ha az adatkezelő állami szervek megakadályozhatják a közérdekű adatokhoz való hozzáférést arra hivatkozva, hogy a közérdekű adatokat tartalmazó dokumentum egyéb adatokat is tartalmaz.

[63] Az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése alapjogként rögzíti a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jogot. Az Alkotmánybíróság már több határozatában rámutatott arra, hogy az állam kötelessége az alapvető jogok tiszteletben tartására és védelmére a szubjektív alapjogokkal kapcsolatban nem merül ki abban, hogy tartózkodnia kell megsértésüktől, hanem magában foglalja azt is, hogy gondoskodnia kell az érvényesülésükhöz szükséges feltételekről [vö.: 64/1991. (XII. 17.) AB határozat, ABH 1991, 297, 302.]. Az alapjog védelmére irányuló intézményvédelmi kötelességük alapján tehát a közérdekű adatokat kezelő szerveknek aktív magatartást kell tanúsítaniuk, kötelesek a közérdekű adatokhoz való hozzáférést garantálni.

[64] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján az alapvető jog csak más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, s még akkor is csak a szükségesség-arányosság követelményének megfelelően korlátozható. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése értelmében tehát a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog, mint alapjog nem korlátozható az adatkezelő szerv többletfeladatára való hivatkozással. Az adatkezelő szerv nem tagadhatja meg közérdekű adatokhoz való hozzáférés biztosítását azon az alapon, hogy az az általa kezelt dokumentum átvizsgálását, s a benne található nyilvános adatoknak a nem nyilvános adatoktól való elkülönítését igényelné. Az adatkezelő szerv az alapjog biztosítása érdekében éppenséggel tevőleges magatartásra kötelezett, s e kötelességét az alapjog érvényesülése érdekében szükség esetén az adott dokumentumban található nem nyilvános adatok lefedésével, az igénylő által meg nem ismerhető személyes adatok anonimizálásával kell teljesítenie.

[65] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az eljáró bíróságok az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében foglalt alapjogot az I. cikk (3) bekezdésével ellentétesen engedték korlátozni akkor, amikor a jelentésben foglalt közérdekű adatok megismerésének korlátozását az adatkezelő szerv többletfeladatára való hivatkozással tették lehetővé.

[66] 7. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy a támadott ítéletekben az eljáró bíróságok a fentiek szerint alaptörvény-ellenesen korlátozták az indítványozó közérdekű adatok megismeréséhez való jogát. Az információszabadság alaptörvény-ellenes korlátozását képező bírói jogértelmezés a támadott ítéletek fontos, központi elemét képezte, ezért a tárgybeli bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség

megállapítására került sor. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítélőtábla 2.Pf.22.200/2011/3. számú ítéletét az elsőfokú ítéletre is kiterjedően megsemmisítette.

[67] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 46. § (3) bekezdése értelmében a hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában határozattal megállapíthatja azokat az Alaptörvény szabályozásából eredő, az Alaptörvény rendelkezéseit érvényre juttató alkotmányos követelményeket, amelyeknek a vizsgált, illetve a bírósági eljárásban alkalmazandó jogszabály alkalmazásának meg kell felelnie. Ezen az alapon az Alkotmánybíróság a rendelkező részben összefoglalóan rögzítette azokat az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdéséből és I. cikk (3) bekezdéséből származó alkotmányos követelményeket, amiket a jogalkalmazás során az eljáró bíróságnak figyelembe kell vennie.

[68] Az Alkotmánybíróság e határozatának a Magyar Közlönyben történő közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdés második mondata alapján rendelte el.

Budapest, 2013. július 16.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2881/2012.

Dr. Dienes-Oehm Egon alkotmánybíró különvéleménye

[69] Álláspontom szerint a támadott ítéletekben az eljáró bíróságok jogértelmezése nem valósította meg a közérdekű adatok megismeréséhez való jogosultság alaptörvény-ellenes korlátozását. Következésképpen sem az általuk hozott ítéletek megsemmisítésével, sem a bíróságok általi vizsgálatra vonatkozó alkotmányos követelmény megállapításával nem értek egyet.

[70] 1. Osztom az első fokon eljáró Fővárosi Bíróság azon megítélését, hogy a bírósági ügy felperese (az alkotmányjogi panasz indítványozója) által kért jelentés önmagában nem minősíthető közérdekű adatnak, az igény általánosan megfogalmazott volt, „konkrét vagy megközelítően behatárolt" adatok megjelölése nélkül. Helytállónak tartom az elsőfokú ítéletből kikövetkeztethető azt az álláspontot is, hogy a közérdekű adatnak minősíthetőség hiányában a bírósági eljárások alapjául szolgáló ügyben nincs ügydöntő jogi jelentősége annak, hogy a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 19/A. § (1) bekezdése értelmében döntés-előkészítő jellegű dokumentumról, illetőleg döntés megalapozását szolgáló adatról volt-e szó egyáltalán az adott eljárásban.

[71] 2. Általános jelleggel értek egyet ugyanakkor a másodfokon eljáró Fővárosi Ítélőtáblának az Avtv. 19/A. §-ának az adott ügyben történt alkalmazásával összefüggésben tett megállapításával, amely szerint: „Ha a dokumentum egy részének van döntés-előkészítő jellege – amit a felperes sem vitat –, illetőleg alapvetően erre szolgál, akkor az egész dokumentáció osztja ezt a minősítést. A ténymegállapítások és következtetések egyedi halmaza egységesen képezi az állapotfelmérést és a megoldások felvetését, és ebből a szempontból a teljes dokumentum nem osztható részeire."

Budapest, 2013. július 16.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

[72] A különvéleményhez csatlakozom:

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre alkotmánybíró különvéleménye

[73] Nem értek egyet a többségi határozattal.

[74] 1. A rendelkező rész 1. pontja megállapítja, hogy a Fővárosi Bíróság 8.P.23.480/2011/3. számú, illetve a Fővárosi Ítélőtábla 2.Pf.22.200/2011/3. számú ítélete alaptörvény-ellenes, ezért azokat megsemmisíti. Álláspontom szerint azonban az adott ügyben nem állnak fenn az alkotmányjogi panasszal szemben az Abtv. 29. §-ában támasztott feltételek, azaz az érintett bírósági ítéletekkel kapcsolatban nem merült fel sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség. Úgy vélem tehát, hogy az alkotmányjogi panaszt a tartalmi feltételek hiányában már a befogadási eljárásban vissza kellett volna utasítani.

[75] 2. A rendelkező rész 2. pontja az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése és az I. cikk (3) bekezdése alapján alkotmányos követelményt fogalmaz meg a közérdekű adatok kiadása iránt indított perben eljáró bíróságok számára. E szerint a bíróságnak az adatszolgáltatás-megtagadásának jogcíme mellett annak indokoltságát is vizsgálnia kell, melynek mértékét és mélységét is meghatározza a többségi határozat. Álláspontom szerint azonban az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre ilyen irányú és tartalmú alkotmányos követelmény megállapítására.

[76] Áttekintve a jogintézményt magát, illetve annak történetét, megállapítható, hogy az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény nem szabályozta az alkotmányos követelmény megállapításának lehetőségét, azt a gyakorlat alakította ki. Az Alkotmánybíróság alkotmányos követelményt jellemzően utólagos normakontroll hatáskörében eljárva állapított meg, melynek címzettje ugyan lehetett a jogalkotó, de tipikusan a jogalkalmazó volt. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság jellemzően egy konkrét jogszabályi rendelkezésre vonatkozóan határozta meg az a norma alkotmányos értelmezési tartományát.

[77] A 2012. január 1. napjától hatályos Abtv. [46. § (3) bekezdése] a jogkövetkezmények között szól az alkotmányos követelmény megállapíthatóságáról, e szerint: „Az Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában határozattal megállapíthatja azokat az Alaptörvény szabályozásából eredő, és az Alaptörvény rendelkezéseit érvényre juttató alkotmányos követelményeket, amelyeknek a vizsgált, illetve a bírósági eljárásban alkalmazandó jogszabály alkalmazásának meg kell felelnie." (kiemelés tőlem)

[78] A jogalkotó tehát nem önálló hatáskörként, hanem az egyes hatáskörökben megállapítható jogkövetkezményként szabályozta az alkotmányos követelményt, amelynek alkalmazására azonban mindig csak egy konkrét jogszabályi rendelkezés vizsgálata kapcsán van lehetőség. Véleményem szerint az Abtv. 46. § (3) bekezdéséből a jelen ügy szempontjából az a következtetés vonható le, hogy alkotmányos követelményt csak konkrét (vizsgált, bírósági eljárásban alkalmazott) jogszabályi rendelkezéssel összefüggésben lehet megállapítani, azaz absztrakt, csak az Alaptörvényen alapuló követelmény önmagában nem állapítható meg.

[79] Ezzel szemben jelen ügyben a többségi határozat a jogalkalmazó mérlegelési körét (terjedelmét, mélységét) és nem egy konkrét norma értelmezési tartományát jelöli ki. A többségi határozat tehát nem egy konkrét jogszabályi rendelkezés alkalmazásához tapadó alkotmányos követelményt határoz meg, hanem az Alaptörvény önálló értelmezésével jut el az alkotmányos követelmény megállapításáig. Álláspontom szerint egyrészt az Abtv.-ből a többségi határozat által követett megoldás nem vezethető le, az inkább az Abtv. 38. §-ában

szabályozott Alaptörvény értelmezésnek felel meg, amelyet azonban csak az Országgyűlés vagy annak állandó bizottsága, a köztársasági elnök, illetve a Kormány kezdeményezhet, azaz e hatáskörében hivatalból nem járhat el az Alkotmánybíróság. Másrészt úgy vélem, hogy a többségi határozatban megállapított alkotmányos követelmény az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében biztosított független bírósághoz való jog ellen hat. A bírói függetlenség ugyanis szükségszerűen magában foglalja a tényállás megállapításának szabadságát is, amelynek alapja a bizonyítékok szabad mérlegelése. Történeti alkotmányunk vívmányai között említhető, hogy az Alkotmánybíróság már többször vizsgálta a fenti összefüggést [vö. 531/B/1997. AB határozat, ABH 2004, 1129.], legutóbb pedig a 3365/2012. (XII. 5.) AB végzésben foglalta össze álláspontját. E szerint a bírósági eljárás lefolytatása, a tényállás megállapítása, az annak alapjául szolgáló bizonyítékok értékelése, mérlegelése a rendes bíróságok feladata. Az egyes eljárási kódexek részletesen szabályozzák a bírák perbeli tevékenységét, a bizonyítékok szabad mérlegelését is biztosító cselekvési autonómiáját. Ennek megfelelően a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 3. § (5) bekezdései rögzíti a szabad bizonyítás elvét, amely szerint a bíróság a bizonyítás meghatározott módjához vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, továbbá szabadon felhasználhat minden olyan bizonyítékot, ami belátása szerint a tényállás feltárására alkalmas. A Pp. 206. § (1) bekezdése értelmében pedig a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékok egybevetése alapján állapítja meg, a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, és meggyőződése szerint bírálja el. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és annak megítélésére, hogy a rendes bíróságok egy-egy tényt miként értékelnek, az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel {3365/2012. (XII. 5.) AB végzés, Indokolás [8]}.

[80] A fentiek alapján úgy vélem, hogy a többségi határozat egyrészt túlterjeszkedik az Abtv. 46. § (3) bekezdésében biztosított jogkövetkezmény megállapításán, másrészt korlátozza a bírói mérlegelést (a bizonyítékok szabad értékelését), ami végső soron felvetheti a bírói függetlenség sérelmét is. Mindezek alapján nem tudom támogatni a többségi határozatot.

[81] 3. A határozat indokolása (IV. rész 1.1. pontja) szerint a történeti alkotmányról csak az 1949. évi XX. törvénnyel elfogadott chartális Alkotmány hatálybalépésig beszélhetünk. Álláspontom szerint azonban az 1989. évi XXXI. törvénnyel módosított, a demokratikus jogállamot megteremtő Alkotmányon alapuló, a negyedik Alaptörvény módosítással azonban hatályon kívül helyezett alkotmánybírósági határozatok jelentős részét a történeti alkotmány vívmányai közé kell sorolni. Véleményem szerint sem egyértelmű, hogy az 1949-es chartális Alkotmány, illetve annak módosításai a történeti alkotmány (illetve annak vívmányai) közé sorolhatók-e. Az azonban vitathatatlannak tűnik számomra, hogy az Alkotmánybíróság 1990 és 2012 között született határozatainak többsége az alkotmányjog (hazai) fejlődése, a demokratikus átmenet, a jogállam kialakulása és megszilárdulása szempontjából jelentős állomásnak tekinthetők. Álláspontom szerint a fenti határozatok a történeti alkotmány vívmányaiként élnek tovább, tekintettel arra a tényre is, hogy 2013. április 1-jével hatályukat vesztették. Megjegyzem, hogy ez az értelmezés nem sérti az írott és történeti alkotmány közötti, a jogtudomány világában kétségtelenül jelen lévő markáns különbségtételt.

[82] 4. Végezetül megjegyzem, hogy a határozat indoklása (III. rész 1.2. pont) az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai kritériumait vizsgálva – egyébként helyesen – állapítja meg, hogy az indítványozó az előterjesztésre nyitva álló 60 napos határidőt megtartotta, azonban félreértelmezhető módon a jogerős ítélet postára adásának dátumát jelöli meg, holott az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint a jogerős ítélet kézhezvételétől kell számítani a 60 napos határidőt. Amennyiben nincs adat a kézhezvétel időpontjára (bár ez nyilván tisztázható lett volna), akkor utalni kellene erre a tényre, mint a jogerős ítélet bíróság általi postára adási dátuma megjelölése okára.

Budapest, 2013. július 16.

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

[83] A különvéleményhez csatlakozom:

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró különvéleménye

[84] A többségi határozat eljárási fogyatékosságai és az Alaptörvény vonatkozó szabályozásának a régi Alkotmánytól való eltérését illető figyelmen kívül hagyása miatt nem tudom támogatni a rendelkező részt, és nem tudok egyetérteni az indokolás több részével sem.

[85] 1. A többségi határozat már a kiindulópontban is kardinális hibát követ el akkor, amikor az Alaptörvénynek a régi Alkotmányhoz való viszonyát a közérdekű adatokhoz hozzájutást illetően leszűkíti a két szöveg vizsgálatánál azokra a szavakra, melyek a közérdekű adatok megismeréséhez való jogot megformulázzák, és rögtön kijelenti, hogy „a korábbi Alkotmány 61. § (1) bekezdése és az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése között szövegszerű egyezés mutatható ki." (Indokolás IV. rész 2.1. pont). Ténylegesen azonban az Alaptörvény egy teljesen más kontextusba helyezte el ezt az alapvető jogot, és a többi alapvető jogtól eltérően ennek érvényesülését illetően egy külön független főhatóságot intézményesített a VI. cikk (3) bekezdésében. Az Alkotmánybíróság ugyan ezen alapvető jog esetében is a végső döntő szerv, ám e speciális főhatóság alaptörvényi intézményesítésére választ kell adnia az adatvédelmet illető első döntéseiben, és valamilyen módon ezt a szervet rendszeresen be kell vonni a személyes adatok védelmére, illetve a közérdekű adatokhoz hozzájutásra vonatkozó eljárásaiba. A mostani többségi határozat egyszerűen negligálta az Alaptörvénynek ezt az eltérő szabályozását a régi Alkotmánytól azzal, hogy leszűkítette a két szöveg eltérésének vizsgálatát. Pedig a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (NAIH) bevonása már azért is szükségesnek mutatkozik az ilyen ügyeket érintő alkotmánybírósági eljárások elő-szakaszaiba, mert az Alkotmánybíróság egyes bíráinak csak néhány munkatárs áll rendelkezésre a teljes feladatkörük ellátására, míg a NAIH nagyobb létszámú specializált apparátussal rendelkezik, melynek egyetlen feladata ezen alapvető jog érvényesülésének vizsgálata az egyes panaszok esetén. Az alkotmánybírák szétágazó ügyeik mellett nem tudják részletesen megvizsgálni az ilyen ügyekben felmerülő 600 oldalas vagy akár ezeroldalas dokumentumok adatainak szétválasztási lehetőségeit, ám a NAIH bevonása és az ügyről véleménykérése esetén, a végső döntést mindenkor megalapozottabban tudná meghozni az Alkotmánybíróság. A jelen esetben az Alaptörvény vonatkozó szabályának negligálása miatt erre nem került sor, de ennél is fontosabb probléma ezzel az, hogy nem tudtuk e döntés kapcsán megnyugtatóan rendezni a közérdekű adatokat illető alkotmányjogi panaszok ügyeiben az Alkotmánybíróság és a NAIH viszonyát. Az én meglátásom szerint, ha az Alaptörvény ezen alapvető jog mellé és ennek érvényesülését illetően egy specializált főhatóságot intézményesített, akkor az alapvető jogokat átfogó jelleggel védő Alkotmánybíróságnak értelmeznie kell döntéseiben az e szervhez való viszonyát. Az én javaslatom szerint ki kellene mondani határozatunkban azt, hogy csak úgy fogadunk el a jövőben közérdekű adatokhoz hozzájutást illető panaszt, ha előtte az indítványozó a NAIH eljárását szabályozó törvényekben előírt panasszal már élt e szerv előtt, és a bírósági jogorvoslati út kimerítése mellett még ennek határozatát is mellékeli az alkotmányjogi panaszához. Az Alkotmánybíróság természetesen nincs kötve az NAIH álláspontjához az adott ügyben, de ezzel megalapozottabban hozhatjuk meg mindenkori döntéseinket.

[86] 2. Nem tudom elfogadni a többségi határozatot azért sem, mert az indokolását oly módon alapozta a régi Alkotmányon alapuló alkotmánybírósági határozatokra – és vette át ezzel azok érveit és döntési formuláit –, hogy ez az átvétel nem felelt meg az Alkotmánybíróság erre előírt feltételeinek. Az Alaptörvény Záró és vegyes rendelkezéseinek 5. pontja kimondta a régi alkotmánybírósági határozatok hatályvesztését, hisz az új Alaptörvény rendelkezései és értelmezési elvei, illetve deklarációi csak így tudnak érvényesülni jövőbeli alkotmánybírósági döntésekben. Az Alkotmánybíróság úgy értelmezte ezt a hatályvesztést a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában, hogy négy feltétel teljesülése esetén lehet átvenni a hatályvesztett régi alkotmánybírósági határozatokból érveket és egy-egy alapvető jogot értelmező normatív döntési formulákat: „ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya" (32. pont). A három feltételhez negyedikként megállapítja ez a határozat, hogy „az Alaptörvény hatálybalépése előtt meghozott határozatokban foglalt érvek felhasználását kellő részletességgel indokolni kell" (31. pont). Bár saját álláspontom szerint hatályvesztett határozatok idézését egyáltalán nem helyes megengedni – még ha mint „szabad gondolati kincsből" át is lehet venni belőlük érveket és helyesnek bizonyult döntési formulákat –, de az alkotmánybírósági többségi döntés előtt meg kell hajolni. Ám a feltételekhez kötött átvétel és ezek normatív rögzítése a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatban az új alkotmánybírósági döntések felé azt jelenti, hogy az e feltételeket nem teljesítő átvétel nem legitim, és ezek az átvett érvek, döntési formulák „közjogi érvénytelenségben" szenvednek. Ezért az ilyen átvételeket a mindenkori későbbi alkotmánybírósági többségeknek gondosan ellenőrizni kell, hisz nincs semmilyen fórum az Alkotmánybíróság felett, amely a formális eljárási sértései esetén megsemmisíthetné a döntéseit, ahogy az Alkotmánybíróság is teszi más állami szervek döntései

vonatkozásában. Így csak a mindenkori későbbi alkotmánybírói többségek képesek ezt az ellenőrzést megtenni, és ez kötelességük, ha az átvétel közjogi érvénytelensége felmerül az átvétel feltételeinek megsértése miatt.

[87] A jelen esetben az a probléma, hogy a többségi határozat egyszerűen csak deklarálja a 13/2013. (VI. 17.) AB határozat követelményeit a régi Abh.-kból átvételek előfeltételeként, de mint látható volt, itt még a legalapvetőbb előfeltétel sem teljesült, hisz az Alaptörvény és az Alkotmány szövegének kontextusa is lényegesen eltér, amely eleve kizárja az átvételt, nem is beszélve az átvétel kellő részletességgel való indokolásának kötelezettségéről. Őszintén szólva, az átvételek nagy része puszta evidencia kimondását jelenti a demokratikus jogállamról és a véleménynyilvánítási szabadságról, de ha már az Alaptörvény kimondta ezek hatályvesztését, akkor ezt tiszteletben kell tartanunk. Az idézett 13/2013. (VI 17.) AB határozat ráadásul rögzíti azt is, hogy csak akkor lehet átvenni a régi határozatokból részeket, ha arra szükség van a jelen ügy eldöntéséhez. Evidenciák alátámasztásához átvételre soha nem lehet szükség.

[88] Meg lehet tehát állapítani, hogy a jelen határozatban a régi érvek és döntési formulák átvétele – amennyiben ez túlmutat a puszta evidenciák átvételén – „közjogi érvénytelenségben" szenved, és megítélésem szerint az így átvett, korábbi Alkotmányon alapul formulák nem használhatók fel a későbbi alkotmánybírósági határozatokban.

Budapest, 2013. július 16.

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró különvéleménye

[89] Nem értek egyet a határozat rendelkező részének 1. és 2. pontjával.

[90] 1. Álláspontom szerint nem alaptörvény-ellenesek az 1. pontban megsemmisített ítéletek.

[91] A perben eljárt bíróságok a hatályos jogszabályoknak megfelelően folytatták le az eljárást. A felek előadásai és a beszerzett bizonyítékok alapján megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés helytálló, a felperesi kereset elutasítása nem sértette az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében rögzített, a közérdekű adatok megismeréséhez való alapjogot. Ezért az indítványt az Alkotmánybíróságnak el kellett volna utasítania.

[92] Álláspontom szerint kiemelkedő jelentőségű az első fokon eljárt bíróság ítélete indokolásának azon része, mely szerint a felperes igénye a közérdekű adat megismerése iránt általánosan megfogalmazott volt, abban semmilyen konkrét, vagy megközelítően behatárolt közérdekű adatot nem jelölt meg.

[93] A közérdekű adat megismeréséhez való jog rendeltetésszerű gyakorlásához nézetem szerint hozzátartozik a megismerni kívánt közérdekű adat lehetőség szerinti minél pontosabb megjelölése. Enélkül a közérdekű adatok azonosítása aránytalan nehézségekbe ütközhet, és lehetetlenné válhat – mint az a perbeli esetben nyilvánvalóan fennállott – az adatszolgáltatásra törvényben előírt 15 napos (legfeljebb egy ízben ennyi időre meghosszabbítható) határidő megtartása is.

[94] Az ügy megítélése szempontjából lényeges a különbségtétel a közérdekű adat és az azt rögzítő adathordozó (pl. irat) között. Ez a különbségtétel nemcsak az előbbi okfejtés szempontjából jelentős, hanem azért is, mert ez a fogalmi előfeltétele az adatkezelő adatszolgáltatással kapcsolatos, a különvéleményem 2. pontjában elemzett, a megismerhető és a meg nem ismerhető adatok szétválasztására vonatkozó törvényi kötelezettségének.

[95] E kötelezettségre, és a már említett rövid ügyintézési határidőre tekintettel az Alkotmánybíróság többségi álláspontja szerinti értelmezés mellett az sem zárható ki, hogy tömeges, általánosság szintjén előterjesztett, konkrét adatmegjelölés nélküli, obstrukciós jellegű „adatigénylésekkel" az adatkezelő olyan aránytalan terhelésnek legyen kitéve, mely egyéb tevékenységének gyakorlásában lényegesen hátráltathatja és akadályoztathatja.

[96] Mindezekre tekintettel az eljárt bíróságok – nézetem szerint különösen az elsőfokú bíróság – értelmezése van összhangban az Alaptörvény 28. cikkében előírt azon tartalmi értelemben vett vélelemmel, hogy a jogszabályok – többek között – a józan észnek és a közjónak megfelelő célt szolgálnak.

[97] 2. Nem értek egyet az alkotmányos követelmény előírásával sem.

[98] Az alkotmányos követelmények megállapításánál az Alkotmánybíróság többségi határozata nem vette figyelembe, hogy 2012. január 1-jén hatályba lépett az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.), mely az eljáró bíróságok számára előírta, hogy ha a közérdekű adat megismerése iránti igény teljesítésének megtagadása tekintetében a törvény az adatkezelő mérlegelését teszi lehetővé, a megtagadás alapját szűken kell értelmezni, és a közérdekű adat megismerésére irányuló igény

teljesítése kizárólag abban az esetben tagadható meg, ha a megtagadás alapjául szolgáló közérdek nagyobb súlyú a közérdekű adat megismerésére irányuló igény teljesítéséhez fűződő közérdeknél [Infotv. 30. § (5) bekezdés].

[99] Az Infotv. 31. § (2) bekezdése az adatkezelőre hárítja a bizonyítási terhet és előírja a bíróságok számára az adatkiadás megtagadása esetén a megtagadás jogszerűségének és indokoltságának vizsgálatát.

[100] Az Infotv. 27. § (5) bekezdése szerint a közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörébe tartozó döntés meghozatalára irányuló eljárás során készített vagy rögzített, a döntés megalapozását szolgáló adat a keletkezésétől számított tíz évig nem nyilvános. Ezen adatok megismerését – az adat megismeréséhez és a megismerhetőség kizárásához fűződő közérdek súlyának mérlegelésével – az azt kezelő szerv vezetője engedélyezheti. Ebből megállapítható, hogy a törvény kifejezetten előírja a közérdek súlyának mérlegelését, melynek megalapozottságát a bíróság – a fentebb hivatkozottak alapján – megvizsgálja és dönt arról, hogy fennáll-e olyan súlyú közérdek, mely a megtagadás alapjául szolgálhat.

[101] Indokolatlan alkotmányos követelményként előírni, hogy a bíróságnak vizsgálnia kell, jogszerű volt-e az adatszolgáltatás megtagadása, ha az adatkezelő arra hivatkozással tagadta meg az adatszolgáltatást, hogy az igényelt adatokat az igénylő által meg nem ismerhető adatokkal együtt kezelik, miközben az utóbbiak felismerhetetlenné tételének nem lett volna akadálya. Ugyanis az Infotv. 30. § (1) bekezdése szerint, ha a közérdekű adatot tartalmazó dokumentum az igénylő által meg nem ismerhető adatot is tartalmaz, a másolaton a meg nem ismerhető adatot felismerhetetlenné kell tenni. A (2) bekezdés pedig kifejezetten rögzíti, hogy az adatigénylést nem lehet elutasítani arra való hivatkozással, hogy annak közérthető formában nem lehet eleget tenni.

[102] Ezen jogszabályi előírások alapján – nem pedig alkotmányossági követelmények miatt – kell az eljáró bíróságoknak ebben a kérdésben is állást foglalniuk.

[103] Összegezve tehát nem tartom indokoltnak olyan alkotmányossági követelmények megfogalmazását, melyeket maguk a hatályos jogszabályok tartalmaznak.

Budapest, 2013. július 16.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

[104] A különvéleményhez csatlakozom:

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária alkotmánybíró különvéleménye

[105] Nem értek egyet a határozat rendelkező részének 1. és 2. pontjával

[106] 1. Álláspontom szerint a Fővárosi Bíróság 8.P.23.480/2011/3. számú ítélete, valamint a Fővárosi Ítélőtábla 2.Pf.22.200/2011/3. számú ítélete nem alaptörvény-ellenes, ezért nem értek egyet azok megsemmisítésével.

[107] Az Alkotmánybíróság figyelmen kívül hagyta az eljáró bíróságok által megállapított tényállást és az arra alkalmazandó törvényi előírásokat, ehelyett a közérdekű adatok megismeréséhez való jog absztrakt elemzéséből vont le – álláspontom szerint – helytelen következtetést.

[108] Az Alkotmánybíróság az ügy alapján általános következtetéseket vont le a jelen időre – 2013. évre – vonatkoztatva. Sokkal részletesebben kellett volna vizsgálnia az adatigénylés körülményeit, az adatigényléskor – 2011. évben – fennállt jogi környezetet, az adatigénylés egyéb lehetőségeit. Ezek hiányában nem lett volna szabad pusztán a törvényszöveggel való egybevetés alapján a bírósági ítéleteket megsemmisíteni. A bíró által alkotott jog – vagyis jogi rendelkezéseknek egy egyedi ügy alapján való értelmezése – felülvizsgálata során ugyanis az Alkotmánybíróságnak a körülmények jóval szélesebb körű mérlegelésével kell eljárnia, mint az egyéb hatáskörei alapján lefolytatott eljárásokban. Amikor az Alkotmánybíróság más bíróságok határozatainak alaptörvény-ellenességét vizsgálja mindig – jelen esetben is – abból a tényállásból kell kiindulnia, amely a per alapjául szolgált.

[109] 2. Az indítványozó 2011. június 11-én nyújtott be elektronikus adatigénylést a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 20. §-a alapján a Nemzeti Erőforrás Minisztériumhoz (a továbbiakban: NEFMI). Az adatigénylésben a Magyar Állami Operaház (a továbbiakban: Operaház) teljes körű gazdasági átvilágításáért felelős miniszteri biztos által az Operaház

átvilágításával összefüggő jelentés kiadását kérte. Az igénylésre válaszolva a NEFMI 2011. június 18-án tájékoztatta, hogy a jelentés a minisztérium további intézkedéseinek, döntéseinek előkészítéséhez készült, ezért a jelentés megismerése iránti igénnyel a vizsgálat befejeződése – és az Operaházzal kapcsolatban a vizsgálat alapján születő döntések meghozatala – után lehet érdemben foglalkozni. A NEFMI ezzel az indítványozó tudomására hozta, hogy a döntés még nem született meg, és a döntést megalapozását szolgáló adat ez esetben a törvény erejénél fogva nem nyilvános.

[110] Az indítványozó azonban nem várta meg a NEFMI Operaházra vonatkozó döntéseit, hanem 2011. július 11-én keresetet nyújtott be közérdekű adatok kiadása iránt. Az első fokon eljáró Fővárosi Bíróság a keresetet elutasította. Időközben, 2011. augusztus 22-én a Magyar Közlöny 2011. évi 97. számában megjelent a Kormány 1291/2011. (VIII. 22.) Korm. határozata a Magyar Állami Operaház irányításáért felelős kormánybiztos kinevezéséről és feladatairól.

[111] Az indítványozó új adatigénylés helyett megfellebbezte az elsőfokú bíróság ítéletét, mely határozatot a másodfokon eljáró Fővárosi Ítélőtábla 2012. január 12-i döntésével helybenhagyott. Az Ítélőtábla kiemelte, hogy amennyiben egy dokumentum alapvetően döntés-előkészítő jellegű, – mely tényt a perben felperes sem vitatott – akkor az egész dokumentáció osztja ezt a minősítést. A Fővárosi Ítélőtábla – helyesen – rámutatott arra is, hogy az adatigényléskor fennállt állapotot kell vizsgálni abból a szempontból, hogy volt-e olyan döntés, amelynek alapját képezte, vagy képezhette az indítványozó által kiadni kért adatmennyiség. Rögzítette, hogy ilyen döntés az adatigényléskor nem létezett. Erre azért szükséges kiemelten felhívni a figyelmet, mert az Avtv.-nek az adatigényléskor hatályos rendelkezései a döntés-előkészítő adatok kiadására vonatkozóan kettős szabályozással korlátozták a közérdekű adatok megismeréséhez való jogot.

[112] Az Avtv. 19/A. § (1) bekezdése alapján a döntés meghozatalára irányuló eljárás során készített vagy rögzített, a döntés megalapozását szolgáló adat a keletkezésétől számított tíz évig nem nyilvános. Ezen adatok megismerését az azt kezelő szerv vezetője engedélyezhette diszkrecionális jogkörben. A jogalkotó tehát ez esetben az alapjog, vagyis a közérdekű adatok megismeréséhez való jog nagyfokú korlátozását, nevezetesen az automatikus nyilvánosságkorlátozást tette lehetővé.

[113] Az Avtv. 19/A. § (2) bekezdése az előző szabályon enyhített, amikor azt írta elő, hogy a döntés meghozatalát követőn az adatigénylést csak akkor lehet elutasítani, ha az adat megismerése a szerv törvényes működési rendjét vagy feladat- és hatáskörének illetéktelen külső befolyástól mentes ellátását, így különösen az adatot keletkeztető álláspontjának a döntések előkészítése során történő szabad kifejtését veszélyeztetné. Vagyis a döntés meghozatalát követően az adatigénylés teljesítésének megtagadására már csak egy szűkebb körben volt lehetőség.

[114] Az Avtv.-ben lévő korlátozás szükségességét és arányosságát az Alkotmánybíróság eljárása során nem vizsgálta. Az Alkotmánybíróság az eljáró bíróságok jogértelmezését tartotta alaptörvény-ellenesnek, figyelmen kívül hagyva azt, hogy az Avtv. rendelkezései eltérő mértékű alapjog-korlátozásra adtak lehetőséget.

[115] 3. A Fővárosi Ítélőtábla álláspontom szerint helyesen értelmezte az Avtv.-nek az adott döntés meghozatala előtti adatigénylés esetére alkotott előírását, és azt helyesen alkalmazta, amikor a teljes vizsgálati anyagot – mint megismerni kívánt közérdekű adatot – döntés megalapozását szolgáló adatnak minősítette.

[116] Az indítványozó ugyanis egyfelől még az elsőfokú bírósághoz benyújtott keresetében sérelmezte, hogy a jelentésben szereplő, az Operaház gazdálkodására, működésére vonatkozó tények olyan közérdekű adatok, amelyeket a jelentés csak megismétel, és amelyeket nem lehet csak azért döntés megalapozását szolgáló adatnak nyilvánítani, mert szerepelnek a jelentésben.

[117] Ezzel összefüggésben arra szükséges rámutatni, hogy az Operaház egy önállóan működő és gazdálkodó központi költségvetési szerv. A gazdálkodására és működésére vonatkozó adatok első számú adatkezelő szerve így maga az Operaház. Ezek az adatok tehát a legegyszerűbben közvetlenül az Operaházhoz benyújtott adatigényléssel lettek volna megismerhetők, azonban a rendelkezésre álló iratok alapján erre nem került sor.

[118] Másfelől az Alaptörvény 28. cikke szerint „a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak."

[119] Véleményem szerint nem szükségtelen és nem aránytalan mértékben korlátozta a Fővárosi Ítélőtábla a közérdekű adatok megismeréséhez való jogot, amikor döntés megalapozását szolgáló adatnak minősített egy jelentésben szereplő összes adatot annak tudatában, hogy azon közérdekű adatok, amelyek csak közvetve minősülnek döntés megalapozását szolgáló adatnak, egy egyszerűbb adatigénylés során hozzáférhetőek.

[120] A józan ész szerinti jogértelmezésnek és a gazdaságos célra törekvésnek is ellentmondana az a fajta bírósági jogértelmezés, amely az adatkezelő szerveket arra kötelezné, hogy egy dokumentum jelentős részét, akár

nagyobbik felét kitakarva bocsássa azt az igénylő rendelkezésére úgy, hogy a rendelkezésre bocsátott adatok nyilvánosságra hozatala az azokat elsődlegesen kezelő szervtől is igényelhető.

[121] 4. A „jogot" a bíróságok a saját értelmezésük szerint állapítják meg, ezt a közérdekű adatok nyilvánosságával összefüggésben sem szabad figyelmen kívül hagyni. A bírói hatalom, konkrét jogvitát eldöntő tevékenysége során, a jogot alkalmazva azt értelmezi, továbbfejleszti, adott esetben annak kereteit szűkíti vagy tágítja.

[122] A jelen ügyben eljárt bíróságok a jogértelmezés alkotmányos keretein belül maradtak, míg az Alkotmánybíróság a határozatával az Avtv. által az adatkezelő részére biztosított azon lehetőséget üresítette ki, hogy a közérdekű adatok nyilvánosságra hozatalát a döntéshozatal előtt megtagadja, és nem volt figyelemmel arra sem, hogy az alkotmányjogi panaszon túl az indítványozónak több egyéb lehetősége is fennállt, illetve azóta is folyamatosan fennáll az adatok megismerésére.

[123] Mindezeket figyelembe véve az alaptörvény-ellenesség véleményem szerint nem állapítható meg.

[124] 5. Az elfogadott határozat 2. pontjával sem értek egyet. Az abban olvasható alkotmányos követelmény megismétli az információs önrendelkezési jogról szóló 2011. évi CXII. törvény 21. alcíme (A közérdekű adat megismerése iránti igény) alatt található szabályok egy részét. Az alkotmányos követelményben foglaltakat a bíróságnak (és nemcsak neki, hanem a közérdekű adatot kezelő szerveknek is) eleve alkalmaznia, vizsgálnia és mérlegelése tárgyává kell tennie az arra irányuló eljárásban.

Budapest, 2013. július 16.

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Az Alkotmánybíróság 22/2013. (VII. 19.) AB határozata az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 152. § (1) bekezdése „a végrehajtható okirat csatolása nélkül" szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa az alapvető jogok biztosának jogszabály alaptörvény-ellenessége utólagos vizsgálatára irányuló indítványa tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 152. § (1) bekezdés „a végrehajtható okirat csatolása nélkül" szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

I n d o k o l á s

I.

[1] 1. Az alapvető jogok biztosa 2013. május 2. napján az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 2. § (3) bekezdése és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 24. § (2) bekezdése alapján az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 152. § (1) bekezdésének „a végrehajtható okirat csatolása nélkül" szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kezdeményezte az Alkotmánybíróságnál.

[2] 2. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontja alapján az Alkotmánybíróság – többek között – az alapvető jogok biztosának kezdeményezése alapján felülvizsgálja a jogszabályok Alaptörvénnyel való összhangját. Ennek megfelelően az Abtv. 24. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az Alkotmánybíróság a jogszabály Alaptörvénnyel

való összhangját az alapvető jogok biztosának határozott kérelmet tartalmazó indítványa alapján akkor vizsgálja, ha az alapvető jogok biztosának álláspontja szerint a jogszabály alaptörvény-ellenessége fennáll. Jelen ügyben az alapjogi biztos indítványa azt kifogásolja, hogy az Art. végrehajtási szabályai értelmében a fizetési számlát vezető pénzforgalmi szolgáltató az adóhatóság hatósági átutalási megbízását az ügyben kiállított végrehajtható okirat csatolása nélkül köteles teljesíteni, amely így nincs összhangban az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás követelményével és egyidejűleg sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz fűződő jogot is.

[3] 2.1. Az alapjogi biztos indítványa szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében a hatóságok részére előírt tisztességes eljárás követelményéből az következik, hogy a hatósági eljárásoknak és egyedi ügyintézéseknek az anyagi és eljárási jog rendelkezéseinek megtartásán túl az ügyféli jogok érvényesülésének hatékony elősegítését szükséges szolgálniuk. Az alapjogi biztos álláspontja értelmében „ellentétes a tisztességes eljárás követelményével az a jogszabály, amely tartalmilag ellehetetleníti az érintett ügyfél számára azt a jogot, hogy ügyéről teljeskörű és részletes tájékoztatást kapjon, vagy azt a lehetőséget, hogy jogainak és jogos érdekeinek védelmében felléphessen." Ennek megfelelően az alapjogi biztos a hatósági átutalási megbízások teljesítésével összefüggésben azt fejtette ki, hogy garanciális jelentősége van annak, hogy az adós számára a tartozása és annak jogcíme egyértelműen azonosítható legyen. Kizárólag az ilyen adatok megismerésének lehetőségét biztosító jogszabályi környezet segítheti elő az ügyféli jogok hatékony gyakorlását is. Az alapjogi biztos a kifogásolt jogszabályi rendelkezéssel összefüggésben előadta, hogy a hatósági átutalási megbízásnak végrehajtható okirat, vagy más egyéb olyan okirat híján történő teljesítési kötelezettsége, amely nélkül nincs lehetőség az adós kétséget kizáró azonosítására, ellentétben áll az ügyféli jogok hatékony érvényesítésének elvével. Az ügyfélnek ilyen esetekben ugyanis nincsen lehetősége arra, hogy az átutalást teljesítő pénzforgalmi szolgáltatónál érdeklődjön a tartozás jogcíméről, hiszen az adóhatóság nem bocsátja a pénzforgalmi szolgáltató rendelkezésére a végrehajtható okiratot. E lehetőség biztosításának hiánya szintén az ügyféli jogok érvényesítésének elősegítése ellen hat, ami sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésben foglalt alkotmányos szabályt.

[4] 2.2. Az alapjogi biztos szerint a támadott jogszabályi feltétel az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz fűződő jog hatékony érvényesülését is sérti. Ennek okául az alapjogi biztos azt adta elő, hogy az ügyfél a hatósági átutalás teljesítésekor nem ismerheti meg a követelés pontos megnevezését, jogcímét és esedékességét, így a végrehajtási eljárás során, az Art. 159. § (1) bekezdésében biztosított kifogás lehetőségét sem képes hatékonyan gyakorolni. Márpedig a jogorvoslati jog garantálása a jogorvoslatnak nemcsak formai, hanem tartalmi szempontú érvényesítésének lehetőségét is megkívánja, vagyis másként fogalmazva azt, hogy az ügyfélnek ténylegesen lehetősége legyen a jogszabályban biztosított jogorvoslat igénybevételére. Az alapjogi biztos következtetése szerint a hatósági átutalási megbízás során a végrehajtható okirat csatolásának hiánya az ügyfél jogorvoslati jogának gyakorlását akadályozza, így nincs összhangban az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében garantált alapvető jogból fakadó követelményékkel.

II.

[5] 1. Az Alaptörvénynek az indítvány elbírálásakor hatályos rendelkezései:
„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni."
„XXVIII. cikk (7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti."

[6] 2. Az Art. indítvány által támadott rendelkezései:
„152. § (1) A fizetési számlát vezető pénzforgalmi szolgáltató az adóhatóság hatósági átutalási megbízását a végrehajtható okirat csatolása nélkül köteles teljesíteni."

III.

[7] Az Alkotmánybíróság elsődlegesen azt a kérdést vonta vizsgálata alá, hogy az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésében foglalt hatáskör-korlátozás nem zárja-e ki az alapjogi biztos által kifogásolt jogszabályi rendelkezés alkotmányossági vizsgálatát.

[8] 1. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontja alapján az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a jogszabályok Alaptörvénnyel való összhangját. Ehhez képest az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésének első mondata felülvizsgálati korlátozást fogalmaz meg, amikor úgy rendelkezik, hogy „[m]indaddig, amíg az államadósság

a teljes hazai össztermék felét meghaladja, az Alkotmánybíróság a 24. cikk (2) bekezdés b)–e) pontjában foglalt hatáskörében a központi költségvetésről, a központi költségvetés végrehajtásáról, a központi adónemekről, az illetékekről és járulékokról, a vámokról, valamint a helyi adók központi feltételeiről szóló törvények Alaptörvénnyel való összhangját kizárólag az élethez és az emberi méltósághoz való joggal, a személyes adatok védelméhez való joggal, a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához való joggal vagy a magyar állampolgársághoz kapcsolódó jogokkal összefüggésben vizsgálhatja felül, és ezek sérelme miatt semmisítheti meg". Az Alaptörvény 37. cikk (5) bekezdése ezt a szabályt egészíti ki, amikor úgy fogalmaz, hogy „azon törvényi rendelkezések esetében, amelyek abban az időszakban léptek hatályba, amíg az államadósság a teljes hazai össztermék felét meghaladta, ezen időszak tekintetében akkor is alkalmazni kell, ha az államadósság a teljes hazai össztermék felét már nem haladja meg." Az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdés második mondata alapján pedig az Alkotmánybíróság az e tárgykörbe tartozó törvényeket is korlátozás nélkül jogosult vizsgálni és megsemmisíteni, ha a törvény megalkotására és kihirdetésére vonatkozó, az Alaptörvényben foglalt eljárási követelmények nem teljesültek. Az eljárási természetű alkotmányossági felülvizsgálat tehát a pénzügyi törvények esetében is lehetséges, a tartalmit viszont az Alaptörvény egyes jogokra korlátozza.

[9] Az alapjogi biztos az indítványában kifogásolt jogszabályi rendelkezésnek az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt hatósági ügyek tisztességes intézéséhez való joggal, illetve az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében garantált jogorvoslathoz fűződő joggal való összhangjának vizsgálatát kezdeményezte. Az Alkotmánybíróság éppen ezért saját hatáskörének vizsgálatakor az indítványban támadott törvény tárgyi hatályából indult ki. Az Art. 4. § (1) bekezdése határozza meg a törvény tárgyi hatályát, amely szerint a törvény szabályozási körébe tartozik a központi költségvetés és az elkülönített állami pénzalapok javára teljesítendő adóval, járulékkal és illetékkel összefüggő, valamint a költségvetési támogatásokkal kapcsolatos eljárás, feltéve, ha az állami adóhatóság jogköre annak megállapítása, beszedése, végrehajtása, visszatérítése, kiutalása vagy ellenőrzése. Ebből megállapítható, hogy az Art. szabályai olyan normák, amelyek formai értelemben nem tartoznak az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése által felsorolt törvényi előírások közé. Ezt követően az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a támadott rendelkezés tartalmát tekintve az Alkotmánybíróság alapjogvédelmi eszközrendszerének teljességét érintő hatásköri korlátozás alá tartozhat-e. Az Art. 152. § (1) bekezdése a törvénynek az adóigazgatási eljárás címet viselő VII. fejezetén belül a végrehajtási eljárás szabályait tartalmazó részben helyezkedik el és a végrehajtás foganatosításának módjáról tartalmaz rendelkezést. Ennek megfelelően az Art. indítványban támadott szakasza nem központi vagy helyi adónem tartalmával összefüggő, hanem végrehajtási eljárást érintő eljárásjogi jellegű kérdést szabályoz. Az Alkotmánybíróság ezek után arra a megállapításra jutott, hogy az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése értelmében a vitatott törvényi rendelkezés alkotmányossági vizsgálatára attól függetlenül megállapítható az Alkotmánybíróság hatásköre, hogy az alapjogi biztos mely Alaptörvényben garantált jog sérelmére alapította indítványát, mert az Art. vitatott rendelkezése nem tartozik az Alkotmánybíróság hatásköréből kivett tárgyak közé. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság érdemben vizsgálta az alapjogi biztos indítványát.

IV.

[10] Az Alkotmánybíróság az indítványt nem találta megalapozottnak.

[11] 1. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 24. § (3) bekezdése alapján vizsgálta, hogy a kifogásolt jogszabályt az indítványban felhívott alkotmányos összefüggés alapján elbírálta-e már érdemben. Az Alkotmánybíróság az Art. 152. § (1) bekezdésében foglalt szabályt eddig nem értékelte érdemben. A 3011/2012. (VI. 21.) AB végzés tárgya ugyan kifejezetten az Art. 152. § (1) bekezdésének vizsgálata volt, ám az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a végrehajtási eljárásban rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőség igénybevételének elmaradása miatt visszautasította (Indokolás [4]–[5]), ezért „ítélt dolog" az ügyben nem volt megállapítható.

[12] Az Alkotmánybíróság eljárása során ugyanakkor észlelte, hogy korábban az állampolgári jogok országgyűlési biztosának általános helyettese már vizsgálta az Art. 152. § (1) bekezdésében foglalt szabályt. Az OBH 4325/2004. ügyszámon, 2004. december 22. napján elkészült jelentésében az országgyűlési biztos arra hívta fel a figyelmet, hogy álláspontja szerint az azonnali beszedési megbízás végrehajtható okirat csatolása nélkül történő teljesítése a jogállamiság elvéből levezethető jogbiztonság követelményével összefüggő visszásság közvetlen veszélyét idézi elő. Az országgyűlési biztos helyettese azért jutott erre a következtetésre, mert meglátása szerint önmagában az azonnali beszedési megbízásnak a pénzforgalmi szolgáltató részére történő megküldése nem teremti meg annak lehetőségét, hogy a pénzforgalmi szolgáltató az adós személyét kétséget kizáróan azonosíthassa, vagyis magában rejti a tévedés lehetőségét. A rendelkezésre álló iratok hiányában az esetleges tévedéseket a pénzforgalmi szolgáltató nem tudja ellenőrizni és megakadályozni.

[13] 2.1. Az Alkotmánybíróság elsőként az alapjogi biztos jelen ügyben benyújtott indítványában előadott érvelésének azt a részét vonta értékelése alá, amely szerint a hatósági átutalási megbízásnak az annak alapjául szolgáló végrehajtható okirat csatolása nélkül történő teljesítési kötelezettsége sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás követelményét. E körben az alapjogi biztos azt sérelmezte, hogy a végrehajtható okirat megküldésének hiánya egyúttal ellehetetleníti a számlatulajdonos kilétének pontos azonosítását. Éppen ezért a számlát vezető pénzforgalmi szolgáltató nem tud kétséget kizáróan meggyőződni az adós személyéről, és az ügyfél érdeklődése alapján sem tudja megadni a szükséges felvilágosítást a tartozás jogcíméről. A végrehajtható okirat csatolásának hiánya ily módon az adós jogainak érvényesülése ellen hat, ami viszont az alapjogi biztos álláspontja értelmében a tisztességes eljárás követelményének sérelmét idézi elő.

[14] 2.2. Az Alkotmánybíróság a kérdés megítélésekor elsődlegesen a végrehajtási eljárásnak, illetve az adók végrehajtásának szerepéből indult ki. A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvénnyel (a továbbiakban: Vht.) a végrehajtás három típusát különíti el: a bírósági végrehajtást (a), a közigazgatási végrehajtást (b), és a közvetlen végrehajtást (c). A közigazgatási végrehajtás foganatosítása a végrehajtási joggal felruházott közigazgatási szervek, így többek között az állami adóhatóság hatáskörébe tartozik. Az Art. 144. § (1) bekezdése rendezi az adóvégrehajtás során alkalmazandó jogszabályok egymáshoz való viszonyát, amelynek értelmében az adóvégrehajtás során a Vht. rendelkezéseit szükséges alkalmazni, kivéve, ha maga az Art. eltérően rendelkezik. Az Alkotmánybíróság ennek alapján a végrehajtási jog tekintetében megfogalmazott alkotmányjogi elveket érvényesnek tekinti az adók végrehajtására irányuló eljárásban is.

[15] Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésében foglalt jogállamiság klauzulájában rejlő alkotmányos érték a bírósági és hatósági határozatok tiszteletben tartása, valamint a bírói és hatósági döntésekbe vetett közbizalomnak, illetve e döntések tekintélyének a megőrzése {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [31], illetve ezzel egyezően: EJEB, Taxquet kontra Belgium, [GC] (926/05), 2010. november 16., 90. bekezdés; EJEB Suominen kontra Finnország, (37801/97), 2003. július 1.; 36–37. bekezdések; EJEB Hirvisaari kontra Finnország, (49684/99), 2001. szeptember 27.; 30. bekezdés; legutóbb megerősítve: EJEB Sholokhov kontra Örményország és Moldova, (40358/05), 2012. július 31.; 67. bekezdés}. Ez az igény ugyanakkor átfogja a kötelező erejű és végrehajtható határozatok akár önkéntes, akár jogszerű, állami kényszer árán történő teljesítését is. A bírósági vagy hatósági határozatokban előírtak kikényszerítése érdekében alkalmazható törvényes kényszerítő eszközöket, illetve e kényszerítő eszközök alkalmazásának rendjét a végrehajtási jog tartalmazza. A bírósági és hatósági határozatok teljesíthetősége, illetve annak hatékonysága tehát végső soron a végrehajtás rendszerétől függ. Ebből következik, hogy a végrehajtási jog bizonytalansága vagy erőtlensége egyúttal a bírósági és hatósági döntések tekintélyének erodálásához, vagyis másként fogalmazva, jogbizonytalansághoz, illetve a végrehajtást kérő alapjogainak sérelméhez vezethet. Ennek megfelelően az Alaptörvényben elismert jogbiztonság elvéből fakadó követelmény a hatékony, eredményes és az időszerű végrehajtás biztosítása [korábban hasonlóan fogalmazott a 309/E/2004. AB határozat, ABH 2004, 1828, 1833.].

[16] Ezzel az érveléssel áll összhangban a strasbourgi székhellyel működő Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: Bíróság) a nemzeti bíróságok határozatainak végrehajtásával összefüggésben kialakított értelmezése is, amelyet az Alkotmánybíróság a jogvédelem minimális mércéjeként fogad el {32/2012. (VII. 4.) AB határozat, Indokolás [41]; legutóbb megerősítve: 8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [48]}. A Bíróság a csernobili nukleáris katasztrófával összefüggő kártérítési ügyekben adott értelmezése szerint az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 6. Cikk (1) bekezdésében elismert bírósághoz fordulás joga meddő lenne, ha egyúttal nem fogná át azt az igényt is, hogy a kötelező erővel rendelkező és végrehajtható bírósági vagy hatósági határozatban előírtaknak a valóságban is érvényt lehessen szerezni. A kötelező erejű és végrehajtható határozatokban foglaltak teljesíthetetlensége vagy kikényszerítésének elmaradása csakúgy, mint a végrehajtásának ésszerűtlen késleltetése, elhúzódása sérti az Egyezményben 6. Cikk (1) bekezdésében megfogalmazott követelményrendszert. A Bíróság olvasatában a szerződő országok végrehajtási jogszabályainak összetettsége nem mentesítheti az államokat azon kötelességük alól, hogy mindenki számára garantálják az Egyezmény 6. Cikk (1) bekezdésében rejlő, kötelező erejű és végrehajtható ítéletek ésszerű időn belül történő kikényszerítését. Éppen ezért az Egyezményből fakad az a kötelesség is, hogy a szerződő államok a végrehajtási rendszerüket úgy szervezzék meg, amely képes az Egyezményből fakadó követelményeknek hatékonyan eleget tenni {EJEB, Burdov kontra Oroszország, (33509/04), 2009. január 15., 65–70. bekezdések; ezzel egyezően lásd még: EJEB Edoardo Palumbo kontra Olaszország (15919/89), 2000. november 30., 34–48. bekezdések, Immobiliare Saffi kontra Olaszország, [C] (22774/93), 1999. július 28., 62–75. bekezdések; Lo Tufo kontra Olaszország, [GC] (64663/01), 2005. április 21., 53–55. bekezdések}. Hasonló állásfoglalást tartalmaz az Egyesült Nemzetek Szervezete Emberi Jogi Tanácsának különmegbízottja által készített jelentés is, amelynek értelmében a kötelező

erejű hatósági döntések végrehajtásának erőtlensége, vagy bizonytalansága a bírói hatalom tekintélyének fokozatos erodálásához és meggyengüléséhez vezet (lásd: ENSZ Emberi Jogi Tanács A/HRC/11/41/Add.2 számú, 2009. március 23-án kelt jelentése, elérhető: http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G09/126/50/PDF/G0912650.pdf). Mindennek megfelelően az Alkotmánybíróság arra a felismerésre jutott, hogy a végrehajtási jog akkor felel meg a nemzetközi jog elvárásainak, ha szabályai elsődlegesen a végrehajtást kezdeményező érdekeit szem előtt tartva, a végrehajtható határozatban foglaltak gyors és hatékony teljesítését segítik elő.

[17] Ezzel egyidejűleg a végrehajtási jog akkor maradhat jogállami keretek között, ha a végrehajtást kezdeményező érdekei meghatározóan érvényesülhetnek ugyan, de nem válnak kizárólagossá. Másként fogalmazva a jogerős és végrehajtható határozat kikényszerítése nem jogon kívül történik, hanem a jog által szabályozott rendet követi. A jogállami keretek között működő végrehajtási jog célja nem az adós ellehetetlenítése, hanem az, hogy lehetőséget nyújtson arra, hogy a kötelező erejű hatósági határozatban foglaltaknak a legegyszerűbb, leggyorsabb és leghatékonyabb módon érvényt lehessen szerezni. Ennek megfelelően a végrehajtási jognak kellő egyensúlyokat és garanciákat szükséges tartalmaznia ahhoz, hogy mind az adós, mind a végrehajtást kezdeményező érdeke megfelelően érvényesülhessen, illetve a téves vagy törvénysértő végrehajtási cselekmények megelőzhetőek, kiküszöbölhetők és hatékonyan orvosolhatóak legyenek. A megfelelő egyensúlyokat és garanciákat nélkülöző végrehajtási jog, amely egyúttal egyoldalúan előnyben részesíti egyik vagy másik fél érdekeit, ellentétben áll mind a tisztességes eljárás követelményével, mind a jogorvoslathoz való joggal [korábban hasonlóan fogalmazott a 46/1991. (XI. 10.) AB határozat, ABH 1991, 211, 212–213.]. Így az adós kiszolgáltatott helyzete, vagy a végrehajtás teljes és azonnali foganatosítása következményeként az adós kiszolgáltatottá válása kellő igazolásul szolgálhat ahhoz, hogy a végrehajtási jog az adós érdekeit is figyelembe vegye és képviselje. Ezt juttatja kifejezésre a Vht. 7. § (1) és (2) bekezdéseiben meghatározott, a végrehajtás arányos és fokozatos alkalmazásának elve, valamint a Vht. 8. § (2) bekezdésében előírt általános szabály, amelynek értelmében végrehajtási kényszer arányos, illetve fokozatos alkalmazása céljából a végrehajtást kérő rendelkezésétől el lehet térni. Ilyen okok alapján nyerhetnek alkotmányos igazolást a végrehajtási jog adósvédelmi szabályai is. Ezek között említhető a végrehajtás alól mentességet élvező munkabérrész [Vht. 61. § (2) bekezdése és a Vht. 62. § (1)–(3) bekezdései], a végrehajtás alól mentes vagyontárgyak pontosan meghatározott köre (Vht. 89–96/B. §§), avagy a kilakoltatási moratórium intézménye. (Vht. 182/A. §) Az adósvédelem további garanciális szabályait tartalmazza az Art. 154–155. §§, amely az üzleti célra használt gépjármű lefoglalását megelőzően hat hónapos moratóriumot biztosít, míg az ingatlan végrehajtását kizárólag egy meghatározott összeg feletti tartozás esetén engedi.

[18] Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően arra a felismerésre jutott, hogy a bírói és hatósági határozatok végrehajtását szolgáló eljárás olyan önálló eljárás, amely az alapeljáráshoz szervesen kapcsolódó eljárás (ezt erősíti a jogirodalom álláspontja is, lásd: Vida István, A bírósági végrehajtás, 1996, 278. oldal). Éppen ezért a végrehajtási eljárás a sajátosságaiból fakadó eltérésekkel ugyan, de osztozik a bírósági, illetve hatósági eljárások garanciáiban is. Mindebből pedig a jogalkotóval szemben az az elvárás fakad, hogy a megfelelő eltérésekkel a végrehajtási jog szabályait is az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság, valamint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében, illetve az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes eljárás követelményrendszerét kielégítő módon szükséges kialakítani. Ezt az értelmezést támogatja a Bíróság álláspontja is, amelynek értelmében bármely nemzeti bíróság ítéletének végrehajtása az alapeljárás szerves részének tekintendő, és egyúttal az Egyezményben garantált tisztességes eljárás jogának védelmét élvezi {EJEB, Golder kontra Egyesült Királyság, (4451/70), 1975. február 21., 34-36. bekezdések; megerősítve: Hornsby kontra Görögország, (18357/91), 1997. március 19., 40. bekezdés; legutóbb megerősítve: EJEB, Vukelić kontra Montenegró, (58258/09); 2013. június 4., 95–96. bekezdések}. Függetlenül attól, hogy a végrehajtást magánféllel, avagy állami szervvel szemben szükséges foganatosítani, annak teljesítése az állami végrehajtási apparátust terhelő kötelezettség, elmaradása pedig sérti az Egyezmény 6. Cikk (1) bekezdésében biztosított jogot. {EJEB, Felbab kontra Szerbia, (14011/07), 2009. április 14. 62. bekezdés, legutóbb megerősítve: EJEB, Vukelić kontra Montenegró, (58258/09), 2013. június 4.; 96. bekezdés} Mint az európai közrend és az emberi jogok védelmére életre hívott nemzetközi szerv, a Bíróság folyamatosan figyelemmel követi, hogy a szerződő felek az Egyezmény érvényesülését elősegítik-e. Ennek megfelelően a Bíróság igényt formál arra is, hogy nemzeti bíróság döntéseit követő végrehajtási eljárásokat saját vizsgálódási körébe vonja és az Egyezményben foglalt jogok és szabadságok érvényesülését garantálja {EJEB, Bianchi kontra Svájc, (7548/04), 2006. június 22., 93. bekezdés; megerősítve: EJEB, Neulinger és Shuruk konra Svájc, [GC] (41615/07), 2010. július 6., 133. bekezdés}.

[19] 2.3. A hatályos szabályozás szerint az adóigazgatási eljárás végrehajtási szakaszának megkezdéséről az Art. 150. § (1) és (3) bekezdései rendelkeznek. Ennek értelmében az adóhatóság az adótartozás behajtása érdekében a végrehajtható okirat alapján a végrehajtás iránt haladéktalanul intézkedik. A végrehajtási eljárás a végrehajtási cselekmény foganatosításával veszi kezdetét. Az adóhatóság a követelést az adós végrehajtás alá vonható vagyontárgyain hajthatja be, vagyis végrehajtást vezethet az adós munkabérére és fizetési számlájára, illetve ingó vagy ingatlan vagyonára (Art. 152–158. §§). Az adóhatóság a fizetési számlára vezetett végrehajtást hatósági átutalási megbízás útján foganatosítja (Art. 152. §).

[20] Az Alkotmánybíróság az indítványban előadott alkotmányjogi kérdés megítéléséhez áttekintette a bankszámlára történő adóhatósági végrehajtás, illetve a hatósági átutalási megbízás teljesítésére vonatkozó jogi szabályozás előzményeit és célját. Első ízben a korábban hatályban volt adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvény, az adóvégrehajtási részének átfogó újraszabályozását követően, a 2003. január 1. napjától hatályba lépett 94. § (1) bekezdése szabályozta a jogintézményt. Az adóvégrehajtásnak a Vht.-vel közel egyidejű újraszabályozását a követelések időszerű és nagyobb hatékonysággal történő behajtása iránt megfogalmazódó igény indokolta (erről lásd az adókról, járulékokról és egyéb költségvetési befizetésekről szóló törvények módosításáról rendelkező 2002. évi XLII. törvény 225. §-ához fűzött részletes indokolást). A rendelkezés értelmében a bankszámlát vezető hitelintézet az adóhatóság azonnali beszedési megbízását a végrehajtható okirat csatolása nélkül köteles teljesíteni. Az azonnali beszedési megbízás fogalmát és tartalmi elemeit a pénz- és elszámolás forgalom, valamint a pénzfeldolgozás szabályairól szóló 9/2001. (MK 147.) MNB rendelkezés 19–23. §§ határozták meg. Az MNB rendelkezés 13. §-a az azonnali beszedési megbízást a belföldi pénzforgalmi fizetések egy fajtájaként szabályozta, amelyet többek között törvény felhatalmazása alapján lehetett foganatosítani. Az azonnali beszedési megbízás pontos kellékeit a pénzforgalmi nyomtatványok technikai jellemzőit tartalmazó melléklet határozta meg.

[21] Jelenleg az Art. 152. § (1) bekezdése a törvény megalkotásától számítva lényegében változatlan tartalommal szabályozza az azonnali beszedési megbízás útján történő végrehajtást, majd a hatósági átutalási megbízást, ami 2009. november elsejét követően az azonnali beszedési megbízás szerepét vette át. E szabály értelmében a fizetési számlát vezető pénzforgalmi szolgáltató az adóhatóság hatósági átutalási megbízását a végrehajtható okirat csatolása nélkül köteles teljesíteni. A hatósági átutalási megbízás fogalmát és főbb tartalmi elemeit jelenleg a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. törvény (a továbbiakban: Pft.) 63–64. §§, valamint a Magyar Nemzeti Bank elnökének a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 18/2009. (VIII. 6.) MNB rendelete (a továbbiakban: Rendelet) 31. §-a határozzák meg. Ezek szerint az adóvégrehajtási eljárásban a pénzkövetelést a hatósági átutalási megbízás kibocsátására jogosult kezdeményezése alapján hatósági átutalással szükséges teljesíteni [Pft. 64. § (1) bekezdés]. Az elektronikus úton benyújtott hatósági átutalási megbízás tartalmazza a kedvezményezett nevét és pénzforgalmi jelzőszámát, a fizető fél nevét és pénzforgalmi jelzőszámát, a bizonylatszámot és a közlemény rovatot, amely az átutalás jogalapját jelöli (Rendelet 3. számú mellékletének 2. számú mintája). Mindezek alapján megállapítható, hogy a hatósági átutalási megbízás intézménye az adók, illetve az adók módjára behajtandó köztartozások végrehajtásának legegyszerűbb eszköze.

[22] 3.1. A végrehajtási jog, így a Vht. és az Art. rendszerében az adós pénzforgalmi szolgáltatójánál benyújtott hatósági átutalási megbízás képes biztosítani a követelések legegyszerűbb és leggyorsabb behajtását, hiszen az ingók és ingatlanok végrehajtás alá vonásától eltérően a végrehajtást kezdeményező számára azonnali kielégítést nyújt (Vht. 82/A. §, illetve Art. 152. §). Éppen ilyen okok alapján a hatósági átutalási megbízás útján foganatosított végrehajtás felel meg leginkább a pénzkövetelések időszerű és hatékony behajtása tekintetében a fentiekben részletesen bemutatott igénynek. A jelen indítvány alapján vizsgálandó kérdés tehát az, hogy a végrehajtható okirat pénzforgalmi szolgáltató részére történő megküldésének hiánya ellentétben állhat-e az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes eljárásból fakadó követelményekkel, vagyis egyoldalú előnyben részesíti-e a végrehajtást kérő érdekeit, és ezzel egyidejűleg ellehetetleníti-e az adós jogos érdekeinek érvényesítését.

[23] Végrehajtási eljárás az Art. 150. § (3) bekezdése értelmében végrehajtható okirat alapján indul. A végrehajtható okirat célja többek között az adós és tartozásának pontos azonosíthatósága. A végrehajtható okiratok fajtáit az Art. 145. § (1) bekezdésének a)–f) pontjai határozzák meg. Ezek szerint végrehajtható okirat a fizetési kötelezettséget meghatározó jogerős hatósági határozat (1), a fizetendő adót tartalmazó adóbevallás (2), az adózóval közölt adóhatósági adómegállapítás (3), bírósági eljárási illetéket megállapító bírósági határozat (4), az egészségügyi szolgáltatási járulék kötelezettséget tartalmazó bejelentés (5), behajtási eljárás során a behajtást kérő megkeresése (6). Ez utóbbi esetben az adóhatóság az adók módjára behajtandó köztartozást megállapító szerv végrehajtási megkeresése alapján jár el. (Art. 161. §) Megállapítható, hogy a 2. és az 5. pontokban felsorolt végrehajtható okiratfajtát maga az adós állítja ki, míg az 1., a 3., és a 4. pontokban írt okiratok pedig olyan hatósági vagy bírósági

eljárás eredményeként születnek, amelynek során az adósnak a határozatok közlésére vonatkozó szabályok szerint lehetősége van az okirat megismerésére. A 6. pontban írt okirattípus pedig olyan köztartozásokat, valamint bírósági és igazgatási szolgáltatás díjakat fed, amelyet a törvény adók módjára behajtandó köztartozásnak minősít [Art. 4. § (2) bekezdés]. Az adók módjára behajtandó köztartozások esetében a végrehajtási eljárás megindításának alapja a behajtást kérő megkeresése. Az Art. 160. § (2) bekezdése határozza meg azokat a kötelező kellékeket, amelyeket a végrehajtási megkeresés tartalmaz. Ennek megfelelően a megkereső feladata, hogy közölje többek között a fizetési kötelezettséget elrendelő határozat (végzés) számát, illetve jogerőre emelkedésének időpontját. Az Art. 160. § (3) bekezdése pedig úgy fogalmaz, hogy az adóhatóság kizárólag pontosan közölt adatok alapján indíthatja meg a végrehajtási eljárást. Mindezekből arra a következtetésre lehet jutni, hogy az adók módjára behajtandó köztartozások végrehajtása is kizárólag abban az esetben indítható meg, ha az adósnak már lehetősége nyílt az alapeljárásban hozott, fizetési kötelezettségről szóló határozat megismerésére. Megállapítható tehát, hogy a hatósági átutalási megbízás kibocsátását megelőzően az adósnak már lehetőségében állt megismerni a végrehajtható okiratot. Így az indítványban foglaltakkal szemben az adós nem a végrehajtás foganatosításakor értesül először tartozásának összegéről és annak jogcíméről.

[24] Az Alkotmánybíróság e körben jegyzi meg, hogy a kifogásolt szabályozás nem lehetetleníti el és nem is csorbítja az adós tájékozódási lehetőségeit. Az adóvégrehajtási eljárásban ugyanis az egyes végrehajtási cselekményekről elsősorban nem az adós számláját vezető pénzforgalmi szolgáltató, hanem a végrehajtást foganatosító adóhatóság köteles számot adni. A pénzforgalmi szolgáltató a végrehajtási eljárásban egyéb érdekeltként vesz részt, és ehhez igazodóan helytállási kötelezettséggel akkor tartozik, ha az átutalási megbízással kapcsolatos kötelességét elmulasztja teljesíteni (Art. 153. §). Ennek megfelelően az adós pénzforgalmi szolgáltatójának szerepe a végrehajtási eljárásban a végrehajtást foganatosító felhívásának tartalmi vizsgálatára, helytállóságának ellenőrzésére, a felhívásnak a végrehajtható okirattal való összevetésére nem terjedhet ki. Az indítványban felhívott Art. 1. § (5) bekezdésében foglalt alapvető eljárási szabály is ezt a felfogást képviseli, amikor az adóhatóság kötelességeként írja elő a törvények megtartásához, az adóbefizetés rendjéhez, illetőleg az adózó jogainak érvényesítéséhez szükséges tájékoztatás nyújtását. Ezt erősíti az Art. 152. § (2) bekezdésében előírt azon szabály is, amely az adóhatóság tévedésekor a jogosulatlanul beszedett adó késedelmi pótlékkal megegyező kamattal növelt visszatérítési kötelezettségét írja elő. E szabály szerint „[h]a az adóhatóság a hatósági átutalási megbízást nem valós tartalmú végrehajtható okirat alapján, végrehajtható okirat hiányában vagy végrehajtható okirat birtokában, de az esedékesség időpontja előtt nyújtotta be, a hatósági átutalási megbízás teljesítése napjától a jogosulatlanul beszedett adó, költségvetési támogatás visszatérítése napjáig a késedelmi pótlékkal azonos mértékű kamatot fizet." Az Alkotmánybíróság ebből következően arra az álláspontra jutott, hogy a hatósági átutalási megbízás az Art. rendszerében kellő garanciákkal együttesen érvényesül, illetőleg nem tekinthető olyan szabálynak sem, amely az adós érdekét egyoldalúan figyelmen kívül hagyná és így összeegyeztethetetlen lenne az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt, a hatósági ügyek tisztességes intézéséhez fűződő jogból fakadó követelményekkel. E követelmények érvényesülését nem befolyásolja a pénzforgalmi szolgáltató azon kötelezettsége, hogy a hatósági átutalási megbízást a végrehajtható okirat csatolása nélkül köteles teljesíteni. A hatósági átutalási megbízás Rendeletben szabályozott tartalma ugyanis kellő részletességgel tartalmazza mindazokat az adatokat, amelyek ahhoz szükségesek, hogy az adós személyét az adós számláját vezető pénzforgalmi szolgáltató pontosan azonosíthassa. További ellenőrzési vagy felülvizsgálati jogosultság, illetve kötelezettség pedig nem hárul a pénzforgalmi szolgáltatóra. Az Alkotmánybíróság itt jegyzi meg azt is, hogy a végrehatható okirat megbízáshoz történő csatolása az esetek legnagyobb részében alkotmányjogi szempontból aggályos lenne, mert a végrehajtható okirat adótitkot tartalmaz, amelynek megismerésére a pénzforgalmi szolgáltató nem jogosult. Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy az intézmény eleget tesz a Bíróságnak az Egyezmény 6. Cikk (1) bekezdésének értelmezéséhez kapcsolódó gyakorlatából kiolvasható elvárásoknak, hiszen találkozik a követelések legegyszerűbb és leghatékonyabb behajtásához fűződő igénnyel is.

[25] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság elutasította az Art. 152. § (1) bekezdése „a végrehatható okirat csatolása nélkül" szövegrészének az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére tekintettel történő megsemmisítésére irányuló indítványt.

[26] 4.1. Az Alkotmánybíróság ezek után az indítványnak azt a részét vonta értékelés alá, amely szerint a végrehajtható okirat pénzforgalmi szolgáltatók részére történő megküldésének hiánya akadályozza az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog hatékony érvényesülését. Az Alaptörvény felhívott szabálya mindenkinek jogot biztosít ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely jogát vagy jogos érdekét sérti. Az Alkotmánybíróság állandósult gyakorlata értelmében a jogorvoslathoz fűződő jog azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét)

érdemben befolyásoló határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni. Az Alaptörvény megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására. A jogorvoslat jogának hatékony érvényesülését számos tényező befolyásolhatja, így többek között a felülbírálati lehetőség terjedelme, a jogorvoslat elintézésére meghatározott határidő, vagy a sérelmezett határozat kézbesítésének szabályai és megismerhetőségének tényleges lehetősége. Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy a jogorvoslati jog hatékony gyakorlásával függ össze a sérelmezett határozat indokainak teljes bemutatása, illetve a határozat alapjául szolgáló iratok és bizonyítékok megismerésének lehetősége is. A jogorvoslati jog hatékony gyakorlására ugyanis kizárólag a bíróság vagy hatóság döntését alátámasztó indokok ismeretében nyílik valódi lehetőség {erről lásd: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [32]; valamint ezzel egyezően: EJEB, Hadjianastassiou kontra Görögország, [C] (12945/87); 1992. december 16., 33. bekezdés; EJEB, Baucher kontra Franciaország, (53640/00), 2007. július 24., 47–51. bekezdései; legutóbb megerősítve: EJEB, Chorniy kontra Ukrajna, (35227/06), 2013. május 16.; 39–43. bekezdései}.

[27] 4.2. Az adóvégrehajtás foganatosítása során az Art. biztosítja a jogorvoslat lehetőségét. Az Art. 159. § (1) bekezdése szerint az adóvégrehajtó törvénysértő intézkedése, vagy intézkedésének elmulasztása ellen az adós, a behajtást kérő, illetőleg az, akinek a végrehajtás a jogát vagy jogos érdekét sérti, a végrehajtást foganatosító elsőfokú adóhatóságnál végrehajtási kifogást terjeszthet elő. Erre az intézkedés vagy annak elmaradásának tudomására jutásától számított nyolc napon belül, de legfeljebb a sérelmezett ok bekövetkeztétől számított hat hónapon belül van lehetőség. A további végrehajtási cselekményekre halasztó hatályú végrehajtási kifogást a végrehajtást foganatosító adóhatóság felettes szerve tizenöt napon belül bírálja el, kivéve, ha a kifogásnak már a végrehajtást foganatosító adóhatóság maradéktalanul helyt ad [Art. 159. § (1)–(3) bekezdései]. Az Art. ezen kívül az adóvégrehajtási eljárásban önálló fellebbezési lehetőséget biztosít a visszatartási jog gyakorlásáról hozott, illetőleg a végrehajtási kifogást elbíráló végzéssel szemben is [Art. 136. § (3) bekezdés g)–h) pontok]. A helyes értelmezés szerint pedig az Art. 136. § (1) bekezdésén keresztül fellebbezési lehetőség nyílik a végrehajtási eljárásban hozott fizetési kötelezettséget megállapító határozatokkal szemben is, így többek között a pénzforgalmi szolgáltató vagy munkáltató helytállási kötelezettségét megállapító (Art. 153. §), a vételár különbözet megfizetésére kötelező [Art. 156. § (4) bekezdés, Art. 156/A. § (11)–(12) bekezdései, illetve az Art. 156/F. § (1) bekezdése és a 156/G. § (8) bekezdése], valamint a megkeresőnek a meg nem térített végrehajtási költségért fennálló felelősségét megállapító [Art. 161. § (5) bekezdés] határozatokkal szemben.

[28] A jogorvoslat e szabályrendszere egyfelől nemcsak a törvénysértő vagy téves intézkedésekkel szembeni jogorvoslást, de az intézkedés elmulasztásával, vagy a végrehajtás indokolatlan késlekedésével szemben is védelmet nyújt. E szabályozással áll összhangban a Bíróság által megfogalmazott azon követelmény, amely szerint jogorvoslatnak ténylegesen és a jog szerint is hatékonyan szükséges működnie. Az eljárások időszerűségének garantálása pedig leghatékonyabban az elhúzódás megakadályozása érdekében biztosított jogorvoslattal érhető el {EJEB, Scordino kontra Olaszország, [GC] (36813/97), 2006. március 29., 183. bekezdés; EJEB, Lositsky kontra Oroszország, (24395/02), 2006. december 14., 29–31. bekezdései; EJEB, Isakov kontra Oroszország, (20745/04), 2008. június 19., 21–22. bekezdései; EJEB, Burdov kontra Oroszország, (33509/04); 2009. január 15., 96–100. bekezdései}. Másfelől a szabályozás lehetőséget ad arra is, hogy a végrehajtó törvénysértő intézkedése ellen nem csak az adós, hanem más olyan érdekelt is kifogást terjeszthessen elő, akinek az intézkedés jogát vagy jogos érdekét sérti. Az adóvégrehajtási kifogás intézményének igénybevétele így azok számára is biztosított, akikkel szemben a végrehajtási cselekményt tévesen foganatosították.

[29] A végrehajtási kifogás intézményének igénybevétele akkor felel meg a jogorvoslati jog hatékonyságához kapcsolódó követelménynek, ha az adós megismerheti mind a végrehajtási cselekmény foganatosításának alapjául szolgáló okiratot, mind pedig az ügy iratait. Amint azt az Alkotmánybíróság korábban már kifejtette, az Art. 1. § (5) bekezdésében foglalt szabályra is figyelemmel az adós számára mindenképpen biztosított a hatósági átutalási megbízás alapjául szolgáló végrehajtható okirat megismerésének lehetősége. Adóigazgatási eljárás esetén az ügy iratainak megismerését pedig az Art. 100. § (3) bekezdése teszi lehetővé, míg más hatósági vagy bírósági eljárás esetében az adott eljárásra irányadó szabályok szerint biztosított az iratok megismerésének lehetősége. Ebből következően a jogorvoslat jogának hatékony érvényesülését nem befolyásolja az indítványban kifogásolt szabály, amely szerint a pénzforgalmi szolgáltató a hatósági átutalási megbízás mellékleteként nem kapja meg a megbízás alapjául szolgáló végrehajtható okiratot.

[30] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megítélése szerint a hatályos szabályozási környezet alapján nem állapítható meg, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz fűződő jog hatékony érvényesülése sérülne. Az Alkotmánybíróság ebből következően az alapjogi biztos indítványát a jogorvoslati jog sérelmére alapított részében is elutasította.

[31] Az Alkotmánybíróság e határozatának a Magyar Közlönyben történő közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdés második mondata alapján rendelte el.

Budapest, 2013. július 15.

Dr. Kovács Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: II/696/2013.

IX. Határozatok Tára

A köztársasági elnök 339/2013. (VII. 19.) KE határozata állampolgárság visszavonással történő megszüntetéséről

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés i) pontja, valamint a magyar állampolgárságról szóló 1993. évi LV. törvény 9. §-a alapján – a belügyminiszter BM/9388-2/2013. számú előterjesztésére – *Lackó Jenő* (más neveken: Lackó Jevgenij Vilmosovics, Latsko Ievgen, születési hely, idő: Ungvár [Szovjetunió], 1990. augusztus 18., anyja neve: Terpak Valentina Ivanivna) magyar állampolgárságát visszavonom.

Budapest, 2013. július 4.

Áder János s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2013. július 6.

Dr. Pintér Sándor s. k.,
belügyminiszter

KEH ügyszám: VI-1/03351/2013.

A köztársasági elnök 340/2013. (VII. 19.) KE határozata bírói felmentésről

Az Alaptörvény 9. cikk (3) bekezdés k) pontja, valamint a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény 90. §-a alapján – az Országos Bírósági Hivatal elnökének javaslatára – lemondására tekintettel *dr. Király Andrást* 2013. augusztus 4-ei hatállyal bírói tisztségéből felmentem.

Budapest, 2013. július 12.

Áder János s. k.,
köztársasági elnök

KEH ügyszám: IV-4/03614/2013.

A köztársasági elnök 341/2013. (VII. 19.) KE határozata magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövet kinevezéséhez való hozzájárulásról

Az Alaptörvény 9. cikk (4) bekezdés b) pontja alapján – a külügyminiszter előterjesztésére – hozzájárulok *Antonios Theocharous* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetnek a Ciprusi Köztársaság magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövetévé történő kinevezéséhez, budapesti székhellyel.

Budapest, 2013. július 4.

Áder János s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Budapest, 2013. július 9.

Martonyi János s. k.,
külügyminiszter

KEH ügyszám: IV-5/03359/2013.

A Magyar Közlönyt a Szerkesztőbizottság közreműködésével a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.
A Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Biró Marcell,
a szerkesztésért felelős: dr. Borókainé dr. Vajdovits Éva.
A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth tér 2–4.
A Határozatok Tára hivatalos lap tartalma a Magyar Közlöny IX. részében jelenik meg.
A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a http://www.magyarkozlony.hu honlapon érhető el.
A Magyar Közlöny oldalhű másolatát papíron kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó.
Felelős kiadó: Majláth Zsolt László ügyvezető.